

การแปลคำช้อนในบทแปลภาษาอังกฤษของมาร์แชล บาร์ริงส์
จากนวนิยายเรื่อง ๘ ของวิมล ไทรนันทน์

นางสาวศิริพร รัศมีมณฑล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการแปล ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2555
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A Translation of Thai Synonymous Compounds in Translated Version
“Snakes” by Marcel Barang from the Novel of Wimon Sainimnuan

MISS SIRIPORN RATSAMEEMONTHON

A special research submitted in partial fulfillment of the requirements for
the Degree of Master of Arts Program in Translation
Chalermprakit Center of Translation and Interpretation
Faculty of Arts, Chulalongkorn University
Academic Year 2012
Copyright of Chulalongkorn University

การแปลคำซ้อนในบทแปลภาษาอังกฤษของมาร์แชล บาร์ริงส์ จากนวนิยายเรื่อง งู ของวิมล ไทรนันทน์
(A TRANSLATION OF THAI SYNONYMOUS COMPOUNDS IN TRANSLATED VERSION "SNAKES"
BY MARCEL BARANG FROM THE NOVEL OF WIMON SAINIMNUAN)

ศิริพร รัศมีมณฑล 55 803289 22

อ.ม. (สาขาวิชาการแปล)

อาจารย์ผู้ควบคุม: เทพี จรัสจรวงเกียรติ, Ph.D. 130 หน้า

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประเภท โครงสร้าง และความหมายของคำซ้อน และ (2) ศึกษากลวิธีการแปลคำซ้อนจากฉบับแปลเรื่อง **Snakes** โดยมาร์แชล บาร์ริงส์ เทียบกับต้นฉบับเรื่อง งู ของวิมล ไทรนันทน์ ดำเนินการวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างคำซ้อน จำนวน 150 คำ ประกอบด้วย คำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 35 คำ และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 115 คำ นำเสนอการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติค่าร้อยละประกอบการอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการแปลคำซ้อนที่ผู้แปลใช้ ประกอบด้วย (1) การแปลแบบตรงตัว (2) การแปลแบบเทียบเคียง (3) การแปลแบบถอดความ (4) การแปลโดยใช้คำ/วลีแทน (5) การแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง และ (6) การแปลแบบอื่นๆ โดยคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์จะใช้วิธีการแปลแบบตรงตัวมากที่สุด ในขณะที่คำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่าจะใช้วิธีการแปลแบบถอดความมากที่สุด นอกจากนี้ ยังพบว่าการศึกษาโครงสร้างและความหมายของคำซ้อนมีส่วนสำคัญต่อการวิเคราะห์กลวิธีการแปลคำซ้อน

A TRANSLATION OF THAI SYNONYMOUS COMPOUNDS IN TRANSLATED VERSION "SNAKES"
BY MARCEL BARANG FROM THE NOVEL OF WIMON SAINIMNUAN

SIRIPORN RATSAMEEMONTHON 55 803289 22

M.A. (TRANSLATION PROGRAM)

THESIS ADVISORS: TEPEE JARATJARUNGKIAT, Ph.D. 130 pp.

ABSTRACT

This study aims to (1) study types, structures and meanings of Thai synonymous compounds and (2) analyze translation strategies of Thai synonymous compounds in the translated version "Snakes" by Marcel Barang from the novel of Wimon Sainimnuan. The study sample size is 150 comprises of 35 two-unit synonymous compounds and 115 four-unit or more synonymous compounds. Descriptive statistics are used to describe the basic features of the data and the study result.

The results show that the translator applies several strategies for the translation of Thai synonymous compounds including (1) Literal translation (2) Translation by using equivalent words (3) Paraphrase (4) Translation by using TL words/ phrases (5) Translation by using TL idioms and (6) Others; where literal translation approach is most applied to two-unit synonymous compounds, and paraphrase is most frequently used for the translation of four-unit or more synonymous compounds. It also finds that the study of the structure and meaning of Thai synonymous compounds is essential to the analysis of translation strategies.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยเหลือชี้แนะในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จาก ดร.เทพี จรัสจรุงเกียรติ อีกทั้งความอดทนและการสละเวลาตรวจทานสารนิพนธ์ เพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้ดียิ่งขึ้นจาก ดร.โกศลรุ่ง อามระดิษ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาการแปลทุกท่านสำหรับความตั้งใจและความมุ่งมั่นในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และคำแนะนำต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนทักษะและเปิดกว้างมุมมองด้านการแปล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผศ. สารภี แกสตัน สำหรับแรงบันดาลใจในการทำสารนิพนธ์และคำแนะนำอันมีค่ายิ่งในช่วงเริ่มต้นของการทำวิจัย ดร.ทองทิพย์ พูลลภ สำหรับคำแนะนำต่างๆ และกำลังใจที่มีให้อย่างสม่ำเสมอ และดร.แพรว จิตติพลังศรี ผู้ช่วยเปิดกว้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับแนวคิดด้านการแปล

ที่ขาดเสียมิได้ ขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือและการประสานงานด้านต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การแปลทุกท่าน โดยเฉพาะคุณณัฐกานต์ จินดาบริรักษ์ ผู้คอยใส่ใจและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี อีกทั้งขอขอบคุณบรรณารักษ์ประจำสรรพศาสตร์สโมสร คณะอักษรศาสตร์ สำหรับการให้บริการอย่างดีเยี่ยมตลอดช่วงระยะเวลาของการศึกษา

บุคคลอีกท่านหนึ่งที่มีคุณูปการอย่างสำคัญคือ ผู้บังคับบัญชาผู้มีพระคุณ ผู้ช่วยปลัดโอบาส ทองยงค์ สำหรับความกรุณาและการสนับสนุนให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา

ขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นรุ่น 13 ที่คอยเอื้ออาทร ห่วงใย ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจเสมอมา ทั้งในยามสอบและในยามปิดภาคเรียน ความสนุกสนานมิเคยจางหายไป

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยสำนึกในพระคุณของบิดาและมารดา ผู้สนับสนุนทั้งกำลังใจทรัพย์และกำลังใจ ผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่เสมอมาตลอดทั้งชีวิต และขอกราบขอบพระคุณครูผู้ประเสริฐอาจารย์ทางจิตวิญญาณสำหรับการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ตั้งมั่น มุ่งมั่น และมีความเพียร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	5
1.6 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องวิจัย.....	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแปล.....	6
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแปล.....	6
2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษากับความหมาย.....	8
2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับสมมูลภาพของการแปล.....	11
2.1.4 กลวิธีการแปลแบบต่างๆ.....	15
2.2 การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ.....	19
2.2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท.....	20
2.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท.....	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคำซ้อน.....	27
2.3.1 คำจำกัดความของคำซ้อน.....	28
2.3.2 วัตถุประสงค์ในการสร้างคำซ้อน.....	29
2.3.3 ประเภทและโครงสร้างของคำซ้อน.....	30
2.3.4 การแสดงความหมายของคำซ้อน.....	36
2.3.5 งานวิจัยคำซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการแปล.....	38
บทที่ 3 การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ.....	42
3.1 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบภายนอกตัวบท.....	42
3.2 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบภายในตัวบท.....	49
บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
4.1 รูปแบบการวิจัย.....	62
4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลคำซ้อนและกลวิธีการแปล.....	63
4.4 การสรุปและอภิปรายผลการศึกษาวិเคราะห์.....	67
บทที่ 5 ผลการวิจัย.....	68
5.1 ผลการศึกษาโครงสร้างคำซ้อน.....	68
5.2 ผลการศึกษาความหมายของคำซ้อน.....	73
5.3 ผลการศึกษากลวิธีการแปลคำซ้อน.....	78
5.4 ผลการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง ความหมาย และกลวิธีการแปลคำซ้อน.....	103

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 บทสรุป	106
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	106
6.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	109
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	118
ตารางที่ 18.....	119
ตารางที่ 19.....	125

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวน และร้อยละของโครงสร้างคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์.....	69
2 รายการคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ แยกตามโครงสร้าง.....	69
3 แสดงจำนวน และร้อยละของโครงสร้างคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า.....	71
4 รายการคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แยกตามโครงสร้าง.....	71
5 แสดงจำนวน และร้อยละของความหมายคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์.....	74
6 รายการคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ แยกตามความหมาย.....	74
7 แสดงจำนวน และร้อยละของความหมายคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า.....	76
8 รายการคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แยกตามความหมาย.....	76
9 แสดงจำนวน และร้อยละของกลวิธีการแปลคำซ้อนแยกตามประเภทคำซ้อน.....	79
10 คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว (38 คำ).....	79
11 คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบเทียบเคียง (3 คำ).....	84
12 คำซ้อนใช้วิธีการแปลแบบยืดความหมายแล้วถอดความ (Paraphrase) (48 คำ).....	85
13 คำซ้อนใช้วิธีแปลแบบยืดความหมายที่ใช้ คำ/วลีในภาษาปลายทางแทน (29 คำ).....	92
14 คำซ้อนแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง (27 คำ).....	96
15 คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบอื่นๆ.....	101
16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคำซ้อนและกลวิธีการแปล.....	103
17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำซ้อนและกลวิธีการแปล.....	104
18 แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล โดยเรียงลำดับตามโครงสร้างคำซ้อน.....	119
19 แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล โดยเรียงลำดับตามความหมายคำซ้อน.....	125

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 แผนภาพโครงสร้างของภาษาตามทฤษฎีโครงสร้างปงหน้าที่.....	9
2 แผนภาพแสดงขั้นตอนการศึกษาการแปลคำซ้อน.....	67

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การใช้คำซ้อนนั้นมีปรากฏมาตั้งแต่ในอดีต ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับเรื่องคำซ้อนของยุคต่างๆ ตั้งแต่สมัยสุโขทัย เช่น งานวิจัยของจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2530) และชวนพิศ อัฐรัตน์ (2518) การศึกษาคำซ้อนสมัยอยุธยา เช่น งานวิจัยของเบ็ญจมาศ บางอัน (2529) และปรีชา ช่างขวัญยืน (2515) และ การศึกษาคำซ้อนสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น งานวิจัยของลินดา วิชาดากุล (2530) และวัลยา วิมุฑิตะลพ (2513)¹ นอกจากนี้ น.ม.ส. (2482) ได้กล่าวถึงการใช้นำคำซ้อนของคนไทย เนื่องจากในอดีต “ภาษาไทยยังแคบและยังไม่มีวิธีที่จะพูดและเขียนได้อย่างในสมัยนี้” คำที่เป็นคำไทยแท้จะมีเพียงพยางค์เดียว คำๆ เดียวจึงมีหลายความหมาย ดังนั้น จึงต้องซ้อนคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันเพื่อให้เข้าใจว่ากล่าวถึงสิ่งใด เช่น เสื้อสาด ทั้งหลาย ยักย้าย เกียจคร้าน เป็นต้น ในปัจจุบันสามารถพบเห็นการใช้นำคำซ้อนในงานเขียนต่างๆ รวมทั้งวรรณกรรมแปล ทั้งนี้ เนื่องจากคำซ้อนมีเสียงสัมผัสคล้องจอง ทำให้ภาษาไพเราะ รื่นหู อีกทั้งยังทำให้ความหมายเด่นชัดทั้งภาพและเสียง ดังนั้น คำซ้อนที่มีลักษณะเหมาะสมทั้งเสียงและความหมาย “ย่อมติดอยู่ในภาษาได้ง่ายและยืนยาว” (บรรจบ พันธุเมธา, 2514: 96)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของคำซ้อน พบว่า คำซ้อนเป็นวิธีการสร้างคำใหม่ของภาษาไทย โดยนำคำมูลหรือคำอิสระ 2 คำ หรือมากกว่าที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายคลึงกัน หรือไปในทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกัน มาซ้อนกัน มาเข้าคู่กัน เพื่อขยายความในอีกคำหนึ่งให้ชัดเจนขึ้น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คำซ้อนเพื่อความหมาย เน้นความให้ชัดเจนขึ้น เช่น ยิ้มแย้ม เดือดร้อน ฤกษ์งามยามดี และคำซ้อนเพื่อเสียง เพื่อให้ออกเสียงง่ายขึ้น และมีเสียงคล้องจองกัน ทำให้เกิดความไพเราะขึ้น เช่น เกะกะ ชิ่งขัง เงอะงะ ชุ่มชุ่ม โครมคราม กรุ้มกริ่ม โหรงเหรง ปอดแปด เป็นต้น จะเห็นได้ว่า คำซ้อนมีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจ มีองค์ประกอบครบถ้วนทั้งในแง่ของเสียงและความหมาย

สำหรับการศึกษเกี่ยวกับการนำคำซ้อนมาใช้ในงานแปลนั้น มีงานวิจัยหลายฉบับที่ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว เช่น งานวิจัยของอำไพ คูวัชรไพศาล (2551) ซึ่งศึกษาการใช้นำคำซ้อนแบบ 4 หน่วยในงานแปลวรรณกรรมคลาสสิกของเชน จรัสเวียง จากเว็บไซต์วรรณกรรมดอทคอม พบว่าการใช้นำคำซ้อนในบทแปล

¹ สุปราณี ธีระวัฒนสุข. (2541). วิวัฒนาการของคำซ้อนในภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์. หน้า 3.

มีผลทั้งในแง่ของเสียงและความหมาย สามารถสื่อเนื้อหาทั้งภาพ อากัปกริยา อารมณ์ และความรู้สึกของตัวละครได้อย่างชัดเจน ในขณะที่เสียงของคำชอนก็สามารถสื่ออารมณ์ต่อผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ทั้งเสียงที่มีจังหวะจะโคนหรือเสียงสัมผัสคล้องจอง นอกจากนี้ ประภา ลิมปรุ่งพัฒนกิจ (2548) ได้ศึกษาการใช้คำชอนในงานแปลวรรณกรรมเด็ก กรณีศึกษาวรรณกรรมแปลเรื่อง *แม่มด* ของโรอัลด์ ดาห์ล โดยสาลินี คำจันทร์สรุปผลการศึกษาว่าการใช้คำชอนช่วยให้ภาษาชัดเจน เกิดภาพพจน์ มีสีสัน สร้างความไพเราะและสละสลวย ทำให้ภาษามีลักษณะเป็นธรรมชาติของภาษาไทย และยังเสนอให้จัดทำคู่มือหรือพจนานุกรมคำชอนไทย-อังกฤษ หรือ อังกฤษ-ไทย เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านการแปลและช่วยรักษาเอกลักษณ์ของภาษาไทยไว้

ส่วนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแปลคำชอนจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษพบว่ามีจำนวนไม่มากนักจากการศึกษาค้นคว้าพบเพียงงานวิจัยของนัทธี วงศ์วิรัช (2555) ซึ่งศึกษากลวิธีการแปลคำชอนในงานแปลด้านพุทธศาสนา กรณีศึกษาเรื่อง “อาหารใจ” ของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลวิธีการแปลคำชอนดังกล่าว ประกอบกับการใช้คำชอนที่ยังคงมีแพร่หลายในปัจจุบันและลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของคำชอนดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าผู้แปลมีแนวทางการแปลคำชอนอย่างไร เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษแล้วจะยังคงลักษณะเด่นทั้งในเรื่องของเสียงและความหมายได้หรือไม่ การศึกษาวิจัยเรื่องนี้จะเป็ประโยชน์ต่อการถ่ายทอดความหมายของคำชอนให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อให้บทแปลภาษาอังกฤษมีความไพเราะและสะท้อนลักษณะเด่นของคำชอนได้เทียบเท่ากับต้นฉบับภาษาไทยมากที่สุด

สำหรับตัวบทต้นฉบับและฉบับแปลที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือนวนิยายเรื่อง *งู* ของวิมล ไทรนิ่มนวล และบทแปลเรื่อง *Snakes* โดยมาร์แชล บาร์นส์ เรื่อง *งู* เป็นนวนิยายเรื่องแรกของ วิมล เขียนขึ้นเมื่อปี 2527 เป็นหนึ่งในชุดนวนิยายจตุรภาค ประกอบด้วยเรื่อง *งู โศกพระนาง คนทรงเจ้า และจ้าวแผ่นดิน* โดยเรื่อง *งู* เป็นการตีแผ่พฤติกรรมของ ‘มารห่มเหลือง’ และสะท้อนให้เห็นความเชื่ออันงมงายของสังคมไทย แม้ว่าเวลาจะผ่านล่วงเลยมาเกือบ 30 ปีแล้ว ประเด็นดังกล่าวก็ยังคงทันสมัย คุณค่าทางวรรณกรรมของนวนิยายเรื่อง *งู* อาจกล่าวได้ว่าเป็น ‘วรรณกรรมแห่งความสำนึกเชิงสังคม’ กล่าวคือเป็นวรรณกรรมที่ “กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสำนึกทางสังคม และในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้แต่ง” (ทำนอง วงศ์พุทธ, จุฑมัย ตันสูงเนิน, และมนตรี มีเนียม, 2548: 3) ซึ่งวิมล เป็นหนึ่งในนักประพันธ์ที่สร้างสรรค์งานวรรณกรรมแนวดังกล่าว ในเรื่อง *งู* นั้น วิมล สามารถสะท้อนภาพของพระสงฆ์ที่มีรูปลักษณะภายนอกน่าเลื่อมใสศรัทธา แต่กลับมีพฤติกรรมฟอนเฟะ ลักลอบมีสัมพันธ์สวาทกับพระหนุ่ม หรือแม้กระทั่งฆ่าคนตาย

เพื่อปกปิดเรื่องชั่วร้ายของตน จะเห็นได้ว่าข่าวฉาวโฉ่ของนักบวชนั้นยังคงมีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง มิได้ลดน้อยถอยลงแต่อย่างใด การตีแผ่ความชั่วร้ายของบุคคลในศาสนาซึ่งชาวพุทธถือเป็นหนึ่งในไตรสรณะนั้น นับเป็นความกล้าหาญอย่างยิ่งของผู้เขียน

คุณค่าทางวรรณกรรมเรื่อง *งู* ยังได้รับการยืนยันอีกทางหนึ่งจากการได้รับคัดเลือกเป็น 1 ใน 20 เรื่อง คัดสรรเพื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษโดยมาร์แชล บาร์ริงส์ สำหรับเผยแพร่ให้แก่ผู้อ่านชาวต่างประเทศ เมื่อเริ่มโครงการ THAI MODERN CLASSICS ในปี 2536 บาร์ริงส์ ได้ขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมของไทย จำนวนสิบกว่าคน ซึ่งรวมทั้งนักวิจารณ์ นักเขียน และนักอ่าน เสนอรายชื่อหนังสือที่คิดว่าดีที่สุด (a list of what they deemed to be the best novels ever published in Thai) การรวบรวมในขั้นแรกได้จำนวนทั้งสิ้น 99 เรื่อง และคัดเลือกให้เหลือเพียง 20 เรื่อง ซึ่งเขาให้เหตุผลว่าเป็นจำนวนที่สามารถบริหารจัดการได้ โดยเรื่องที่ถูกคัดเลือกนั้นจะต้อง “outstanding and definitely worth translating for the world to read” (Barang, 1994: 8)

นอกจากนี้ มานพ ถนอมศรี ได้กล่าวในคำนำพิมพ์ครั้งแรกว่างานเขียนเรื่อง *งู* ทำให้ระลึกนึกถึงงานเขียนของ ไม้มือเมืองเดิม ซึ่งเป็นผู้ที่เขียนถึง “ชีวิต ความเป็นอยู่ของคนไทยในแบบพื้นบ้านพื้นเมือง ได้อย่างเข้าถึงเลือดเนื้อและชีวิต” และเห็นว่ารูปแบบและการดำเนินเรื่องของนวนิยายเรื่อง *งู* คือ “ผลงานในแบบพื้นบ้านพื้นเมืองของยุคสมัยนี้ที่สมบูรณ์ที่สุด” (วิมล ไทรนันทนวล, 2544)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่านวนิยายเรื่อง *งู* เฝยพร้อมทั้งในด้านความงามทางวรรณศิลป์ สะท้อนภาพชีวิต และสังคมในชนบท และความเชื่อตามแบบวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสำนึกทางสังคม จึงนับว่าเป็นเรื่องที่มีคุณค่าทางวรรณกรรมควรแก่การนำมาใช้เป็นกรณีศึกษา

ในส่วนของผู้แปลนั้น มาร์แชล บาร์ริงส์ มีผลงานแปลวรรณกรรมของไทยเป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสมากกว่า 40 เรื่อง ส่วนใหญ่จะแปลเป็นภาษาอังกฤษ มีทั้งที่ตีพิมพ์จำหน่ายเป็นรูปเล่ม และจำหน่ายในรูปแบบ e-book ผ่านทางเว็บไซต์ www.thaifiction.com รวมทั้งผลงานแปลเรื่องสั้นต่างๆ เผยแพร่ทางเว็บไซต์ <http://thaifiction.wordpress.com> ซึ่งแต่ละเรื่องที่ถูกคัดสรรมาแปลล้วนเป็นงานของนักเขียนที่มีชื่อเสียง มีรูปแบบการเขียนและวัจนลีลาเป็นที่ประจักษ์และยอมรับในสังคมไทย เช่น งานของชาติ กอบจิตติ วาณิช จรุงกิจอนันต์ นิคม รายาวา เป็นต้น บาร์ริงส์ให้สัมภาษณ์ว่า นักแปลที่ดีต้องไม่มีลีลาของตัวเอง แต่เป็นลีลาของผู้อื่น คือผู้เขียน หากเป็นไปได้ควรแปลคำต่อคำ ใช้โครงสร้างแต่ละประโยค แต่ละย่อหน้าแบบเดียวกัน เพื่อที่จะเคารพรูปแบบหรือลีลาของผู้เขียนโดยเฉพาะ (รัชตวดี จิตดี, ผู้จัดการรายวัน) นอกจากนี้

เขายังได้รับรางวัลนักแปลและล่ามอาวุโสดีเด่น รางวัลสุรินทราชา ประจำปี 2550 จากสมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย จึงอาจกล่าวได้ว่ามาร์แชล บาร์ริงส์ เป็นทูตด้านการแปลงานวรรณกรรม (Literary Ambassador) ของไทยอย่างแท้จริง ดังนั้น การใช้บทแปลจากเรื่อง **Snakes** ของมาร์แชล บาร์ริงส์ เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำซ้อนที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **งู** ของวิมล ไทรนันทน์ จึงนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเนื่องด้วยความพยายามในการรักษารูปแบบการเขียนและวัฒนธรรมของต้นฉบับให้ได้มากที่สุดดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาประเภท โครงสร้าง และความหมายของคำซ้อนที่ปรากฏในเรื่อง **งู** ของวิมล ไทรนันทน์

1.2.2 เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำซ้อนในฉบับแปลภาษาอังกฤษเรื่อง **Snakes** โดยมาร์แชล บาร์ริงส์ เทียบกับต้นฉบับเรื่อง **งู** ของวิมล ไทรนันทน์

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การแปลคำซ้อนจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในฉบับแปลเรื่อง **Snakes** โดยมาร์แชล บาร์ริงส์ จากต้นฉบับเรื่อง **งู** ของวิมล ไทรนันทน์ มีการใช้กลวิธีการแปลที่หลากหลาย ได้แก่ การแปลแบบตรงตัว การแปลแบบเทียบเคียง การแปลแบบถอดความ การแปลโดยใช้คำ/วลีในภาษาปลายทาง การแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง และวิธีการแปลแบบอื่นๆ นอกจากนี้ การศึกษาโครงสร้างและความหมายของคำซ้อนจะช่วยให้สามารถสรุปกลวิธีการแปลคำซ้อนได้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาคำซ้อนที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **งู** ของวิมล ไทรนันทน์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 8 (2544) จัดพิมพ์โดยสยามประเทศสำนักพิมพ์ เปรียบเทียบกับฉบับแปลภาษาอังกฤษเรื่อง **Snakes** โดยมาร์แชล บาร์ริงส์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 (2539) ของสำนักพิมพ์ไทยโมเดิร์นคลาสสิก (Thai Modern Classics) ทั้งนี้ แม้ว่าต้นฉบับที่ศึกษาตีพิมพ์ในปี 2544 ภายหลังฉบับแปลซึ่งพิมพ์ในปี 2539 แต่เนื้อหาของนวนิยายเรื่อง **งู** ก็ไม่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงใดๆ ซึ่งคำซ้อนทั้งหมดที่ปรากฏในตัวบทต้นฉบับมีจำนวน 483 คำ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 30 หากจำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักร้อย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535: 38) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงหรือตามจุดมุ่งหมาย (ณรงค์ โพธิ์พฤษานันท์, 2556: 185) ได้ตัวอย่างคำซ้อน จำนวน 150 คำ

1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นแนวคิดและทฤษฎีด้านการแปล แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับคำซ้อน และผลงานการศึกษาวิจัยด้านการแปลคำซ้อน รวมทั้งตัวบทต้นฉบับเรื่อง *งู* และฉบับแปลเรื่อง *Snakes* ที่ใช้เป็นกรณีศึกษาสำหรับการวิจัยนี้

1.6 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

1.6.1 ศึกษาทบทวนแนวคิดและทฤษฎีการแปลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ และศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคำซ้อนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์คำซ้อน

1.6.2 วิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ โดยวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกและภายในของตัวบท เพื่อทำความเข้าใจตัวบทอย่างรอบด้าน

1.6.3 รวบรวมคำซ้อนทั้งหมดจากเรื่อง *งู* โดยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคำซ้อน จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างคำซ้อนให้ได้ร้อยละ 30 จากจำนวนคำซ้อนทั้งหมด

1.6.4 เปรียบเทียบคำซ้อนที่รวบรวมได้ในข้อ 6.3 กับรูปภาษาอังกฤษจากฉบับแปลเรื่อง *Snakes*

1.6.5 วิเคราะห์แนวทางการแปลคำซ้อน และสรุปผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าร้อยละประกอบการรายงานผล

1.6.6 สรุปและรายงานผลการวิจัย ทบทวนสมมติฐาน พร้อมข้อเสนอแนะ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวทางการแปล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานแปลอื่นๆ

1.7.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเภท โครงสร้าง และความหมายของคำซ้อนมากขึ้น

1.7.3 ได้ทราบแนวทางการแปลเพื่อถ่ายทอดรูปแบบและความหมายของคำซ้อน

1.7.4 เป็นแนวทางสำหรับแก้ปัญหาการแปลคำที่มีลักษณะเดียวกัน เช่น คำซ้ำ คำประสม เป็นต้น

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในบทนี้ จะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางและกรอบสำหรับดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไป โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแปล
- 2.2 การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคำซ้อน

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแปล

เนื่องจกงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบการแปลระหว่างตัวบทต้นฉบับภาษาไทยในนวนิยายเรื่อง *งู* กับฉบับแปลภาษาอังกฤษเรื่อง *Snakes* โดยมุ่งเน้นประเด็นด้านการแปลคำซ้อน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นประการหนึ่งของภาษาไทย ดังนั้น การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลจะแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

- 2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแปล
- 2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษากับความหมาย
- 2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับสมมูลภาพของการแปล
- 2.1.4 กลวิธีการแปลแบบต่างๆ

ทั้งนี้ จะกล่าวถึงรายละเอียดของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแปล

คำว่า “translation” มีหลายความหมายในตัวเอง อาจหมายถึงสาขาวิชาหนึ่ง หรืองานแปล (product) หรืออาจหมายถึงการทำงานแปล (process) การแปลระหว่างสองภาษาที่แตกต่างกัน หมายถึง การที่ผู้แปลเปลี่ยนตัวบทต้นฉบับที่เรียกว่า Source text (ST) ซึ่งเขียนด้วยภาษาของต้นฉบับ เรียกว่า Source language (SL) เป็นตัวบทฉบับแปล เรียกว่า Target text (TT) ที่เขียนด้วยภาษาของฉบับแปล เรียกว่า Target language (TL) (Munday, 2008: 5)

กิจกรรมการแปลเกิดขึ้นในโลกตะวันตกเป็นเวลากว่า 2,000 ปีแล้ว แต่ทฤษฎีหรือการศึกษาด้านการแปลกลับเป็นเรื่องใหม่ ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 จนถึงช่วงทศวรรษที่ 1960 การแปลถือว่าเป็นกิจกรรมชั้นรอง เป็นเพียงวิธีการหนึ่งในการสอนภาษาต่างประเทศที่เรียกว่าไวยากรณ์-แปล (grammar-translation method) พัฒนาการของแนวคิดและทฤษฎีด้านการแปลแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ได้ดังนี้ (รัชนิโรจน์ กุลธำรง, 2552: 41-46)

กลุ่มแรกคือ ยุคก่อนการใช้ทฤษฎีภาษาศาสตร์ (Pre-linguistics period of translation) เป็นคำที่ใช้เรียกโดย Peter Newmark เป็นยุคก่อนที่จะนำหลักที่มีระบบและพิสูจน์ได้มาใช้อธิบายการแปลในการแปลนั้นจะใช้แบบแผนเดิมที่ยึดปฏิบัติตามๆ กันมา (traditional) ส่วนมากเป็นการแปลวรรณกรรมชิ้นเอก จึงเน้นที่งานแปล (product) มากกว่ากระบวนการแปล (process) การแปลในยุคนี้จึงอยู่บนฐานความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดความคลุมเครือ ไม่สามารถเข้าใจการแปลได้อย่างต้องแท้

กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่นำทฤษฎีภาษาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับการแปล นักคิดที่สำคัญ ได้แก่ Eugene Nida ผู้ที่ทำให้การศึกษาด้านการแปลเริ่มมีความเป็น 'ศาสตร์' มากขึ้น Nida เขียนหนังสือชื่อ *Toward a Science of Translating* เมื่อปี 1964 โดยนำประสบการณ์การแปลคัมภีร์ไบเบิลมาสร้างเป็นทฤษฎีการแปล เขาผนวกแนวคิดทางภาษาศาสตร์และใช้วิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างแนวทางสำหรับนักแปล โดยใช้แนวทางของ Chomsky เรื่อง Universal Grammar สำหรับวิเคราะห์โครงสร้างของต้นฉบับเพื่อให้ผู้รับสารปลายทางได้รับผลเช่นเดียวกับผู้อ่านต้นฉบับ Nida ให้ความสำคัญกับเรื่องอรรถศาสตร์ (semantics) และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) จนพัฒนาระบบสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ความหมาย นักทฤษฎีที่สำคัญอีกคนหนึ่งคือ J.S. Holmes ผู้เขียนบทความ *The name and nature of translation* ในปี 1972 ซึ่งนับเป็นก้าวแรกของการแยกออกมาเป็น 'วิชาการแปล' ต่างหาก

กลุ่มที่สามคือ กลุ่มที่จัดวิชาการแปลเป็นสาขาหนึ่งของวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ เป็นกลุ่มที่มีแนวคิดตรงกันข้ามกับกลุ่มที่สองอย่างสิ้นเชิง กลุ่มนี้จะเน้นเรื่องวัตถุประสงค์ของการแปลและความต้องการของผู้รับสารปลายทางเป็นหลัก ในขณะที่กลุ่มที่สองเน้นการหาคำแปลที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับให้มากที่สุด กลุ่มนี้อาจเรียกอีกชื่อว่า Manipulation School นักคิดที่สำคัญ เช่น Lefevre, Lamber, Hermans, Bassnett, Toury

กลุ่มที่สี่คือ กลุ่มที่เน้นการแปลในฐานะการสื่อสาร ให้ความสำคัญกับหน้าที่หรือบทบาทของฉบับแปลมากกว่าต้นฉบับ โดยหันมาศึกษาการถ่ายโอนวัฒนธรรม (cultural transfer) มากกว่าการถ่ายโอนด้านภาษา (linguistic transfer) นักทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่ Honig, Kussmaul, Reiss & Vermeer โดยเฉพาะทฤษฎี Skopos ของ Reiss & Vermeer ซึ่งยึดหลักทฤษฎีการกระทำ โดยมีแนวคิดว่าการกระทำทุกอย่างต้องมีจุดมุ่งหมาย การแปลเป็นการกระทำอย่างหนึ่งซึ่งต้องยึดหน้าที่ของงานแปลเป็นหลัก นักแปลจึงมิใช่เพียงผู้ส่งต่อเนื้อความที่มีอยู่ในต้นฉบับเท่านั้น แต่จะต้องคำนึงถึงหน้าที่ของงานแปลที่

นักแปลได้เลือกหรือกำหนดสำหรับงานแปล นอกจากนี้ นักทฤษฎีที่สำคัญอีกคนหนึ่งคือ Mildred L. Larson ผู้เขียนหนังสือ *Meaning-Based Translation* (1998) ซึ่งเห็นว่าผู้แปลควรมุ่งแปลเพื่อถ่ายทอดความหมายเป็นฉบับแปลที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติ งานแปลที่ประสบความสำเร็จคือผู้อ่านไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังอ่านงานแปลอยู่

กลุ่มที่ห้าคือ กลุ่มที่เน้นการแปลแบบยึดความหมาย เป็นศาสตร์การแปลของสถาบันการแปลและล่าม (ESIT) ในประเทศฝรั่งเศส นักคิดที่สำคัญ คือ Seleskovitch และ Lederes การแปลจะกระทำในระดับวาทกรรม (discourse) ไม่ใช่แค่ตัวภาษา เพราะจะเป็นเพียงการถ่ายทอดความหมายในระดับภาษาเท่านั้น ในกระบวนการแปลผู้แปลจะต้องเข้าใจความหมาย และถ่ายทอดความหมายที่เข้าใจไปยังผู้รับสาร โดยควรผละออกจากรูปแบบและโครงสร้างของภาษาต้นฉบับและถ่ายทอดความหมายในรูปแบบภาษาที่ผู้อ่านจะเข้าใจได้ง่าย

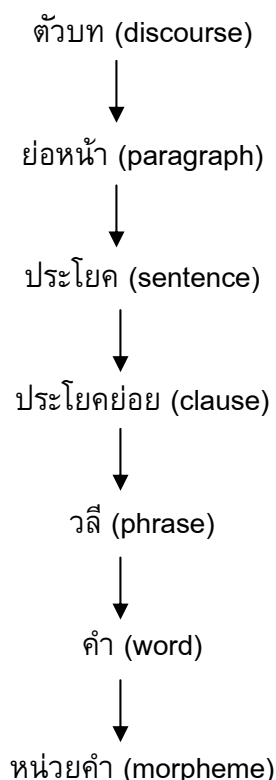
จะเห็นได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการแปลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสามารถพัฒนาขึ้นมาเป็น 'ศาสตร์' แขนงหนึ่ง อย่างไรก็ตาม แนวคิดและทฤษฎีด้านการแปลยังคงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทฤษฎีภาษาศาสตร์ แม้ต่อมาจะมีความพยายามขยายศาสตร์การแปลให้ครอบคลุมความรู้ด้านอื่นๆ เช่น แนวคิดด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมศาสตร์ ด้านจิตวิทยา ทฤษฎีการสื่อสาร เป็นต้น หัวข้อต่อไปจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษากับความหมาย ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานทางด้านภาษาศาสตร์ เพื่อที่จะทำความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการแปลมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการแปลระหว่างภาษาที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมอย่างมาก เช่น ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษากับความหมาย

แม้ว่าแนวคิดและทฤษฎีการศึกษาด้านการแปลในปัจจุบันจะพยายามแยกตัวออกจากทฤษฎีภาษาศาสตร์ แต่ในการแปลนั้นผู้แปลย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องทำความเข้าใจรูปภาษาในต้นฉบับและค้นหาความหมายเพื่อถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทาง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษากับความหมายจะเป็นพื้นฐานสำหรับทำความเข้าใจการแปลในระดับคำ (word level) ซึ่งเป็นประเด็นของการศึกษาวิจัยนี้

ในการพิจารณาโครงสร้างของภาษา ทฤษฎีโครงสร้างบงหน้า (Tagmemics) มองว่าโครงสร้างของภาษาประกอบด้วยหน่วยต่างๆ (unit) ซึ่งจะแปรไปตามสภาพแวดล้อมหรือบริบท (context) โดยได้จัดแบ่งโครงสร้างของภาษาเป็นลำดับขั้น (hierarchy) ลดหลั่นกันเป็นระดับ (level) ต่างๆ ดังนี้ (รัชนีโรจน์ กุลธำรง, 2552: 52)

แผนภาพที่ 1 แผนภาพโครงสร้างของภาษาตามทฤษฎีโครงสร้างปงหน้าที

โครงสร้างระดับที่เกี่ยวข้องกับการแปลคือตั้งแต่ “คำ” จนถึง “ตัวบท” เพราะ “คำ” เป็นหน่วยของภาษาที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย และมีลักษณะที่เป็นอิสระ ภาษาจึงเกิดจากการรวมตัวกันของหน่วยเล็กๆ เช่น “หน่วยคำ” รวมเป็นหน่วยใหญ่ขึ้นมาเป็น “หน่วยวลี” “หน่วยประโยค” จนถึง “หน่วยตัวบท”

ทฤษฎีไวยากรณ์ดั้งเดิม (traditional grammar) ถือว่า “คำ” คือ สัญญาณ (sign) เพื่อหมายถึงสิ่งต่างๆ ซึ่งอาจเป็นสิ่งของ การกระทำ สภาวะ หรือคุณลักษณะต่างๆ ดังนั้น “คำ” จึงถือเป็น “สัญญาณ” (sign) หรือ “รูป” (form) ที่ใช้เพื่อสื่อให้รู้ถึง “ความหมาย” (reference หรือ meaning) (รัชนีโรจน์ กุลธำรง, 2552: 57)

“คำ” เป็นหน่วยภาษาที่เกิดจากองค์ประกอบสองส่วนคือ รูป (form) และความหมาย (meaning) โดย “รูป” เป็นสิ่งที่เราเห็นได้ แต่ “ความหมาย” เป็นสิ่งที่เรามองไม่เห็น เพราะเป็นสิ่งที่อยู่ใต้รูป เป็นสิ่งที่เรานึกถึงอยู่ในความคิด ปัญหาในการสื่อสารเกิดขึ้น เมื่อข้อความบางข้อความ (รูป) ผู้เขียนตั้งใจให้มีหน้าตาอย่างหนึ่ง แต่ผู้อ่านกลับตีความไปอีกอย่างหนึ่ง นั่นเป็นเพราะความหมายอยู่ใต้รูป ไม่มีใครเห็น ต้องตีความหมายที่อยู่ใต้รูปคำนั้นๆ ขึ้นมาปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน จึงจะสามารถถ่ายทอดความหมายได้อย่างถูกต้อง โดยโครงสร้างของ “รูปภาษา” จัดเป็นโครงสร้างผิว (surface structure) ส่วนโครงสร้างความหมาย ถือเป็นโครงสร้างที่อยู่ในความคิด (notional structure) ไม่ปรากฏให้เห็นใน

รูปภาษา โครงสร้างทั้งสองนี้ไม่ได้แยกเป็นสองส่วนโดยไม่เกี่ยวข้องกัน แต่มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นขั้ว (poles) และสัมพัทธ์ (relative) (รัชนีโรจน์ กุลธำรง, 2552: 63-64) เช่น คำว่า 'sofa' ความหมายอยู่ที่โครงสร้างผิว เห็นได้ไม่ชัดเจนในรูปภาษา แต่สำหรับเจ้าของภาษา ความหมายของ 'sofa' ชัดเจนในความคิดเพราะได้เรียนรู้และบันทึกไว้เป็นข้อมูลในความคิด ที่เรียกว่า ความหมายในมโนทัศน์ (conceptual meaning) เมื่อแปลเป็นภาษาไทยว่า 'เก้าอี้นวมยาว' จะเห็นได้ว่าความหมายปรากฏขึ้นมาในรูปภาษาชัดเจน ในกรณีกลับกัน คำว่า 'หิ้ง' ความหมายไม่ได้ปรากฏชัดเจนในรูปภาษา แต่ผู้พูดภาษาไทยจะรู้ความหมายของคำนี้เพราะมีบันทึกไว้ในความคิด เมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า 'wall shelf' จะเห็นว่า ความหมายปรากฏเด่นชัดในรูปภาษา ดังนั้น ในการดึงความหมายให้ขึ้นมาอยู่ที่โครงสร้างผิว ทำได้ด้วยการให้รูปภาษาบรรจุความหมายอย่างเต็มที่เพื่อให้เกิดความชัดเจน อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การแปลถ้อยคำที่ใช้ในการรณรงค์รักษาสภาพแวดล้อมเพื่อโลก 'Think Earth' หากแปลตรงตัวว่า 'คิดโลก' ก็ไม่สื่อความหมายใดเลย แต่หากผู้แปลนำความหมายมาจัดใส่ในรูปภาษาแทนที่จะให้อยู่ได้รูปต่อไป เพื่อสื่อความหมายได้ครบถ้วนสมบูรณ์ เป็น 'คิดห่วงใยในผืนโลก' ซึ่งเป็นการแปลที่มีความเป็นธรรมชาติของภาษาไทยอีกด้วย (รัชนีโรจน์ กุลธำรง, 2552: 64-65)

นอกจากนี้ ภาษาต่างๆ มีลักษณะเฉพาะตัวในการวางขอบเขตของความหมายหรือจัดประเภทของสิ่งต่างๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน เรียกได้ว่า เป็นไปตามอำเภอใจ เช่น คำเรียกสี 'blue' ในภาษาอังกฤษ ภาษาไทยแบ่งขอบเขตเดียวกันย่อยลงไปอีก คือ 'สีน้ำเงิน' และ 'สีฟ้า' ประเด็นนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บางครั้งการหาคำแปลที่มีความหมายตรงกันพอดีทำได้ยาก เมื่อประสบปัญหาดังกล่าว สิ่งที่ดีควรทำคือ วิเคราะห์ความหมายว่าคำๆ หนึ่งมีความหมายอะไรบ้างหรือมีองค์ประกอบอะไรบ้าง แล้วใช้เป็นตัวตั้งในการหา "รูป" เพื่อสื่อความหมายนั้นๆ พจนานุกรมเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้สำหรับวิเคราะห์องค์ประกอบของความหมาย เนื่องจากวิธีการให้คำจำกัดความของคำศัพท์ในพจนานุกรมประกอบด้วยสองส่วนหลัก คือ คำศัพท์บอกหมวด (generic term) และคำบรรยายลักษณะ (descriptive features) สอดคล้องกับลักษณะของภาษาไทยที่เป็นภาษาคำโดด มักจะนำคำมาต่อๆ กันเพื่อสร้างคำศัพท์ เช่น "เก้าอี้โยก" "ร้านขายยา" จะเรียงด้วยคำศัพท์บอกหมวดไว้ลำดับแรก คือ "เก้าอี้" และ "ร้าน" แล้วตามด้วยคำบรรยายลักษณะ (รัชนีโรจน์ กุลธำรง, 2552: 71-72)

ดังนั้น ในการแปล ผู้แปลจึงไม่ควรนำโครงสร้างทางไวยากรณ์หรือรูปภาษาในต้นฉบับมาใช้กับภาษาฉบับแปล เพราะรูปภาษามีความสำคัญเพียงเพื่อใช้สื่อความหมายที่ถูกต้อง ในการแปลจึงควรถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับมายังภาษาฉบับแปลได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติที่สุด เช่นเดียวกับที่นพพร ประชากุล (2540: (6)-(7)) กล่าวว่า การแปลควรแยกความหมายออกจากรูปภาษาในต้นฉบับ นำไปประสานกับความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำความหมายที่แยกออกมาได้นั้นมาจัดใส่ถ้อยคำสำนวนและโครงสร้างของภาษาฉบับแปล

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับสมมูลภาพของการแปล (Equivalence)

แนวคิดเรื่องสมมูลภาพของการแปลเป็นประเด็นสำคัญหนึ่งในการศึกษาทฤษฎีการแปล และเป็นประเด็นที่มีการอภิปรายถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง มุมมองต่อสมมูลภาพของนักทฤษฎีด้านการแปลก็มีความแตกต่างกันอย่างมาก ส่วนหนึ่งเห็นด้วยว่าสมมูลภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการแปล เช่น Catford, Nida & Taber, Toury, Pym และ Koller ในขณะที่บางส่วนปฏิเสธแนวคิดดังกล่าว เช่น Snell-Hornby หรือแม้กระทั่งมองว่าเป็นการทำลายการศึกษาด้านการแปล เช่น Gentzler (Kenny, In Baker and Saldanha, Ed. 2009: 77) ผู้วิจัยเลือกศึกษาประเด็นด้านสมมูลภาพของการแปลเพื่อใช้เป็นกรอบสำหรับการวิจัย เนื่องด้วยแนวคิดเรื่องสมมูลภาพจะมีความเหมาะสมในการค้นหากลวิธีการแปลระดับคำซึ่งเป็นประเด็นของการวิจัยนี้ นอกจากนี้ สมมูลภาพยังเกี่ยวข้องกับเรื่อง 'shift in translation' ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างกระบวนการแปลข้ามภาษาที่มีระบบของภาษาแตกต่างกัน อันจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดกรอบสำหรับการวิจัยเช่นเดียวกัน

Roman Jakobson นักทฤษฎีภาษาศาสตร์โครงสร้างนิยมชาวรัสเซีย-อเมริกันเห็นว่าไม่มีสมมูลภาพอย่างแท้จริง (full equivalence) ระหว่างสัญลักษณ์ของสองภาษา (code-units) โดยยกตัวอย่างคำว่า 'cheese' ในภาษาอังกฤษ ใกล้เคียงกับคำว่า 'syr' ในภาษารัสเซีย แต่คำดังกล่าวในภาษารัสเซียไม่รวมถึง 'cottage cheese' ซึ่งในภาษารัสเซียเรียกว่า 'tvarok' (Munday, 2008: 37) ทฤษฎีของ Jakobson ให้ความสำคัญกับการศึกษาเรื่องความแตกต่างด้านไวยากรณ์ (grammatical) คำศัพท์ (lexical) และความหมายของคำศัพท์ (semantic fields)

แนวคิดเรื่องสมมูลภาพการแปลของนักคิดที่สำคัญอีกคนหนึ่ง คือ **Eugene Nida** ซึ่งปฏิเสธแนวคิดด้านแปลแบบสองขั้วในอดีตคือ Literal/ Free translation แต่ให้ความสำคัญกับสมมูลภาพการแปล 2 ประเภท คือ (Munday, 2008: 42) (1) Formal equivalence ให้ความสำคัญกับรูป (form) และเนื้อหา (content) ของต้นฉบับ บทแปลในภาษาปลายทางควรมีความใกล้เคียงกับองค์ประกอบต่างๆ ในภาษาของต้นฉบับให้มากที่สุด และ (2) Dynamic equivalence หรือ Functional equivalence ให้ความสำคัญกับ equivalence effect กล่าวคือ ผู้รับสารปลายทางควรได้รับผลจากสารฉบับแปล เช่นเดียวกับที่ผู้รับสารต้นทางได้รับจากต้นฉบับ การแปลควรให้สอดคล้องกับภาษาและวัฒนธรรมของผู้รับสารปลายทาง และมีความเป็นธรรมชาติของภาษา แนวคิดนี้อ่อนุญาตให้มีการปรับเปลี่ยนไวยากรณ์ คำศัพท์ และคำที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเพื่อให้บรรลุถึงความเป็นธรรมชาติของภาษา ภาษาปลายทางไม่ควรมียุทธวิธีของภาษาต้นฉบับแทรกเข้ามา

Peter Newmark นักทฤษฎีชาวอังกฤษเป็นอีกผู้หนึ่งที่พูดเรื่องสมมูลภาพการแปล เขาเสนอสิ่งที่แตกต่างจาก Nida ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้รับสารปลายทางแต่ Newmark มุ่งเน้นที่ต้นฉบับเป็น

หลัก โดยนำเสนอวิธีการแปล 2 แบบ คือ (1) Communicative translation ซึ่งคล้ายกับ dynamic equivalence และ (2) Semantic translation ซึ่งคล้ายกับ formal equivalence ของ Nida แนวคิดของ Newmark ถอยห่างออกมาจากหลักว่าด้วยเรื่อง 'equivalent effect' ซึ่งเขาเห็นว่าไม่ได้ผลหากตัวบทนั้นอยู่นอกเหนือสถานที่ (space) และเวลา (time) ของผู้รับสาร โดยยกตัวอย่าง การแปลงานของ Homer นักแปลไม่สามารถที่จะคาดหวังผลต่อผู้รับสารปลายทางในปัจจุบันเช่นเดียวกับผลที่เกิดกับผู้รับสารชาวกรีกในสมัยโบราณ (Munday, 2008: 44-46)

Werner Koller นักทฤษฎีสำคัญชาวเยอรมัน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวิธีการศึกษาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ของ Nida แนวคิดที่สำคัญของ Koller คือ correspondence และ equivalence นำเสนอในปี 1979 โดย correspondence เป็นการเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างสองภาษา ซึ่งเป็นความรู้ที่บ่งบอกถึงความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของนักแปล สำหรับแนวคิดเรื่อง equivalence นั้น Koller แบ่งประเภทของ equivalence เป็น 5 ประเภท คือ (Munday, 2008: 46-48)

(1) Denotative equivalence เป็นสมมูลภาพที่อยู่นอกเหนือตัวภาษา (extralinguistic) บางครั้งเรียกว่า 'content invariance'

(2) Connotative equivalence เป็นสมมูลภาพเกี่ยวกับการเลือกใช้คำ โดยเฉพาะคำประเภท near-synonym สมมูลภาพประเภทนี้อาจเรียกอีกชื่อว่า 'stylistic equivalence'

(3) Text-normative equivalence เป็นสมมูลภาพที่กำหนดโดยประเภทของตัวบท เช่น ตัวบทที่เป็นกฎหมาย หรือคู่มือการใช้งาน

(4) Pragmatic equivalence หรือเรียกว่า 'communicative equivalence' เน้นไปที่ผู้รับสารปลายทาง คล้ายกับแนวคิดของ Nida ในเรื่อง 'dynamic equivalence'

(5) Formal equivalence เป็นสมมูลภาพด้านรูปแบบและวัจนลีลาของผู้เขียนต้นฉบับ อาจเรียกอีกชื่อว่า 'expressive equivalence'

Otto Kade ซึ่งขณะนั้นอาศัยอยู่ในเยอรมันตะวันออกในปี 1968 ได้เสนอสมมูลภาพในระดับคำหรือวลีประกอบด้วย 4 รูปแบบ ดังนี้ (Pym, 2010: 28-29)

(1) One-to-one คำในภาษาต้นฉบับสอดคล้องกับคำๆ เดียวในภาษาปลายทาง เช่น 'Lion' เท่ากับคำว่า 'Löwe' ในภาษาเยอรมัน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น 'total equivalence' มักเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับศัพท์เฉพาะทาง เช่น ชื่อธาตุทางเคมี

(2) One-to-several หรือ several-to-one คำในภาษาหนึ่งสามารถแปลได้หลากหลายในอีกภาษาหนึ่ง เช่น คำว่า 'key' สามารถแปลได้เป็น 'llave' หรือ 'tecla' หรือ 'clave' ในภาษาสเปน ทั้งนี้บริบทจะช่วยให้ผู้แปลทราบว่าหมายถึงกุญแจชนิดใด และจะเหลือเพียงตัวเลือกไม่กี่ตัว จึงอาจเรียกว่าเป็น choice-based equivalence

(3) One-to-part เป็นสมมูลภาพระหว่างกันเพียงบางส่วน เช่น คำว่า 'brother' ไม่มีสมมูลภาพอย่างเท่าเทียมในภาษาจีน หรือภาษาเกาหลี เนื่องจากในภาษาทั้งสองต้องระบุว่าเป็นพี่ชายหรือน้องชาย ไม่ว่าจะเรียกคำแปลอย่างไร สิ่งที่เกิดขึ้นจะเรียกว่า 'approximate equivalence'

(4) One-to-none ไม่มีสมมูลภาพในภาษาปลายทาง เช่น เมื่อศตวรรษที่แล้ว หลายภาษาอาจไม่มีคำเรียกสำหรับ 'computer' เมื่อต้องแปลคำดังกล่าว นักแปลอาจใช้วลีเพื่อบรรยาย หรือประดิษฐ์คำใหม่ในภาษาปลายทาง เช่น 'ordinateur' ในภาษาฝรั่งเศส หรือยืมคำดังกล่าวจากภาษาอังกฤษ เช่น 'computer' ในภาษาดัตช์ หรือ 'компьютер' ในภาษารัสเซีย

Susan Bassnett กล่าวถึงสมมูลภาพการแปลในหนังสือชื่อ *Translation Studies* (2002: 30-36) โดยอ้างถึงการแบ่งประเภทของสมมูลภาพการแปลตามแนวคิดของ Anton Popovič (1976) ดังนี้

(1) Linguistic equivalence เป็นสมมูลภาพในระดับคำระหว่างภาษาในต้นฉบับและภาษาปลายทาง เช่น การแปลแบบคำต่อคำ (word-for-word translation)

(2) Paradigmatic equivalence เป็นสมมูลภาพในระดับไวยากรณ์ ซึ่ง Popovič เห็นว่าเป็นสมมูลภาพที่สูงกว่าระดับคำ

(3) Stylistic (translational) equivalence เป็นสมมูลภาพทางด้านหน้าที่ (functional equivalence) โดยมุ่งเน้นไปที่ expressive identity ว่ายังคงรักษาความหมายได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ

(4) Textual (syntagmatic) equivalence สมมูลภาพของโครงสร้างตัวบท

Bassnett กล่าวว่า การแปลมิใช่เพียงแค่การแทนที่คำศัพท์และไวยากรณ์ในภาษาหนึ่งด้วยภาษาหนึ่ง แต่ในบางครั้งจำเป็นต้องละทิ้งสมมูลภาพด้านภาษาเพื่อรักษาสมมูลภาพด้านหน้าที่ Bassnett กล่าวในตอนท้ายว่า สมมูลภาพด้านการแปลไม่ใช่การค้นหาความเหมือน (sameness) เพราะแม้แต่ฉบับแปล 2 ฉบับจากต้นฉบับเดียวกันยังไม่เหมือนกัน จึงยังมีต้องกล่าวถึงความเหมือนระหว่างต้นฉบับและฉบับแปล

Mona Baker ได้เขียนหนังสือ *In Other Words: A coursebook on translation* ซึ่งได้อธิบายถึงเหตุที่ทำให้ความหมายของคำระหว่างภาษาไม่มีสมมูลภาพ (non-equivalence at word level) ดังต่อไปนี้ (Baker, 2011: 18-23)

(1) วัฒนธรรมปลายทางไม่มีแนวคิดหรือไม่รู้จักคำที่ปรากฏในต้นฉบับ ซึ่งอาจเป็นความเชื่อทางศาสนา ค่านิยมในสังคม หรือชนิดของอาหาร ปัญหาดังกล่าวจัดอยู่ในประเภท 'culture-specific' ตัวอย่างของแนวคิดที่ยากในการถ่ายทอดความหมาย เช่น คำว่า privacy หรือ Speaker (of the House of Commons) เป็นต้น

(2) ไม่มีคำเฉพาะสำหรับแนวคิดในภาษาต้นฉบับ แนวคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมปลายทาง แต่ไม่มีคำศัพท์เฉพาะสำหรับเรียกสิ่งนั้น ตัวอย่างคำที่ไม่มีคำแปลตรงตัวในหลายๆ ภาษา เช่น savoury, standard, landslide

(3) คำในภาษาต้นฉบับแทนความหมายที่ซับซ้อน ภาษามักพัฒนารูปคำให้กระชับเพื่ออธิบายแนวคิดที่สลับซับซ้อนมากกว่าแนวคิดนั้นสำคัญและมักกล่าวถึงบ่อยๆ โดยยกตัวอย่างคำหนึ่งในภาษาของบราซิล คือคำว่า 'arruação' ซึ่งหมายถึง 'clearing the ground under coffee trees of rubbish and piling it in the middle of the row in order to aid in the recovery of beans dropped during harvesting' ทำให้ในการแปลคำดังกล่าว จึงไม่อาจใช้เพียงคำเดียวในการถ่ายทอดความหมาย

(4) ภาษาต้นทางและภาษาปลายทางจัดแบ่งประเภทสิ่งต่างๆ ไม่เท่ากัน วัฒนธรรมหนึ่งอาจแบ่งแยกย่อยสิ่งหนึ่งโดยละเอียด ขณะที่อีกวัฒนธรรมอาจไม่เห็นความจำเป็น เช่น ภาษาของอินโดนีเซียแยกความแตกต่างระหว่างการออกไปข้างนอกแล้วเปียกฝนโดยไม่รู้ว่าเป็นกำลังตก (kehujan) และโดยรู้ว่าฝนกำลังตก (hujan-hujan) ทำให้นักแปลชาวอินโดนีเซียประสบปัญหาในการเลือกใช้คำเมื่อแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษซึ่งไม่ได้แบ่งแยกการเปียกฝนในลักษณะดังกล่าว

(5) ภาษาปลายทางไม่มีคำบอกหมวดหมู่สำหรับสิ่งนั้น (Superordinate) เช่น ภาษารัสเซียไม่มีคำแปลกลางๆ สำหรับคำว่า 'facility' แต่มีคำเรียกเฉพาะแยกย่อยแต่ละประเภท เช่น means of transport, essential accommodation, essential equipment

(6) ภาษาปลายทางไม่มีคำเรียกสำหรับคำที่อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน (hyponym) เช่น ภาษาอังกฤษมีคำเรียกมากมายเกี่ยวกับที่พัก ซึ่งไม่มีคำแปลตรงตัวในหลายภาษา เช่น bungalow, cottage, croft, chalet, lodge, hut, mansion, manor, villa, และ hall

(7) มุมมองด้านกายภาพและปฏิสัมพันธ์ (physical or interpersonal perspective) มุมมองด้านกายภาพ ได้แก่ คำจำพวก come/go, take/bring, arrive/depart มุมมองด้านปฏิสัมพันธ์ เช่น ภาษาญี่ปุ่นมีคำที่แสดงความหมายคำว่า 'give' ถึง 6 คำ ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้ให้ หรือผู้รับ

(8) ความหมายประเภท Expressive ต่างกัน หากคำในภาษาปลายทางให้ความรู้สึกเป็นกลางๆ ควรใส่คำขยายเพิ่มเพื่อให้ได้ความหมายใกล้เคียงกัน เช่น คำว่า 'batter' ในภาษาอังกฤษ ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นมีคำว่า 'tataku' ซึ่งแปลว่า 'to beat' จึงอาจใส่คำขยาย เช่น 'savagely' หรือ 'ruthlessly' ขยายเพิ่มเติม

(9) รูปภาษาบางประเภทที่ต่างกัน เช่น ภาษาอังกฤษมีคำคู่ (couplets) เช่น employer/employee, trainer/ trainee, payer/ payee หรือคำเติมท้าย (suffix) เช่น -ish (boyish, hellish, greenish) หรือ -able (conceivable, retrievable, drinkable) ในหลายภาษาไม่มีคำแปลตรงตัว ภาษาอาหรับอาจใช้วิธีการถอดความ (paraphrase) เช่น drinkable แปลว่า 'suitable for drinking'

(10) ความแตกต่างในวัตถุประสงค์และความถี่ในการใช้รูปคำบางชนิด เช่น ภาษาอังกฤษมีความถี่ในการใช้รูป -ing สำหรับการเชื่อมโยงประโยคบ่อยครั้งกว่าการใช้ในภาษาเยอรมันหรือสแกนดิเนเวีย ทำให้เมื่อใช้รูป -ing ในภาษาดังกล่าวจึงไม่มีความเป็นธรรมชาติ

(11) การใช้คำยืมในภาษาต้นฉบับ บางครั้งต้นฉบับอาจยืมคำจากภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ตัวบทมีคุณค่าและสูงส่ง เช่น คำว่า ‘Dilettante’ เป็นคำยืมที่ใช้กันในภาษาอังกฤษ รัสเซีย และ ญี่ปุ่น แต่ในภาษาอาหรับไม่มีคำยืมดังกล่าว ในการแปลจึงต้องแปลคำยืมดังกล่าวตามความหมายที่อ้างอิง ทำให้ไม่สามารถสะท้อนลีลาการเขียนจากการใช้คำยืมภาษาต่างประเทศดังกล่าวได้

จากแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับสมมูลภาพการแปล จะเห็นได้ว่า การพิจารณาเรื่องสมมูลภาพการแปลมิใช่แค่เพียงการหาค่าเทียบเคียงให้ตรงตามต้นฉบับทุกประการซึ่งในความเป็นจริงเป็นสิ่งที่ไม่ได้ยากดังที่ Mona Baker ได้กล่าวข้างต้นถึงเหตุที่ทำให้คำระหว่างภาษาไม่มีสมมูลภาพ แนวคิดด้านสมมูลภาพได้มีการพัฒนาให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ อย่างกว้างขวางออกไป เช่น ความแตกต่างของโครงสร้างวากยสัมพันธ์ ความหลากหลายของวัฒนธรรม และทัศนคติของผู้เขียน นอกจากนี้ อาจกล่าวได้ว่า ความพยายามของนักทฤษฎีในการแบ่งสมมูลภาพเป็นระดับต่าง ๆ เพื่อที่จะรักษาการเทียบเคียงด้านความหมายให้มากที่สุด ส่วนคำเทียบเคียงด้านรูปเป็นสิ่งสำคัญรองลงมา (รัชนีโรจน์, 2552: 43-44) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณากลวิธีการแปลต่อไป

แนวคิดอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสมมูลภาพการแปล คือ แนวคิดเรื่องความแตกต่างจากต้นฉบับ (**shift**) เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างทางด้านภาษาซึ่งเกิดขึ้นในการแปลระหว่างต้นฉบับและฉบับแปล โดย Venuti กล่าวว่าทฤษฎีการแปลที่ให้ความสำคัญกับเรื่องสมมูลภาพนั้น หลีกเลียงไม่ได้ที่จะต้องกล่าวถึงเรื่อง ‘shift’ ระหว่างต้นฉบับและฉบับแปล (Hodges, 2009, website) แนวคิดเรื่อง ‘shift’ ของการแปลนี้ ก็คือการกล่าวถึงวิธีการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาสมมูลภาพการแปลระหว่างภาษานั้นเอง ซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

2.1.4 กลวิธีการแปลแบบต่าง ๆ

เนื่องจากสมมูลภาพด้านการแปล (equivalence) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงแนวคิดและวิธีการต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาการไม่มีสมมูลภาพด้านการแปลสำหรับใช้เป็นกรอบในการศึกษากลวิธีการแปลคำซ้อนต่อไป รายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวทางการแปลด้านภาษาศาสตร์แบบเน้นโครงสร้างมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่ช่วงปลายทศวรรษ 1950 และต้นทศวรรษ 1960 ผลงานของนักทฤษฎีที่มีชื่อเสียงคือ **Vinay & Darbelnet** กลวิธีการแปลของ Vinay & Darbelnet ประกอบด้วยแนวทางใหญ่ ๆ 2 แนวทาง คือ Direct translation และ Oblique translation ดังนี้ (Munday, 2008: 56-59)

Direct translation ประกอบด้วย 3 กลวิธี คือ

(1) การยืมคำ (Borrowing) ยืมคำมาจากต้นฉบับโดยตรง เช่น ภาษาอังกฤษยืมคำจากภาษารัสเซียมาใช้ เช่นคำว่า 'glasnost' และ 'perestroika' เพื่อเติมเต็มช่องว่างในภาษาปลายทาง

(2) การยืมสำนวน (Calque) เป็นวิธีการยืมคำแบบหนึ่ง โดยการแปลวลีหรือโครงสร้างในต้นฉบับแบบตรงตัว เช่น 'Compliments of the Season' แปลเป็นภาษาฝรั่งเศสว่า 'Compliments de la Saison'

(3) แปลแบบตรงตัว (Literal translation) หรือการแปลแบบ word-for-word translation

Oblique translation ประกอบด้วย 4 กลวิธี คือ

(4) การถ่ายทอด (Transposition) เป็นการเปลี่ยนโครงสร้างทางไวยากรณ์จากภาษาเดิมเป็นโครงสร้างใหม่ในภาษาปลายทาง โดยที่ความหมายยังคงเดิมซึ่ง ซึ่งเป็นวิธีทั่วไปสำหรับการเปลี่ยนโครงสร้างทางไวยากรณ์ของนักแปล

(5) การเปลี่ยนมุมมอง (Modulation) เป็นวิธีการเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสาร ซึ่งทำได้โดยการเปลี่ยนมุมมองเพื่อก้าวถึงสิ่งเดียวกันด้วยวิธีที่แตกต่างออกไป เช่น 'it isn't expensive' เป็น 'it's cheap' หรือ 'it is not difficult to show' เป็น 'it is easy to show'

(6) การเทียบเคียงภาษา (Equivalence) ใช้สำหรับกรณีทีกล่าวถึงสถานการณ์เดียวกันแต่ใช้วลีลีลาต่างกัน เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการแปลสำนวน สุภาษิต

(7) การดัดแปลงสถานการณ์ (Adaptation) เป็นการดัดแปลงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหากไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมปลายทาง

แนวคิดที่สำคัญอีก 2 ประการของ Vinay & Darbelnet คือ

- Servitude หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นเนื่องจากความแตกต่างของภาษา
- Option เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้แปล อันเนื่องมาจากลีลาและความชอบโดยส่วนตัวของผู้แปล

จะเห็นว่า Option เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้งานแปลมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการตีความตัวบทในทัศนะของผู้แปล โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวบทประเภทงานวรรณกรรม

แม้ว่าสิ่งที่ Vinay & Darbelnet กล่าวถึงจะไม่ใช้คำว่า 'shift' โดยตรง แต่ก็เป็นการพยายามกล่าวถึงการแปลในระบบภาษาที่แตกต่างกัน (Munday, 2008: 60)

คำว่า 'shift' ปรากฏครั้งแรกในงานของ **Catford** ในหนังสือ A Linguistic Theory of Translation เมื่อปี 1965 ซึ่งแบ่งประเภทของ shift เป็น 2 ประเภท คือ (Munday, 2008: 60-61)

(1) Level shift การแทนที่ระบบไวยากรณ์ในภาษาหนึ่งด้วยคำศัพท์ในอีกภาษาหนึ่ง เช่น การณ์ลักษณะในภาษารัสเซีย คำว่า 'igrat' เท่ากับ 'to play' และ 'sigrat' แปลเป็น 'to finish playing'

(2) Category shift แบ่งย่อยได้อีก 4 ประเภท คือ

- Structural shifts เป็นประเภทที่มีมากที่สุด เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านไวยากรณ์ เช่น 'I like jazz' แปลเป็นภาษาสเปน 'me gusta el jazz'

- Class shifts เป็นการเปลี่ยน part of speech เช่น 'a medical student' แปลเป็นภาษาฝรั่งเศส 'un étudiant en médecine'

- Unit shifts หรือ rank shifts เป็นการเปลี่ยนแปลงหน่วยของการแปล เช่น ประโยคอนุประโยค กลุ่มคำ คำและพยางค์

- Intra-system shifts แม้ในภาษาต้นฉบับและปลายทางจะมีลักษณะสอดคล้องกัน แต่ผู้แปลเลือกที่จะใช้คำที่แตกต่างออกไป เช่น 'advice' เป็นเอกพจน์ในภาษาอังกฤษ แต่ 'des conseils' เป็นพหูพจน์ในภาษาฝรั่งเศส

Mona Baker (2011: 23-47) ได้นำเสนอกลวิธีการแปลเพื่อแก้ปัญหาระดับคำที่ไม่มีสมมูลภาพระหว่างภาษา ดังต่อไปนี้

(1) การแปลโดยใช้คำทั่วไปแทน (superordinate) เป็นวิธีการที่แพร่หลายมากที่สุดวิธีหนึ่ง และใช้ได้ผลดีในเกือบทุกภาษา โดย Baker ยกตัวอย่าง เช่น

- The rich and creamy KOLESTRAL-SUPER is easy to apply and has a pleasant fragrance. ภาษาอาหรับแปลว่า put on the hair

- Shampoo the hair with a mild WELLA-SHAMPOO and lightly towel dry. ภาษาสเปนแปลว่า wash hair

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการใช้คำทั่วไปแทนซึ่งมีความหมายครอบคลุมความหมายหลัก (Prepositional meaning) ของคำนั้นๆ เนื่องจากภาษาปลายทางไม่มีคำเรียกโดยเฉพาะ

(2) การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายกลางๆ หรือแสดงความรู้สึกน้อยลง เช่น

- ภาษาอังกฤษคำว่า 'mumble' (ให้ความหมายว่า confusion, disorientation or embarrassment) ใกล้เคียงกับคำว่า 'mugugnare' ในภาษาอิตาลี แต่คำดังกล่าวแฝงนัยของความไม่พอใจด้วย จึงหลีกเลี่ยงการสื่อความรู้สึกที่อาจผิดเพี้ยนไปด้วยการใช้คำว่า 'suggerisce' (suggest)

- คำว่า 'archaic' ในภาษาญี่ปุ่นสื่อความหมายในทางลบ จึงใช้คำว่า 'ancient' แทน

- คำว่า 'exotic' ไม่มีคำเทียบเคียงในภาษาจีนหรือภาษาตะวันออกอื่นๆ เป็นคำที่ตะวันตกใช้เรียกสิ่งแปลก มีความน่าสนใจ ซึ่งมาจากประเทศแดนไกล จึงใช้คำว่า 'strange unique'

- คำว่า 'mystery' ภาษาจีนมีคำเทียบเคียงดังกล่าว แต่จะใช้ในบริบทที่เกี่ยวกับศาสนา ดังนั้นจึงใช้คำว่า 'riddle' แทนในบริบทนี้ The panda may be called a riddle in zoology.

(3) การแปลโดยใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมในภาษาปลายทาง เช่น 'Cream tea' ในอังกฤษหมายถึง An afternoon meal consisting of tea to drink and scones with jam and clotted cream to eat. เมื่อแปลเป็นภาษาอิตาลีใช้คำว่า 'pastry' ซึ่งเป็นอาหารชนิดหนึ่งของอิตาลี หรือตัวอย่างคำว่า 'porca' ในภาษาอิตาลี ตามตัวอักษรแปลว่า 'swine' เมื่อใช้กับผู้หญิง ให้ความหมายว่า unchastity, harlotry จึงแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า 'bitch' ซึ่งเป็นคำแทนที่ตรงไปตรงมา

(4) การแปลโดยใช้คำยืมหรือคำยืมพร้อมคำอธิบาย วิธีนี้เหมาะอย่างยิ่งสำหรับการแปลคำที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม แนวคิดใหม่ๆ และคำหรือวลีที่เป็นที่นิยม (buzz words) เช่น ตัวอย่างภาษาอังกฤษ For maximum effect, cover the hair with a plastic cap or towel. แปลเป็นภาษาอาหรับโดยใช้คำยืมและอธิบายเพิ่มเติมเป็น For obtaining maximum effectiveness, the hair is covered by means of a 'cap', that is plastic hat which covers the hair, or by means of a towel.

(5) การแปลแบบถอดความ (paraphrase) โดยใช้คำที่เกี่ยวข้องกัน วิธีนี้จะใช้เมื่อแนวคิดที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับมีคำเรียกในภาษาปลายทางแต่อยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกัน หรือรูปคำบางชนิดเป็นที่นิยมในภาษาต้นฉบับ แต่เมื่อใช้ในภาษาปลายทางอาจทำให้ไม่มีความเป็นธรรมชาติ เช่น ต้นฉบับคำว่า 'overlooking' เมื่อแปลเป็นภาษาเยอรมันเปลี่ยนไป 'which overlooks' หรือ 'creamy' แปลเป็นภาษาอาหรับได้ว่า 'that resembles cream' หรือ 'are related to' แปลเป็นภาษาจีนว่า 'have a kinship relation with'

(6) การแปลแบบถอดความ (paraphrase) โดยใช้คำที่ไม่เกี่ยวข้องกัน หากแนวคิดในภาษาต้นฉบับไม่มีคำสำหรับภาษาปลายทาง วิธีดังกล่าวจะใช้เพื่อการอธิบายความหมายหลัก หรือเพื่อแยกย่อยความหมายออกมา โดยเฉพาะคำที่มีความหมายซับซ้อน เช่น 'affidavit' แปลเป็นภาษาอาหรับว่า 'written communication supported by a oath' หรือ 'integrated' แปลเป็นภาษาอาหรับว่า 'carried out all steps' หรือ 'interact' แปลเป็นภาษาญี่ปุ่นว่า 'influence each other mutually' หรือ 'accessible' แปลเป็นภาษาจีนว่า 'enter most easily' ซึ่ง Baker กล่าวว่าวิธีนี้จะช่วยรักษาความหมายที่ต้องการสื่อ แต่มีข้อเสียคือไม่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกหรือความหมายที่เกี่ยวข้องกับคำนั้นได้ นอกจากนี้ เป็นการใช้คำหลายๆ คำเพื่อแทนคำๆ เดียว ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการแปลสำหรับสื่อที่มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ เช่น การแปลคำบรรยายใต้ภาพยนตร์

(7) การแปลโดยการละข้อความ Baker กล่าวว่าควรใช้วิธีนี้เมื่อคำที่เป็นปัญหาไม่มีความสำคัญมากนักต่อตัวบท และช่วยให้ผู้อ่านไม่ต้องสะดุดกับการอ่านคำแปลอันยืดเยื้อ

(8) การแปลโดยใช้ภาพประกอบ (illustration) วิธีนี้มีประโยชน์เมื่อภาษาปลายทางไม่มีคำเทียบเคียงแต่สามารถอ้างอิงด้วยภาพประกอบแทน เหมาะสำหรับตัวบทที่มีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ และต้องการความชัดเจน กระชับ และตรงประเด็น

สัญฉวี สายบัว (2553: 43-45) กล่าวถึงลักษณะการแปลมี 2 ลักษณะที่ผู้แปลจะต้องเลือกใช้คือ การแปลแบบตรงตัว และการแปลแบบเอาความ โดยที่การแปลแบบตรงตัว (Literal translation) เป็นการแปลที่พยายามคงรูปแบบการเสนอความคิด (form) ของต้นฉบับให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ได้แก่ ระเบียบวิธีการเรียงคำ วิธีการจัดกลุ่มความหมายเข้าเป็นประโยค และการเรียงประโยคเป็นข้อความที่ใหญ่ขึ้นตามลำดับ ส่วนการแปลแบบเอาความ (Free translation) รูปแบบการถ่ายทอดภาษาอาจแตกต่างจากต้นฉบับ การเรียงลำดับความคิดอาจไม่เหมือนกับต้นฉบับ โดยมีจุดมุ่งหมายคือเพื่อให้งานแปลสื่อความหมายไปสู่ผู้อ่านได้อย่างแน่นอนขจัดเหตุที่ทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดพลาด อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติแล้วการแปลทั้งสองแบบมิได้แยกออกจากกันอย่างสิ้นเชิง เพียงแต่ผู้แปลจะแปลในลักษณะที่ค่อนข้างไปในลักษณะใดลักษณะหนึ่งมากกว่ากัน

จะเห็นได้ว่า กลวิธีการแปลแบบต่างๆ ของนักทฤษฎีการแปลแต่ละกลุ่ม มีบางส่วนที่คล้ายกัน แต่เรียกด้วยชื่อที่แตกต่างกัน และบางส่วนของที่แตกต่างกัน เพื่อให้ครอบคลุมปัญหาการแปลประเภทต่างๆ ตามแนวคิดของนักทฤษฎีแต่ละกลุ่ม ซึ่งการทบทวนกลวิธีการแปลเหล่านี้ จะเป็นแนวทางสำหรับการพิจารณาเลือกกลวิธีการแปลที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยครั้งนี้

2.2 การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับตามแนวทางของ Christiane Nord

การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับหรือการทำวาทกรรมวิเคราะห์ เป็นการศึกษารายละเอียดที่เหนือกว่าระดับประโยค นอกเหนือจากการวิเคราะห์ตัวภาษาที่นำมาใช้ในการสื่อสารและเนื้อหาของเรื่อง เพื่อที่จะเข้าใจความหมายของตัวบทอย่างละเอียดลึกซึ้ง ผู้วิจัยเลือกใช้แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับของ Christiane Nord เนื่องจากครอบคลุมรายละเอียดต่างๆ ทั้งองค์ประกอบภายนอกและภายในตัวบท

ทฤษฎีการแปลของ Nord หลักสำคัญเริ่มต้นที่การวิเคราะห์ภารกิจการแปลซึ่งได้รับมอบหมายมาจากผู้จ้างงานแปล กล่าวคือ การวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ในตัวบทต้นฉบับ โดยพิจารณาถึงสถานการณ์ปลายทางที่จะต้องนำงานแปลนั้นไปใช้เป็นหลัก เพื่อให้การถ่ายทอดเนื้อหาหรือรูปแบบเข้ากับภาษาหรือวัฒนธรรมปลายทาง รวมถึงเพื่อให้ผู้แปลตัดสินใจได้ว่า ในการแปลตัวบทต้นฉบับจะต้องคงส่วนใดไว้หรือทำการดัดแปลงจุดใดเพื่อให้สามารถสื่อความไปยังอีกวัฒนธรรมหนึ่งอย่างถูกต้อง การกระทำให้ตรงตามหน้าที่เป็นหัวใจหลักในการทำงานแปลและการวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับของ Nord (วรรณฯ แสงอร่ามเรือง, 2542: 26-31)

การวิเคราะห์ตัวบทของ Nord จะเน้นการวิเคราะห์ส่วนที่มีความสำคัญต่อการแปลจึงอาจมีมุมมองหรือการแบ่งที่แตกต่างจากการวิเคราะห์ตัวบทในทางภาษาศาสตร์ โดยแบ่งเป็น

2.2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท (Extratextual factors)

2.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท (Intratextual factors)

การวิเคราะห์ควรเริ่มจากองค์ประกอบภายนอกตัวบทไปหาองค์ประกอบภายในตัวบท เนื่องจากสถานการณ์มีอยู่ก่อนที่จะเกิดตัวบท และอาจเป็นปัจจัยกำหนดสิ่งที่เป็นองค์ประกอบภายใน ดังนั้น องค์ประกอบภายในและภายนอกตัวบทจึงมีผลต่อกันและกัน

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอก จะมุ่งตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

1. Who transmits (ใครเป็นผู้ส่งสาร)
2. To whom (ส่งสารให้ใคร)
3. What for (วัตถุประสงค์ในการส่งสารคืออะไร)
4. By which medium (ใช้สื่อใด)
5. Where (ที่ไหน)
6. When (เมื่อไร)
7. Why (ทำไม)
8. A text with what function (ตัวบทนั้นมีหน้าที่อย่างไร)

สำหรับองค์ประกอบภายใน จะเป็นการตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

1. On what subject matter does he say (ตัวบทพูดถึงเกี่ยวกับเรื่องอะไร)
2. What / what not (พูดถึงอะไร และไม่พูดถึงอะไร)
3. In what order (เรียงลำดับอย่างไร)
4. Using which non-verbal elements (ใช้สื่อที่เป็นอวัจนภาษาใดบ้าง)
5. In what kind of sentences (ใช้ประโยคชนิดใด)
6. In which tense (ใช้น้ำเสียงอย่างไร)
7. To what effect (ก่อให้เกิดผลอย่างไร)

รายละเอียดของเนื้อหา มีดังต่อไปนี้

2.2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท

องค์ประกอบภายนอกตัวบท หมายถึง องค์ประกอบของสถานการณ์จริงที่มีการนำตัวบทไปใช้ในการสื่อสาร ไม่ใช่สถานการณ์สมมติที่ผู้แต่งสมมติขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

2.2.1.1 ผู้ส่งสาร (Sender)

การทราบข้อมูลบางประการเกี่ยวกับผู้ส่งสาร เช่น ช่วงเวลาที่มีชีวิต ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม ประสบการณ์ และความสัมพันธ์กับตัวบทที่เขียน จะช่วยให้เข้าใจข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับต้นฉบับได้ เช่น เจตนาของผู้ส่งสาร ภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผู้รับสารต้นฉบับ สื่อเวลา สถานที่ แรงจูงใจในการผลิตตัวบท และหน้าที่ของตัวบท ผู้แปลสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ส่งสารจากปัจจัยแวดล้อมตัวบท เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับสำนักพิมพ์ คำนำ เจริญอรรถ จากปัจจัยด้านสถานการณ์สื่อสาร เช่น สื่อที่ใช้ เวลาที่ตีพิมพ์ หน้าที่ของตัวบท และจากข้อมูลภายในตัวบท เช่น การใช้ภาษาท้องถิ่น รูปแบบหรือลีลาการเขียน

นอกจากนี้ การพิจารณาปัจจัยผู้ส่งสารควรวิเคราะห์ด้วยว่าเป็นบุคคลเดียวกับผู้ผลิตสารหรือไม่ เนื่องจากความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานแปล โดยผู้ส่งสารอาจหมายถึงผู้แต่งหรือผู้เขียน แต่ในบางครั้งผู้ส่งสารอาจเป็นเพียงผู้แจ้งข่าวให้บุคคลอื่นทราบ ไม่ใช่ผู้ผลิตตัวบทโดยตรง เช่น บริษัทผู้ผลิตยาเป็นผู้ส่งสารเกี่ยวกับเอกสารประกอบการใช้ยา ไม่ใช่ผู้ผลิตสาร เป็นต้น (วรรณฯ แสงอร่ามเรือง, 2542: 80)

2.2.1.2 เจตนาของผู้ส่งสาร (Sender's intention)

วรรณฯ แสงอร่ามเรือง (2542: 82) กล่าวว่าเจตนาของผู้ส่งสารเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งของผู้แปล โดยผู้แปลจะต้องยึดหลักความซื่อสัตย์ต่อผู้ส่งสาร ไม่บิดเบือนหรือกระทำสิ่งที่ขัดต่อเจตนาของผู้ส่งสาร การวิเคราะห์เจตนาของผู้ส่งสารจะต้องสอดคล้องกับชนิดของตัวบทซึ่งมีขนบตามที่ยึดถือปฏิบัติกันในแต่ละสังคม เช่น ตัวบทเกี่ยวกับเอกสารประกอบการใช้ยา เป็นตัวบทประเภทให้ข้อมูล (informative text) ดังนั้นเจตนาของผู้ส่งสารก็คือการให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้ยาแก่ผู้อ่าน โดยมีรูปแบบมาตรฐานของเอกสารกำหนดโดยกฎหมายของสังคมนั้นๆ

เจตนาของผู้ส่งสารอาจพิจารณาได้จากบทบาทของผู้ส่งสาร ปัจจัยผู้รับสาร สื่อที่ใช้เวลา สถานที่ และโอกาสพิเศษในการสื่อสาร หรือผู้ส่งสารอาจกล่าวถึงเจตนาของตนอย่างชัดเจนไว้ในตัวบทก็ได้

2.2.1.3 ผู้รับสาร (Audience)

ทองทิพย์ พูลลาภ (2555: 5-7) กล่าวว่า องค์ประกอบผู้รับสารเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการสื่อสาร เนื่องจากรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับผู้รับสารจะมีผลกระทบต่อการทำงานแปล เช่น ผู้รับสารคือใคร มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ มากน้อยเพียงใด มีความคาดหวังอย่างไร ผู้รับสารจะแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ

ผู้รับสารต้นทาง กับผู้รับสารปลายทาง ซึ่งมาจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงต้อง ประเมินภูมิหลังของผู้รับสาร หากส่วนใดของตัวบทที่ผู้อ่านยังไม่มีความรู้ความเข้าใจก็ต้องสื่อความให้ ละเอียดชัดเจน นอกจากนี้ กลุ่มผู้รับสารยังเป็นปัจจัยกำหนดระดับการใช้ภาษา เช่น การแปล วรรณกรรมสำหรับเด็ก ควรเลือกใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและสละสลวย

2.2.1.4 สื่อ (Medium)

การวิเคราะห์ด้านสื่อซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยพาตัวบทไปสู่ผู้รับสารจะช่วยให้ทราบเจตนาของผู้ ส่งสาร โอกาสพิเศษในการสื่อสาร และหน้าที่ของตัวบท เช่น หากใช้แผ่นโปสเตอร์เป็นสื่อโฆษณา สถานที่ท่องเที่ยวอาจบ่งบอกเจตนาที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่เหล่านั้น หรือการประกาศเรื่องงานศพใน สื่อหนังสือพิมพ์ ก็ช่วยให้ทราบโอกาสพิเศษในการสื่อสาร นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสื่อยังเป็นการบอกถึง ขนาดและกลุ่มผู้รับสาร ระดับการศึกษา การรับรู้ข้อมูล ความคาดหวังหรือข้อเรียกร้องของผู้รับสาร เช่น สื่อหนังสือพิมพ์พ้อย่างไทยรัฐ เดลินิวส์ จะมีกลุ่มผู้อ่านทั่วประเทศ ขณะที่นิตยสารอย่าง *National Geographic* แม้จะวางจำหน่ายทั่วประเทศแต่มีกลุ่มผู้อ่านจำกัดเฉพาะกลุ่ม (ทองทิพย์ พูลลาภ, 2555: 5-8) อีกประการหนึ่งลักษณะของสื่อสามารถบ่งบอกข้อจำกัดของสื่อแต่ละประเภทด้วย เช่น หนังสือพิมพ์ รายวันจะถูกจำกัดด้วยพื้นที่หน้ากระดาษและเวลา หรือการทำบทบรรยายใต้ภาพสำหรับสื่อวิทัศน์ก็จะมี ผลต่อจำนวน ขนาด และลักษณะตัวอักษรที่ใช้

การพิจารณาปัจจัยด้านสื่อยังรวมถึงสถานการณ์ในการสื่อสารซึ่งอาจส่งผลต่อการผลิต ตัวบท เช่น การสื่อสารเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยปากเปล่า จะส่งผลกระทบต่อระดับการใช้ภาษาที่เป็น ทางการหรือภาษาพูด การเรียบเรียงประโยค ระดับของวจนลีลา และการจัดแบ่งโครงสร้างตัวบท

2.2.1.5 สถานที่ (Place of communication)

การวิเคราะห์ปัจจัยด้านสถานที่จะต้องวิเคราะห์ทั้งสถานที่ผลิตตัวบท และสถานที่ที่จะ นำบทแปลไปใช้ การวิเคราะห์สถานที่ผลิตตัวบทจะช่วยให้ทราบว่าผู้ส่งสารเป็นคนในวัฒนธรรมใด บอก ให้ทราบเกี่ยวกับผู้รับสารต้นทาง สื่อ โอกาสพิเศษในการสื่อสาร และปัจจัยภายใน เช่น ใช้ภาษาถิ่นใดใน ตัวบทต้นฉบับ นอกจากนี้ ยังช่วยในการมองสภาพการเมืองและวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ เช่น มีเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นมากน้อยเพียงใดซึ่งย่อมมีผลต่อการผลิตตัวบทต้นฉบับ สำหรับการวิเคราะห์ สถานที่ที่จะนำบทแปลไปใช้เพื่อให้สามารถแปลได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากต้องคำนึงถึงภาษาถิ่นที่ใช้ใน ภาษาปลายทาง ตัวอย่างเช่น การแปลวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *Harry Potter* เมื่อจะนำไปจำหน่ายใน สหรัฐอเมริกา ก็ต้องมีการปรับภาษาให้เป็นภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน เป็นต้น

2.2.1.6 เวลา (Time of communication)

ปัจจัยด้านเวลาในการผลิตตัวบทมีความสำคัญในแง่ที่เป็นการบอกสภาพภาษาที่ใช้ในตัวบท เนื่องจากภาษาจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านกฎเกณฑ์และการใช้ไปตามเวลา ปัจจัยด้านเวลาจึงมีความสำคัญในการพิจารณาเลือกการใช้ภาษาให้เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากปัจจัยด้านเวลาของตัวบทต้นฉบับและงานแปลมีความแตกต่างกัน วิลยา วิวัฒน์ศร (2545: 274) กล่าวว่า หากต้นฉบับเขียนในศตวรรษที่ 18 เมื่อแปลเป็นภาษาไทย ควรใช้ภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 5 เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกถึงบรรยากาศโบราณและยังอ่านเข้าใจได้ หากใช้ภาษาที่เก่ากว่านี้ เช่น ภาษาสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็จะเป็นภาษาที่อ่านเข้าใจยาก นอกจากนี้ วรรณา แสงอร่ามเรือง (2542: 86-87) กล่าวว่า ปัจจัยด้านเวลายังบอกถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมวัฒนธรรมในเวลานั้นด้วย รวมทั้งความคาดหวังของผู้อ่านและผู้แปล เช่น ผู้อ่านชาวเยอรมันในยุคปัจจุบันเมื่ออ่านตำราอาหารก็จะนิยมใช้คำกริยาในรูป Infinitiv ซึ่งเป็นรูปที่แตกต่างจากที่เคยใช้ในอดีต

2.2.1.7 โอกาสพิเศษในการสื่อสาร (Motives for communication)

โอกาสพิเศษในการสื่อสาร เช่น คำประกาศในงานสมรสหรืองานศพ ใบประกาศขายรายงานข่าวสด บทความวิจารณ์ละคร บันทึกการประชุม จดหมายเวียนภายในหน่วยงาน โอกาสพิเศษเหล่านี้ส่งผลให้มีการผลิตตัวบท และการใช้สื่อแตกต่างกัน เช่น คำประกาศงานศพผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ จดหมายเวียนของหน่วยงานอาจใช้แบบฟอร์มของบริษัท

โอกาสพิเศษยังช่วยให้ทราบเจตนาของผู้ส่งสารและหน้าที่ของตัวบทซึ่งมักจะแตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรม เช่น ในหนังสือพิมพ์เยอรมัน หากมีบุคคลสำคัญเสียชีวิต จะมีคอลัมน์ที่เรียกว่า Nachruf (คำไว้อาลัย) กล่าวถึงประวัติและสถิติผู้ล่วงลับไปแล้ว (วรรณา แสงอร่ามเรือง, 2542: 88) นอกจากนี้ โอกาสพิเศษในการสื่อสารยังเป็นตัวกำหนดเนื้อหา การเลือกใช้คำศัพท์ และโครงสร้างของภาษา

2.2.1.8 หน้าที่ของตัวบท (Text function)

วรรณา แสงอร่ามเรือง (2542: 89) กล่าวว่า เนื่องจาก Nord ยึดถือหน้าที่ของงานแปลเป็นหลัก ต้องแปลให้เหมาะกับหน้าที่การใช้งาน นอกจากนี้ ยังต้องอ้างอิงต้นฉบับอย่างซื่อสัตย์เพื่อช่วยในการตัดสินใจว่าหน้าที่ส่วนใดของงานแปลที่เหมาะสมกับต้นฉบับ ดังนั้น การวิเคราะห์หน้าที่ของตัวบทจึงเป็นสิ่งจำเป็น

การวิเคราะห์หน้าที่ของตัวบทมีความสัมพันธ์กับเจตนาของผู้ส่งสาร ซึ่งบางครั้งอาจหาได้ง่ายจากคำบ่งชี้ของตัวบทที่ปรากฏในหน้าชื่อเรื่อง เช่น ระบุว่าเป็นข่าว หรือเอกสารประกอบการใช้ยา แต่หากไม่ปรากฏชนิดของตัวบทอย่างชัดเจน ผู้แปลสามารถพิจารณาจากปัจจัยอื่นๆ เช่น โอกาสพิเศษ สื่อที่ใช้ เวลา สถานที่ ผู้รับสาร และความคาดหวังของผู้รับสาร

องค์ประกอบภายนอกต่าง ๆ ดังกล่าวมีความเกี่ยวเนื่องกันและสามารถโยงไปหากันได้ การตรวจสอบกลับไปกลับมาทำได้บ่อยครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าผู้แปลได้วิเคราะห์ถูกต้องแล้ว นอกจากนี้ องค์ประกอบภายนอกยังมีความเกี่ยวเนื่องกับองค์ประกอบภายในต่าง ๆ ด้วย

2.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท

การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบทจะมุ่งเน้นการวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของตัวบท ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

2.2.2.1 หัวข้อเรื่อง (Subject matter)

การวิเคราะห์หัวข้อเรื่องของตัวบท ประการแรกควรพิจารณาว่าตัวบทมีลักษณะเป็นตัวบทเดี่ยวที่มีหัวข้อเรื่องเดี่ยวต่อเนื่องกัน หรือมีตัวบทย่อย ๆ มารวมกันและมีหลายหัวข้อเรื่อง หากเป็นกรณีหลัง ผู้แปลควรทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์แวดล้อมที่จะต้องนำมาแปลไปใช้ในแต่ละหัวข้อเพื่อจะได้แปลได้อย่างถูกต้อง การที่ผู้แปลทราบตัวบทมีหัวข้อเรื่องอะไรและนำไปใช้ในบริบททางวัฒนธรรมใด จะช่วยให้ผู้แปลสามารถคาดเดาหรือตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับผู้รับสารได้ ทั้งผู้รับสารต้นทางและผู้รับสารปลายทาง นอกจากนี้ ยังช่วยบ่งบอกว่าตัวบทมาจากความรู้สาขาใด ผู้แปลต้องมีความรู้เฉพาะด้านเรื่องใดหรือต้องสืบค้นข้อมูลใดเพิ่มเติม การทราบรายละเอียดหัวข้อเรื่องของตัวบทยังอาจให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้ส่งสาร เวลา และหน้าที่ของตัวบทด้วย ในการสืบค้นหัวข้อเรื่องบางตัวบทผู้แปลสามารถทราบจากชื่อเรื่องหรือส่วนที่มากับชื่อเรื่อง (เช่น ชื่อเรื่องรอง หรือข้อความสรุปสั้น ๆ) หรือในบางครั้งอาจต้องค้นหากจากปัจจัยภายในตัวบทโดยเฉพาะจากคำศัพท์ที่ใช้ในตัวบท

2.2.2.2 เนื้อหา (Content)

การวิเคราะห์เนื้อหาจะเป็นการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างและความหมายเพื่อทำความเข้าใจตัวบท Nord สนับสนุนให้ผู้แปลเรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาของตัวเอง (Paraphrase) ซึ่งจะช่วยให้ผู้แปลมองเห็นเนื้อความที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ และเนื้อความที่ขาดความเกี่ยวเนื่องได้อย่างชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตามในการแทนด้วยคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคำตรงข้าม จะต้องระวังไม่ให้ความหมายแฝงของคำศัพท์เดิมหายไป ตัวบทบางประเภทอาจมีความซับซ้อน เช่น งานวรรณกรรม อาจมีเหตุการณ์ซ่อนอยู่ในเรื่องเล่าอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งสถานการณ์ซ่อนเหล่านี้จะต้องทำการวิเคราะห์ด้วยเช่นกัน ผู้แปลจะเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนมากขึ้นเมื่อทำการวิเคราะห์ด้านวจนลีลา การใช้ศัพท์ และโครงสร้างประโยค การวิเคราะห์เนื้อหาจะช่วยให้สามารถคาดเดาเนื้อความที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ คาดเดาโครงสร้างตัวบท ลักษณะเฉพาะทางด้านภาษา และวจนลีลาของศัพท์และโครงสร้างภาษา (วรรณา แสงอร่ามเรือง, 2542: 95)

2.2.2.3 สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ (Presuppositions)

สิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจเป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารคาดหวังว่าผู้รับสารจะมีความรู้ในสิ่งนั้นโดยไม่จำเป็นต้องเอ่ยถึง ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ ที่ประกอบสถานการณ์ขณะพูด หรืออาจเป็นเรื่องทั่วไป เช่น ประวัติผู้แต่ง เหตุการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม การเมือง เป็นต้น ในการแปล ผู้รับสารซึ่งอยู่คนละวัฒนธรรมกับผู้ส่งสารอาจไม่เข้าใจสิ่งที่ละไว้ นักแปลจึงต้องพิจารณาว่าผู้รับสารปลายทางมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมแตกต่างจากผู้ส่งสารต้นฉบับมากน้อยเพียงใด และพิจารณาว่าต้นฉบับได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ เพียงพอหรือไม่ ผู้แปลอาจแก้ปัญหาด้วยการใช้เชิงอรรถท้ายหน้าเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ สิ่งทีละไว้ อาจเป็นความเข้าใจด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น สังคมไทยเห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่ผู้ใหญ่จะถามอายุผู้น้อย ไม่ถือว่าเป็นการละลาบละล้วง เมื่อแปลเป็นฉบับภาษาอังกฤษ ผู้แปลจึงใส่หมายเหตุกำกับและให้คำอธิบายด้านล่าง (ทองทิพย์ พูลลาภ, 2555: 5-9 - 5-10)

ดังนั้น ในการแปล ผู้แปลจะต้องค้นหาเนื้อความที่ผู้เขียนละไว้ในฐานที่เข้าใจ พิจารณาว่าเป็นเหตุการณ์ทั่วไปในด้านใด และในตัวบทมีการพูดเป็นนัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ทั่วไปที่อ้างอิงหรือไม่ มีการกล่าวซ้ำความเดิมหรือขยายความหรือการสรุปย่อเพื่อตอกย้ำให้เข้าใจสิ่งนั้นหรือไม่ และทำการตัดสินใจว่ามีข้อมูลใดบ้างที่ผู้แปลต้องเสริมให้ผู้รับสารงานแปลรับรู้เพื่อให้เข้าใจตัวบทมากขึ้น (วรรณาสงอร่ามเรือง, 2542: 96-97)

2.2.2.4 โครงสร้างของตัวบท (Text composition)

การวิเคราะห์โครงสร้างของตัวบทจะช่วยให้ผู้แปลสามารถใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกันสำหรับการแปลในแต่ละส่วนย่อยๆ ที่มาประกอบกันเป็นตัวบท และยังช่วยในการค้นหาใจความหลักๆ ของแต่ละโครงสร้างย่อย นอกจากนี้ จะทำให้ทราบชนิดของตัวบทและหน้าที่ของตัวบท เช่น โครงสร้างของตัวบทที่เป็นจดหมาย ตำราอาหาร ข่าว เป็นต้น การแปลตัวบทที่มีโครงสร้างหรือการแบ่งตอนที่มีลักษณะเฉพาะนั้น ผู้แปลต้องคำนึงถึงขอบที่นิยมตามวัฒนธรรมนั้นๆ ด้วย การวิเคราะห์โครงสร้างตัวบทแบ่งเป็น การวิเคราะห์โครงสร้างมหภาค (Macro-structure) และโครงสร้างจุลภาค (Micro-structure)

วรรณาสงอร่ามเรือง (2542: 97) อธิบายการวิเคราะห์โครงสร้างมหภาค ได้แก่ การพิจารณาตัวบทแทรก เช่น ส่วนที่เป็นเชิงอรรถ คำพูดที่ยกมาอ้างอิง ผู้แปลจะต้องแปลตัวบทแทรกเหล่านี้ตามหน้าที่เดิม คำอธิบายที่ผู้แปลแทรกเข้าไปเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้นก็ถือเป็นตัวบทแทรกเช่นกัน ดังนั้น ในการแปล ผู้แปลอาจพิจารณาใช้ในรูปแบบเชิงอรรถ หรือแปลแบบอธิบายความ หรือให้เนื้อหาส่วนอื่นในงานแปลทำหน้าที่แทน โครงสร้างมหภาคยังรวมถึงส่วนอื่นๆ เช่น ชื่อเรื่อง หัวเรื่องย่อย เนื้อความที่แทรกเข้ามาเพื่อขยายความ ซึ่งมักนำหน้าด้วยวลีเช่น “ตามที่ได้อ้างไว้แล้ว” หรือ “ขอสรุปดังนี้ว่า” นอกจากนี้ ทองทิพย์ พูลลาภ (2555: 5-13) ได้อธิบายการวิเคราะห์โครงสร้างมหภาค ได้แก่ การวิเคราะห์ว่าตัวบทแบ่งออกเป็นกี่บท เรียงลำดับแต่ละบทอย่างไร มีการเชื่อมโยงแต่ละบทอย่างไร และมีการแบ่งย่อหน้าอย่างไร เป็นต้น

การวิเคราะห์โครงสร้างจุลภาค ทองทิพย์ พูลลาภ (2555: 5-13) กล่าวว่าเป็นการวิเคราะห์ในระดับย่อหน้า โดยพิจารณาโครงสร้างของประโยค การวิเคราะห์ศัพท์ที่ใช้ ความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลกันของเนื้อความ นอกจากนี้ วรรณา แสงอร่ามเรือง (2542: 100) กล่าวว่า การวิเคราะห์ Theme-rheme และการดำเนินเรื่องก็เป็นการวิเคราะห์ระดับจุลภาคเช่นกัน การจัดเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องช่วยให้ทราบโครงสร้างด้านข้อมูลและโครงสร้างการแสดงผลโต้แย้งในท้องเรื่องได้

2.2.2.5 อวัจนภาษา (Non-verbal element)

การใช้อวัจนภาษาในตัวบทจะทำหน้าที่ประกอบหรือเสริมตัวบทที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเสริมความ ชยายความให้เด่นชัด หรือขจัดความกำกวมของเนื้อหา หรือเน้นย้ำเนื้อความในตัวบท ได้แก่ การวางหรือจัดรูปแบบตัวบท ภาพประกอบ ตาราง ผังการทำงาน รูปภาพในการ์ตูน ลักษณะตัวอักษรต่างๆ เช่น การพิมพ์ตัวเล็ก ตัวใหญ่หรือตัวเอียง การเว้นระยะห่างเป็นพิเศษ การวิเคราะห์อวัจนภาษาช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างของตัวบท ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้แต่งละไว้ในฐานที่เข้าใจ ข้อมูลเกี่ยวกับศัพท์ รวมถึงข้อมูลบางประการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก เช่น เจตนาของผู้สังสาร และหน้าที่ของตัวบท ผู้แปลควรระมัดระวังหากอวัจนภาษาในตัวบทเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา จะถ่ายทอดมาสู่ผู้รับสารปลายทางในอีควัฒนธรรมหนึ่งอย่างไร บางกรณี ผู้แปลอาจต้องใช้คำพูดในการแปลอวัจนภาษาหรือในทางกลับกันอาจใช้อวัจนภาษาแทนภาษาที่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ (วรรณา แสงอร่ามเรือง, 2542: 100-101)

2.2.2.6 ศัพท์ (Lexis)

การวิเคราะห์เรื่องศัพท์อาจเป็นการวิเคราะห์ด้านความหมาย วจนลีลา รูปแบบของคำ หรือความสัมพันธ์ของคำศัพท์และโครงสร้างประโยค เช่น การพิจารณาว่าใช้ศัพท์จากวงวิชาการหรือสาขาใด ใช้ลีลาการเขียนระดับใด มีการใช้คำที่นิยมเฉพาะกลุ่มหรืออาชีพหรือคำเฉพาะท้องถิ่นหรือไม่ คำศัพท์ที่ใช้เป็นคำมาตรฐานหรือผู้แต่งคิดขึ้นเองเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน (วรรณา แสงอร่ามเรือง, 2542: 102-103) การวิเคราะห์เรื่องศัพท์จะช่วยให้ผู้แปลตัดสินใจแปลได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะในการแปลงานวรรณกรรม ผู้แปลจะต้องตระหนักถึงการเลือกใช้คำศัพท์ของผู้แต่งเสมอ

การวิเคราะห์เรื่องศัพท์ยังช่วยในการวิเคราะห์เจตนาของผู้สังสารได้ด้วย เช่น การตั้งคำถามว่าผู้แต่งตั้งใจใช้ถ้อยคำหรือสำนวนนี้เพื่อจุดประสงค์ใด มีน้ำเสียงของการประชดประชันเสียดสีหรือไม่ นอกจากนี้ ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับสาร เช่น นิตยสารผู้หญิงก็จะพบคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความสวยงาม การเลือกใช้สื่อที่ต่างกันก็มีผลต่อการเลือกใช้คำด้วย เช่น อาจใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน ภาษาในโทรเลขจะต้องสั้นและกระชับ หรือภาษาในเอกสารคู่มือก็จะมีคำบ่งชี้ปรากฏมาก

2.2.2.7 โครงสร้างประโยค (Sentence Structure)

วรรณ แสงอร่ามเรือง (2542: 105) กล่าวว่า การวิเคราะห์โครงสร้างประโยค ได้แก่ การวิเคราะห์ประโยคหลัก ประโยคย่อย หรือสัดส่วนของประโยคหลักและประโยคย่อยในตัวบท วิเคราะห์ความยาวของประโยค หรือความต่อเนื่องของเนื้อความในแต่ละประโยค หรือวิเคราะห์โครงสร้างประโยคที่มีลักษณะเฉพาะตามชนิดของตัวบท เช่น ตัวบทคู่มือการใช้งานของเยอรมัน นิยมใช้โครงสร้างที่เป็น Infinitiv หรือวิเคราะห์รูปแบบประโยคที่ผู้แต่งนำมาใช้ในตัวบทเพื่อให้เกิดผลบางประการต่อผู้อ่าน

การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคมีความสัมพันธ์กับปัจจัยภายในอื่น ๆ ของตัวบท เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง หัวข้อเรื่อง โครงสร้างตัวบท เนื้อความที่ละไว้ ปัจจัยด้านศัพท์ เช่น นิยมใช้สำนวนที่เน้นคำกริยาหรือเน้นคำนาม และปัจจัยด้านลักษณะเหนือหน่วยเสียง เช่น การเน้นเนื้อความ นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกตัวบทด้วย ได้แก่ เจตนาของผู้ส่งสาร ปัจจัยด้านผู้รับสาร เช่น ทัศนคติของผู้รับสาร ปัจจัยด้านสื่อ เช่น โครงสร้างประโยคที่ใช้ในภาษาเขียนและภาษาพูด และปัจจัยด้านหน้าที่ตัวบท เช่น โครงสร้างภาษารูปแบบเฉพาะที่กำหนดโดยชนบประจําชนิดของตัวบท (วรรณ แสงอร่ามเรือง, 2542: 105-106)

2.2.2.8 ลักษณะเหนือหน่วยเสียง (Supra-segmental features)

ผู้แปลอาจสังเกตเห็นลักษณะเหนือหน่วยเสียงของผู้เขียนได้จากองค์ประกอบต่างๆ เช่น การใช้ศัพท์ ซึ่งสามารถสะท้อนทัศนคติของผู้เขียนได้ หรือการใช้ตัวเอน ตัวหนา ตัวเอียง หรือตัวพิมพ์ใหญ่เพื่อบอกการเน้นความ เป็นต้น

กรอบการวิเคราะห์ตัวบทของ Nord จะเป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายในของตัวบทต้นฉบับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจสถานการณ์ของตัวบทอย่างรอบด้าน รวมถึงการเข้าใจหน้าที่ของตัวบทหรือหน้าที่ของปัจจัยต่างๆ การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคำช้อน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องคำช้อนนี้ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งการศึกษาออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 2.3.1 คำจำกัดความของคำซ้อน
- 2.3.2 วัตถุประสงค์ในการสร้างคำซ้อน
- 2.3.3 ประเภทและโครงสร้างของคำซ้อน
- 2.3.4 การแสดงความหมายของคำซ้อน
- 2.3.5 งานวิจัยคำซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการแปล

2.3.1 คำจำกัดความของคำซ้อน

พระยาอนูมานราชชน (2513: 208 อ้างถึงใน ราตรี ชันวารชร, 2534: 14) กล่าวถึงความหมายของคำซ้อนในหนังสือนิรุกติศาสตร์ ภาค 2 ดังนี้

คำซ้อน คือ เอาคำเต็มสองคำซึ่งต่างเสียงแต่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาควบให้ซ้อนกัน เช่น ใหญ่โต เล็กน้อย รักใคร่ หยาบคาย บ้านเรือน ไร่นา หยาบช้า ใช้สอย ว่างเปล้า คำควบคู่เหล่านี้แต่ละคู่เป็นคำไทยเดิมมีความหมายเหมือนหรือละม้ายคล้ายกัน นำเอามาควบเข้าคู่กันส่วนใหญ่เพื่อไขความในอีกคำหนึ่งให้ชัดเจน

บรรจบ พันธุเมธา (2514: 81) อธิบายความหมายของคำซ้อนว่า คำซ้อน (บางที่เรียกคำคู่) คือ คำที่มีคำเดี่ยว 2 คำ อันมีความหมายหรือเสียงคล้ายกันใกล้เคียงกัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ซ้อนเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนแล้วจะมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางคำความหมายจะไม่แปลกไปกว่าความหมายเดิม (คือความหมายของคำเดี่ยวแต่ละคำ) มากนัก แต่ก็ต้องมีความหมายและที่ใช้ต่างออกไปบ้าง

รัชฎาพรรณ เศรษฐวัฒน์ (2516: 15) ให้คำจำกัดความของคำซ้อน คือ คำที่มีหน่วยคำ 2 หน่วยคำซึ่งต่างเสียง แต่มีความหมายประจำคำเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาควบให้ซ้อนกัน เพื่อไขความของอีกคำหนึ่งให้ชัดเจนขึ้น คำซ้อนบางคู่อาจจะเป็นคำไทยเดิม บางคู่เป็นคำไทยกับคำต่างประเทศ บางคู่เป็นคำต่างประเทศด้วยกัน บางคู่เป็นคำไทยกับคำต่างถิ่น คำซ้อนบางคู่อาจขยายเป็น 4 คำ หรือ 4 พยางค์ก็ได้

สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2540: 123) กล่าวว่าคำซ้อนเป็นการประสมคำอีกแบบหนึ่ง โดยนำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาคู่กันเรียกพิเศษออกไปว่า คำซ้อน มีความมุ่งหมายเพื่อเน้นความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น เสื่อสาด ใหม่เอี่ยม ละเอียดลออ หรือเพื่อทำให้เกิดความหมายใหม่ในเชิงอุปมาอุปไมย เช่น ตัดสิน เบิกบาน เกี่ยวข้อง

สุหนัท์ อัญชลินกุล (2546: 32) อธิบายว่าคำซ้อนเป็นชื่อเรียกคำอีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากการนำคำ 2 คำมาซ้อนกัน คำที่นำมาซ้อนกันเพื่อให้เกิดเป็นคำซ้อนนั้นแต่เดิมมักใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน โดยที่คำทั้งสองอาจมีที่ใช้ในภาษาถิ่นคนละถิ่น หรือใช้ต่างกาลเวลากันมาซ้อนกัน อย่างเช่นคำว่า บ้านเรือน เสื่อสาต เข็ดหลาบ เป็นต้น ต่อมาจะนำคำที่มีความหมายตรงข้ามกันมาซ้อนกัน เช่น หน้าหลัง เท็จจริง สูงต่ำ ดำขาว ผิดชอบ ชั่วดี เป็นต้น

จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความหมายของคำซ้อนไม่แตกต่างกันมากนัก อาจมีชื่อเรียกต่างกันไป เช่น คำไวพจน์ผสม คำซ้อน คำคู่ คำข้างเคียง สร้อยบท และสร้อยคำ (ดิเรกชัย มหัทธนะสิน, 2517: 97) โดยการนำเอาคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายคลึงกัน เป็นไปในทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกัน มาซ้อนกัน เกิดเป็นคำที่มีความหมายใหม่ซึ่งอาจเกี่ยวเนื่องกับความหมายของคำเดิมหรือไม่ก็ได้

2.3.2 วัตถุประสงค์ในการสร้างคำซ้อน

น.ม.ส. (2482: 1-6) กล่าวว่า เหตุที่คนไทยกรุงสยามจำเป็นต้องพูดซ้อนคำเนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาพยางค์เดี่ยว คำที่เป็นคำไทยแท้จะมีเพียงพยางค์เดียว คำๆ เดียวจึงมีหลายความหมาย ดังนั้น จึงต้องซ้อนคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันเพื่อให้เข้าใจว่ากล่าวถึงสิ่งใด เช่น เสื่อสาต ทั้งหลาย ยักย้าย เกยจคร้าน เป็นต้น นอกจากนี้ เหตุที่คำซ้อนยังคงพูดกันจนติดปากมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจาก “ไทยเราเป็นชาตินักกลอน ชอบพูดคำคล้องจนถึงเติมคำหัวออกไปอีกก็มี เช่น ครูบาอาจารย์ วัตวาอาราม เป็นต้น”

บรรจบ พันธุเมธา (2514: 82-83) กล่าวถึงประโยชน์ของคำซ้อน ดังนี้

(1) ทำให้ได้คำใหม่หรือคำที่มีความหมายใหม่ เช่น คำว่า “แนน” กับ “หนา” อาจสร้างเป็น หนาแนน แนนหนา หรือสร้างเป็นคำอื่นๆ ได้อีก เช่น หนักหนา หนักแนน แนนแพ้น แนนเนื่อง

(2) ช่วยอธิบายความหมายของคำที่นำมาซ้อนให้ชัดเจนมากขึ้น เช่น เนาวรรตน์ เป็นคำที่ไม่ได้ใช้กันทั่วไป แต่เมื่อนำมาซ้อนกับคำที่มีความหมายคล้ายกัน และเป็นที่เข้าใจคุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว เป็น แก้วแก้วเนาวรรตน์ ย่อมทำให้เข้าใจความหมายของคำที่ไม่รู้ความหมายได้ทันที

(3) ทำให้รู้หน้าที่และความหมายของคำโดยสังเกตจากคำที่นำมาซ้อนกัน เช่น คำว่า เขา เป็นทั้งคำนามและคำสรรพนาม ถ้าซ้อนกันเป็น จับได้คาหนังคาเขา ก็จะเข้าใจได้ว่าหมายถึงเขา ที่เป็นคำนาม (อวัยวะส่วนหนึ่งของสัตว์บางชนิด) ถ้าซ้อนเป็น ถือเขาถือเรา จะหมายถึง เขา ที่เป็นสรรพนาม ซึ่งหากใช้เพียงคำเดียว จำเป็นต้องอาศัยบริบทแวดล้อมจึงจะเข้าใจความหมายได้

(4) ช่วยกำหนดเสียงสูงต่ำได้และทำให้รู้ความหมายไปได้พร้อมกัน เช่น น้ำอา หน้าตา หนาแนน ซึ่งหากใช้เพียงคำเดียวและกำหนดเสียงสูงต่ำไม่ชัดเจน อาจทำให้ความหมายผิดไป

ประจักษ์ ปรากฏพิทยากร (2531: 6-7 อ้างถึงใน เบญจวรรณ ตานนท์, 2542: 20) กล่าวถึงสาเหตุการเกิดคำซ้อนเพิ่มเติมคือ ภาษาไทยเป็นคำโดดพยางค์เดียว เมื่อออกเสียงเบาอาจฟังไม่ชัด จึงซ้อนคำเพื่อช่วยไขคำ เช่น ปัดกวาด ไขสอย ไร่นา นอกจากนี้ เพื่อสะดวกในการพูดและช่วยไขความให้กันและกัน เช่น หน้าตา หัวหู

เปรมจิต ขนะวงศ์ (2538: 131-132) กล่าวว่า การนำคำมาซ้อนกันนอกจากต้องการเพิ่มคำในภาษาให้มีใช้เพียงพอสำหรับการสื่อสารแล้ว การซ้อนคำยังทำเพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อความหมายของคำด้วย ดังนี้

(1) ช่วยแปลความหมายของคำ เช่น “ขับ” แปลว่า ร้องเพลง หรือ ไล่ หากเห็นเพียงคำเดียวอาจไม่ทราบความหมายที่แน่ชัด แต่หากมีคำอื่นซ้อนอยู่ด้วย เช่น “ขับกล่อม” หรือ “ขับไล่” ก็จะช่วยกำหนดความหมายของคำได้ทันที

(2) คำบางคำมีเสียงคล้ายกันต่างกันเฉพาะเสียงวรรณยุกต์ อาจทำให้เข้าใจความหมายผิดไป เช่น หนาแน่น น้ำอา นาไร่ หรือ ที่ท่า ที่ทาง เป็นต้น

(3) ช่วยกำหนดประเภทของคำที่ซ้อนกันว่าเป็นคำประเภทใด เช่น หยูกยา (คำนาม) เยียวยา (คำกริยา) เชื้อสาย (คำนาม) เชื้อเชิญ (คำกริยา)

(4) เมื่อยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย ในระยะแรกคนทั่วไปอาจไม่เข้าใจความหมายของคำยืม จึงใช้วิธีซ้อนกับคำไทยแปลความหมายกำกับคำนั้นไว้ด้วย เช่น เขตแดน ซากศพ เขียวขจี จิตใจ ทรัพย์สิน พรรคพวก เลือกสรร รูปร่าง

จะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ในการสร้างคำซ้อนคือการสร้างคำใหม่ซึ่งอาจมีความหมายใหม่ หรือขยายความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยสามารถใช้คำไทยซ้อนกับคำไทย หรือคำไทยซ้อนกับคำต่างประเทศ หรือคำต่างประเทศซ้อนกับคำต่างประเทศก็ได้ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้ออกเสียงง่าย มีเสียงคล้องจองกับคำเดิม สอดคล้องกับลักษณะของภาษาไทยที่มีระดับเสียงต่างๆ ของคำทำให้เกิดเป็นเสียงดนตรี ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ หรือมองเห็นภาพได้ง่าย (ผะอบ โปชะกฤษณะ, 2536: 22)

2.3.3 ประเภทและโครงสร้างของคำซ้อน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับประเภทและโครงสร้างของคำซ้อน มีรายละเอียดดังนี้

ประเภทของคำซ้อน

คำซ้อนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ คำซ้อนเพื่อความหมาย และคำซ้อนเพื่อเสียง

1) คำซ้อนเพื่อความหมาย เกิดจากการนำคำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายคลึงกัน เป็นไปในทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกันมาซ้อนกัน อาจเป็นคำไทยซ้อนด้วยกัน หรือคำไทยซ้อนกับคำต่างประเทศ หรือคำต่างประเทศซ้อนด้วยกัน เมื่อซ้อนกันแล้วต้องเกิดความหมายใหม่ ซึ่งอาจไม่เปลี่ยนไปจากความหมายเดิมมากนัก หรืออาจผิดไปจากความหมายเดิม แต่ความหมายใหม่จะเกี่ยวเนื่องกับความหมายเดิม พอเห็นคำความหมายได้ ตัวอย่างคำซ้อนเพื่อความหมาย เช่น

อ้วนพี	ขลาดกลัว	ถิ่นฐาน
โง่เขลา	ทุกข์ยาก	บุกรุก
แหวดล้อม	เท็จจริง	หนักเบา
ยากง่าย	คำจูน	อุ่มชู

2) คำซ้อนเพื่อเสียง ราตรี รัตนวารช (2534: 16) อธิบายว่าเป็นการซ้อนคำเพื่อประโยชน์ทางด้านเสียง ช่วยถ่วงเสียงให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น คำซ้อนชนิดนี้อาจจะขยายจาก 2 คำ เป็น 4-6 คำก็ได้ คำซ้อนเพื่อเสียงแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- (1) คำที่นำมาซ้อนกันไม่มีความหมายเลย เช่น โลเล
- (2) คำที่นำมาซ้อนกันมีความหมายเพียงคำใดคำหนึ่ง เช่น มอมแมม (แมม ไม่มี ความหมาย)
- (3) คำที่นำมาซ้อนกันมีความหมายทั้งสองคำ แต่ความหมายไม่เนื่องกับความหมายใหม่เลย เช่น งอแง งอ หมายถึง คด โคง แง หมายถึง เสียงร้องของเด็ก ส่วน งอแง หมายถึง รวนเร เอาใจยาก

สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2538: 124-125) กล่าวว่าคำซ้อนเพื่อเสียงเกิดขึ้นตามธรรมชาติของการออกเสียง อาจเป็นคำที่ไม่มี ความหมายเลยก็ได้ แต่เมื่อนำคำที่มีเสียงใกล้เคียงกันมาเข้าคู่กันเป็นคำซ้อนแล้วทำให้เกิดความหมายขึ้น คำที่นำมาซ้อนได้แก่คำที่มีพยัญชนะต้นและตัวสะกดต่างกัน แต่ประสมด้วยสระต่างกัน สระนั้นมักเป็นสระที่ใกล้เคียงกัน เช่น

หวุดหวิด	หงุดหงิด	ซุบซิบ
โหวกแหวก	โคลงเคลง	โยเย
อ้อนแอ้น	ปอดแปด	เตาะเตะ
เนิบนาบ	เว้งว่าง	เหวอะหวะ
เพ้อเจ้อ	แร้นแค้น	จิ้มลิ้ม
กระชอกกระชาก	ตะเกียกตะกาย	ฉวัดเฉวียน
กระด้างกระเดื่อง	ตะขิดตะขวง	กะโต๊กกะต๊าก

เอี่ยมพร รถทอง (2542: 28) กล่าวถึงคำซ้อนเพื่อเสียงว่าเกิดจากการนำคำที่มีเสียงคล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกันมาซ้อนเข้าคู่กัน เกิดเป็นคำใหม่ โดยคำที่นำมาซ้อนกันอาจเป็นคำที่ไม่มี ความหมาย หรือมีความหมายเพียงคำใดคำหนึ่ง หรือมีความหมายทั้งสองคำแต่อาจเกี่ยวเนื่องหรือไม่ เกี่ยวเนื่องกับความหมายของคำใหม่ ทั้งนี้เพราะมุ่งให้ออกเสียงง่ายและสะดวก เป็นไปตามธรรมชาติ ของการออกเสียง

โครงสร้างของคำซ้อน

1) คำซ้อน 2 คำ คำซ้อนประเภทนี้ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 หน่วย

เปรมจิต ชนะวงศ์ (2538: 132) กล่าวว่า เป็นคำซ้อนที่มีใช้มากที่สุด เนื่องจากสร้างได้ ง่าย โดยในระยะแรกเป็นการใช้คำไทยซ้อนกับคำไทย ต่อมาเมื่อมีการยืมคำจากภาษาต่างประเทศมาใช้ จึงใช้คำไทยซ้อนกับคำยืมเหล่านั้น เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำยืมอย่างชัดเจน การนำคำมาซ้อนกัน มี 3 ลักษณะ คือ

(1) คำที่มีความหมายเหมือนกันซ้อนกัน คำซ้อนลักษณะนี้มีใช้มากที่สุดเนื่องจากมี ลักษณะตรงตามความหมายของคำซ้อนที่สุด เช่น กลุ่มรุม เจนจัด เร่งด่วน บุกรุก รูปร่าง แค้นเคือง ล้าง ผลาญ ปลดปล่อย ห้ามปราม โอนอ่อน แสงหา ทรัพย์สมบัติ

(2) คำที่มีความหมายไปในทำนองเดียวกันซ้อนกัน คำซ้อนลักษณะนี้มีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เกี่ยวกับอวัยวะ เช่น แก้มคาง คอเหนียง ใจคอ เนื้อตัว หน้าตา หัวหู

(3) คำที่มีความหมายตรงข้ามกันซ้อนกัน คำลักษณะนี้มีไม่มากนัก เช่น ได้เสีย เท็จจริง ชั่วดี ได้เสีย ดีชั่ว ผิดถูก ยากง่าย มีจน

สุนันท์ อัญชลินกุล (2546: 33-34) กล่าวถึงคำซ้อน 2 พยางค์ที่นำมาซ้อนกันอาจเป็นคำ ชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกัน เช่น

(1) คำนาม + คำนาม เช่น ตรอกชอก หนทาง เหง้าเรื้อน เสื่อสาด ครุบา จิตใจ

(2) คำกริยา + คำกริยา เช่น คอยท่า ย่างเดิน เสาะหา แยกแยะ ตัดสิน เด็ดขาด

(3) คำกริยา + คำนาม เช่น เจ็บไข้ ป่วยไข้ รอนแรม

สุทริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2538: 123-124) กล่าวถึงที่มาของคำที่นำมาซ้อน ดังนี้

(1) คำไทยเดิมคู่กับคำไทยปัจจุบัน เช่น เสื่อสาด ว่องไว ผิดเคือง เชื้อนแซ เก็บหอม ตัดสิน เสาะหา เต็บโต อ้วนพี แดกฉาน อ้อฉาว

(2) คำภาษาถิ่นคู่กับคำไทยกลาง เช่น เข็ดหลาบ (ใต้) ครุบา (เหนือ) อดทน (เหนือ) เกี่ยวข้อง (ใต้) แปรเปื้อน (อีสาน) เสียหลาย (ไทยอาหม)

(3) คำไทยคู่กับคำต่างประเทศ เช่น ฉับไว (เขมร) คงกระพัน (มลายู) สร้างสรรค์ (สันสกฤต) ละเอียดลออ (เขมร) ดิดแจ (จีน) นั่งจ้อ (จีน) เย็นเจี๊ยบ (จีนโบราณ)

(4) คำต่างประเทศคู่กับคำต่างประเทศ เช่น เลอเลิศ ทรัพย์สิน เฉลิมฉลอง อิทธิฤทธิ์
รูปภาพ สุขสงบ ขมิ้นขมิ้น สนุกสบาย

(5) คำไทยปัจจุบันคู่กับคำไทยปัจจุบัน เช่น คับแคบ ทักท้วง ถากถาง ลักลอบ ซื่อตรง
เดือดร้อน จัดจ้าน ปกปิด

เบญจวรรณ ตานนท์ (อ้างถึงใน สุวารี เจียนโพธิ์, 2537: 8-10) แบ่งโครงสร้างคำซ้อน 2
พยางค์เป็น 7 ประเภท คือ

(1) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระเหมือนกัน
ตัวสะกดต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด เช่น เพลิดเพลิน มากมาย ออกอ้อ

(2) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระต่างกัน ตัวสะกด
เหมือนกัน เช่น กรีดกราด กรุยกราย เก้งก้าง หลุกหลิก

(3) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระต่างกัน ตัวสะกด
ต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด เช่น กิดกัน เก็บเกี่ยว เข้มแข็ง คร่ำครวญ ครั้นเครง

(4) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระเหมือนกัน ตัวสะกด
เหมือนกัน เช่น ขาวคราว ง่ายตาย จำมา เห่งเต่ง บุกรุก

(5) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระเหมือนกัน ตัวสะกด
ต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด เช่น ค่อนขอด คงทน ตกกลง เทียบเคียง

(6) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระต่างกัน ตัวสะกด
เหมือนกัน เช่น ค้างเค็ง จริงจ้ง เต็ดขาด ผ่อนปรน อ่อนโยน

(7) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระต่างกัน ตัวสะกด
ต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด เช่น เย็นชืด รัดกุด ร้าวฉาน รุ่งเช้า เร้นลับ

2) คำซ้อน 4 คำ คำซ้อนประเภทนี้ประกอบด้วยหน่วยคำ 4 หน่วย

เปรมจิต ชนวงค์ (2538: 137-138) แบ่งคำซ้อน 4 คำ เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

(1) ประเภทมีสัมผัสกลางคำ เกิดจากการแทรกคำ 2 คำ หรือ 2 พยางค์ที่มีเสียงสระ
สัมผัสกัน กลางคำสองพยางค์เดิม เช่น

เกี้ยวทองหนองยุ่ง	คลุกคลีตีโมง	เจ็บไข้ได้ป่วย
ตกลงปล่องชิ้น	ห้อยโหนโยนตัว	ไปมาหาสู่
ผลหมากรากไม้	ผิดพ้องหมองใจ	ยกยอปอปั้น
ลัมหมอนนอนเสื่อ	รวบรัดตัดความ	รูปโฉมโฉมพรรณ
อดอยากปากแห้ง	ลืมหาปาก	สิ้นไร้ไม้ตอก

(2) คำซ้อนที่คำที่ 1 กับ 3 เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน หรือตรงกันข้ามกัน เช่น

กิดหน้าขวางตา	ปากหวานกันเปรี้ยว	หน้าขึ้นอกตรม
ผิดชอบชั่วดี	หนักนิตเบาหน้อย	

(3) คำซ้อนที่คำที่ 1 กับ 3 เป็นคำเดียวกัน ส่วนคำที่ 2 และ 4 มีความหมายให้ทำนองเดียวกันหรือเหมือนกัน เช่น

ก้มหน้าก้มตา	กินเศษกินเลย	ขัดอกขัดใจ
เข้าด้ายเข้าเข็ม	คาหนังคาเขา	คาบลูกคาบดอก
ชิงไหวชิงพริบ	ต่อล้อต่อเถียง	ถึงพริกถึงขิง
ฝากเนื้อฝากตัว	พอพืดพอเหวี่ยง	หนักอกหนักใจ

(4) คำซ้อนที่คำที่ 1 กับคำที่ 3 เป็นคำเดียวกัน ส่วนคำที่ 2 และ 4 เป็นคำตรงข้ามกัน เช่น

ถือเขาถือเรา	ที่หน้าทีหลัง	ผ่อนสั้นผ่อนยาว
พอดีพอร้าย	มิตีมิร้าย	ไม่มากไม่น้อย
โยนหัวโยนก้อย	ร่วมทุกข์ร่วมสุข	

จินดา เสงสมบุรณ์ (2542: 154-155) แบ่งลักษณะคำซ้อนเป็น 4 ลักษณะเช่นกัน มีชื่อเรียกเฉพาะสำหรับลักษณะต่างๆ ดังนี้

(1) คำซ้อน 4 คำ ประเภทมีสัมผัสกลางคำ เช่น ยากดีมีเงิน ไปมาหาสู่ ผลหมากรากไม้ อุดอยากปากแห้ง เก็บหอมรอมริบ ตีชิงวิ่งราว ยกยอปกป็น

(2) คำซ้อน 4 คำ ประเภทซ้อนสลับ คำซ้อนประเภทนี้ ประกอบด้วยคำซ้อนประเภท 2 คำ ซ้อนกัน 2 คู่ สลับกัน เช่น หน้าขึ้นอกตรม ปากหวานกันเปรี้ยว ผิดชอบชั่วดี หนักนิตเบาหน้อย

(3) คำซ้อน 4 คำ ประเภทคู่ซ้อนซ้ำ เช่น อุดหลับอดนอน ฎกอกฎกใจ หายใจหายคอ เป็นทุกข์เป็นร้อน ก้มหน้าก้มตา ต่อล้อต่อเถียง เจียมเนื้อเจียมตัว

(4) คำซ้อน 4 คำ ประเภทคู่ซ้อนต่าง เช่น ไม่มากไม่น้อย ถือเขาถือเรา ที่หน้าทีหลัง ผ่อนสั้นผ่อนยาว ร่วมทุกข์ร่วมสุข ผลได้ผลเสีย เอาเป็นเอาตาย

อำไพ คุวธิ์ไพศาล (2551: 26) พบว่าคำซ้อนซ้ำบางคำมีลักษณะต่างออกไป คือ มีการซ้ำส่วนที่ 2 และ 4 แทน ในขณะที่ส่วนที่ 1 และ 3 มีความหมายไปในทำนองเดียวกันหรือตรงข้ามกัน แต่จะพบไม่มากนัก เนื่องจากการสร้างคำและการออกเสียงยากกว่า เช่น ท่อนไม้ขอนไม้ ยึดมั่นถือมั่น หัวบ้านท้ายบ้าน

ศุภรางค์ อินทรารุณ (อ้างถึงใน อ้าไฟ คูวัธน์ไพศาล, 2551: 27) กล่าวถึงคำซ้อนสร้อย คือ คำซ้อนที่ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระหน่วยคำเดียวส่วนอีกหน่วยหนึ่งไม่มีความหมาย หรือคำซ้อนที่ประกอบด้วยคำประสมหนึ่งคำ ส่วนอีกคำหนึ่งไม่มีความหมายชัดเจน เช่น โรงร่ำโรงเรียน กำลังวังชา ทะเลาะเบาะแว้ง ร้องห่มร้องไห้ ลำบากลำบาก

พชร ชูมาปาน (อ้างถึงใน อ้าไฟ คูวัธน์ไพศาล, 2551: 28) กล่าวถึงคำซ้อนประเภทนำคำ ซ้ำมาซ้อนกัน เป็นการนำคำซ้ำมาซ้อนกันเป็นวิธีหนึ่งในการสร้างคำซ้อนแบบ 4 คำ เช่น

ขึ้น ๆ ลง ๆ	เคลิ้ม ๆ ผัน ๆ	ดั่ง ๆ หาย ๆ
ถู ๆ ไถ ๆ	เลื่อน ๆ ราง ๆ	ออก ๆ แอด ๆ

พชร ชูมาปาน (อ้างถึงใน อ้าไฟ คูวัธน์ไพศาล, 2551: 30) กล่าวคำซ้อนประเภทนำคำ ซ้อนมาซ้อนกัน เป็นการนำคำซ้อนมาซ้อนกันอีกชั้นหนึ่งเป็นอีกวิธีในการสร้างคำซ้อนแบบ 4 คำ ประกอบด้วยคำซ้อน 2 ส่วนหน้า และ 2 ส่วนหลัง เช่น แกวงไกวโยกเยก ปั่นป่วนรวนเร จ้อกแจ้กจอบแจจคว่าหงายผลุบโผล่

3) คำซ้อน 6 คำ ส่วนประกอบของคำแต่ละส่วนมี 3 คำ และมีสัมผัสตรงกลาง เช่น

อดตาหลับ ขับตานอน	ขิงก็รา ขากี้แรง
คดในข้อ งอในกระดูก	จับไม่ได้ ไล่ไม่ทัน
บัวไม่ช้ำ น้ำไม่ขุ่น	ปล้ำผีลุก ปลุกผีนิ่ง

สุนันท์ อัญชลินกุล (2546: 39-40) กล่าวถึงคำซ้อนเพื่อเสียงสี่พยางค์แท้ เป็นคำซ้อน สี่พยางค์ที่แต่ละพยางค์ไม่มีความหมาย เมื่อรวมกันแล้วจึงเกิดความหมาย แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) คำซ้อนที่มีสัมผัสกลางคำ เช่น

อีลุ่ยฉุยแฉก	อีรุงตุงนัง
อีโรงโตงเนง	สัพพะระ

(2) คำซ้อนสลับเสียง เช่น

อิหลักอิเหลื่อ	ขะมุกขมอม	ขมุกขมัว
ขะมอมขแมม	สุรุษสุร้าย	พะรุงพะรัง
สะลึมสะลือ	สะบักสะบอม	ระแคะระคาย

2.3.4 การแสดงความหมายของคำซ้อน

เปรมจิต ชนวงค์ (2538: 136-137) อธิบายถึงคำหมายของคำซ้อนแบบ 2 คำ ดังนี้

- (1) ความหมายอยู่ที่คำแรก เช่น คอเหนียง ใจคอ ผิดถูก ยากง่าย หนักเบา หัวหู
- (2) ความหมายอยู่ที่คำหลัง เช่น ใต้เสีย เท็จจริง เนื้อตัว มีเงิน หูตา
- (3) ความหมายอยู่ที่คำทั้งสองคำ แต่ต่างจากความหมายเดิม เช่น ฟีน้อง (ไม่ใช่เฉพาะพี่กับน้องรวมถึงญาติทั้งหมด) ลูกหลาน (ไม่ใช่เฉพาะลูกและหลานแต่รวมถึงผู้สืบเชื้อสายทั้งหมด)
- (4) ความหมายปรากฏที่คำใดเพียงคำเดียว อีกคำหนึ่งช่วยเน้นความ เช่น คล้ายคลึง เจียบเจียบ ตื้อตื้อ
- (5) คำหมายของคำซ้อนกับคำเดี่ยวต่างกัน เช่น แข็งแรง (ความแข็งแรงทางกาย) พร้อมเพรียง (ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน)
- (6) คำซ้อนที่คำแรกเป็นคำเดียวกันแต่คำหลังต่างกัน ความหมายก็จะต่างกัน เช่น ขัดขวาง-ขัดข้อง เคลือบแคลง-เคลือบแฝง จัดจ้าน-จัดเจน
- (7) คำหมายกว้างออก เช่น เจ็บไข้ (หมายถึงความป่วยไข้ทั้งหมด) ฆ่าฟัน (ทำให้ตายด้วยวิธีใด ๆ) ทูบตี (ทำร้ายด้วยวิธีต่าง ๆ)
- (8) มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ หรือในเชิงอุปมา เช่น คำจูน ดุดตี๋ม ทิมตำ อ่อนหวาน อยู่กิน อุ่มชู

บรรจบ พันธุมธา (2514: 99-101) แสดงความหมายของคำซ้อนแบบ 4 คำ หรือ 6 คำ ดังนี้

- (1) ความหมายอยู่ที่คำต้นและคำท้าย เช่น ยากดีมีเงิน (ยากจน) ผลหมากรากไม้ (ผลไม้) ข้าวยากมากแพง (ข้าวแพง) อดตาหลับขับตานอน (อดนอน)
- (2) ความหมายอยู่ที่คำหน้า เช่น เจ็บไข้ได้ป่วย (เจ็บไข้) อดอยากปากแห้ง (อดอยาก) เกี้ยวตองหนองยุ่ง (เกี้ยวตอง) ดูหมิ่นถิ่นแคลน (ดูหมิ่น) รูปโฉมโนมพรรณ (รูปโฉม)
- (3) ความหมายไม่อยู่ที่คำใดเลย ถือเป็นคำซ้อนเพื่อเสียง เช่น อีหลุกหลุกขลัก อีลุ่ยจุกแจก อีหรั้ต่ำฉิก
- (4) คำซ้อนสลับ เป็นคำซ้อน 2 คู่สลับที่กัน คู่แรกแยกเป็นคำที่ 1 กับ 3 คู่ที่สองแยกเป็นคำที่ 2 กับ 4 คำที่ซ้อนกันมักเป็นคำตรงกันข้าม ความหมายทั้งคำจึงต่างกับความหมายของคำที่แยกออกทีละคำ เช่น หน้าขึ้นนอกตรม ปากหวานกันเปรี้ยว ผิดชอบชั่วดี หนักนิตเบาหน้อย
- (5) คำคู่ซ้อนซ้ำ ซึ่งมีคำที่ 1 กับ 3 เป็นคำเดียวกัน ส่วนคำที่ 2 กับ 4 มีความหมายใกล้เคียงกัน ความหมายจะเด่นอยู่ที่คำข้างหน้าหรือคำข้างท้าย เช่น อดหลับอดนอน ผิดหูผิดตา ถูกอกถูกใจ หน้าอกหน้าใจ หายใจหายคอ เป็นทุกข์เป็นร้อน

(6) คำคู่ซ้อนต่าง ซึ่งมีคำที่ 1 กับ 3 เป็นคำเดียวกัน ส่วนคำที่ 2 กับ 4 เป็นคำตรงกันข้าม ความหมายของคำซ้อนลักษณะนี้ต่างกับความหมายของคำเดี่ยวที่แยกออกไปทีละคำ เช่น มิติมิร้าย (หมายถึง ชั่วร้าย ไม่สมควร) พอดีพอร้าย (หมายถึง ปานกลาง) ไม่มากไม่น้อย (หมายถึง วางตัวพอดี เฉยๆ)

อำไพ คู่วัชนไพศาล (2551) แบ่งความหมายของคำซ้อนแบบ 4 หน่วย เป็น 2 ลักษณะ ใหญ่ๆ ดังนี้

1) ตามตำแหน่งที่เกิดของความหมายคำซ้อน ได้แก่ ตำแหน่งที่ความหมายหลักของคำ ซ่อนนั้นปรากฏอยู่ โดยศึกษาการแสดงความหมายของซ้อนทั้งแบบ 2 คำ 4 คำ และ 6 คำ ตามแนวคิด ของบรรจบ พันธุเมธา (2518) และเปรมจิต ชนะวงศ์ (2538) ดังนี้

(1.1) ความหมายปรากฏที่คำใดเพียงคำเดียว กล่าวคือ ความหมายของคำซ้อนทั้ง คำจะปรากฏเด่นที่คำต้น คำท้าย หรือคำใดเพียงคำเดียว ส่วนคำอื่นจะช่วยเน้นความหมายยิ่งขึ้น เช่น ถนัดชัตตา นมหนากาเล เรือนกายภายนอก อิมหิมิพิมัน

(1.2) ความหมายปรากฏที่คำต้นและคำท้าย เช่น ง่วงเหงาหาวนอน (ง่วงนอน) ทุก เมื่อเชือวัน (ทุกวัน) ปาดงพงทีบ (ป่าทึบ) ฝิไม้ลายมือ (ฝีมือ) หยุดยั้งรังรอ (หยุดรอ)

(1.3) ความหมายปรากฏที่คำหรือพยางค์ 2 หน่วยหน้า เช่น จริตจะก้าน ตะลิ่งตะไล แม่หน้าแม่ท่า เข้าท่าเข้าทาง หัวเราะหัวใคร่

(1.4) ความหมายปรากฏที่คำหรือพยางค์ 2 หน่วยหลัง เช่น ตำหุดำตา โบราณ ระแวดระวัง สยดสยอง ออกเหย้าออกเรือน

(1.5) ความหมายปรากฏที่คำหรือพยางค์ทั้ง 4 หน่วย เช่น เกี่ยวข้องผูกพัน ชิงชัง รังเกียจ เดี่ยวดายเปลี่ยวเหงา โยกเยกคลอนแคลน โอนอ่อนผ่อนตาม

(1.6) ไม่ปรากฏความหมายเฉพาะที่คำหรือพยางค์ใดเลย เป็นคำซ้อนเพื่อเสียงโดย แท้ ความหมายจะอยู่ที่คำซ้อนนั้นทั้งคำ เช่น กระเย่อกระแหย่ง ทะมอทะแม เป็นตุเป็นตะ ระหะเรน อีรุงตุงนัง

2) ตามลักษณะของความหมายที่นำมาซ้อนกัน โดยแบ่งแยกย่อยได้ดังนี้

(2.1) การนำคำที่มีความหมายสัมพันธ์กันมาซ้อนกัน โดยคำหรือพยางค์ใน 2 หน่วย หน้ามีความหมายเหมือนกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกันกับคำหรือพยางค์ใน 2 หน่วยหลัง ได้แก่ ขอร้องอ้อนวอน ดุติมิเสนห์ บำเหน็จรางวัล ราฟิงรำพัน เสแสร้งแก้งทำ

(2.2) การนำคำที่มีความหมายไม่สัมพันธ์กันมาซ้อนกัน เช่น ขรมถมเถ (เสียงดัง มากมาย) เกิดจาก “ขรม” (อีกทีก เอ็ดตะโร เอ็ดอึง) ซ้อนกับ “ถมเถ” (มากมาย ดื่น) หรือ สละสลวย (สวยงาม กะทัดรัด เหมาะเจาะ ไพเราะ) เกิดจาก “สละ” (ละ ทั้ง ปล่อย วาง) ซ้อนกับ “สลวย” (ฉลวย สวยงาม)

(2.3) ความหมายเป็นไปในเชิงอุปมา กล่าวคือ ความหมายของคำซ้อนทั้งคำจะต่างจากความหมายของคำเดี่ยวที่แยกออกทีละคำ มีความหมายเป็นไปในเชิงเปรียบเทียบหรืออุปมา เช่น เข้ารกเข้าพง เยหน้าอัปาก (ไม่) เป็นโล้เป็นพาย หัวบ้านท้ายบ้าน ออกสิ้นขวัญแขวน

ศาสตราจารย์ พระยาอนุมานราชธน ได้อธิบายเกี่ยวกับคำซ้อน ในหนังสือ *นิรุกติศาสตร์* ดังนี้ คำซ้อนกันที่เป็น 2 คู่ เช่น บนบานสานกล่าว พุดจาวาขาน เกี่ยวดองหนองยุ่ง เก็บหอมรอมริบ ติดสอยห้อยตาม อิ่มหมีพีมัน คำเหล่านี้ล้วนมีความหมายอย่างเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันในคู่ของมัน ถ้าคำหนึ่งเป็นภาษาต่างประเทศมีสองพยางค์ เมื่อซ้อนกับคำไทย ก็ต้องซ้อนสองคำ เพื่อถ่วงเสียงให้เท่ากัน และเพื่อความไพเราะสละสลวยของเสียง คำตอนกลางมักมีเสียงสัมผัสกัน เช่น เรือแพนาวา กระโดดโลดเต้น มุ่งมาดปรารถนา หัวยหนองคลองบึง เหาะเหินเดินฟ้า (หลักภาษาไทย, เว็บไซต์)

สุนันท์ อัญชลินกุล (2546: 42-43) แบ่งความหมายของคำซ้อนอย่างกว้าง ดังนี้

(1) มีความหมายเหมือนคำเดิม เช่น บ้านเรือน เสื้อสาต ทรัพย์สิน ย่างเดิน จับไวเสาะหา ประสบพบเห็น

(2) มีความหมายใหม่ แยกเป็น 3 ลักษณะคือ

(2.1) ความหมายอยู่ที่คำแรก เช่น ใจคอ ปากคอ หน้าตา หัวหู

(2.2) ความหมายอยู่ที่คำหลัง เช่น หูตา เนื้อตัว

(2.3) ความหมายกว้างขึ้น เช่น ลูกหลาน เสื้อผ้า ข้าวปลา

จินดา เสงสมบุรณ์ (2542: 155) แบ่งความหมายของคำซ้อนในลักษณะต่างๆ ดังนี้

(1) ความหมายปรากฏที่หน่วยคำแรก เช่น ใจคอ หัวหู ผิดชอบ หน้าตา

(2) ความหมายปรากฏที่หน่วยคำหลัง เช่น หูตา เนื้อตัว

(3) ความหมายปรากฏเด่นที่ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งช่วยเน้นความ เช่น ตื้อดิ่ง เจียบเซียบ พร้อมเพรียง

(4) ความหมายปรากฏที่ส่วนประกอบทั้ง 2 ส่วน และมีความหมายกว้างไปจากคำเดิม เช่น ถ้วยชาม ฟีน้อง ลูกหลาน หุบดี

(5) ความหมายเป็นไปในเชิงอุปมา เช่น อยู่กิน คำจูน อุ่มชู ดูดดื่ม เหลียวแล

(6) ความหมายคงเดิม เช่น ข้าทาส ซากศพ ดับสูญ จิตใจ โง่เขลา ผุยผง ฐูเงี้ยวเรี่ยวแรง ยศศักดิ์ ทรัพย์สมบัติ

2.3.5 งานวิจัยคำซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการแปล

ประภา ลิ้มปรุ่งพัฒนกิจ (2548) ศึกษาการแปลด้วยการใช้คำซ้อนในงานแปลวรรณกรรมเด็ก: กรณีศึกษาวรรณกรรมแปลเรื่อง “แม่มด” ของ โรอัลด์ ดาร์ โดย สาลินี คำฉันทน์ เพื่อศึกษาใน 3 ประเด็นหลักคือ ชนิดของคำซ้อนที่นำมาใช้ในงานแปลวรรณกรรมเด็ก เปรียบเทียบชนิดของ

คำชื่อนั้นฉบับแปลกับชนิดของรูปเทียบเคียงจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ และกลวิธีการแปลโดยใช้คำชื่อนั้น ใช้กลุ่มตัวอย่างคำชื่อนี้จำนวน 172 คำ (จากทั้งหมด 575 คำ) ผลการศึกษาพบว่า

(1) ผู้แปลใช้คำชื่อนี้ในงานวรรณกรรมเด็ก 3 ชนิด คือ คำนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ โดยคำชื่อนี้ชนิดคำนามพบเพียงร้อยละ 9.3 ส่วนคำชื่อนี้ชนิดคำกริยาและคำวิเศษณ์มีปริมาณใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 48.84 และ 41.86 ตามลำดับ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเนื่องจากวรรณกรรมเด็กเน้นการเล่าเรื่องการกระทำของตัวละคร ฉาก และบทสนทนาในเรื่องใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ จึงใช้คำชื่อนี้ชนิดคำกริยาจำนวนมาก ส่วนคำวิเศษณ์ที่พบเป็นจำนวนมากเนื่องจากเพื่อใช้แสดงให้เห็นภาพ ลักษณะอาการต่างๆ และขยายความหมายให้ชัดเจนขึ้น

(2) คำชื่อนี้ที่ใช้ในงานแปลร้อยละ 45.93 เป็นคำชนิดเดียวกันกับรูปเทียบเคียงในต้นฉบับ และร้อยละ 54.07 มีชนิดของคำต่างกัน โดยลักษณะที่แตกต่างกันมีทั้งในลักษณะของคำ วลี และในลักษณะของบริบท ผู้วิจัยเห็นว่าในการแปลไม่จำเป็นต้องใช้คำที่ทำหน้าที่เหมือนกันทั้งสองภาษา หรือเป็นคำชนิดเดียวกันเสมอไป เนื่องจากภาษาไทยมีสำนวนโวหารและรูปแบบไวยากรณ์ต่างจากภาษาอังกฤษ ผู้แปลจึงต้องปรับภาษาให้เหมาะสมกับสำนวนโวหารของไทยและไวยากรณ์ของไทย อย่างไรก็ตาม ผู้แปลควรเลือกใช้คำชื่อนี้ที่มีชนิดเดียวกับรูปเทียบเคียงในต้นฉบับก่อน หากไม่สามารถทำได้ จึงเลือกใช้คำชนิดอื่นแทน

(3) ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความคิดเป็นร้อยละ 66.28 และกลวิธีการแปลแบบตรงตัวร้อยละ 33.72 โดยการใช้คำชื่อนี้ในการแปลแบบตรงตัวนั้นจะช่วยเน้นความหมาย แสดงความรู้สึก และแสดงภาพให้ชัดเจนขึ้น ส่วนการใช้คำชื่อนี้ในการแปลแบบเอาความเป็นลักษณะของการปรับคำแปลและเพิ่มคำชื่อนี้ โดยไม่มีรูปเทียบเคียงความหมายโดยตรงจากต้นฉบับ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความหมายในประโยคสมบูรณ์ เหมาะสม มีลักษณะเป็นธรรมชาติ มีความไพเราะ ได้รสและความหมายเทียบเท่าต้นฉบับ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังอ้างงานของปาริชาติ ญาณวารี (2544) ซึ่งศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชนของแมกไม้ เรื่อง *ซีลาร้ายที่สุดและน้องเล็กยังร้ายอยู่* ซึ่งสรุปกลวิธีการแปลโดยใช้คำชื่อนี้ไว้ 3 ลักษณะ คือ การเทียบเคียงความหมายโดยตรง การเทียบเคียงความหมายโดยอ้อมโดยแฝงความหมายจากคำหลักเพื่อเสริมความหมายคำหลักให้สมบูรณ์ และการเพิ่มใช้คำชื่อนี้โดยไม่มีคำเทียบเคียงความหมาย

ผู้วิจัยได้สรุปในตอนท้ายอีกครั้งหนึ่งว่า การแปลโดยใช้คำชื่อนี้ในงานวรรณกรรมเด็กไม่จำเป็นที่คำชื่อนี้จะต้องมีชนิดหรือหน้าที่ตรงกันกับรูปเทียบเคียงของต้นฉบับ โดยจะเห็นได้จากผลการศึกษาที่ว่าผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความมากกว่าการแปลแบบตรงตัว อย่างไรก็ตาม ผู้แปลต้องเลือกสรรคำชื่อนี้ที่มีสำนวนภาษาเหมาะสม สามารถรักษาความหมายเดิม แสดงลักษณะ อาการอารมณ์ และความรู้สึก ซึ่งจะช่วยให้สำนวนแปลมีความไพเราะ สละสลวย และเป็นธรรมชาติ

อำไพ คูวัชรไพศาล (2551) ศึกษาการใช้คำซ้อนแบบ 4 หน่วยในงานแปลวรรณกรรมคลาสสิกของเซน จรัสเวียง จากเว็บไซต์วรรณกรรมดอทคอม โดยมุ่งเน้นศึกษาประเภท ความหมาย และหน้าที่ของคำซ้อนแบบ 4 หน่วย และกลวิธีที่ผู้แปลใช้คำซ้อนแบบ 4 หน่วยในการถ่ายทอดความหมาย ดำเนินการศึกษาโดยใช้ฉบับแปล 3 เรื่อง คือ “น้ำท่วม” “ภาพเหมือนของ มร. ดับเบิลยู. เอช.” และ “ป่าหลิว” ซึ่งแปลจากต้นฉบับภาษาอังกฤษคือ “The Flood” ของ Emile Zola “The Portrait of Mr. W.H.” ของ Oscar Wilde และ “The Willows” ของ Algernon Blackwood ตามลำดับ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

(1) ประเภทของคำซ้อนที่พบมากคือ คำซ้อนที่เกิดจากการนำคำซ้อนมาซ้อนกัน คำซ้อนซ้ำ และคำซ้อนสร้อย คิดเป็นร้อยละ 22.22 18.52 และ 11.89 ตามลำดับ ส่วนประเภทที่พบได้น้อยคือ คำซ้อนสลับ และคำซ้อนที่เกิดจากการนำคำซ้ำมาซ้อนกัน คิดเป็นร้อยละ 2.34 และ 3.31 ตามลำดับ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเนื่องมาจากความยากง่ายในการสร้างคำ นอกจากนี้ คำซ้อนที่เกิดจากการนำคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกันมาซ้อนกัน จะพบมากกว่าคำซ้อนที่เกิดจากการนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามมาซ้อนกัน

(2) ความหมายของคำซ้อนแบบ 4 หน่วย พบว่า คำซ้อนที่มีความหมายอยู่ที่คำหรือพยางค์ 2 หน่วยหน้า และความหมายอยู่ที่คำหรือพยางค์ทั้ง 4 หน่วย พบได้มากในบทแปล คิดเป็นร้อยละ 14.23 และ 67.06 ตามลำดับ ส่วนคำซ้อนที่ความหมายอยู่ที่คำใดเพียงคำเดียว ความหมายอยู่ที่คำต้นและคำท้าย ความหมายอยู่ที่คำหรือพยางค์ 2 หน่วยหลัง และความหมายไม่อยู่ที่คำหรือพยางค์ใดเลย พบได้น้อย คิดเป็นร้อยละ 1.56 2.53 6.82 และ 4.87 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะความยากง่ายของโครงสร้างในการสร้างคำซ้อน

(3) หน้าที่ของคำซ้อนที่พบได้มากคือ คำนามหรือนามวลี คำกริยาหรือกริยาลี คำคุณศัพท์หรือคุณศัพท์วลี และคำวิเศษณ์หรือวิเศษณ์วลี ส่วนคำบุพบทหรือบุพบทวลีพบได้น้อย นอกจากนี้ ยังพบคำซ้อนที่ทำหน้าที่เป็นสันธานหรือสันธานวลีด้วย

(4) กลวิธีการแปลโดยใช้คำซ้อนแบบ 4 หน่วยของผู้แปล มี 4 วิธี คือ

- การเทียบเคียงความหมายตามต้นฉบับ ประกอบด้วย การใช้คำที่มีความหมายตรงตัวตามต้นฉบับ และคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับต้นฉบับ

- การปรับเปลี่ยนความหมายจากต้นฉบับ โดยใช้วิธี การรวมความ การเพิ่มความ ปรับความให้เข้ากับบริบทในภาษาไทย และการใช้คำที่มีความหมายแตกต่างจากต้นฉบับ

- การเทียบเคียงโครงสร้างตรงตามต้นฉบับ ประกอบด้วย นามวลี กริยาลี คุณศัพท์วลี วิเศษณ์วลี และบุพบทวลี

- การปรับเปลี่ยนโครงสร้างจากต้นฉบับ

ผู้วิจัยให้ความสำคัญอย่างมากกับความสามารถทางภาษาของผู้แปล เนื่องจากผู้แปลคือ เซน จรัสเวียง นอกจากใช้คำซ้อนในรูปแบบเดิมแล้ว ยังได้คิดคำซ้อนขึ้นใหม่โดยใช้หลากหลายวิธี เช่น เก็บงำซุกซ่อน หึ่งหึ่งกึกก้อง ไหลหลากคล่องคล้อย อ่อนแอ้นกรีดกราย เอ่อทันล้นหลัง ทำให้ได้รูปคำที่แตกต่างหลากหลายมากขึ้น ในขณะที่ยังคงสื่อความหมาย ภาพ อารมณ์ และความรู้สึกได้ชัดเจนมากขึ้น

ผู้วิจัยได้สรุปให้เห็นการใช้คำซ้อนที่มีต่ออรรถรสในบทแปล โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นคือ 1) ในแง่ของความหมาย จะให้ประโยชน์ในการทำให้เกิดภาพ เช่น บ่อเล็กหลุมน้อย มีดมัวสลัวราง เป็นการแสดงอากัปกริยา เช่น จุดลากฎไถ หมุนวนปั่นป่วน แสดงให้เห็นอารมณ์และความรู้สึก เช่น เตียวตายเปลี่ยวเหงา เข็มเกริมอาจหาญ 2) ในแง่ของเสียง ทำให้เกิดความไพเราะ สละสลวย รื่นหู ผู้อ่าน เช่น จุกจิกจู้จี้ ทรวดทรงท่วงท่า เร่งรูดเรรวน ร้านแร่แส่เสือก เล่าแจ้งแกลงไซ หกล้มหกหลุก ไกล่มีดไกล่คำ ซึ่งการใช้คำซ้อนในบทแปลนั้นทำให้ผลงานมีคุณค่ายิ่งขึ้น

นัทธี วงศ์วัชรักษ์ (2555) ศึกษากลวิธีการแปลคำซ้อนในงานแปลด้านพุทธศาสนา: กรณีศึกษาเรื่อง “อาหารใจ” ของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) ใช้กลุ่มตัวอย่างคำซ้อนจำนวน 215 คำ (จากทั้งหมด 826 คำ) ผู้วิจัยแบ่งคำซ้อนที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) คำซ้อนที่ซ้อนแล้วความหมายคงเดิม (173 คำ) ซึ่งแยกย่อยออกเป็นความหมายอยู่ที่ทุกหน่วยคำ และความหมายอยู่ที่หน่วยคำใดคำหนึ่ง และ 2) คำซ้อนที่ซ้อนแล้วได้ความหมายเพิ่มหรือเกิดความหมายใหม่ (42 คำ) สรุปกลวิธีการแปลคำซ้อนได้ 5 วิธี คือ การแปลตรงตัวแบบความเดียว การแปลตรงตัวแบบแยกความ การแปลเอาความ การแปลไม่ครบความ และการละคำแปล โดยกลวิธีการแปลที่พบมากที่สุดคือ การแปลแบบตรงตัว (151 คำ) รองลงมาคือวิธีการแปลแบบเอาความ (60 คำ) ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าในการปรับโครงสร้างภาษา ฉบับแปล ผู้แปลนิยมใช้วลีแทนคำเนื่องจากวลีสื่อความหมายได้ชัดเจนกว่าคำเดียว เพื่อลดความกำกวม และเพื่อให้เหมาะสมถูกต้องกับไวยากรณ์ของภาษาฉบับแปล นอกจากนี้ กลวิธีการแปลแบบเอาความ มักใช้กับคำซ้อนที่เป็นสำนวน หรือคำซ้อนที่ให้ความหมายใหม่ เนื่องจากต้องอาศัยการตีความหมายของคำ หรือสำนวนต้นฉบับ โดยมุ่งถ่ายทอดเนื้อความในต้นฉบับเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยสรุปในตอนท้ายว่าความเข้าใจลักษณะและความหมายของคำซ้อนเป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณาวิธีการแปลที่เหมาะสมเพื่อถ่ายทอดความหมายได้อย่างถูกต้องครบถ้วน หากผู้แปลไม่ทันสังเกตว่าคำในต้นฉบับเป็นคำซ้อนซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากคำทั่วไป อาจทำให้บทแปลสื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน หรือผิดความหมายได้

การศึกษาประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับคำซ้อน จะช่วยในการวิเคราะห์ประเภท โครงสร้าง และความหมายของคำซ้อน ซึ่งจะมีส่วนสัมพันธ์กับการศึกษาวิธีการแปลคำซ้อนต่อไป

บทที่ 3

การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านสถานการณ์สื่อสาร (Communicative situation) ของตัวบทต้นฉบับเรื่อง *งู* เพื่อทำความเข้าใจตัวบทอย่างรอบด้าน โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ของ Christiane Nord ประกอบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท และองค์ประกอบภายในตัวบท โดยจะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกก่อน แล้วจึงวิเคราะห์องค์ประกอบภายใน เนื่องจากสถานการณ์เกิดขึ้นก่อนตัวบท และส่งผลต่อองค์ประกอบภายในตัวบท รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท (Extratextual Factors)

3.1.1 ผู้ส่งสาร

นวนิยายเรื่อง *งู* เขียนโดย วิมล ไทรนันทน์ นวนิยาย ซึ่งปัจจุบันอายุ 58 ปี เกิดที่อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ในวัยเด็กฐานะทางบ้านค่อนข้างขัดสน ต้องทำงานส่งตัวเองเรียนจนจบปริญญาตรีจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เคยรับราชการเป็นครูอยู่ประมาณ 10 ปี ต่อมาจึงลาออก วิมล ไทรนันทน์ เริ่มมีผลงานการประพันธ์ตั้งแต่เมื่อครั้งยังศึกษาอยู่ ผลงานเล่มแรกได้รับการตีพิมพ์ในปี 2525 เป็นหนังสือสำหรับเด็ก ชื่อ *แมงมุมอ้วน* นับแต่นั้นมา วิมล มีผลงานวรรณกรรมทั้งประเภทนวนิยายและเรื่องสั้นอย่างต่อเนื่อง นวนิยายบางเรื่อง เช่น *คนทรงเจ้า* มีการนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ ผลงานที่สำคัญยิ่งของเขาคือ นวนิยายเรื่อง *อมตะ* ซึ่งทำให้เขาได้รับรางวัลซีไรต์ประจำปี 2543 วิมล มีประสบการณ์ทำงานเป็นบรรณาธิการสำนักพิมพ์ทานตะวัน และเป็นบรรณาธิการสมทบบริษัทต้นอ้อ จำกัด เขาสนใจประเด็นเรื่องพระพุทธศาสนาอย่างมาก และได้สอดแทรกมิติด้านศาสนาไว้ในผลงานเขียนหลายเล่ม ต่อมาภายหลังเบนชีวิตเข้าสู่การเมือง ครั้งแรกอยู่ในทีมกลุ่มมตงานของ ดร. พิชิต รัตตกุล ผู้สมัครผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ระหว่างปี 2539-2543 และเมื่อปลายปี 2550 วิมลได้ประกาศตั้งพรรคการเมือง ชื่อ “พรรคดุจยาภาพ” ปัจจุบันเขาผันชีวิตตัวเองออกจากกรุงเทพฯ ไปใช้ชีวิตสันโดษอยู่กับชาวบ้านและธรรมชาติที่จังหวัดกำแพงเพชรกับภรรยาและลูกอีกสองคน

ผลงาน

- *แมงมุมอ้วน* (หนังสือสำหรับเด็ก) พิมพ์ปี 2525
- *กระแสดมที่พัดกลับ* (รวมเรื่องสั้น) พิมพ์ครั้งแรกปี 2526
- *งู* (นวนิยาย) พิมพ์ครั้งแรกปี 2527

- คนจน (นวนิยาย) พิมพ์ครั้งแรกปี 2530
- คนทรงเจ้า (นวนิยาย) พิมพ์ครั้งแรกปี 2531
- โคกพระนาง (นวนิยาย) พิมพ์ครั้งแรกปี 2532
- วันฟ้าหม่น (รวมเรื่องสั้น) พิมพ์ครั้งแรกปี 2533
- ผู้ไขว่คว้า (นวนิยาย) พิมพ์ครั้งแรกปี 2534
- ดวงเดือนในห้วงน้ำ (นวนิยาย) พิมพ์ครั้งแรกปี 2534
- นิกส์เอดส์ (รวมเรื่องสั้น) พิมพ์ครั้งแรกปี 2538
- จ้าวแผ่นดิน (นวนิยาย) พิมพ์ครั้งแรกปี 2539
- อมตะ (นวนิยาย) พิมพ์ครั้งแรกปี 2543 ได้รับรางวัลซีไรต์ (S.E.A. Write) ประจำปี 2543
- อีสราภาพและการจองจำ (รวมเรื่องสั้น) ปี 2545
- วิญญาณแห่งสายลมพัดพานั้นมา (อัตชีวประวัติ) ปี 2545
- ความฝันของผีเสื้อ พิมพ์ครั้งแรกปี 2546
- วิญญาณที่ถูกเนรเทศ (นวนิยาย) พิมพ์ครั้งแรกปี 2552

ในส่วนของผู้แปล มาร์แชล บาร์ริงส์ เป็นชาวฝรั่งเศส ปัจจุบันอายุ 67 ปี เคยเป็นครูสอนภาษาในโรงเรียนที่ประเทศกัมพูชาเป็นเวลา 2 ปีระหว่างปี 2510-2512 ต่อมาเป็นผู้สื่อข่าวสำนักข่าวรอยเตอร์ ดูแลภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประจำอยู่ที่สิงคโปร์และฮ่องกงเป็นเวลา 1 ปี ก่อนลงหลักปักฐานที่ประเทศไทยในปี 2521 จะเห็นได้ว่า บาร์ริงส์อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลา 35 ปีแล้ว และทำงานด้านการแปลเป็นเวลาถึง 20 ปี เขากล่าวว่า “ชีวิตผมมี 3 ชาติ ชาติแรกผมถูกอบรมเป็นครูสอนภาษาฝรั่งเศส ภาษาอังกฤษ ศิลปะ และสนใจวรรณกรรมเป็นพิเศษ ชาติที่สองก็เป็นนักข่าวเกือบจะ 25 ปี แล้วชาตินี้ผมก็เป็นนักแปล” (รัชตวดี จิตดี, ผู้จัดการรายวัน) เขารู้จักกับสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้ก่อตั้งและเจ้าของหนังสือพิมพ์ในเครือผู้จัดการขณะทำข่าวการประชุมทางการเมืองที่สนามหลวง ต่อมาเขาทำงานให้บริษัท ไทยเดย์ ด็อทคอม ซึ่งขยายตัวมาจากบริษัท แมเนเจอร์ มีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ของสนธิ โดยแปลงงานวรรณกรรมที่เขาคิดว่ามีค่าควรแก่การแปล ซึ่งเรื่องคัดสรรจำนวน 20 เรื่องเพื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษในโครงการ Thai Modern Classics (TMC) ก็ได้รับการตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ชื่อเดียวกันของสนธิ ลิ้มทองกุล

ผลงานแปลของมาร์แชล บาร์ริงส์ เช่น *An Elephant Named Maliwan* (พลายมลิวัลย์) ของถนอม มหาเปารยะ *Behind the Picture* (ข้างหลังภาพ) ของศรีบูรพา *Cobra* (แม่เบี้ย) ของวาณิช จรุงกิจอนันต์ *Wanlaya's Love* (ความรักของวัลยา) ของเสนีย์ เสาวพงศ์ *Noblesse Oblige* (ผู้ดี) ของดอกไม้สด *Of Time and Tide* (ทะเลและกาลเวลา) ของอัครศิรี ธรรมโชติ และ *The Fallen Woman* (หญิงคนชั่ว) ของ ก.สุรางคนางค์ เป็นต้น ผลงานที่แปลเป็นภาษาฝรั่งเศส ได้แก่ *เงาสีขาว อสรพิษ* และ

เจ้ากระแสด ของเสน่ห์ สัมผัสสุข (เจ้าของนามปากกาแดนอรัญญ์ แสงทอง) ตีพิมพ์ครั้งแรกของนิคม รายาวา เรื่องธรรมดา ของชาติ กอบจิตติ ซึ่งจำหน่ายในรูปแบบ E-book ผ่านทางเว็บไซต์ www.thaifiction.com

นอกจากนี้ ยังมีผลงานแปลเรื่องสั้นต่างๆ บนเว็บไซต์ <http://thaifiction.wordpress.com> เป็นจำนวนมาก เช่น *In the night of old age* (ในค่ำคืนของความชรา) ของอัศศิริ ธรรมโชติ *Corpse without a name* (ศพไม่มีชื่อ) ของวิชัย ทองสุทธิ Bangkok (กรุงเทพฯ) ของชาติ กอบจิตติ *KLEEPKAO* (กลีบแก้ว) ของรงค์ วงษ์สวรรค์ *The Swallow* (นกนางแอ่น) ของอังคาร กัลป์ยาณพงศ์ *That flower with creamy white petals* (ดอกไม้กลีบสีนวลขาวดอกนั้น) ของจ่าง แซ่ตั้ง *The Sacred Stream* (สายน้ำศักดิ์สิทธิ์) ของวัฒน์ วรรณยางกูร *The Lone Sunflower* (ทานตะวันดอกหนึ่ง) ของเสนีย์ เสาวพงศ์ เป็นต้น

3.1.2 เจตนาของผู้สังสาร

ทำนอง วงศ์พุทธ, จรูญ ตันสูงเนิน, และมนตรี มีเนียม (2548: 3) กล่าวว่า นักเขียนถือเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคมและยังเป็นคนรุ่นนั้นสมัยนั้น เนื่องมาจากงานวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม มีอำนาจในการโน้มน้าวความคิด และสร้างจิตสำนึกทางสังคมแก่ผู้รับ นักเขียนจึงได้รับการยกย่องมากในฐานะเป็นผู้ชี้ปัญหาและทางแก้ให้กับสังคม วรรณกรรมที่สามารถกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสำนึกทางสังคม ขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้เขียนด้วย มีลักษณะเด่นที่เรียกว่า “วรรณกรรมแห่งความสำนึกเชิงสังคม” ผลงานหลายชิ้นของวิมล ไทรนิ่มนวล สะท้อนให้เห็นลักษณะดังกล่าว เช่น *งู คนทรงเจ้า โคกพระนาง ผู้ไขว่คว้า ดวงเดือนในห้วงน้ำ* เป็นต้น ดังนั้น นวนิยายเรื่อง *งู* นอกจากจะทำหน้าที่ในฐานะนวนิยายให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านแล้ว ผู้เขียนยังต้องการสื่อประเด็นปัญหาให้สังคมพิจารณา เช่น ความฉ้อฉลหลอกลวงของผู้ห่มเหลือง ‘เอาสวรรค์มาจก เอานรกมาชู้’ (วิมล, 2544, คำนำพิมพ์ครั้งที่ 7) ทำให้ชาวบ้านหลงมกมายในเรื่องบาปบุญคุณโทษ หรือความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับการเมืองในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน นักการเมืองต้องการพระที่มีชื่อเสียงนำเลื่อมใสศรัทธาเป็นห้วคະแนนช่วยหาเสียงในการเลือกตั้งแลกเปลี่ยนกับการได้ถนน ไฟฟ้า และเงินที่จะนำมาก่อสร้างสิ่งต่างๆ ให้กับวัด เพื่อให้วัดเจริญรุ่งเรืองมีชื่อเสียง มีคนมาทำบุญมากๆ ผลประโยชน์เกาะเกี่ยวโยงใยเอื้อให้กันและกัน

ผู้เขียนมีเจตนาที่จะใช้ “งู” ในเชิงสัญลักษณ์ให้เห็นภาพของพฤติกรรมการฉกชิงสิ่งต่างๆ ไปจากใครก็ตามที่ตกเป็นเหยื่อ รวมทั้งหมายถึงบุคคลที่คอยจ้องมองหาเหยื่อดังเช่น หลวงพ่อเนียร แห่งตำบลโคกพระนางในเรื่อง *งู* พระหนุ่มอนาคตไกลที่นำเลื่อมใสศรัทธา แต่กลับเอาเรื่องบุญบาปมาหลอกล่อให้คนยากคนจนทำบุญบริจาคเงิน ‘เพื่อที่ว่าชาติหน้าจะได้สบาย ไม่ลำบากลำบากเหมือนชาติ

นี้ หรือคนอย่าง กำนัน ที่วางแผนให้ ยี่สุ่น ตัวเอกของเรื่องติดคุกเพื่อแย่ง แดง เมียของยี่สุ่นมาเป็นของตัวเอง รวมทั้งการใช้กำลังข่มขืน เตย น้องสาวของแดงเพื่อตอบสนองกำหนดของกำนัน

ผู้เขียนกล่าวย้ำเจตนาในคำนำของฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 (วิมล, 2544) ว่าการเขียนนวนิยายเรื่อง *งู* เพื่อปกป้องศาสนา มิใช่เพื่อทำลายอย่างที่ถูกประณามและกล่าวหาจากคนบางกลุ่ม เพราะในเรื่องของศรัทธาอันมีแต่สติปัญญาเท่านั้นที่จะช่วยให้มองเห็นได้ว่าอะไรเป็นอะไร “...หน้าที่ของผมนั้นก็เขียนต่อไป เขียนทั้ง “พระปลอม” และ “พระจริง” เขียนทั้ง “ไตร่จณานวิชา” และ “ศาสนาพุทธ...”

การวิเคราะห์เจตนาของผู้แต่งดังกล่าว ก่อให้เกิดความเข้าใจบทบาทและพัฒนาการของตัวละคร การดำเนินเรื่อง การวางโครงเรื่อง บทสนทนาระหว่างตัวละคร รวมทั้งความขัดแย้งที่ต้องการนำเสนอ องค์ประกอบย่อยๆ เหล่านี้ล้วนสอดประสานกันเพื่อชี้ให้เห็นเจตนาของผู้แต่ง

3.1.3 ผู้รับสาร

ผู้รับสารของตัวบทต้นฉบับเรื่อง *งู* คือ กลุ่มผู้อ่านคนไทยทั่วไป ไม่จำกัดเฉพาะเพศหรือวัยใด แม้จะเป็นเรื่องที่เขียนในลำดับต้นๆ (ปี 2527) ของวิมล ไทรนันทน์ แต่การตีพิมพ์ซ้ำถึง 9 ครั้ง (ครั้งล่าสุดคือปี 2550) ทำให้ผู้รับสารของนวนิยายเรื่องนี้มีความหลากหลายจากแต่ละยุคแต่ละสมัย เนื่องจากระยะเวลาที่ห่างกันนับจากการตีพิมพ์ครั้งแรกมากกว่า 20 ปี ส่งผลให้ผู้คนในสังคมที่ได้รับการหล่อหลอมจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลามีความคิดเห็นแตกต่างกันไปเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในการตีพิมพ์ครั้งหลังๆ ซึ่งผลงานหลายเล่มของ วิมล ไทรนันทน์ เริ่มเป็นที่ประจักษ์แก่ผู้อ่านชาวไทยบ้างแล้ว ประกอบกับความงามทางวรรณศิลป์และลีลาการประพันธ์ที่ชวนให้ติดตามอ่านอย่างเร้าใจ จึงทำให้นวนิยายเรื่อง *งู* ยืนหยัดในบรรณพิภพมาได้ยาวนาน อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนกล่าวว่า “นวนิยายเรื่องนี้ผ่านวันเวลามาหลายปี แต่แทนที่จะล้าสมัย... กลับทันสมัยยิ่งขึ้น... ไม่ใช่เพราะว่าผมเขียนเก่ง... หากแต่เป็นเพราะว่าพวกมารทั้งหลายมันเก่งที่สำแดงศักดาอย่ายี่ศาสนาให้เป็นข่าวได้ทุกวัน” (วิมล, 2544, คำนำพิมพ์ครั้งที่ 7)

สำหรับผู้รับสารของฉบับแปลเรื่อง **Snakes** คือ กลุ่มผู้อ่านทั่วไปที่สามารถอ่านและเข้าใจภาษาอังกฤษ นวนิยายเรื่อง *งู* เป็น 1 ใน 20 เรื่องคัดสรรเพื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษโดยมาร์แชล บาร์ริงส์ สำหรับเผยแพร่ให้แก่ผู้อ่านชาวต่างประเทศในโครงการ Thai Modern Classic (TMC) ซึ่งได้ริเริ่มเมื่อปี 2536 ร่วมกับนายสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้ก่อตั้งและเจ้าของหนังสือพิมพ์เครือผู้จัดการในขณะนั้น อย่างไรก็ตาม วิกฤตทางเศรษฐกิจในปี 2540 ทำให้โครงการดังกล่าวต้องยุติ นวนิยายเรื่อง **Snakes** ได้ตีพิมพ์เป็นเล่มเพียงครั้งเดียวในปี 2539 แต่ยังคงมีจำหน่ายในรูปแบบของ e-book ผ่านทางอินเทอร์เน็ตซึ่งสามารถเข้าถึงผู้อ่านที่สนใจได้ทั่วโลก

3.1.4 สื่อ

การนำเสนอตัวบทต้นฉบับเรื่อง *งู* ได้รับการตีพิมพ์เป็นเล่มในรูปแบบของหนังสือขนาดพกพา (Pocket book) รูปแบบของสื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ช่วยให้สามารถผลิตตัวบทซ้ำได้หลายครั้ง เข้าถึงผู้อ่านได้อย่างทั่วถึงในปริมาณมาก โดยผ่านทางร้านจำหน่ายหนังสือที่กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ และสามารถเก็บได้เป็นเวลานาน นำกลับมาอ่านใหม่ได้เมื่อต้องการหรือส่งมอบต่อให้ผู้อื่น

สื่อที่เป็นหนังสือขนาด pocket book กำหนดความคาดหวังของกลุ่มผู้รับสารว่าเป็นหนังสือที่ให้ความรู้และความบันเทิงควบคู่กันไป ไม่ใช่ตำราที่มีเนื้อหาสาระในทางวิชาการ ดังนั้นรูปแบบของสื่อที่ใช้จึงสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสื่อสารคือเป็นนวนิยายเพื่อให้ความบันเทิงและกระตุ้นจิตสำนึกของสังคมให้ตระหนักถึงปัญหาการบ่อนทำลายศาสนาที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ ลักษณะของสื่อที่เป็น pocket book ยังกำหนดรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาโดยแบ่งตัวบทออกเป็นบทๆ จำนวน 35 บท เพื่อให้ง่ายต่อการอ่าน การทำความเข้าใจ และการติดตามเนื้อเรื่องได้อย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน การวิเคราะห์เกี่ยวกับสื่อจึงทำให้ทราบความคาดหวังของผู้รับสาร วัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร และหน้าที่ของตัวบท

3.1.5 สถานที่

ตัวบทต้นฉบับเรื่อง *งู* เขียนและตีพิมพ์ขึ้นในประเทศไทย ผู้ส่งสารและผู้รับสารอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมเดียวกัน จึงมีความเข้าใจร่วมกันในเนื้อหาของตัวบทและประเด็นที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ คือการบ่อนทำลายศาสนาจาก ‘พวกมารในผ้าเหลือง และมารในคราบฆราวาสที่มีมือถือสากปากคาบพระธรรม’ (วิมล, 2544, คำนำพิมพ์ครั้งที่ 7) ดังนั้น ปัจจัยด้านสถานที่จึงสามารถช่วยบ่งบอกถึงแรงจูงใจของผู้เขียนที่หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาแนะนำเสนอแก่สังคม

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสถานที่ยังปรากฏเป็นฉากหลังของท้องเรื่อง *งู* คือชนบทภาคกลางของไทย มานพ ถนอมศรี ได้กล่าวไว้ในคำนำฉบับพิมพ์ครั้งแรกว่า “อีกสิ่งหนึ่งที่ชัดเจนและมีอยู่ใน *งู* อย่างชนิดที่ไม่ค่อยได้พบในนิยายเรื่องอื่นๆ คือแก่นแท้ของความเป็นชนบทที่แฝงอยู่ในเลือดเนื้อและลมหายใจของตัวละครทุกตัว” (วิมล, 2544) ตัวอย่างบางตอนที่แสดงภาพชีวิตดังกล่าว

ปลายพระราชข่าวในนาเริ่มตั้งท้อง ฝนยังคงตกสม่ำเสมอแทบทุกวัน ตอนเช้าเมฆจะบางแดดจ้า แต่พอตกบ่ายฝนจะตั้งเค้ามืดตื้อและตกเรื่อยไปจนเกือบสว่างโดยไม่มีฟ้าคะนอง มีบางวันฝนตกพรำลงมาแต่เช้า และซาเมืดเมื่อบ่ายจัด ครั้นถึงเย็นก็ตกลงมาอีก เป็นเช่นนี้วันแล้ววันเล่า จนน้ำในแปลงนาสูงขึ้นเรื่อยๆ ในที่สุดมันก็ล้นคันคานาป่าไหลไปทั่วท้องทุ่ง น้ำในแม่น้ำก็สูงขึ้นเรื่อยๆ เช่นกัน มันสูงขึ้นอย่างช้าๆ แต่ทว่า

หนักแน่นมั่นคง ไม่นานก็ปรีมขอบตลิ่ง และลามไหลเข้าใต้ถุนบ้าน ทุกคนรู้ว่าเดือนสิบเอ็ดเป็นฤดูน้ำหลาก เขาจึงเก็บข้าวของและสัตว์เลี้ยงเช่น หมู ไก่ เป็ด วัว ควาย ขึ้นไปไว้บนโคกข้างบ้าน

(วิมล, 2544: 205)

หรือภาพบรรยายกาตงานกฐินที่วัดโคกพระนาง

เรือพาย เรือเครื่องเริ่มหนาตาแผดเสียงอึกทักขึ้นทุกขณะ พอแดดสายชบวนเรือหางยาวก็พายหน้าเข้าสู่วัด ผู้คนในเรือแต่งตัวสดสวย ใบหน้าอิมเอิบตื้นเต้น ต่างพูดคุยแข่งกับเสียงเครื่องเรือไม่หยุดปาก แล้วเขาก็ต้องตื่นตาตื่นใจขึ้นอีก เมื่อเห็นธงทิวสะบัดไหวเป็นแถวตลอดแนวริมหน้าหน้าวัด

ป้ายอันโตผางาดอยู่ที่ศาลาท่าน้ำบอกว่า “ยินดีต้อนรับคณะกฐินจากทุกสารทิศ”

พวกเขาทยอยขึ้นท่าเรือเป็นแถวยาว หัวแถวมุ่งตรงขึ้นไปบนศาลาการเปรียญ เรือหางยาวเมื่อส่งคนขึ้นหมดแล้วก็แล่นออกไปตีวงโค้งกลับทางเดิม ลำใหม่เข้าเทียบท่าลำอื่นๆ เบาลเรือรอกคิว หัวคู้งน้ำยังมีเรือหางยาวแล่นเข้ามาไม่ขาด

พวกแม่ครัวส่งเสียงเอะอะขึ้นกว่าเก่า ต่างคนต่างยกสำรับมาตั้งเป็นหมู่ๆ กำั้นร้องเชิญไม่ขาดปาก ท่านเจ้าอาวาสนั่งยิ้มแก้มใสต้อนรับญาติโยมที่ทยอยเข้ามากราบแล้วถอยออกไปล้อมวงสำรับ

(วิมล, 2544: 245)

3.1.6 เวลา

นวนิยายเรื่อง *งู* ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี 2527 ประเทศไทยในปี 2527 มีนายกรัฐมนตรีคือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เหตุการณ์บ้านเมืองที่สำคัญในช่วงระหว่างปี 2526-2528 ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป และน้ำท่วมใหญ่กรุงเทพฯ ในปี 2526 รัฐบาลประกาศลดค่าเงินบาทเนื่องจากปัญหาวิกฤตการณ์น้ำมันโลกและปัญหาการขาดดุลการชำระเงินอย่างต่อเนื่องและรุนแรงในปี 2527 และเกิดกบฏทหารนอกราชการ หรือกบฏ 9 กันยา เพื่อโค่นล้มรัฐบาลพลเอกเปรม แต่ประสบความล้มเหลวในปี 2528 เหตุการณ์สำคัญต่างๆ ดังกล่าวเป็นการให้ภาพกว้างๆ เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในช่วงที่ผลิตตัวบทเรื่อง *งู* ซึ่งปัจจัยด้านเวลาจะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวในตัวบทมากยิ่งขึ้น เช่น ความยากจนจากการโดนเอารัดเอาเปรียบเป็นเหตุให้ชาวบ้านในชนบทไม่ได้รับการศึกษาหรือมีการศึกษาต่ำ จึงต้องตกเป็นเหยื่อผู้ที่อยู่ในฐานะเหนือกว่า เช่น ตัวอย่างบางตอนที่แสดงภาพดังกล่าว ดังนี้

หน้าเก็บเกี่ยวมาถึง รวงข้าวถูกขนไปไว้ในลานนวด ควายก็ออกมาสำแดงบทบาท ด้วยการเดินย่ำข้าวรอบแล้วรอบเล่าจนกว่าเมล็ดข้าวจะหลุดจากรวง และจนกว่ารวงข้าวจะหมดลาน จากนั้นก็ถึงบทบาทของพระเอกเขาบ้างละ พระเอกจะนั่งเรือมาจากในเมือง ผิวพรรณเหลือองนวล หน้าตาผ่องใส เขาเข้ามาพบกับพวกคนงานหน้าตาบ้านนอก พร้อมด้วยตารางคิดเลข ข้าวถูกขนใส่เรือ เสร็จแล้วพระเอกของเรื่องก็ดีดลูกคิด ทางบัญชี จัดการหักกลบลบหนี้ ทว่าข้าวที่ขนลงไปใส่เรื่อนั้นมันก็ยังมียาไม่พอกับหนี้ยู่ดีแหละ แต่ด้วยน้ำใจอันประเสริฐ พระเอกของเรื่องจึงพูดอย่างมหากษัตริย์ว่า - ไม่เป็นไร ปีหน้าก็ได้...แล้วว่าจะถึงปีหน้าเจ้าดอกเบ็ยมันก็ผลิดอกงามสะพรั่งต่อไปอีก

ส่วนพวกชวานาก็มองยั้งฉางอันว่างเปล่ากันต่อไป เจ้าหุ่นไล่คนถูกโยนเข้าไปไว้ในยั้งฉางอันว่างเปล่าเพื่อรอฤดูฝนหน้า

ปีแล้วปีเล่าล่วงผ่าน ชีวิตของพวกชวานาก็ยังคงเป็นทาสติดดินอยู่เช่นเดิม รุ่นพ่อรุ่นแม่ตายไป รุ่นลูกรุ่นหลานก็เข้ามาสำแดงบทบาท 'ผู้กตัญญู' ให้แก่เจ้าทุนนายเงินต่อไปอีก - สำหรับเจ้าทุนนายเงินมันเป็นบุญคุณที่ท้าวขึ้นเสียนี้กระไร และได้รับผลอย่างชื่นใจทันตาเห็น โดยไม่ต้องรอถึงชาติหน้าอย่างที่พวกชวานาหวังกัน

(วิมล, 2544: 182)

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านเวลาที่ตัวบทเกิดขึ้น (2527) สายทิพย์ นุกูลกิจ (วรรณกรรมไทยปัจจุบัน, 2534: 201) กล่าวว่า เป็นจุดที่นวนิยายมีความเจริญรุ่งเรืองมากทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ รัฐบาลให้เสรีภาพทางการเขียนแก่วงการวรรณกรรมมากกว่ายุคก่อนๆ ทำให้นักเขียนกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผย มีนักเขียนใหม่เกิดขึ้นมากมายพร้อมทั้งนักวิจารณ์และนักอ่าน บทบาทของนวนิยายมีได้ทำหน้าที่เพียงสื่อกลางระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่ชี้นำผู้อ่านด้วย นวนิยายในยุคนี้ถือว่ามีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่านอย่างจริงจังมากขึ้น จะเห็นได้ว่า ตัวบทต้นฉบับมิได้เกิดขึ้นลอยๆ แต่มีความสัมพันธ์โยงใยกับเหตุการณ์แวดล้อมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน

3.1.7 โอกาสพิเศษในการสื่อสาร

ตัวบทต้นฉบับเรื่อง *งู* มีการตีพิมพ์ทั้งหมด 9 ครั้ง อาจพิจารณาได้ว่าการตีพิมพ์แต่ละครั้งเป็นโอกาสพิเศษในการสื่อสารของครั้งนั้นๆ เช่น ในคำนำฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 (2537) วิมล ไทรนันทนวล ได้ตอกย้ำให้เห็นว่าสิ่งที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *งู* ไม่มีวันล้าสมัย แต่กลับทันสมัยยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นปีเดียวกับที่เรื่องราวของ "พระยันทระ อมโรภิกขุ" ถูกเปิดโปงออกมา มหาเถรสมาคมปรับให้พระยันทระพ้นจากความเป็นสงฆ์เนื่องจากผิดวินัยร้ายแรงด้วยการล่วงละเมิดเมถุนธรรม ต้องอาบัติถึงขั้นปาราชิก หรือในคำนำฉบับพิมพ์ครั้งที่ 8 (2544) วิมล ได้กล่าวว่า "ผมจึงรู้สึกชื่นชมในวาระและโอกาสนี้...ไม่ใช่วาระและโอกาสที่หนังสือของผมได้รับการตีพิมพ์อีกครั้ง แต่เป็นวาระและโอกาสที่เราจะได้ช่วยกันให้

กำลังใจหนังสือให้มีกำลังใจยืนหยัดต่อสู้กับความไม่แยแสอันโหดร้ายของมนุษย์ต่อไป” นั่นคือ การตีพิมพ์ในครั้งที่ 8 เป็นการสื่อสารกับสังคมไทยที่ผู้อ่านหนังสือกันไม่มากนัก “ไม่ให้คุณค่าหรือความหมายใดๆ ต่อหนังสือ ทำให้ไม่รู้เท่าทันชีวิต ไม่รู้เท่าทันคนอื่น และไม่รู้เท่าทันโลก ต้องตกเป็นเหยื่อของตนเองและคนอื่น และกล่าวตอนท้ายว่า การอ่านที่เข้มข้นจะทำให้สังคมเข้มแข็ง ดังนั้น โอกาสพิเศษในการสื่อสารจะช่วยให้ทราบและเข้าใจเจตนาของผู้ส่งสารได้มากขึ้น

3.1.8 หน้าที่ของตัวบท

ตัวบทต้นฉบับเรื่อง ฐ จัดเป็นตัวบทประเภทจนาสาร (Expressive text) ดังนั้น หน้าที่ประการแรกคือ การให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน ตัวบทมีหลายองค์ประกอบต่างๆ รวมกันเพื่อสื่อลักษณะของนวนิยาย ได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และบรรยากาศของเรื่อง จะเห็นได้ว่าเจตนาของผู้ส่งสารมีความสอดคล้องกับหน้าที่ของตัวบท คือเพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน นอกจากนี้ตัวบทยังทำหน้าที่ให้ข้อคิดเห็นแก่ผู้อ่าน และสะท้อนปัญหาของศาสนาให้ผู้คนในสังคมรับรู้และตระหนักถึงภัยของศาสนาที่ปรากฏในรูปของพระรูปงามผู้นำเลื่อมใสศรัทธา พร้อมทั้งคำสอนที่หากพิจารณาเพียงผิวเผินก็เป็นคำสอนปกติธรรมดาในศาสนาพุทธ ซึ่งมักพูดเรื่องบาปบุญคุณโทษ การทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว แต่เบื้องหลังความน่าเคารพศรัทธานั้นกลับเต็มไปด้วยความฉ้อฉลหลอกลวง ความชั่วร้ายนานัปการ ผู้เขียนเห็นว่าปัญหาดังกล่าวอยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน ไม่มีวันล้าสมัย ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหน้าที่ของตัวบทมีความชัดเจนด้วยตัวบทเอง

3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท (Intratextual Factors)

3.2.1 หัวข้อเรื่องของตัวบท

นวนิยายเรื่อง ฐ (2544) มีจำนวน 252 หน้า เนื้อหาต่อเนื่องจบในหนึ่งเล่ม ผู้เขียนแบ่งเนื้อหาออกเป็น 35 บท โดยไม่ได้กำหนดชื่อเฉพาะของแต่ละบท เนื้อหาเรียงตามลำดับเหตุการณ์เป็นเรื่องเดียวกัน ไม่มีตัวบทที่แปลกแยกแทรกเข้ามา หัวข้อเรื่องของตัวบทก็คือชื่อนวนิยาย ฐ โดยมีข้อความสั้นๆ ประกอบ ‘สัตว์ที่ฉกทุกสิ่งไปจากชีวิตของคุณ’ ช่วยให้ผู้อ่านทราบได้ว่าจะต้องมีสัตว์เลื้อยคลานงูเข้ามาเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง แต่ก็ยังไม่อาจคาดเดาได้ว่าเนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับงูมากน้อยเพียงใด ช่วยให้ผู้อ่านทราบว่าจะเตรียมค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อการแปลเกี่ยวกับเรื่องงู เช่น ชื่อของงูชนิดต่างๆ กริยาท่าทางการเคลื่อนไหวของงู สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของงู เป็นต้น นอกจากนี้ รายละเอียดย่อยของหัวข้อเรื่องยังช่วยบอกประเภทของตัวบทว่าเป็นนวนิยาย ไม่ใช่บทความทางวิชาการ

3.2.2 เนื้อเรื่องย่อ

นวนิยายเรื่อง ฐ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 8 (2544) แบ่งเนื้อหาออกเป็น 35 บท จำนวน 252 หน้า แต่ละบทมีหน้าที่ของตนเอง เช่น แนะนำตัวละครใหม่ หรือกล่าวย้อนถึงอดีตเพื่อให้ผู้อ่านปะติดปะต่อเนื้อหาได้ หรือเพื่อบรรยายฉากสำคัญให้ผู้อ่านรู้จักนิสัยใจคอของตัวละครมากยิ่งขึ้น

เรื่องราวเริ่มต้นจากการเข้ามาเป็นเจ้าของวาสาองค์ใหม่ที่วัดโคกพระนางของ หลวงพ่อเนียน พระหนุ่มรูปงาม ผิวพรรณผุดผ่อง พุดจาไพเราะน่าฟัง มีความคิดที่จะพัฒนาวัดให้เทียบหน้าเทียมตากับวัดในเมือง โดยมี *กำนันฤทธิ์* แห่งตำบลโคกพระนางเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญ การพัฒนาวัดของเจ้าอาวาสองค์ใหม่ก็คือ การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ได้แก่ ศาลาการเปรียญเป็นตึกหลังแบบสองชั้น กุฏิพระ โบสถ์หลังใหม่ และเมรุเผาศพใหม่ “หากสร้างให้สวยงามก็เป็นสิ่งเชิดชูวัดได้เหมือนกัน” (หน้า 122) วิธีการหาเงินเข้าวัดเป็นไปในเชิงพาณิชย์ เช่น การจัดงานวัดในเดือนสี่ เก้าวันเก้าคืน มีทั้งจอหนัง เวทีวงดนตรี เวทีลิเก รำวง และคู่มวย (หน้า 99-113) ได้ทั้งเงินทำบุญจากประชาชนที่มาเที่ยวงานวัดและค่าเช่าจากร้านค้าที่มาออกร้านขายของ หรือแม้แต่การวางแผนตัดเศียรพระพุทธรูปเพื่อให้ชาวบ้านนำเงินมาบริจาคสำหรับเช่าพระพุทธรูปองค์ใหม่ (หน้า 81-85) รวมทั้งการกุเรื่องพระประธานมีเลือดเปื้อนที่ปาก เนื่องจากต่อสู้กับโจรที่จะมาตัดเศียรพระ (หน้า 159-165) ชาวลือขจรขยายไปไกลจนมีคนมาทำบุญกันอย่างล้นหลาม สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าอาวาสและกำนันนั้น เป็นไปในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันและกัน เป็นการพึ่งพาระหว่างการเมืองและศาสนา เช่น ตอนที่กำนันบริจาคเงินเพื่อช่วยสร้างเมรุก็ได้ขอให้หลวงพ่อนิเอนใส่ชื่อกำนันที่เมรุด้วย (หน้า 122) หรือตอนที่กำนันขอบริจาคกระเบื้องเพื่อช่วยสร้างศาลาการเปรียญโดยขอให้เรียงกระเบื้องหลังคาเป็นชื่อกำนัน (หน้า 153-154) หรือตอนที่กำนันขอให้หลวงพ่อนิเอนเป็นหัวคะแนนช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง (หน้า 212) ดังตัวอย่างบางตอน ดังนี้

ท่านเจ้าอาวาสยิ้ม “จะให้ฉันเป็นหัวคะแนนเชียวรี ค่าหัวคะแนนแพงนะ”

กำนันแค้นหัวเราะเอาใจ “หลวงพ่อกงเมตตามผม”

“ค่าหัวคะแนนนะสร้างศาลาการเปรียญสักหลังได้ไหมล่ะ” ท่านพุดยิ้ม ๆ

“ถ้าผมได้ละก็ทันทีเลยครับ แต่จะให้ทั้งหลังคงไม่ไหว แปลนของหลวงพ่อราคาตั้งสี่ล้านกว่า ผมเองก็ไม่มีรายได้ทางอื่น ผมออกหลังคาให้อย่างที่เคยบอกก็แล้วกันครับ ถ้าหลวงพ่อสร้างโบสถ์เมื่อไหร่ ผมจะสร้างกำแพงโบสถ์ทั้งหมดเลย รวมทั้งซุ้มประตูด้วย แล้วต่อไปถ้าหลวงพ่อสร้างอะไรผมยินดีรับใช้เต็มที่”

(วิมล, 2544: 212)

ตัวละครสำคัญอีกตัวหนึ่งคือ ยี่สุ่น เป็นผู้ที่มีความขัดแย้งกับเจ้าอาวาส กำนัน และความเชื่อของคนทั้งโคกพระนาง ความขัดแย้งระหว่างยี่สุ่นและกำนันเริ่มจากเรื่องผู้หญิง คือ แดง ยี่สุ่นเอาชนะใจแดงได้ และแต่งงานอยู่กินด้วยกันจนมีลูก แต่กำนันกลับวางแผนให้นักเลงมาหาเรื่องยี่สุ่นระหว่างพาแดง ไปดูหนังขายยาที่วัด จนยี่สุ่นพลั้งมือฆ่าคนตายต้องติดคุกนานถึงสิบปี ต่อมากำนันร่วมมือกับ ป้ากล่ำ แม่ของแดง หลอกเธอยี่สุ่นถูกเพื่อนในคุกแทงตายแล้ว และหลอกให้แดงไปบ้านกำนันเพื่อยืมเงิน จนโดนกำนันข่มขืน กำนันไปขอขมาพ่อแม่แล้วรับแดงมาเลี้ยงดูเป็นเมีย เมื่อยี่สุ่นออกจากคุกและทราบว่าแดงไม่ได้อยู่ที่บ้านอีกต่อไปแล้ว จึงไปบ้านกำนันเพื่อขอรับแดงและลูกชายกลับมาอยู่ด้วยกัน แต่กำนันไม่ยอมเพราะเสียศักดิ์ศรี วันหนึ่งกำนันหงุดหงิดที่เห็นแดงเอาแต่นั่งเศร้าซึมอาลัยอาวรณ์ผิวเก่า ทั้งคู่ทะเลาะกัน กำนันตบตีแดงจนสลบเหมือดคามือ เมื่อฟื้นขึ้นมาแดงรู้สึกหมดอาลัยตายอยากในชีวิต จึงเดินไปที่ท่าน้ำ แล้วทิ้งตัวลงสู่สายน้ำอันมืดมิด (หน้า 189)

หญิงสาวอีกคนที่เป็นประเด็นขัดแย้งระหว่างกำนันและยี่สุ่นคือ เตย น้องสาวของแดง กำนันแอบคิดในใจว่าตนยินดีจะคืนแดงให้กับยี่สุ่นหากได้เตยมาเป็นเมียแทน แต่เตยนั้นทั้งซิงซังและรังเกียจกำนัน สายตาอันเห็นภรรยาของกำนันทำให้เตยขยะแขยง คืนหนึ่งกำนันวางแผนไปส่งเตยที่บ้านหลังจากช่วยปิดร้านขายอาหารป่าที่ตั้งอยู่ในตัวอำเภอซึ่งกำนันลงทุนเปิดร้านให้เธอ เพื่อจะได้ไม่ต้องตากแดดตากฝนทำนาอีกต่อไป ระหว่างทางกำนันได้ใช้กำลังกับเตย จนข่มขืนเตยได้สำเร็จ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเตยกับยี่สุ่นนั้น หลังจากที่ยี่สุ่นทำใจได้แล้วว่าจะไม่ได้อยู่กับแดงอีกในชาตินี้ ก็ตั้งหน้าตั้งตาทำมาหากิน ออกเที่ยวจับงูไปขายหาเงินมาเลี้ยงแม่และเป็นทุนรอนสำหรับทำนา ยี่สุ่นเองมาขายให้เตยเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในร้านขายอาหารป่าของเธอ จนความสัมพันธ์ของทั้งคู่พัฒนาเป็นความรัก ความห่วงใย ซึ่งแน่นอนว่าป้ากล่ำไม่ยินยอม เข้ามาขัดขวางไม่ยอมให้ลูกสาวคนที่สองเป็นเมียของคนชู้คู่ชู้ตระกูลอย่างยี่สุ่น แต่ต้องการยกเตยให้เป็นเมียของกำนันซึ่งกำลังจะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันทรงเกียรติ

ส่วนเจ้าอาวาสนั้นขัดแย้งกับยี่สุ่นในเรื่องการเอาบุญบาปมาหลอกล่อให้ชาวบ้านทำบุญ โดยเฉพาะ *ยายนวล* แม่ของยี่สุ่น ซึ่งมักขอเงินยี่สุ่นคราวละมากๆ เพื่อไปบริจาคให้กับวัด จนมีปากเสียงกันบ่อยครั้ง

“ฉันเบื่อจริง ไ้บุญกุศลอะไรของแม่นั้นนะ มีอะไรแม่ก็เอาไปทำบุญหมด แม้กระทั่งหลานๆ อด แม่ก็ยังเอาของที่มีใส่บาตร แล้วปล่อยให้หลานกินข้าวกับน้ำปลา ฉันนะไม่อยากพูดหรอกเพราะเห็นว่ามันเป็นความสุขของแม่ แต่ฉันก็อดสะเทือนใจไม่ได้ที่เห็นหลานมันกินแต่ข้าวคลุกน้ำปลาในขณะที่พระกินไข่ทอด”

(วิมล, 2544: 150)

“ลูกต้องทำบุญใหญ่แล้วละ ทำบุญอะไรก็ไม่เหมือนสร้างโบสถ์หรือกุฏิ โบราณเขาว่าถ้าใครทำบุญปิดทองฝังลูกนิมิตได้เจ็ดวัด ตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์ ลูกจะต้องบริจาคเงินสร้างโบสถ์ไว้ให้ลูก”

“ฉันอยากตกรกมากกว่าแม่” เขาพูดเสียงขุ่น ไม่มองหน้าแม่

“ลูกทำบาปอยู่ทุกวัน ควรจะทำบุญไว้เสียบ้าง”

“บุญทานฉันก็อยากได้ แต่จนยั้งแล้วยังขึ้นไปเทใส่วัดเพื่อซื้อบุญซื้อกุศล เราก็ตกรกกันชาตินี้แหละแม่”

“พูดอะไรยั้งนั่น บาปกรรม...”

“ฉันพูดจริงๆ แม่ดูซิ มีแต่คนขนเงินขนทองไปให้วัด ทั้งที่ตัวเองไม่มีจะกิน วัดเจริญขึ้นร่ำรวยขึ้น แล้วบ้านเราละ มันมีอะไรดีขึ้นมั่งนอกจากจนลง”

(วิมล, 2544: 168-169)

ความขัดแย้งระหว่างยี่สุ่นและเจ้าอาวาสเห็นได้ชัดในตอนที่เจ้าอาวาสเข้ามาพูดคุยขณะกำลังทำพิธีเผาศพ ลุงจอร์ ผู้เป็นพ่อของน้องเขยที่ชื่อจันทร และขอให้ยี่สุ่นบริจาคเงินช่วยสร้างเมรุ ยี่สุ่นตอกกลับจนท่านเจ้าอาวาสหน้าหงายกลับไป

“โยมคิดจะช่วยสักเท่าไรล่ะ”

ยี่สุ่นหันมามองหน้าที่เปี่ยมด้วยเมตตาปราณี แล้วพูดอย่างจริงจังว่า “ผมคงช่วยไม่ได้มากนักหรอกครับ เงินที่ได้จากชกมวยสองพันนั้นแม่ก็แบ่งมาทำบุญกับหลวงพ่อกับไปครั้งหนึ่งแล้ว”

“เอ้อ...อ้อ ใช่ จำได้ว่าโยมนวลช่วยไว้พันบาท”

“ครับ ที่เหลือผมก็ซื้อข้าวซื้อของไว้กินไว้ใช้ ตอนนี้แทบจะไม่เหลือแล้ว”

“เอาเถอะโยม มีมากก็ทำมาก มีน้อยก็ทำน้อย บุญกุศลก็ได้เหมือนกัน มันอยู่ที่ใจของเรา แล้วนี่โยมจะช่วยทางวัดสักเท่าไรล่ะ”

ยี่สุ่นรู้สึกอึดอัดที่ถูกรุกเข้า เขาอยากจะปฏิเสธแต่รู้ว่าไม่สมควร “สักร้อยสองร้อยคงพอมีหรือครับ”

สีหน้าเจ้าอาวาสบอกถึงความผิดหวัง “บุญกุศลนั้น ทำกันไม่ได้ง่ายหรอกหนาโยม เมื่อมีโอกาสก็ควรจะทำเอาไว้ เราจะตายวันนี้พรุ่งนี้ก็ไม่รู้ สร้างบุญกุศลไว้มากๆ เมื่อตายไปแล้วจะได้เสวยสุขในสวรรค์”

ยี่สุ่นชักหงุดหงิด เขาพูดเสียงเครียดว่า “อย่าหวังผมเลยครับ ผมทำบุญก็เพราะอยากทำ ถ้าไม่อยากทำแล้วต่อให้สวรรค์มาลอยอยู่ตรงหน้าแม่แต่สิ่งเดียวผมก็ไม่ทำ”

(วิมล, 2544: 119)

หลวงพ่อเนียนยังคงทำเรื่องที่เลวร้ายอื่นๆ อีก เช่น ลอบมีสัมพันธ์สวาทกับ พระจันทร์
น้องเขยของยี่สุน โดยใช้เงินเป็นตัวล่อ

“ให้เธอห้าพันก่อน แล้วฉันจะให้เธออีกเป็นหมื่น...”

จันทร์ใจเต้น แม้จะเป็นเงินแค่ห้าพัน แต่ทว่าในชีวิตเขาไม่เคยได้จับเงินมากเท่านี้
เลย

“ฉันจะให้เธอเรื่อยๆ ไปแหละ ถ้าเธอยังอยู่กับฉัน เงินทองฉันมีเยอะเยอะ”

ท่านพุดยิ้มๆ ยกแขนโอบไหล่จันทร์บีบเบาๆ อย่างเอ็นดู จันทร์รู้สึกตะขิดตะขวงใจ
แต่ความเกรงใจทำให้เขาไม่กล้าขยับ

คืนนั้นจันทร์ได้เงินเพิ่มเป็นหมื่นอย่างไม่เคยหวังมาก่อน

(วิมล, 2544: 158)

อย่างไรก็ตาม เมื่อ หลวงตาเต๋ พบเห็นภาพ “อุบาทวี!” (หน้า 174) ระหว่างหลวงพ่อ
เนียนกับพระจันทร์ในคืนหนึ่ง หลวงตาเต๋ก็ถูกฆ่าปิดปาก โดยหลวงพ่อเนียนแอบไขกุญแจเข้าไปในกุฏิ
หลวงตาเต๋ตอนออกไปปัสสาวะ แล้วเทพิษุที่ตากแห้งจนเป็นเกล็ดสีเหลืองลงในกาน้ำชา จากนั้น
แก๊งว่ามีรุระที่อำเภอบึงสามพัน เมื่อกลับมาถึงวัดก็กลับเข้าไปยังกุฏิหลวงตาเต๋อีกครั้งแล้วฉีดสารฟอร์มาลินเข้าไป
ในศพหลวงตาเต๋เพื่อไม่ให้เน่าเปื่อย ชาวศพหลวงตาเต๋ไม่เน่าแพร่สะพัดไปทั่วทุกแห่ง มีผู้คนมากราบ
นมัสการศพมากมายพร้อมกับการทำบุญร่วมเป็นเจ้าภาพงานฌาปนกิจศพ หลังจากนั้นหลวงพ่อเนียนยังคิด
สร้างรายได้เพิ่มพูนตัวเลขในบัญชีเงินฝากด้วยการนำอัฐิหลวงตาเต๋มาเข้าฝังสร้างเป็นพระผงให้ญาติ
โยมได้นำไปบูชา ซึ่งปรากฏว่าพระผงหลวงพ่อเต๋รุ่นแรกจำนวนหนึ่งหมื่นไม่เพียงพอแก่ญาติโยม ทางวัด
จึงต้องจัดทำรุ่นที่สองอีกจำนวนสองหมื่นองค์

ความขัดแย้งในใจของยี่สุนพุ่งขึ้นสู่จุดสูงสุดเมื่อตอนที่แม่กระทิงแม่ของเขาเองก็สงสัยว่า
ยี่สุนเป็นคนตัดเศียรพระประธานตามที่ผู้คนเล่าลือกัน นางขอให้ยี่สุนไปทำบุญที่วัด บริจาคเงินให้หลวง
พ่อสร้างโบสถ์ เพื่อที่ว่าคนอื่น ๆ จะได้ไม่พูดกันอีกว่าเขาเป็นคนไม่มีศาสนา ไม่เข้าวัดเข้าวา ยี่สุนกล้า
กลืนความคับแค้นใจไว้ เขาคิดถึงแม่ซึ่งมีความสุขที่ได้ไปทำบุญที่วัด แต่ความสุขของแม่กลับสร้างความ
ทุกข์ให้เขา ทั้งในเรื่องทำบุญชนิดไม่คิดถึงฐานะของตนเอง และความเชื่อเรื่องบุญเรื่องกุศลในชาติหน้า
เขาคิดถึงความไม่ยุติธรรมที่สังคมมองเขาว่าเป็นคนชั่วร้ายที่ชั่วร้าย ทั้งๆ ที่เขาเป็นคนขยันขันแข็ง ตั้งหน้า
ตั้งตาทำมาหากิน ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน ในขณะที่เจ้าอาวาสองค์ใหม่ได้แต่ “เอานรกมาชู้ เอาสวรรค์มา
ขาย” (หน้า 244) แต่ไม่มีผู้ใดกล้าตำหนิติเตียน “กลับลุ่มหลงมกมายกันไม่ลืมหูลืมตา” (หน้า 244) ดังนั้น
ยี่สุนจึงคิดจะตบหน้าคนโคกพระนางอีกครั้ง เหมือนครั้งที่เขาเคยทำมาแล้วเมื่อคราวตั้งใจชกมวยให้แพ่

เพื่อให้คนโคกพระนางเจ็บใจที่เสียหน้า ดังนั้น ในวันงานบุญใหญ่งานกฐิน ยี่สุนได้ตัดเศียรพระประธานที่อ้างว่ากินคนเพื่อที่จะกระซอกหน้ากากหลวงพ่อนิย่นที่หลอกลวงเรื่องพระกินคน แล้วนำเศียรพระนั้นไปยื่นให้เจ้าอาวาสต่อหน้าทุกคนที่ไปร่วมงานบุญ พร้อมพูดเสียงเรียบ “ผมต้องการพิสูจน์ว่าท่านไม่ได้กินคนอย่างที่ทุกคนเชื่อกัน” (หน้า 249) แต่ทว่าเหตุการณ์กลับพลิกผันไม่เป็นไปตามที่ยี่สุนคาดคิดไว้ ชาวบ้านยังหลงงมงายต่อไป พวกเขาเชื่อว่าที่ยี่สุนตัดเศียรพระได้นั้น เป็นเพราะหลวงพ่อนิย่นได้ใช้ตะปูตอกที่มือและปากของพระประธานไว้ จึงทำให้ไม่สามารถต่อสู้กับยี่สุนที่มัลอบตัดเศียรได้ ยี่สุนพบว่าตนเองพลาดไปแล้ว “ช่างมัน คนมันจะโง่ ทำยังงั้นก็โง่” (หน้า 249) ยี่สุนจึงถูกจับอีกครั้ง พร้อมกับเสียงสาปแช่งจากชาวบ้านให้ตกรกโลกกันต์ไม่ได้ผู้ใดเกิดอีกต่อไป เรื่องจบลงที่ตรงนี้

3.2.3 สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ

เนื่องด้วยผู้ส่งสารและผู้รับสารของนวนิยายเรื่อง ฐ อยู่ในวันธรรมเดียวกัน คือเขียนให้กับผู้อ่านที่เป็นชาวไทย จึงมีเนื้อหาบางส่วนที่ผู้เขียนคาดหวังว่าผู้อ่านจะเข้าใจโดยไม่ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมใดๆ หรือสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ในชนบท การจัดงานบุญงานวัด ความเชื่อทางศาสนา การทำบุญ บทบาทของเจ้าอาวาสต่อชุมชน เป็นต้น จะเห็นได้ว่า สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจล้วนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของต้นฉบับ ยากที่ผู้รับสารปลายทางซึ่งมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างมากจะสามารถเข้าใจได้ ซึ่งย่อมส่งผลต่อการแปลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้แปลจะตัดสินใจแก้ปัญหาการแปลอย่างไรโดยที่ยังคงรักษาอรรถรสของเนื้อหาและความหมายตามต้นฉบับอย่างครบถ้วน ตัวอย่างเช่น

‘เช่าปลัดขิก’ ผู้แปลใช้ว่า ‘lease phallic amulet’ และทำเชิงอรรถท้ายหน้าอธิบาย ‘lease’

Buddhist monks are not allowed to pursue commercial transactions. To respect the letter if not the spirit of the canon, they buy and sell under the guise of leases or long-term rentals.

(Barang, 1996: 35)

‘กฐิน’ ผู้แปลใช้วิธีทับศัพท์ว่า ‘Kathin’ แล้วทำเชิงอรรถท้ายหน้าอธิบายเพิ่มเติม

The presentation of robes to Buddhist monks.

(Barang, 1996: 204)

‘รำวง’ ผู้แปลใช้วิธีทับศัพท์ ‘ramwong’ แล้วทำเชิงอรรถท้ายหน้าอธิบายความหมาย

Thailand's most popular dance, in which a line of dancers progress slowly in a winding way or in a circle with small steps and, arms outstretched, with gracious movement of hands, wrists and shoulders.

(Barang, 1996: 33)

‘ลิเก’ ผู้แปลใช้วิธีทับศัพท์เป็น ‘likei’ แล้วทำเชิงอรรถท้ายหน้าว่า ‘Open air folk opera’ (Barang, 1996: 33)

‘เครื่องบริวาร’ ผู้แปลใช้วิธีอธิบายความว่า ‘eight requisites’ แล้วทำเชิงอรรถท้ายหน้า

The eight requisites of a Buddhist monk are his alms bowl, water strainer, razor, needle, girdle, lower garment, outer robe and shoulder scarf.

(Barang, 1996: 19)

นอกจากวัฒนธรรมในเชิงนามธรรมซึ่งมีการละไว้ในฐานที่เข้าใจแล้ว นิยายเรื่อง ฐ ยังเต็มไปด้วยการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เช่น ‘ร้อยเอ็ดเจ็ดย่านน้ำ’ ผู้แปลใช้ว่า ‘goes wherever his feet take him’ (Barang, 1996: 51) รวมทั้งการใช้คำซ้อนตลอดทั้งเรื่อง ซึ่งเป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งของภาษาไทย ทำให้ในการแปลผู้แปลอาจเลือกใช้การอธิบายความประกอบเพื่อถ่ายทอดความหมายของคำดังกล่าว ดังนั้น ผู้แปลจะต้องประเมินว่าสิ่งใดที่ผู้รับสารของวัฒนธรรมปลายทางอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดบ้าง และจะตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาการแปลดังกล่าวอย่างไร

3.2.4 โครงสร้างของตัวบท

ตัวบทต้นฉบับเรื่อง ฐ แบ่งออกเป็น 35 บท เนื้อหาเรียงตามลำดับเหตุการณ์ มีการเสนอแนวคิดสำคัญของเรื่องแทรกระหว่างบทเพื่อบอกผู้อ่านให้ทราบว่ามียะไรเกิดขึ้นกับใคร ที่ไหน อย่างไร และบอกว่าทำไมจึงเกิดสิ่งเหล่านั้นขึ้น เช่น บทที่ 1 เริ่มต้นเรื่องด้วยการเตรียมจัดงานต้อนรับเจ้าอาวาสองค์ใหม่แห่งวัดโคกพระนาง บทที่ 2 เป็นการต้อนรับเจ้าอาวาสองค์ใหม่ พร้อมเปิดตัวละครที่สำคัญในเรื่องให้ผู้อ่านรู้จัก โดยผ่านการทำความรู้จักตัวละครไปพร้อมกับเจ้าอาวาสที่เพิ่งมาถึงเช่นกัน ผู้เขียนได้แทรกแก่นเรื่องปรากฏอยู่ตลอดทั้งเรื่องเพื่อให้ปมขัดแย้งพัฒนาไปอย่างมีเหตุมีผล เช่น ฉากที่แม่ขอเงินยี่สิบไปทำบุญจะปรากฏอยู่ในบทที่ 19, 22, 27 และ 34 ซึ่งทุกครั้งจะมีการโต้เถียงไปมาระหว่างแม่และยี่สิบ เพื่อบอกทัศนะของผู้แต่งต่อเรื่องการทำบุญ เช่น

“...อะอะอะไรแม่ก็อ้างชาติหน้า แล้วไอ้ชาตินี้ล่ะ มันมีอะไรดีขึ้นมามั่ง ที่เป็นอยู่ทุกวันนี้เราก็ก่อนพอแรงแล้ว แม่ยังจะเก็บบุญไว้กินชาติหน้าอยู่นั้นแหละ ที่นาจะหลุดจํานองอยู่วันสองวันนี้ แม่เคยคิดถึงมันมั่งหรือเปล่า เรากำลังจะอดตายกันอยู่แล้วแม่กลับไม่รู้ไม่เห็น ที่ชาติหน้าชาติโน้นแม่เห็นมันเป็นตุเป็นตะ ฉะนั้นไม่รังเกียจเรื่องทำบุญทำทานหรอก แต่เรามีน้อยก็ทำมันแต่น้อย ทำไมจะต้องขนไปทำมันจนหมดด้วยเล่า”

(วิมล, 2544: 151)

“ฉันพูดจริงๆ แม่ดูซิ มีแต่คนขนเงินขนทองไปให้วัด ทั้งที่ตัวเองไม่มีจะกิน วัดเจริญขึ้นร่ำรวยขึ้น แล้วบ้านเราล่ะ มันมีอะไรดีขึ้นมามั่งนอกจากจนลง”

(วิมล, 2544: 169)

“โธ่แม่ ตัวเราเองยังจะเอาไม่รอด แม่ยังคิดจะไปช่วยวัดอีก ทุกวันนี้วัดร่ำรวยกว่าเราเท่าไหนแม่เห็นมัย กุฎีก็สร้างหลังเบ้อเริ่ม เมรุก็สร้าง นี่จะสร้างศาลาการเปรียญอีกแล้ว ไอ้ศาลาเก่ามันก็ยังพอใช้ได้ ไม่รู้จะสร้างไปทำไมนกหนา”

(วิมล, 2544: 200)

เนื้อหาตลอดทั้งเรื่องจะเป็นการบรรยายสลับกับบทสนทนา บทสนทนามีสัดส่วนใกล้เคียงกับเนื้อหาที่เป็นการบรรยาย ทำให้เรื่องราวน่าติดตามตลอดทั้งเรื่องเนื่องจากบทสนทนาจะมีสีสันและอารมณ์ของผู้พูดมากกว่า และเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของผู้พูด เช่น ผู้พูดที่เป็นพระสงฆ์ย่อมใช้ระดับภาษาที่แตกต่างจากชาวบ้านธรรมดา ดังนั้น ในการแปล ผู้แปลจึงต้องระมัดระวังในเรื่องของระดับภาษาทั้งในส่วนที่เป็นบทบรรยาย ซึ่งต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการ และบทสนทนายระหว่างผู้พูดที่ต่างระดับกัน

นอกจากนี้ บางส่วนของตัวบทมีลักษณะของเนื้อหาที่เป็นคำกลอนแทรกอยู่ด้วย ดังนี้

“วัดจะดีมีหลักฐานเพราะบ้านช่วย
บ้านจะสวาก็เพราะวัดตักนิตย
บ้านกับวัดผลัดกันช่วยสิ่งอวยชัย
ถ้าขัดกันก็บรลัยทั้งสองทาง”

(วิมล, 2544: 245-246)

ในบทที่ 13 มีฉกบรรยายการชกมวยยกที่ 1-5 ตั้งแต่หน้า 105-112 แทรกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดงานวัด เช่น

ไพโรดำชะยิกเข้าหา ยี่สุนจับตาระวังระไว ไพโรดำตะตันขา เอว และลำตัวติดกัน สามที่รวดโดยเท่าไม้ตะพืด คนดูฮาลันตบมือชอบใจ ยี่สุนพยายามข่มความเจ็บปวดที่สีหน้า เขายกแขนขึ้นสูงเพื่อล่อให้ไพโรดำตะอีกครั้ง ไพโรดำหวดเท้าเต็มเหนี่ยวแต่โดนต้นแขนเขาเสียก่อน แแรงเตะทำให้เขาถลาไปนิดหนึ่งพร้อมกับเคล็ดแขนขวา ยี่สุนแยบซ้ายสองที่ ไพโรดำตะขวาหมายลำตัว ยี่สุนเกร็งแขนซ้ายรับและสวนหมัดขวาเข้าเต็มเหนี่ยวหมายที่ใบหน้า แต่เฉียวไป ไพโรดำยังคงเตะซ้ายเตะขวาเก็บคะแนนไปเรื่อยๆ จนระฆังหมดยก

(วิมล, 2544: 106)

ยี่สุนเตะสกัดไม่ให้ไพโรดำเข้าวงใน เมื่อการ์ดของไพโรดำตกเขาก็แยบซ้ายเข้าที่ตามันรวดเร็วและหนักหน่วงเหมือนงูจก ผ่านไปครึ่งยก ตาขวาของไพโรดำก็ปิดสนิทไปแล้ว ตาซ้ายบวมปูดเขียวคล้ำและกำลังจะปิดอยู่รอมร่อ ไพโรดำเดือดพล่าน รู้ตัวว่าหากไม่รีบเก็บยี่สุนตอนนี้เขาอาจแพ้ก็ได้ เขาจะไม่เลี้ยงเพื่อให้ยี่สุนบอบซ้ำอีกแล้ว เขาต้องเผด็จศึกโดยเร็วที่สุดก่อนที่ตาสองข้างจะมองไม่เห็น

(วิมล, 2544: 111)

ดังนั้น ในการแปลจึงต้องพิจารณาโครงสร้างของตัวบทอย่างละเอียด เพื่อที่จะได้แปลอย่างถูกต้องตรงตามหน้าที่ของเนื้อหาในส่วนนั้นๆ

3.2.5 อวัจนภาษา

อวัจนภาษาที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *งู* เช่น การใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่กว่าปกติและระยะห่างระหว่างบรรทัดที่ห่างมากขึ้นเมื่อตัดเข้าเนื้อหาของตอนใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการใช้ตัวอักษรเอียง ใช้ข้อความสั้นๆ เรียงต่อกันลงมา ซึ่งต่างจากหน้าอื่นๆ ที่เป็นบทบรรยายหรือบทสนทนา ดังนี้

ประชาชนยังหลากไหลมาเหมือนน้ำป่า

มานมัสการหลวงพ่อกินคน

มาเข้าพระผงหลวงพ่อเต้

มานมัสการหลวงพ่อนิเียน

เพื่อชื่นชมบารมี

เพื่อรับการประพรมน้ำมนต์

เพื่อรับการเจิมหน้าผาก

เพื่อรับน้ำมนต์ไปดื่ม - อาบ

เพื่อรับการทักทาย

“โยมเป็นผู้มีลักษณะดี

มีใจอันเปี่ยมกุศล

ชาติก่อนสร้างบุญไว้ดี
 ทำชาตินี้ไว้เผื่อชาติหน้า”
 มาเพื่อซื้อบุญกุศล
 ซื้อสิริมงคลไปไว้ที่บ้าน

(วิมล, 2544: 195-196)

จะเห็นได้ว่า ผู้เขียนใช้ลักษณะของตัวอักษรที่แตกต่าง และใช้ประโยคสั้นๆ ได้ใจความ เรียงต่อกันลงมา มีการซ้ำคำหน้า คือ ‘มา’ และ ‘เพื่อ’ อัจฉริยะภาษาดังกล่าวผู้เขียนต้องการที่จะสรุปรวม พฤติกรรมต่างๆ ของประชาชนที่แห่กันมาอย่างมิดฟ้ามิดดินและอย่างต่อเนื่อง ว่าเดินทางมาที่วัดเพื่อทำ อะไรบ้าง ซึ่งเป็นการแสดงทัศนะของผู้เขียนอีกทางหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำต่างๆ ดังกล่าว

3.2.6 ศัพท์

คำศัพท์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *งู* มีความหลากหลาย ผู้แปลจำเป็นต้องตระหนักถึงความหมายของคำศัพท์ นอกจากนี้ สัมผัสของเสียงก็ยังเป็นลักษณะที่สำคัญของภาษาไทย ซึ่งคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่อง *งู* อาจแบ่งได้ดังนี้

(1) คำศัพท์ด้านศาสนา เช่น มัคทายก กุฎี ศาลาการเปรียญ เมรุ เครื่องบริขาร ทอดกฐิน ผ้าป่า บิณฑบาต ใส่บาตร ทำบุญทำกุศล สร้างเวรสร้างกรรม เบียดเบียนชีวิต รดน้ำมนต์ เจิมหน้าผาก บวชพระบวชเณร สีกพระสีกเจ้า ออกพรรษา พระผง พิธีพุทธาภิเษก เป็นต้น

(2) คำศัพท์ด้านวัฒนธรรม เช่น รำวง ลิเก สอยกัลปพฤกษ์ มวย ชิงช้าสวรรค์ ธรณี ประตู่ นั่งพับเพียบ ประนมมือ ฝอยทอง เม็ดขนุน ใต้ถุน เลือดลม เป็นต้น

(3) คำศัพท์ในวงของหมัดมวย เช่น ปราด ถีบ ตะพับนอก แยกซ้าย แยกขวา แลกหมัด น็อค หวด สวนหมัดขวา หมัดชุก หมัดขวาตรง เข็มมวย ตั้งการ์ด ตีเข้า คลุกวงใน เหนียวคอ เป็นต้น

(4) คำศัพท์เกี่ยวกับงู เช่น ฉก ชูคอแผ่แม่เบี้ย ชูฟ่อๆ บิดม้วนเร่าๆ เลื้อยปราด บิดตัว ชูคอแลบลิ้น แวงฉก ตวัดหางรัดแขน สายลำตัว ชื่องูชนิดต่างๆ – งูเห่าหม้อ งูเห่าหม่น งูเห่าดำ งูแมวเซา งูจงอาง งูสามเหลี่ยม งูเหลือม เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังนิยมใช้คำซ้อนซึ่งปรากฏแทรกอยู่ตลอดทั้งเรื่อง แสดงถึงลีลาการเขียนโดยเฉพาะของผู้เขียน ทำให้ออกจากจะได้ความหมายของคำซ้อนที่นำมาใช้แล้ว ยังได้ความไพเราะของเสียงและจังหวะของคำด้วย เช่น สารทุกข์สุกดิบ สั้นเรื่องสั้นราว ระวังระไว ลำบากลำบาก ราศีราสัน ไม่เคยเชื่อเคยฟัง ลูกศิษย์ลูกหา ต้อนรับขับสู้ เจ็บปวดรวดร้าว ว่าแต่กว่าตัน ไม่บอกไม่กล่าว เป็นการเป็นงาน เป็นต้น

สำหรับบทสนทนา ผู้แปลจะต้องระมัดระวังการเลือกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับสถานะของผู้พูด เช่น บทพูดของ หลวงพ่อเนียน ที่สั่งสอนญาติโยม

“... อาตมาอยากให้โยมทำใจให้สบาย ไม่ต้องคิดเป็นทุกข์เป็นร้อนไปถึงวันหน้าให้มากจนเกินเหตุ ทรัพย์สมบัติสิ่งของวัตถุทั้งหลายนั้นเป็นของไม่เที่ยงแท้สักอย่าง มีเกิดก็มีดับ หากความแน่นอนไม่ได้สักนิดเดียว แม้แต่ร่างกายที่เป็นของเราก็เกิด เรายังรักษาไว้ไม่ได้เลย ดุซิดเดียวเดียวแก่เสียแล้ว เชื้ออาตมาเกิดหนาโยม อย่าเป็นทุกข์เป็นร้อนอะไร มันหนักเลย ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามกรรม หันหน้าเข้าหาทางพระทางธรรม หมั่นทำบุญทำกุศล โยมจะเป็นสุขเอง ไม่เชื่อโยมลองทำดู มันอยู่ที่ใจของโยมแท้เทียวโยมเอ๋ย”

(วิมล, 2544: 23)

เปรียบเทียบกับบทสนทนาที่ใช้คำในระดับภาษาปาก

“อีแดงมันไม่ใช่คนสำสอนอย่างงั้นหรือก”
 “สอนมัยสอนมันก็เอากันเข้าไปแล้ว” หล่อนสะบัดเสียง
 “แม่มันต่างหากอยากได้ลูกเขยรวย”
 “ก็แน่ละซี ใครมันจะมาเอาลูกเขยจนๆ แถมซี้คู้ซี้ตะรางอีกด้วยเล่า”
 “ถ้าแม่มันไม่ยุแหย่มันก็ไม่เป็นยังงั้นหรือก” หญิงชราพูดเหมือนรำพึงรำพัน
 “มันก็ด้วยกันทั้งแม่ทั้งลูกแหละแม่ แม่มันยุ ลูกมันไม่คั้นเสียอย่างแม่มันจะทำอะไรได้ นี่ลูกมันคั้นอีกๆ นะซี้มันถึงได้แหกโรไปหาเขา” หล่อนพูดจบก็ลูกพรวดออกไปที่โถงน้ำนอกชานบ้าน”

(วิมล, 2544: 41)

ดังนั้น การวิเคราะห์คำศัพท์จะช่วยให้ผู้แปลทราบว่าต้องทำงานเกี่ยวข้องกับคำศัพท์ประเภทใด มีบริบทแวดล้อมใด และระดับภาษาเป็นอย่างไร เพื่อให้สามารถเลือกใช้คำได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องมากยิ่งขึ้น

3.2.7 โครงสร้างประโยค

ลักษณะประโยคที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ๑ เป็นประโยคที่เข้าใจง่าย ไม่สลับซับซ้อน กระชับ ตรงไปตรงมา ทั้งนี้ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของตัวละครในเรื่อง ซึ่งเป็นชาวบ้านในชนบทภาคกลางของประเทศ มีการศึกษาน้อย มีฐานะยากจน บทสนทนาที่ใช้ในเรื่องจึงเรียบง่าย ตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อมวากวน เช่น

“เป็นอะไรนะ” คนโดยสารถาม

“งู”

“เมื่อสองวันก่อนเด็กข้างบ้านก็โดนไปคน หาหมอมไม่ทัน...”

“พักน้ำมันซุม หนีน้ำกัน”

“ใช่ น้ำมันซุม” ยี่สุนพูด

(วิมล, 2544: 225)

“แดงเอ๋ย...” ยี่สุนเสียงเครือ ริมฝีปากสั่นระริก น้ำตาลล่อ “ข้าไม่นึกเลยว่าใจเอ็งจะเปลี่ยนไปได้เช่นนี้ เสียแรงที่ข้ารักเอ็ง เป็นห่วงเอ็ง ที่แท้เอ็งกลับมีความสุขกับคนอื่น น้ำใจเอ็งมันทำด้วยอะไร ถึงลืมน้ำใจได้เลือดเย็น...”

(วิมล, 2544: 66)

สำหรับการบรรยายเรื่องราวที่ใช้โครงสร้างประโยคง่าย ๆ เช่นกัน ภาษาที่ใช้สั้น กระชับ เข้าใจง่าย และออกกรสชาติ กระตุนอารมณ์ผู้อ่านได้มาก ชวนให้ติดตามเรื่องราวโดยตลอด เช่น ฉากไล่ล่างูอันหนักหน่วงและน่าพรึ่นพริ้ง

พินเหลืออีกห้าชั้นจะหมดกอง ทันใดนั้นเขาก็สะดุ้งสุดตัวเมื่อเขี้ยวคม ๆ จกเข้าที่นอง เขาก็มุด เห็นเจ้าจอมจกฟุ้งปราดลงน้ำว่ายอย่างรวดเร็ว ทั้งพลิวคลื่นเป็นแจกสามเหลี่ยมไว้ เบื้องหลัง ยี่สุนโกรธจัดที่ถูกลอบกัด เขาฟุ้งหลาวลงน้ำดังซวบ แล้วไปโผล่เกือบถึงงู เสียงน้ำทำให้งูรีบส่ายลำตัวเร็วขึ้น ยี่สุนว้ายแบบวัดวาอ้าว ๆ พอใกล้ถึงตัวมันก็คว้าหมับที่หาง แล้วกระชากขึ้นควงเหนือหัว เจ้าจอมจกพยายามเกร็งลำตัวจนคด ยี่สุนควงเร็วขึ้นโดยไม่เปิดโอกาสให้มันงอตัวได้ แล้วเขาก็ควงฟาดกับน้ำ เพียะแล้วเพียะเล่า จนร่างเจ้าจอมจกอ่อนเปลี้ย เขาคว่าคอ นิ้วที่แข็งเหมือนคีมบีบจนปากอ้าขากรรไกรหักและ

(วิมล, 2544: 224)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ การบรรยายสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวนาที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ประโยคที่ใช้มีลักษณะสั้น กระชับ ได้ใจความ ทว่าเต็มไปด้วยความรู้สึก การเสียดสีประชดประชัน

พวกชาวนานั้นมีจิตใจสูงส่งและซื่อสัตย์เหมือนหมาที่เดียว ถ้าเขาไปเอาบุญ ยาฆ่าแมลง พันธุ์ข้าว หรือกู้ยืมเงินจากใคร พวกเขาจะรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณผู้นั้นอีกด้วย ในฐานะที่ให้ความ ‘อุปถัมภ์’ สิ่งเหล่านั้นแก่เขา เมื่อสิ้นหน้าเก็บเกี่ยวเขาก็จะขายผลผลิตให้แก่ผู้นั้นเพียงเจ้าเดียว

ด้วยความกตัญญูรู้คุณคนเยี่ยงนี้จึงทำให้พวกเจ้าขุนนายเงินมั่งมีพรวด ๆ ขึ้นทุกปี พวกเขาอยู่กันสุขสบายกินอย่างอิมี่พื้มัน แม้แต่หมาทั้งฝูงของพวกเขาก็พลอยได้รับ ‘ความกตเวที’ นั้นด้วย ในขณะที่พวกชาวนายากจนลง สิ่งที่เราเรียกว่า ‘ขึ้น’ นั้นก็เห็นจะเป็นความอดอยาก ยากแค้น - พวกเขาอดอยากยากแค้นขึ้น ทำงานหนักขึ้น หนักยิ่งกว่าพวกวัวพวกควายของ

เขาเองเสียอีก และเจ้าพวกวัวพวกควายมันก็พลอยอดอยากปากแห้งไปด้วย มันผอมจนสวาบ เป็นหลุมลึก กล้ามเนื้อลีบเล็ก ลูกที่ตกใหม่ต่างก็เป็นโรคขาดอาหารพองๆ กับลูกๆ ของเจ้าของ มันนั้นแหละ พวกมันล้มเจ็บเช่นเดียวกับเด็กและคนแก่ หลายต่อหลายตัวก็เลิกอาชีพทำนาไปเลย โดยยอมขึ้นรถบรรทุกทุกเดินทางเข้ากรุงเทพฯ - ใครก็รู้ว่าพวกวัวพวกควายนั้นประกอบอาชีพอื่นไม่เป็น มันทำได้ทุกอย่างเดี๋ยวก็นอนา ฉะนั้นมันจึงเดินเข้าโรงฆ่าสัตว์เสียให้รู้แล้วรูด

(วิมล, 2544: 179-180)

3.2.8 ลักษณะเหนือหน่วยเสียง

ลักษณะเหนือหน่วยเสียงที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ฐ อาจพิจารณาได้จากการเลือกใช้คำ เช่น คำซ้อน ผู้เขียนเลือกใช้คำซ้อนตลอดทั้งเรื่อง เพื่อเป็นการสื่อให้เห็นลีลาการเขียนของผู้เขียน และยังสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นชนบทของไทย การเลือกใช้คำซ้อนจะทำให้ผู้อ่านสัมผัสสภาพดังกล่าวในใจได้ การใช้คำซ้อนยังได้ความไพเราะของเสียงและจังหวะของคำ

ลักษณะเหนือหน่วยเสียงอีกประการหนึ่ง คือ การเลือกใช้คำเป็นส่วนประกอบของเรื่อง ผู้เขียนจงใจเสนอภาพในทางลบ เช่น เป็นพวกลอบกัด ลอบมาฉกกินสัตว์เลี้ยงไปเป็นอาหารในเวลา กลางคืน ไม่น่าไว้วางใจแม้จะเป็นผู้ที่ไม่มีพิษ สงบเชื่องช้า และใช้ภาพเหล่านี้มาเป็นสัญลักษณ์แทนการกระทำของคนที่เขาเปรียบผู้อื่น เห็นผู้อื่นเป็นเหยื่อ เช่น กำหนดคิดว่า 'สิ่งที่เขาต้องทำก็คือฉกฉวยโอกาสจากอาณานิคมของหลวงพ่อนิยน์ให้มากที่สุด' (หน้า 121) หรือยี่สุนซึ่งคิดว่ากว่าจะจับงูได้อย่างลำบากยากเย็น 'พอขายได้ก็ถูกบุญกุศลแก่ไปอย่างง่ายดาย' (หน้า 152) เป็นต้น

นอกจากนี้ ในตอนหนึ่งผู้เขียนยังใช้สีเหลืองของงูเหลือมเปรียบดั่งสีของจิวรพระ เพื่อสื่อให้เห็นว่างูเหลือมซึ่งไม่มีพิษที่ทำให้ถึงตาย ดูสงบเสถียรเชื่องช้า กลับเป็นงูที่นำกลัวที่สุด เช่นเดียวกับหลวงพ่อนิยน์ ที่ดูมีสง่าราศี นำเลื่อมใสศรัทธา แต่กลับฆ่าคนได้อย่างเลือดเย็น และทำทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

...เขาถึงกับสะดุ้ง เมื่อเห็นเจ้าท่อนขนาดโคนขายาวเกือบสามวาบนอนแอบแดดทอด อารมณ์อย่างสบาย ลำตัวสีเหลืองมีวงดำข้างลำตัวนั้นสะท้อนแสงแดดเป็นเงาวาบ เหลืองอร่าม ราศีจากลำตัวอันอ้วนท้วนสมบูรณ์ ทำให้เขาคิดถึงสีเหลืองของอะไรอย่างหนึ่ง - มันเหลืองเหมือนอะไรหนอ - เขาจ้องมันอย่างโกรธแค้น...

(วิมล, 2544: 215)

การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบภายในจะช่วยให้การทำความเข้าใจต้นฉบับอย่างรอบด้าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวិเคราะห์ต้นฉบับแปล รวมทั้งการแปลในระดับคำที่เป็นประเด็นของการวิจัยนี้ อันได้แก่ การแปลคำซ้อน

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 4.1 รูปแบบการวิจัย
- 4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลคำซ้อนและกลวิธีการแปล
- 4.4 การสรุปและอภิปรายผลการศึกษาวิเคราะห์

4.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ สำหรับตัวบทต้นฉบับที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือเรื่อง ฐ ของวิมล ไทรนันทน์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 8 (2544) โดยสยามประเทศสำนักพิมพ์ เนื้อเรื่องแบ่งออกเป็น 35 บท จำนวน 252 หน้า และฉบับแปลเรื่อง **Snakes** โดยมาร์แชล บาร์ริงส์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 (2539) ของสำนักพิมพ์ไทยโมเดิร์นคลาสสิก (Thai Modern Classics) จำนวน 208 หน้า ทั้งนี้ แม้ว่าต้นฉบับที่ศึกษาจะตีพิมพ์ในปี 2544 ภายหลังจากฉบับแปลซึ่งพิมพ์ในปี 2539 แต่เนื้อหาของนวนิยายมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงใดๆ

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลคำซ้อนที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

(1) กำหนดกรอบลักษณะคำซ้อน โดยใช้หลักเกณฑ์ตามที่ได้ศึกษาค้นคว้าในบทที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกลักษณะคำ ทั้งคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า

(2) รวบรวมคำซ้อนทั้งหมดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง ฐ ของวิมล ไทรนันทน์ แล้วนำคำซ้อนที่ได้ไปตรวจสอบความถูกต้องกับผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย

(3) เปรียบเทียบคำซ้อนที่รวบรวมได้ในข้อ 4.2.2 กับฉบับแปลภาษาอังกฤษเรื่อง **Snakes** โดย มาร์แชล บาร์ริงส์

(4) กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยถือเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2535: 38) ดังนี้

จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักร้อยละ	ใช้กลุ่มตัวอย่าง 15-30%
จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักพัน	ใช้กลุ่มตัวอย่าง 10-15%
จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นหลักหมื่น	ใช้กลุ่มตัวอย่าง 5-10%

ประชากร

จำนวนคำช้อนที่รวบรวมได้จากเรื่อง กู มีทั้งหมด **483 คำ** แยกเป็น

- คำช้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 118 คำ
- คำช้อนแบบ 4 คำ หรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 365 คำ

ขนาดตัวอย่าง

เมื่อใช้เกณฑ์กำหนดขนาดตัวอย่างร้อยละ 30 หากจำนวนประชากรเป็นหลักร้อยละ ดังกล่าวข้างต้น จะได้ขนาดตัวอย่างจำนวน **150 ตัวอย่าง** แยกเป็น

- คำช้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 35 คำ
- คำช้อนแบบ 4 คำ หรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 115 คำ

จากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงหรือตามจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งของการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น ตามเกณฑ์ของณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์ (2556: 185) โดยใช้การพิจารณาของผู้วิจัยในการเลือกตัวอย่างเพื่อให้ครอบคลุมลักษณะและประเภทต่างๆ ของคำช้อนและคำนี้ถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นสำคัญ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลคำช้อนและกลวิธีการแปล

ดังที่ได้ทราบแล้วว่า คำช้อนเป็นวิธีการสร้างคำวิธีหนึ่งในภาษาไทย คำช้อนที่ได้อาจมีความหมายคงเดิม หรือเกี่ยวเนื่องกับคำเดิม หรือแตกต่างจากคำเดิม ในการวิเคราะห์กลวิธีการแปล คำช้อน จำเป็นต้องวิเคราะห์โครงสร้างคำช้อน โดยเฉพาะคำช้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า เพื่อเป็นกรอบสำหรับค้นหาความหมายที่แน่ชัดของคำช้อน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์กลวิธีการแปลคำช้อนต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลคำช้อน

ประกอบด้วยการวิเคราะห์โครงสร้าง และความหมายของคำช้อน ดังนี้

4.3.1.1 การวิเคราะห์โครงสร้างคำซ้อน

1. โครงสร้างคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของเบญจวรรณ ตานนท์ (อ้างถึงใน สุวารี เจียนโพธิ์, 2537: 8-10) แบ่งโครงสร้างคำซ้อน 2 พยางค์เป็น 7 รูปแบบ คือ

(1) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระเหมือนกัน ตัวสะกดต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด เช่น เพลิดเพลิน มากมาย ออกอ้อน ใช้สัญลักษณ์ 2/1

(2) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระต่างกัน ตัวสะกดเหมือนกัน เช่น กรีดกราด กรุยกราย เก้งก้าง ซุกซลัก ใช้สัญลักษณ์ 2/2

(3) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระต่างกัน ตัวสะกดต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด เช่น กีดกัน เก็บเกี่ยว เข้มแข็ง คร่ำครวญ ครื้นเครง ใช้สัญลักษณ์ 2/3

(4) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระเหมือนกัน ตัวสะกดเหมือนกัน เช่น ขาวคราว ง่ายตาย จำมา แท้งเต้ง บุกรุก ใช้สัญลักษณ์ 2/4

(5) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระเหมือนกัน ตัวสะกดต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด เช่น ค่อนขอด คงทน ตกลง เทียบเคียง ใช้สัญลักษณ์ 2/5

(6) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระต่างกัน ตัวสะกดเหมือนกัน เช่น ค้างเติง จริงจ้ง เต็ดขาด ผ่อนปรน อ่อนโยน ใช้สัญลักษณ์ 2/6

(7) คำซ้อนที่พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระต่างกัน ตัวสะกดต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด เช่น เย็นชืด รัดกุม ราวฉาน รุ่งเช้า เร็นลับ ใช้สัญลักษณ์ 2/7

2. โครงสร้างคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาคำซ้อนแบบ 4 หน่วย ของเปรมจิต ชนะวงศ์ (2538: 137-138) จินดา เสงสมบุรณ์ (2542: 154-155) ศุภรางค์ อินทรารุณ (อ้างถึงใน อำไพ คุ้มไพศาล, 2551: 27) และเพชร ชูมาปาน (อ้างถึงใน อำไพ คุ้มไพศาล, 2551: 28-30) ดังต่อไปนี้

(1) คำซ้อนประเภทมีสัมผัสกลางคำ เช่น ยากดีมีเงิน ไปมาหาสู่ ตีชิงวิ่งราว ผลหมากรากไม้ ออกอยากปากแห้ง เก็บหอมรอมริบ ยกยอปกป็น ใช้สัญลักษณ์ 4/1

(2) คำซ้อนสลับ เช่น หนักนิตเบาหน้อย หน้าขึ้นอกตรม กิดหน้าขวางตา ปากหวานกันเปรี้ยว ผิดชอบชั่วดี มีดฟ้ามัวดิน ใช้สัญลักษณ์ 4/2

(3) คำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำ เช่น ก้มหน้าก้มตา ผิดหูผิดตา ขวางหูขวางตา เป็นทุกข์เป็นร้อน ชัดอกชัดใจ เข้าด้ายเข้าเข็ม อดหลับอดนอน กินเศษกินเลย ใช้สัญลักษณ์ 4/3

(4) คำซ้อนประเภทคู่ซ้อนต่าง เช่น โยนหัวโยนก้อย มิติมิร้าย ไม่มากไม่น้อย พอดีพอร้าย ถือเขาถือเรา ผ่อนสั้นผ่อนยาว เอาเป็นเอาตาย เร่งวันเร่งคืน ใช้สัญลักษณ์ 4/4

(5) คำซ้อนสร้อย เช่น โรงรำโรงเรียน ทะเลาะเบาะแว้ง ลำบากลำบาก กำลังวังชา ร้องหม่ร้องไห้ ใช้สัญลักษณ์ 4/5

(6) คำซ้อนประเภทนำคำซ้ำมาซ้อนกัน เช่น ขึ้นๆ ลงๆ เคลิ้มๆ ผันๆ ดังๆ หายๆ ฎๆ ไถๆ เลื่อนๆ รางๆ ออกๆ แอดๆ ใช้สัญลักษณ์ 4/6

(7) คำซ้อนประเภทนำคำซ้อนมาซ้อนกัน เช่น แกวง์ไกวโยกเยก ปั่นป่วน รวนเร คว่าหงายผลุบโผล่ จ้อกแจ๊กจ้อแจ ใช้สัญลักษณ์ 4/7

(8) คำซ้อนเสียงสี่พยางค์แท้ เช่น อิลู่ยจุยแจก อีรุงตุงนัง สัพเพพระ อิหลักอิเหลื่อ ขะมุกขมอม ขมุกขมัว สะลิมสะลือ สะบักสะบอม ใช้สัญลักษณ์ 4/8

4.3.1.2 การวิเคราะห์ความหมายของคำซ้อน

1. ความหมายของคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ ผู้วิจัยปรับใช้แนวคิดของ เปรมจิต ชนะวงศ์ (2538: 136-137) และราตรี ธีนวารช (2534: 16) สำหรับการวิเคราะห์ความหมายของคำซ้อนแบบ 2 หน่วย ดังต่อไปนี้

(1) ความหมายหลักอยู่ที่คำหน้า เช่น คอเหนียง ใจคอ ผิดถูก ยากง่าย หนักเบา หัวหู หน้าตา ใช้สัญลักษณ์ ค 2/1

(2) ความหมายหลักอยู่ที่คำหลัง เช่น ใต้เสีย เท็จจริง เนื้อตัว มีจน หูตา โบยบิน ใช้สัญลักษณ์ ค 2/2

(3) ความหมายคงเดิม เช่น บ้านเรือน เสื่อสาด ทรัพย์สิน ย่างเดิน จับไว ผุยุผง เสาะหา ข้ำทาส ซากศพ ใช้สัญลักษณ์ ค 2/3

(4) ความหมายอยู่ที่คำทั้งสองคำ แต่ต่างจากความหมายเดิม เช่น พี่น้อง ลูกหลาน เจ็บไข้ ฆ่าฟัน แข็งแรง พร้อมเพรียง ใช้สัญลักษณ์ ค 2/4

(5) มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ หรือในเชิงอุปมา เช่น คำจูน อุ่มชู ดูดดื่ม ทิ่มตำ อ่อนหวาน อยู่กิน ใช้สัญลักษณ์ ค 2/5

(6) คำซ้อนเพื่อเสียง กรณีคำที่นำมาซ้อนกันไม่มีความหมายเลย เช่น โลเล หรือคำที่นำมาซ้อนกันมีความหมายเพียงคำใดคำหนึ่ง เช่น มอมแมม หรือคำที่นำมาซ้อนกันมีความหมายทั้งสองคำ แต่ความหมายไม่เนื่องกับความหมายใหม่เลย เช่น งอแง ใช้สัญลักษณ์ ค 2/6

2. ความหมายของคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า ในการศึกษาเพื่อพิจารณาความหมายของคำซ้อนแบบ 4 หน่วย ผู้วิจัยอ้างอิงหลักเกณฑ์ของบรรจบ พันธุเมธา (2514: 98-101) และเปรมจิต ชนะวงศ์ (2538: 137-139) โดยศึกษาการแสดงความหมายของคำซ้อนทั้งแบบ 2 หน่วย 4 หน่วย และ 6 หน่วย เพื่อให้ครอบคลุมรายละเอียดของคำซ้อนที่จะศึกษา ดังนี้

(1) ความหมายอยู่ที่คำหน้า เช่น รูปโฉมโนมพรรณ อุดอยากปากแห้ง เกี่ยวดองหนองยุ่ง เจ็บไข้ได้ป่วย ดูหมิ่นถิ่นแคลน สัญลักษณ์ ค 4/1

(2) ความหมายอยู่ที่คำหลัง เช่น ผิดหูผิดตา ดูผู้ดูคน ถูกอกถูกใจ เวล่ำเวลา ตำหู่ตำตา โบราณโบราณ ใช้สัญลักษณ์ ค 4/2

(3) ความหมายอยู่ที่คำต้นและคำท้าย เช่น ยากดีมีเงิน (ยากจน) ทุกเมื่อ เชื้อวัน (ทุกวัน) ผลหมากรากไม้ (ผลไม้) ข้าวยากมากแพง (ข้าวแพง) ง่วงเหงาหาวนอน (ง่วงนอน) ฝีมือลายมือ (ฝีมือ) ใช้สัญลักษณ์ ค 4/3

(4) ความหมายคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน เช่น ต่อล้อต่อเถียง พอพัดพอเหวี่ยง ชิงชั่งรังเกียจ ชิงไหวชิงพริบ โอนอ่อนผ่อนตาม ผิดชอบชั่วดี ใช้สัญลักษณ์ ค 4/4

(5) ความหมายต่างจากเดิม ความหมายของทั้งคำต่างกับความหมายที่แยกออกทีละคำ เช่น มิติมีร้าย (ร้าย) พอดีพอร้าย (ปานกลาง) ไม่มากไม่น้อย (พอดี) สละสลวย (สวยงาม กะทัดรัด เหมาะเจาะ ไพเราะ) ใช้สัญลักษณ์ ค 4/5

(6) ความหมายเชิงเปรียบเทียบ หรือในเชิงอุปมา เช่น เชิดหน้าชูตา เล่นหูเล่นตา ได้หน้าลืมหลับ เงยหน้าอ้าปาก หน้าขึ้นนอกตรม ปากหวานกันเปรี้ยว ขำหน้าขำทะเล ใช้สัญลักษณ์ ค 4/6

(7) ความหมายเกิดจากการซ้อนเพื่อเสียง เช่น โโกโรโกโส ญูญูกั๊ง พะเนาพะนอ ละล่ำละลัก อีลุ่มญุยแจก อีหรั๋ต่ำฉิก ใช้สัญลักษณ์ ค 4/7

4.3.2 การวิเคราะห์กลวิธีการแปล

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลในบทที่ 2 รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบรูปเทียบเคียงภาษาอังกฤษในฉบับแปลเรื่อง **Snakes** กับคำซ้อนจากต้นฉบับเรื่อง **งู** สามารถกำหนดกรอบการวิเคราะห์กลวิธีการแปลคำซ้อนเพื่อให้ครอบคลุมลักษณะและประเภทต่างๆ ของคำซ้อน ดังนี้

(1) การแปลแบบตรงตัว เป็นวิธีการถ่ายทอดความหมายโดยตรงจากต้นฉบับสู่บทแปล มุ่งเน้นการรักษาความหมายคงเดิม

(2) การแปลแบบเทียบเคียง เป็นการแปลแบบตรงตัว แต่ความหมายในฉบับแปลไม่ตรงตามความหมายของต้นฉบับทีเดียว

(3) การแปลแบบถอดความ เป็นการถ่ายทอดความหมายโดยใช้บริบทประกอบการพิจารณาสำหรับการศึกษา ไม่ใช้การแปลโดยตรงจากรูปภาษา เมื่อทราบความหมายแล้ว จึงถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางโดยใช้การอธิบายความ เช่น ‘ตะครันตะครอ’ แปลเป็น ‘chills and flushes’ หรือ ‘ตลอดรอดฝั่ง’ แปลเป็น ‘until the very last day of their lives’

(4) การใช้คำ/วลีในภาษาปลายทาง เป็นการถ่ายทอดความหมายโดยใช้บริบทประกอบการพิจารณาเช่นกัน แต่ใช้เพียงคำ/วลีแทนความหมาย ซึ่งแตกต่างจากวิธีการถอดความที่ใช้การอธิบายความ เช่น ‘มีดครีมีครีม’ ใช้คำว่า ‘sullen’ หรือ ‘สะเงาะสะแงะ’ ใช้คำว่า ‘lumber’

(5) การแปลโดยใช้สำนวนของภาษาปลายทาง เป็นการแปลโดยใช้สำนวนที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล เช่น ใช้สำนวนในภาษาปลายทาง “to be in seventh heaven” สำหรับคำว่า “สำเร็จสำราญ” หรือสำนวน ‘stand on (one’s) own feet’ สำหรับคำว่า ‘ปีกกล้าขาแข็ง’

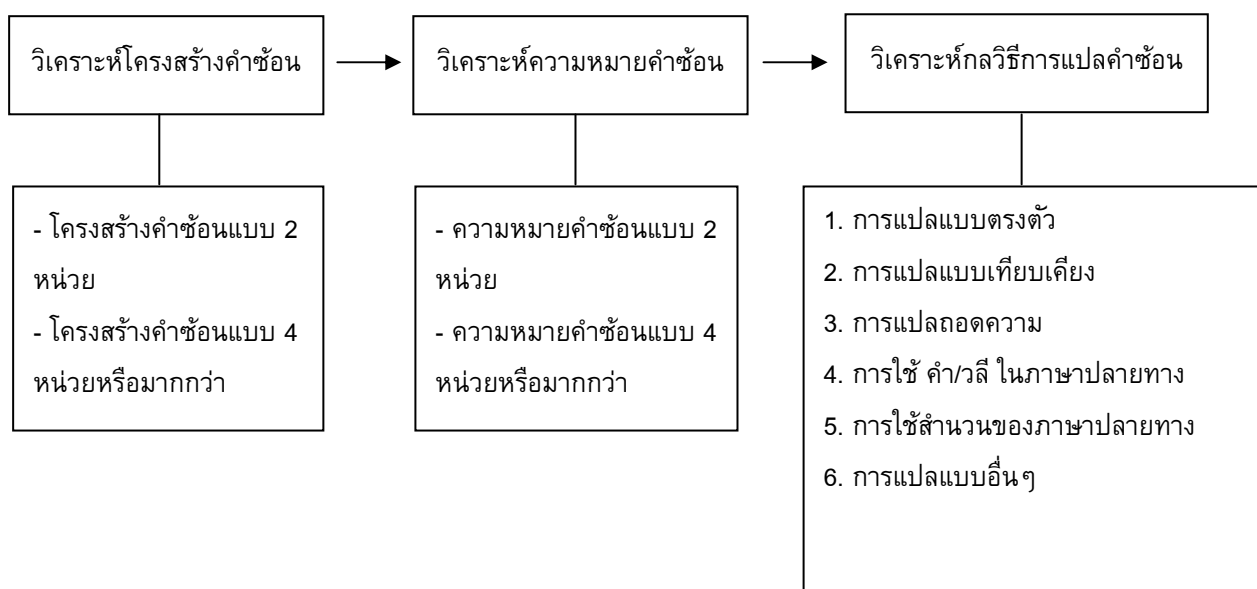
(5) การแปลแบบอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก จึงจัดอยู่ในวิธีการแปลแบบอื่นๆ ได้แก่

(5.1) การแปลแบบรวบรวม เป็นการทำให้ความหมายในฉบับแปลกระชับขึ้น

(5.2) การแปลแบบเปลี่ยนมุมมอง (Modulation)

ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการศึกษาการแปลคำซ้อน ตามแผนภาพด้านล่าง ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แผนภาพแสดงขั้นตอนการศึกษาการแปลคำซ้อน

4.4 การสรุปและอภิปรายผลการศึกษาวิเคราะห์

นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ และแสดงคำร้อยละของผลการศึกษาที่ได้ ดังปรากฏรายละเอียดในบทต่อไป

บทที่ 5 ผลการวิจัย

ในบทนี้จะนำเสนอผลการศึกษาวเคราะห์กลุ่มตัวอย่างคำซ้อน จำนวน 150 คำ ซึ่งรวบรวมจากนวนิยายเรื่อง *งู* ของวิมล ไทรนันทน์ เปรียบเทียบกับฉบับแปลเรื่อง *Snakes* โดยมาร์แชล บาร์ริงส์ ประกอบด้วย 4 หัวข้อย่อย คือ

- 5.1 ผลการศึกษาโครงสร้างคำซ้อน
- 5.2 ผลการศึกษาความหมายของคำซ้อน
- 5.3 ผลการศึกษากลวิธีการแปลคำซ้อน
- 5.4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง ความหมาย และกลวิธีการแปลคำซ้อน

รายละเอียดผลการศึกษาในแต่ละส่วนมีดังต่อไปนี้

5.1 ผลการศึกษาโครงสร้างคำซ้อน

คำซ้อนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 150 คำ ประกอบด้วยคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 35 คำ และ 115 คำ ตามลำดับ ผลการศึกษาโครงสร้างคำซ้อนแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- 5.1.1 ผลการศึกษาโครงสร้างคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์
- 5.1.2 ผลการศึกษาโครงสร้างคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า

5.1.1 ผลการศึกษาโครงสร้างคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์

จากการศึกษาโครงสร้างคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 35 คำ ตามกรอบการวิเคราะห์โครงสร้างคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ ซึ่งมี 7 รูปแบบดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 นั้น ผลการศึกษาพบว่า คำซ้อนที่มีโครงสร้างแบบ 2/3 มีจำนวนมากที่สุด คือ 21 คำ (ร้อยละ 60.0) รองลงมาคือ โครงสร้าง 2/2 จำนวน 7 คำ (ร้อยละ 20.0) และลำดับที่สามคือ โครงสร้าง 2/1 จำนวน 3 คำ (ร้อยละ 8.6) ผลการศึกษาโครงสร้างคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน และร้อยละของโครงสร้างคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์

รูปแบบโครงสร้างคำซ้อน	จำนวน	ร้อยละ
1. พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระเหมือนกัน ตัวสะกดต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด (สัญลักษณ์ 2/1)	3	8.6
2. พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระต่างกัน ตัวสะกดเหมือนกัน (สัญลักษณ์ 2/2)	7	20.0
3. พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระต่างกัน ตัวสะกดต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด (สัญลักษณ์ 2/3)	21	60.0
4. พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระเหมือนกัน ตัวสะกดเหมือนกัน (สัญลักษณ์ 2/4)	2	5.7
5. พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระเหมือนกัน ตัวสะกดต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด (สัญลักษณ์ 2/5)	-	-
6. พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระต่างกัน ตัวสะกดเหมือนกัน (สัญลักษณ์ 2/6)	-	-
7. พยางค์ที่ 1 และพยางค์ที่ 2 มีพยัญชนะต้นต่างกัน สระต่างกัน ตัวสะกดต่างกัน หรือไม่มีตัวสะกด (สัญลักษณ์ 2/7)	2	5.7
รวม	35	100

รายการคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 35 คำ แยกตามโครงสร้างคำซ้อนทั้ง 7 รูปแบบ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายการคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ แยกตามโครงสร้าง

โครงสร้างคำซ้อน	รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า
โครงสร้าง 2/1	เบียดเบียน	22	ทาบทาม	200
	ครอบครอง	174		
โครงสร้าง 2/2	คลอนแคลน	29	หยิ่งหยิ่ง	132
	พรวดพราด	93	ผลุนผลัน	169
	โงนงน	108	เกี้ยวกราว	223
	เยี่ยงอย่าง	12		

ตารางที่ 2 (ต่อ) รายการคำช้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ แยกตามโครงสร้าง

โครงสร้างคำช้อน	รายการคำช้อน	หน้า	รายการคำช้อน	หน้า
โครงสร้าง 2/3	อะอะ	5	ฉกฉวย	121
	คับแค่น	7	เซ็ดชู	122
	ฝากฝ้ง	7	หม่นหมอง	127
	ตักตวง	9	พรั่นพริ้ง	160
	ทัดเทียม	42	อึมเอิบ	167
	ซ้าซาก	48	อูดอู้	168
	แตกตัน	66	ยั้งยวด	193
	คลาคล้า	82	ชั้นเชิง	198
	ป้นปิ้ง	94	กล้ากลิ่น	241
	ป่นปี้	100	เคียดเค้าน	244
	ไอ้เอ้	109		
โครงสร้าง 2/4	เงียบเขียบ	76	เบียดเสียด	246
โครงสร้าง 2/5	-		-	
โครงสร้าง 2/6	-		-	
โครงสร้าง 2/7	เชื่อมโทรม	42	หนุนเนื่อง	164

5.1.2 ผลการศึกษาโครงสร้างคำช้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า

จากการศึกษาโครงสร้างคำช้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 115 คำ ตามกรอบการวิเคราะห์โครงสร้างคำช้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า ทั้ง 8 รูปแบบดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 นั้น ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้าง 4/3 มีจำนวนมากที่สุดคือ 46 คำ (ร้อยละ 40.0) รองลงมา คือ โครงสร้าง 4/1 จำนวน 29 คำ (ร้อยละ 25.2) ลำดับที่สามคือ โครงสร้าง 4/8 จำนวน 13 คำ (ร้อยละ 11.3) ผลการศึกษาโครงสร้างคำช้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน และร้อยละของโครงสร้างคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า

รูปแบบโครงสร้างคำซ้อน	จำนวน	ร้อยละ
1. คำซ้อนประเภทมีสัมผัสกลางคำ (สัญลักษณ์ 4/1)	29	25.2
2. คำซ้อนสลบ (สัญลักษณ์ 4/2)	3	2.6
3. คำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำ (สัญลักษณ์ 4/3)	46	40.0
4. คำซ้อนประเภทคู่ซ้อนต่าง (สัญลักษณ์ 4/4)	10	8.7
5. คำซ้อนสร้อย (สัญลักษณ์ 4/5)	3	2.6
6. คำซ้อนประเภทนำคำซ้ำมาซ้อนกัน (สัญลักษณ์ 4/6)	4	3.5
7. คำซ้อนประเภทนำคำซ้อนมาซ้อนกัน (สัญลักษณ์ 4/7)	7	6.1
8. คำซ้อนเสียงสี่พยางค์แท้ (สัญลักษณ์ 4/8)	13	11.3
รวม	115	100

รายการคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 115 คำ แยกตามโครงสร้างคำซ้อน ทั้ง 8 รูปแบบ แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 รายการคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แยกตามโครงสร้าง

รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า
โครงสร้าง 4/1 (มีสัมผัสกลางคำ)					
อัดคัดขัดสน	39	คุณงามความดี	123	อกสั้นขวัญหาย	224
จับมือถือแขน	49	หวานอมขมกลืน	127	หน้าใหญ่ใจโต	226
ทำมาหากิน	49	เจ็บปวดรวดร้าว	144	เขนเขี้ยวเคี้ยวฟัน	229
หุนหันพลันแล่น	61	อึดอันตันใจ	152	มีดครีมีมครีม	237
รันทอดดสู	66	ลืมตาอำปาก	167	ลุ่มหลงมมมาย	244
ทุกเมื่อเชื่อวัน	72	ลำบากยากจน	168	ซุลมุนวุ่นวาย	244
ตลอดรอดฝั่ง	73	อิมหมีพีมัน	179	ขมาลาโทษ	246
รูหนึ่ที่ไล่	76	อดอยากปากแห้ง	180	แออัดยัดเยียด	246
บ้านนอกคอกนา	79	ใจบุญสุนทาน	193	ถือโทษโกรธเคือง	247
ยากดีมีจน	95	กระหน้าซ้ำเติม	203		

ตารางที่ 4 (ต่อ) รายการคำสอนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แยกตามโครงสร้าง

รายการคำสอน	หน้า	รายการคำสอน	หน้า	รายการคำสอน	หน้า
โครงสร้าง 4/2 (คำสอนสลับ)					
ปีกกล้าขาแข็ง	93	แขนปวดมือเมื่อย	194	มิดฟ้ามัวดิน	195
โครงสร้าง 4/3 (คู่ซ้อนซ้ำ)					
ไม่รู้ไม่รู้	1	กินข้าวกินปลา	56	เป็นคิ่งเป็นแคว	165
ดูผู้ดูคน	4	สิ้นเรื่องสิ้นราว	64	รู้แล้วรู้รอด	180
ออกเหย้าออกเรือน	5	กินผักกินหญ้า	76	ไหลมาเทมา	186
ช่วยสอนช่วยแนะ	7	ไปฆ่าไปแกง	76	นั่งโศกนั่งเศร้า	186
พึ่งเทศน์พึ่งธรรม	19	เจริญตาเจริญใจ	81	สำเร็จสำเร็จ	186
กำลังกินกำลังนอน	22	กันเขี้ยวกันงา	87	ขำหน้าขำมุ้ง	193
ทางพระทางธรรม	23	ทำบุญทำกุศล	89	ก้มหน้าก้มตา	199
เทียบหน้าเทียบตา	29	(ไม่)ใช้ลูกใช้เชื้อ	93	(ไม่)มีพิษมีภัย	216
หัวจิตหัวใจ	30	ลูกหมูลูกหมา	93	สงบเสงี่ยม	216
ทึบบ้านทึบช่อง	38	ไม่บอกไม่กล่าว	95	สีกพระสีกเจ้า	220
เป็นผู้เป็นคน	38	ว่าแฉกว่าตัน	95	พรากลูกพรากเมีย	227
มีเรี่ยวมีแรง	39	(ไม่)สมน้ำสมเนื้อ	101	ต่อปากต่อคำ	228
ลูกนกลูกกา	39	เป็นหูเป็นตา	123	น้ำจิตน้ำใจ	246
ขี้คุกขี้ตะราง	41	เกรงอกเกรงใจ	149	วันผุดวันเกิด	250
ต่อล้อต่อเถียง	45	เป็นกอบเป็นกำ	156		
เหมือนวัวเหมือนควาย	48	(สุด)ลูกหูลูกตา	160		
โครงสร้าง 4/4 (คู่ซ้อนต่าง)					
พลิกซ้ายพลิกขวา	7	แทบเป็นแทบตาย	51	ตากแดดตากฝน	128
มีโชคมีเคราะห์	19	มากบ้างน้อยบ้าง	87	ที่ต่ำที่สูง	146
เดี่ยวร้อนเดี่ยวหนาว	27	ยินดียินร้าย	88	รู้ดีรู้ชั่ว	174
คุ้มดีคุ้มร้าย	34				

ตารางที่ 4 (ต่อ) รายการคำช้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แยกตามโครงสร้าง

รายการคำช้อน	หน้า	รายการคำช้อน	หน้า	รายการคำช้อน	หน้า
โครงสร้าง 4/5 (คำช้อนสร้อย)					
พอดิบพอดี้	78	สะอาดสะอาด	231	ร้องหม่อมร้องไห้	241
โครงสร้าง 4/6 (นำคำซ้ำมาช้อนกัน)					
ลับๆ ล่อๆ	14	จตๆ จ้องๆ	104	ลมๆ แล้งๆ	169
นั่งๆ นอนๆ	95				
โครงสร้าง 4/7 (นำคำช้อนมาช้อนกัน)					
นิสัยใจคอ	45	แน่นหนาถาวร	118	อ้างว้างเปล่าเปลี่ยว	203
สำรวจตรวจตรา	53	สร้างเสริมเติมแต่ง	203	เงียบเหงาวังเวง	203
ยิ้มย่องผ่องใส	103				
โครงสร้าง 4/8 (คำช้อนเสียง)					
เจ้ากี้เจ้าการ	52	อเนจอนาถ	163	ทุนทุราย	224
กระหืดกระหอบ	57	เป็นตุเป็นตะ	170	ตะลิ่งพริ้งเพริด	225
กระวนกระวาย	72	ตะครันตะครอ	176	กะจิตกะใจ	234
ขะมักเขม้น	93	สะเงาะสะแงะ	189	กระปรีกระเปร่า	245
สะบักสะบอม	102				

5.2 ผลการศึกษาความหมายของคำช้อน

ผลการศึกษาความหมายของคำช้อน แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อคือ

5.2.1 ผลการศึกษาความหมายคำช้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์

5.2.2 ผลการศึกษาความหมายคำช้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า

5.2.1 ผลการศึกษาความหมายคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์

จากการศึกษาความหมายของคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 35 คำ ตามกรอบการวิเคราะห์ความหมายของคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ ซึ่งมี 6 รูปแบบดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 นั้น ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของคำซ้อนแบบ 2/4 มีจำนวนมากที่สุดคือ 17 คำ (ร้อยละ 48.6) รองลงมาคือ ความหมายแบบ 2/3 และ 2/6 มีจำนวนเท่ากันคือ 6 คำ (ร้อยละ 17.1) และลำดับสามคือ ความหมายแบบ 2/1 จำนวน 4 คำ (ร้อยละ 11.4) ผลการศึกษาความหมายของคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน และร้อยละของความหมายคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์

รูปแบบความหมายคำซ้อน	จำนวน	ร้อยละ
1. ความหมายหลักอยู่ที่คำหน้า (สัญลักษณ์ ค 2/1)	4	11.4
2. ความหมายหลักอยู่ที่คำหลัง (สัญลักษณ์ ค 2/2)	1	2.9
3. ความหมายคงเดิม (สัญลักษณ์ ค 2/3)	6	17.1
4. ความหมายอยู่ที่คำทั้งสองคำ แต่ต่างจากความหมายเดิม (สัญลักษณ์ ค 2/4)	17	48.6
5. มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ หรือในเชิงอุปมา (สัญลักษณ์ ค 2/5)	1	2.9
6. คำซ้อนเพื่อเสียง (สัญลักษณ์ 2/6)	6	17.1
รวม	35	100

รายการคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 35 คำ แยกตามความหมายของคำซ้อนทั้ง 6 รูปแบบ แสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 รายการคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ แยกตามความหมาย

ความหมายคำซ้อน	รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า
ความหมาย 2/1	แตกตัน	66	ปนปี้	100
	พรวดพราด	93	พริ้นพริ้ง	160

ตารางที่ 6 (ต่อ) รายการคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ แยกตามความหมาย

ความหมายคำซ้อน	รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า
ความหมาย 2/2	ป็นปิ้ง	94		
ความหมาย 2/3	ตัดเทียม	42	เยื้องอย่าง	123
	เสื่อมโทรม	42	ยั้งยวด	193
	เจียบเซียบ	76	เคียดแค้น	244
ความหมาย 2/4	คับแค้น	7	หนุนเนื่อง	164
	ฝากฝัง	7	อึมเิบ	167
	ตักตวง	9	ครอบครอง	174
	เบียดเบียน	22	ชั้นเชิง	198
	คลอนแคลน	29	ทาบทาม	200
	ซ้ำซาก	48	เกรี้ยวกราว	223
	คลาคล้ำ	82	กล้ากลืน	241
	ฉกฉวย	121	เบียดเสียด	246
	หม่นหมอง	127		
ความหมาย 2/5	เซ็ดชู	122		
ความหมาย 2/6	เอะอะ	5	หย็องแหย้ง	132
	โงนแงน	108	อูดอู้	168
	ไอ้ไอ้	109	ผลุนผลัน	169

5.2.2 ผลการศึกษาความหมายคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า

จากการศึกษาความหมายของคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 115 คำ ตามกรอบการวิเคราะห์ความหมายของคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่าซึ่งมี 7 รูปแบบตั้งที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 นั้น ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของคำซ้อนคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน (ค 4/4) มีจำนวนมากที่สุดคือ 49 คำ (ร้อยละ 42.6) รองลงมาคือ ความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือเชิงอุปมา (ค 4/6) จำนวน 27 คำ (ร้อยละ 23.5) และลำดับที่สามคือ ความหมายที่เกิดจากคำซ้อนเพื่อเสียง (ค 4/7) จำนวน 11 คำ (ร้อยละ 9.6) ผลการศึกษาความหมายของคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน และร้อยละของความหมายคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า

รูปแบบความหมายคำซ้อน	จำนวน	ร้อยละ
1. ความหมายอยู่ที่คำหน้า (สัญลักษณ์ ค 4/1)	10	8.7
2. ความหมายอยู่ที่คำหลัง (สัญลักษณ์ ค 4/2)	10	8.7
3. ความหมายอยู่ที่คำต้นและคำท้าย (สัญลักษณ์ ค 4/3)	1	0.9
4. ความหมายคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน (สัญลักษณ์ ค 4/4)	49	42.6
5. ความหมายต่างจากเดิม (สัญลักษณ์ ค 4/5)	7	6.1
6. มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบ หรือในเชิงอุปมา (สัญลักษณ์ ค 4/6)	27	23.5
7. คำซ้อนเพื่อเสียง (สัญลักษณ์ ค 4/7)	11	9.6
รวม	115	100

รายการคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 115 คำ แยกตามความหมายของคำซ้อนทั้ง 7 รูปแบบ แสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 รายการคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แยกตามความหมาย

รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า
ความหมาย 4/1 (อยู่ที่คำหน้า)					
ทิ้งบ้านทิ้งช่อง	38	ไปฆ่าไปแกง	76	ใจบุญสุนทาน	193
นิสัยใจคอ	45	ว่าดีกว่าตัน	95	สีกพระสีกเจ้า	220
สิ้นเรื่องสิ้นราว	64	อัดอั้นตันใจ	152	สะอาดสะอาด	231
รูหนึ่ทีไ่	76				
ความหมาย 4/2 (อยู่ที่คำหลัง)					
ดูผู้ดูคน	4	พอดิบพอดี	78	อเนจอนาถ	163
ออกเหย้าออกเรือน	5	คุณงามความดี	123	ร้องห่มร้องไห้	241
มีเรี่ยวมีแรง	39	เกรงอกเกรงใจ	149	น้ำจิตน้ำใจ	246
ทำมาหากิน	49				

ตารางที่ 8 (ต่อ) รายการคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แยกตามความหมาย

รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า
ความหมาย 4/3 (อยู่ที่คำต้นและคำท้าย)					
ทุกเมื่อเชือวัน	72				
ความหมาย 4/4 (คล้ายกันหรือทำนองเดียวกัน)					
ช่วยสอนช่วยแนะ	7	กันเขี้ยวกันงา	87	ไหลมาเทมา	186
ลับ ๆ ล่อ ๆ	14	ทำบุญทำกุศล	89	กระหน่ำซ้ำเติม	203
ฟังก์ชั่นฟังก์ชั่น	19	ลูกหมูลูกหมา	93	อ้างว่างเปล่าเปลี่ยว	203
มีโชคมีเคราะห์	19	(ไม่)ใช่ลูกใช่เชื้อ	93	สร้างเสริมเติมแต่ง	203
ทางพระทางธรรม	23	ยากดีมีจน	95	เงียบเหงาว่างเวง	203
เดี่ยวร้อนเดี่ยวหนาว	27	ไม่บอกไม่กล่าว	95	(ไม่) มีพิษมีภัย	216
อัดคัดขัดสน	39	นั่ง ๆ นอน ๆ	95	สงบเสงี่ยม	216
ซี้คู้ซี้ตะราง	41	ยี้มย่องผ่องใส	103	ต่อปากต่อคำ	228
ต่อล้อต่อเถียง	45	จด ๆ จ้อง ๆ	104	เช่นเขี้ยวเคี้ยวฟัน	229
เหมือนนัวเหมือนควาย	48	แน่นหนาถาวร	118	มีดครีมีมครีม	237
จับมือถือแขน	49	เจ็บปวดรวดร้าว	144	ลุ่มหลงมงาย	244
สำรวจตรวจจตรา	53	ลำบากยากจน	168	ซุลมุนวุ่นวาย	244
หุนหันพลันแล่น	61	อิมหมีพีมัน	179	(ขอ) ขมาลาโทษ	246
รันทอดดลุ	66	นั่งโศกนั่งเศร้า	186	แอ้อดัดเยียด	246
ตลอดรอดฝั่ง	73	สำเร็จสำราญ	186	ถือโทษโกรธเคือง	247
กินผักกินหญ้า	76	แขนปวดมือเมื่อย	194	วันผุดวันเกิด	250
เจริญตาเจริญใจ	81				
ความหมาย 4/5 (ต่างจากเดิม)					
ไม่รู้ไม่รู้ชี้	1	กินข้าวกินปลา	56	ยินดียินร้าย	88
คุ้มดีคุ้มร้าย	34	มากบ้างน้อยบ้าง	87	รู้ดีรู้ชั่ว	174
แทบเป็นแทบตาย	51				

ตารางที่ 8 (ต่อ) รายการคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า แยกตามความหมาย

รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า	รายการคำซ้อน	หน้า
ความหมาย 4/6 (เชิงเปรียบเทียบ / อุปมา)					
พลิกซ้ายพลิกขวา	7	เป็นหูเป็นตา	123	อดอยากปากแห้ง	180
กำลังกินกำลังนอน	22	หวานอมขมกลืน	127	รู้แล้วรู้รอด	180
เทียมหน้าเทียมตา	29	ตากแดดตากฝน	128	ข้ามน้ำข้ามทุ่ง	193
หัวจิตหัวใจ	30	ที่ต่ำที่สูง	146	มีดฟ้ามีดิน	195
เป็นผู้เป็นคน	38	เป็นกอบเป็นกำ	156	ก้มหน้าก้มตา	199
ลูกนกลูกกา	39	(สุด) ลูกหูลูกตา	160	อกสั้นขวัญหาย	224
บ้านนอกคอกนา	91	เป็นคั่งเป็นแคว	165	หน้าใหญ่ใจโต	226
ปีกกล้าขาแข็ง	93	ลิ้มตาอำปาก	167	พรากรุกพรากรเมีย	227
(ไม่) สมน้ำสมเนื้อ	101	ลมๆ แล้งๆ	169	กะจิตกะใจ	234
ความหมาย 4/7 (ซ้อนเพื่อเสียง)					
เจ้ากี้เจ้าการ	52	สะบักสะบอม	102	ทุนทุราย	224
กระหืดกระหอบ	57	เป็นตุเป็นตะ	170	ตะลิ่งพริ้งเพริด	225
กระวนกระวาย	72	ตะครันตะครอ	176	กระปรีกระเปร่า	245
ขะมักเขม้น	93	สะเงาะสะแงะ	189		

5.3 ผลการศึกษาทวิวิธีการแปลคำซ้อน

จากกรอบการวิเคราะห์ทวิวิธีการแปลคำซ้อนตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย (1) การแปลแบบตรงตัว (2) การแปลแบบเทียบเคียง (3) การแปลแบบถอดความ (4) การแปลโดยใช้คำ/วลีในภาษาปลายทาง (5) การแปลโดยใช้สำนวนของภาษาปลายทาง และ (6) การแปลแบบอื่นๆ ผลการศึกษาคำซ้อนจำนวน 150 คำ พบว่า ผู้แปลใช้วิธีแปลแบบถอดความมากที่สุด จำนวน 48 คำ (ร้อยละ 32.0) รองลงมาคือ วิธีแปลแบบตรงตัว จำนวน 38 คำ (ร้อยละ 25.3) และลำดับที่สามคือ วิธีแปลโดยใช้คำ/วลีในภาษาปลายทาง จำนวน 27 คำ (ร้อยละ 18.0) ผลการศึกษาทวิวิธีการแปลคำซ้อนแยกตามประเภทคำซ้อน สรุปได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน และร้อยละของกลวิธีการแปลคำซ้อนแยกตามประเภทคำซ้อน

กลวิธีการแปลคำซ้อน	2 หน่วย		4 หน่วยหรือมากกว่า		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แปลแบบตรงตัว	22	(62.9)	16	(13.9)	38	(25.3)
2. แปลแบบเทียบเคียง	3	(8.6)	0	(0.0)	3	(2.0)
3. แปลแบบถอดความ	5	(14.3)	43	(37.4)	48	(32.0)
4. ใช้ คำ/วลีในภาษาปลายทางแทน	1	(2.9)	28	(24.3)	29	(19.3)
5. ใช้สำนวนของภาษาปลายทาง	1	(2.9)	26	(22.6)	27	(18.0)
6. อื่นๆ	3	(8.6)	2	(1.7)	5	(3.3)
รวม	35	100	115	100	150	100

รายการคำซ้อนซึ่งใช้วิธีการแปลแบบต่างๆ แสดงในตารางที่ 10-15 พร้อมทั้งบริบทในต้นฉบับ และฉบับแปล ดังต่อไปนี้

5.3.1 วิธีแปลแบบตรงตัว

ตารางที่ 10 คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว (38 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
1	เอะอะ	เสียง <u>เอะอะ</u> ดังขึ้นทันทีพร้อมกับกรูกันออกไปดู ป้ากล่ำวิ่งตัวกระเพื่อมเข้าไปที่ร่างอ่อนปวกแล้วร้องไห้โฮ	5
		There is instant <u>commotion</u> , as all rush out to see what's happened. Aunt Klam's body pitches and rolls as she rushes toward the limp body, then bursts into tears.	10
2	คับแค้น	ความ <u>คับแค้น</u> และน้อยใจที่โยมแม่ไม่ค่อยเอาใจใส่ซ้ำยังโง่ลูกใหม่ทำให้ท่านตัดสินใจไปอยู่วัด	7
		But, feeling <u>distressed</u> and resentful that she neglected him only to fuss over her new child, he left her to live in a monastery.	12
3	คลอนแคลน	ความมุ่งมั่นที่จะบูรณะวัดให้เทียมหน้าเทียมตาว่าวัดอื่นชัก <u>คลอนแคลน</u>	29
		His strong determination to restore the temple to put it on a par with others begins to <u>wobble</u> .	31

ตารางที่ 10 (ต่อ) คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว (38 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
4	เสื่อมโทรม	"...หากวัดทรุดโทรมผู้ฟังก็แสดงถึงความ <u>เสื่อมโทรม</u> ของจิตใจของพวกเขาเช่นกัน..."	42
		"...But if the temple is left to crumble and decay, it reflects the moral <u>corruption</u> of all of us as well..."	41
5	ทัดเทียม	รวมทั้งปรารถนาที่จะเห็นวัดในท้องถิ่นของตนเจริญรุ่งเรือง <u>ทัดเทียม</u> วัดในเมือง and wish to see their village temple <u>catch up</u> with the temples in town	42
6	แตกตื่น	แตงน้ำตาร่วงเฝะ "ทำไมพี่ต้องพูด <u>แตกตื่น</u> ฉันด้วย..."	76
		Taeng bursts into tears. "Why do you have to be <u>sarcastic</u> with me as well?"	59
7	เงียบเขียบ	พวกงูเห่างูเหลือมจะมากันอย่าง <u>เงียบเขียบ</u>	76
		Cobras and pythons <u>stealthily</u> come by.	68
8	คลาคล่ำ	พอสายหน่อยชาวบ้านก็มากันมากมาย พวกนักมวยกับพี่เลี้ยงและผู้จัดการจากอำเภอ หรือจังหวัดก็นั่งเรือมา พอแดดสายบริเวณวัดก็ <u>คลาคล่ำ</u>	82
		A little later, the villagers begin to flock in numbers. The boxers and their trainers and managers arrive by boat from town. By late morning, the monastery grounds are <u>thronged</u> with people.	73
9	พรวดพราด	จันทรลุก <u>พรวดพราด</u> ลงจากบ้าน	93
		Janthorn springs to his feet and <u>storms out</u> of the house.	81
10	ฉกฉวย	สิ่งที่เขาต้องทำก็คือ <u>ฉกฉวย</u> โอกาสจากอาณาบารมีของหลวงพ่อนิเียนให้มากที่สุด	121
		What he must do is <u>take as much advantage of</u> the abbot's prestige as he can.	101
11	เยี่ยงอย่าง	"ก็อยากจะให้หลวงพ่อกุณาใส่ชื่อผมไว้ที่เมรุนั่นด้วย ใครไปใครมาเห็นเข้าจะได้เอา <u>เยี่ยงอย่าง</u> "	123
		"I'd like to have my name on the crematory, so that those who pass by and see it are edified by my <u>example</u> ."	103
12	หม่นหมอง	ตั้งแต่วัยสุนกลับมา แต่งก็ดำเนินชีวิตแบบซังกะตายไปวันหนึ่งๆ ท่าทางหงาเศร้า หน้าตา <u>หม่นหมอง</u> อมทุกข์	127
		Since Yeesun has been back, Taeng goes through life grudgingly, one day at a time. She looks lonely and <u>despondent</u> and gloomy.	107
13	พรั่นพรั้ง	ขณะที่พวกเขาเฝ้าคอยฝนแรกอยู่นั้นก็มีข่าวอันน่า <u>พรั่นพรั้ง</u> ออกมาจากวัด	160
		While they are waiting for the first rain, <u>dreadful</u> news comes out of the monastery.	135

ตารางที่ 10 (ต่อ) คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว (38 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
14	หนุนเนื่อง	ควันธูปกลิ่นเทียนคลุ้งออกมานอกโบสถ์ ผู้คนยังหนุนเนื่องเข้ามาไม่ขาด	164
		Incense smoke and the smell of burning candles drift out of the prayer hall. Still more people <u>flood</u> in.	139
15	อิมเอิบ	นางนั่งมองใบหน้าอันอิมเอิบของหลวงพ่อบุญพระประธานอีกครู่หนึ่ง	167
		She sits staring at the <u>radiant</u> face of the Buddha image for a moment	141
16	อูดอู้	"...สงสารหลวงพ่อบุญท่านที่ต้องอูดอู้ยู่อย่างนั้น..."	168
		"...It's a shame the Lord has to stay in that <u>stuffy</u> place.	142
17	ผลุนผลัน	พูดจบเขาก็ผลุนผลันไปเข้ามุ้ง ปลดปล่อยให้แม่พูดพร่ำรำพันอย่างน้อยออกน้อยใจ	169
		Having said, he <u>makes off</u> to his mosquito net, letting his mother gripe unhappily on her own.	143
18	ชั้นเชิง	บางครั้งเขาเจอกลางแจ้ง เขารู้สึกสนุกตื่นเต้นที่ลองเล่นชั้นเชิงกับมัน	198
		Sometimes, when he sees a snake in the open, he will play <u>tricks</u> on it for the excitement of the game.	168
19	ทาบทาม	แม่ไม่เคยทะเลาะกับยี่สุนเรื่องอื่นเลย นอกจากเรื่องทำบุญ แม่ทาบทามขอเงินไปถวายวัด	200
		His mother never has any argument with Yeesun about anything but merit-making. Again today, she <u>sounds him out</u> about giving her some money to make a donation to the temple.	170
20	เกรียวกราว	กลางคืนเสียงหนูวิ่งในบ้านเกรียวกราวจนยี่สุนรำคาญ	223
		In the hours after sundown, the <u>rumbling</u> of rats running all over the inside of the house annoys Yeesun	187
21	กล้ำกลืน	ยี่สุนจำกล้ำกลืนความคับแค้นใจไว้	241
		Yeesun has to <u>swallow</u> his anger.	201
22	เคียดแค้น	ยิ่งคิดยี่สุนก็ยิ่งเครียดและยิ่งเคียดแค้น	244
		The more he thinks, the more stressed and <u>indignant</u> he feels.	203
23	ช่วยสอนช่วยแนะ	ท่านเจ้าอาวาสช่วยสอนช่วยแนะจนได้มหาเปรียญสี่เมื่ออายุยี่สิบห้าเท่านั้น	7
		The Reverend helped <u>teach and instruct</u> him until he passed the four levels of theology examinations by the early age of twenty-five.	12
24	ทางพระทางธรรม	"...หันหน้าเข้าหาทางพระทางธรรม หมั่นทำบุญทำกุศล โยมจะเป็นสุขเอง..."	23
		"...Do find solace in <u>religion</u> and keep making merit -- these are the ways to make you happy."	25

ตารางที่ 10 (ต่อ) คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว (38 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
25	เด็ยวร้อนเด็ยวหนาว	ทำนยังลืมตาโพลงในความมืด รู้สึกเด็ยวร้อนเด็ยวหนาวทั้งที่อากาศยามใกล้รุ่ง หนาวเยือก	27
		He still lies wide-eyed in the dark, feeling <u>alternately hot and cold</u> in spite of the chill in the air before dawn.	29
26	ทิ่งบ้านทิ่งช้อง	คิดถึงลูกเขยที่มันทิ่งบ้านทิ่งช้องหายหัวเงียบไปหลายเดือนแล้ว	38
		thinking of her son-in-law who's <u>quit home</u> and hasn't showed up for months now	38
27	นิสัยใจคอ	แต่ที่ต้องพูดเพราะไม่ยอมให้คนอื่นเข้าใจผิดจากที่แกเห็นและรู้จักนิสัยใจคอ ของยี่สุนดี	45
		Yet he had to speak out, because he doesn't want anyone to get what he has witnessed and what he knows of Yeesun's <u>character</u> wrong.	44
28	จับมือถือแขน	น้องสาวก็เหมือนกัน - มันคงจะดีใจไม่น้อย มันจะเข้ามาจับมือถือแขนและตาม ติดเขาแจเหมือนตอนเป็นเด็ก ๆ	49
		Little sis' too - I bet she'll be ecstatic. She'll rush to me, <u>lock her arm</u> <u>around mine, grab my hand</u> and follow me everywhere like she did when we were kids	47
29	ไปฆ่าไปแกง	"ไอ้ไก่นี้เราเลี้ยงมากับมือ เห็นทุกวัน ๆ ตาดำปรีบ ๆ ไปฆ่าไปแกงมันก็อดสงสาร ไม่ได้ ..."	76
		"I raised 'm chickens with my own hands, I saw 'm every day, so when he <u>goes and kills</u> 'm without battin' an eyelid. I can't help feelin' pity for 'm.	68
30	กินผักกินหญ้า	"...ชาตินี้เราอดกันยั้งงี้แล้วยังไปสร้างเวรสร้างกรรม เบียดเบียนชีวิตคนอื่นอีก..." ลุงจรหัวเราะ "แล้วแกจะให้มันกินอะไร กินผักกินหญ้าไร้ง"	76
		"...He keeps sinnin' takin' lives, as if we didn't have enough sufferin' as it is." Uncle Jorn laughs. "Then what ya wan' 'im to eat? <u>Veg and grass?</u> "	68
31	พอดิบพอดี	เขามองดูตาเคียวตและดูร้ายของมันแล้วหวดตีนขวับเข้าตรงแม่เบี้ยพอดิบพอดี	78
		He looks at its tense, fierce eyes, then flings at it <u>right</u> in the hood with his stick.	69
32	ทำบุญทำกุศล	"หลวงพ่จะเก็บไปทำไมเงินทอง <u>ทำบุญทำกุศล</u> ดีกว่า ขึ้นใจดี"	89
		"Why cling to money? You'd be better off <u>making merit</u> . It'd make you feel better."	78

ตารางที่ 10 (ต่อ) คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว (38 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
33	ลูกหมูลูกหมา	"...กุนะคิดอยู่ตลอดเวลาว่ากูไม่มีลูก เอาลูกหมูลูกหมามาเลี้ยงยังดีเสียกว่า อย่างน้อยมันก็ยังเฝ้าบ้านให้"	93
		"... Here I am, thinkin' all the time I have no son and I'd be better off raisin' <u>puppies or piglets</u> . At least they can watch over the house for me."	80
34	แน่นหนาถาวร	อาตมาคิดแล้วก็อยากจะสร้างใหม่ให้มัน <u>แน่นหนาถาวร</u>	118
		"...On second thought, I'd rather have it rebuilt into something <u>strong and permanent...</u> "	99
35	แขนปวดมือเมื่อย	ประพรมน้ำมนต์ เจิมหน้าผากจน <u>แขนปวดมือเมื่อย</u>	194
		He sprinkles holy water and smears foreheads till his <u>arms hurt and his hands cramp</u> .	163
36	สร้างเสริมเติมแต่ง	ขณะเดียวกันหากวัดใดจะสร้างเสริมเติมแต่งเขาก็ยินดีช่วย	203
		At the same time, he says he is willing to make contributions for whatever <u>repair or renovation</u> work is needed	173
37	สะอาดสะอาด	ยี่สุนหันมามอง วันนี้แม่แต่งตัว <u>สะอาดสะอาด</u> หวีผมเรียบร้อย ทาแป้งนวล	231
		Yeesun turns to look at her. Today, his mother wears <u>clean</u> clothes, her hair is tidily combed, her face white with powder.	193
38	น้ำจิตน้ำใจ	สลับกับเสียงอนุโมทนาสาธุสรรเสริญ <u>น้ำจิตน้ำใจ</u> ของคณะกองบุญ	246
		in between expressions of gratitude commending the <u>generosity</u> of the various contributing parties	205

ตารางที่ 10 แสดงรายการคำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัวจำนวน 38 คำ โดยแบ่งเป็นคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 22 คำ (ร้อยละ 57.9) และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 16 คำ (ร้อยละ 42.1) โดยมีข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

(1) การแปลแบบตรงตัวสำหรับคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ อาจแทนด้วยคำเพียงคำเดียว เช่น เอะอะ (commotion) คลอนแคลน (wobble) แดกดัน (sarcastic) อึดอึด (stuffy) เคียดแค้น (indignant) หรือใช้กริยาวลี (phrasal verb) เช่น ทัดเทียม (catch up) พรวดพราด (storm out) ผลุนผลัน (make off) ทาบทาม (sound out) นอกจากนี้ ชนิดของคำที่ใช้ในฉบับแปลอาจเหมือนหรือแตกต่างจากต้นฉบับ เช่น ช้นเชิง (trick) เยี่ยงอย่าง (example) ชนิดคำเป็นคำนามเหมือนกัน กลั๊กลิ้น (swallow) หนุ่นเนื่อง

(flood) ชนิดคำเป็นคำกริยาเหมือนกัน แต่คำว่า ‘เกรี้ยวกราว’ เป็นคำวิเศษณ์ ส่วนคำแปล ‘rumbling’ เป็นคำนาม หรือ ‘เอะอะ’ เป็นคำกริยา ส่วนคำแปล ‘commotion’ เป็นคำนาม

(2) การแปลแบบตรงตัวสำหรับคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จะเป็นการแปลแบบแยกความตามความหมายของคำซ้อน เช่น ช่วยสอนช่วยแนะ (teach and instruct) ไปฆ่าไปแกง (go and kill) แน่นหนาถาวร (strong and permanent) สร้างเสริมเติมแต่ง (repair or renovation) จะเห็นได้ว่า ผู้แปลใช้โครงสร้าง คำกริยา/ คำคุณศัพท์ + and/ or + คำกริยา/ คำคุณศัพท์ เพื่อพยายามสะท้อนให้เห็นลักษณะของคำซ้อนในฉบับแปลให้มากที่สุดทั้งในด้านรูปแบบและความหมาย

(3) การพิจารณาโครงสร้างคำซ้อน โดยเฉพาะคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จะช่วยให้ทราบความหมายที่แน่ชัด สามารถเลือกใช้คำแปลที่ตรงกับความหมายของคำซ้อนมากที่สุด เช่น ‘ทิ้งบ้านทิ้งช่อง’ ความหมายอยู่ที่คำหน้า จึงแปลว่า ‘quit home’ หรือ ‘พอดิบพอดี’ ความหมายอยู่ที่คำหลัง คำแปลคือ ‘right’ หรือ ‘สะอาดสะอาด’ เป็นคำซ้อนสร้อย ความหมายอยู่ที่คำหน้า คำแปลคือ ‘clean’ หรือ ‘นิสัยใจคอ’ ความหมายอยู่ที่คำหน้า คำแปลคือ ‘character’

(4) คำว่า ‘ลูกหมูลูกหมา’ (คำที่ 33) ผู้แปลเลือกแปลตรงตัวแบบแยกความ ‘puppies or piglets’ ทำให้ขัดแย้งกับประโยคที่ตามหลังมา เนื่องจากผู้พูดน่าจะหมายถึงเฉพาะสุนัขเท่านั้นที่เฝ้าบ้าน ไม่รวมถึงหมู จึงควรใช้บริบทประกอบการพิจารณาในการแปล

5.3.2 วิธีแปลแบบเทียบเคียง

ตารางที่ 11 คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบเทียบเคียง (3 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
1	ตักตวง	และหากเธอยอม เขาย่อมมีโอกาส <u>ตักตวง</u> ความสุขจากเธอได้อย่างไม่สิ้นสุด and if she is willing, then of course there'll be no end to the happiness he can <u>reap</u> from her.	9 14
2	โื้อ้เอ้	กรรมการบอกให้ไพรด้า <u>เข้ามุม</u> แต่ไพรด้าก็ <u>ยังทำโื้อ้เอ้</u> The referee tells Phraidam to go back to his corner, but Phraidam <u>sticks</u> <u>around</u> .	109 94
3	หยิ่งแห่ย์	ท่ามกลางแดดที่พร่าพรายเขาเห็นนกกระโดดกัน <u>หยิ่งแห่ย์</u> Through the haze he sees the birds jumping about <u>playfully</u>	132 111

ตารางที่ 11 แสดงรายการคำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบเทียบเคียง มีจำนวน 3 คำ การแปลแบบเทียบเคียงนั้นความหมายในฉบับแปลไม่ตรงตามความหมายของต้นฉบับทีเดียว ดังนี้

(1) 'ตักตวง' ความหมายตามพจนานุกรมคือ 'หาประโยชน์ใส่ตัว กอบโกยมาเป็นของตนเมื่อมีโอกาส' (www.royin.go.th) ซึ่งมีความหมายในเชิงลบ ในขณะที่ 'reap' หมายถึง 'to get something such as a reward as a result of something that you have done' (www.merriam-webster.com) ซึ่งมีความหมายในเชิงบวกเป็นการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ที่ได้ลงทุนลงแรงไป

(2) 'ไอ้เอ๋' หมายถึง 'ชักช้า' (www.royin.go.th) ส่วน 'stick around' หมายถึง 'to remain in a place for longer than you originally intended, especially in order to wait for something to happen' (www.macmillandictionary.com) แสดงถึงการอยู่ในสถานที่ใดที่หนึ่งนานเกินกว่าที่ตั้งใจไว้เพื่อรอคอยผู้ที่จะมาพบ หรือเพื่อทำบางสิ่งบางอย่าง

(3) 'หยิ่งเหยียง' ความหมายตามพจนานุกรมคือ 'อาการทำท่าเล่นๆ ไม่เอาจริงจัง เช่น กระโดดหยิ่งเหยียง' (www.royin.go.th) ส่วนคำแปล 'playful' หมายถึง 'lively and full of fun' (www.macmillandictionary.com) เป็นอาการชอบเล่น ชุกชอน สนุกสนาน

5.3.3 วิธีแปลแบบถอดความ (Paraphrase)

ตารางที่ 12 คำซ้อนใช้วิธีการแปลแบบถอดความ (48 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
1	ฝากฝัง	แต่พอรู้ว่าอาศัยวัดท่านกลับถือโอกาส <u>ฝากฝัง</u> กับท่านเจ้าอาวาสแล้วก็กลับไป	7
		but as soon as she found him there, she took the opportunity to <u>ask the abbot to look after him</u> , then went back home.	12
2	เบียดเบียน	"...ยิ่งเรากินมากก็ยิ่ง <u>เบียดเบียน</u> ผู้อื่นมากขึ้น..."	22
		"...The more we eat, the more we <u>take away</u> from others..."	24
3	โงนแงง	นับไปได้ถึงเจ็ดยี่สิบก็แข็งใจลุกขึ้นมาได้ ร่างเขา <u>โงนแงง</u> เหมือนจะล้ม	108
		At the count of seven, Yeesun forces himself to stand up. He <u>sways to and fro</u> as if he will collapse again.	93
4	เชิดชู	"ถ้าฉันพบว่าสร้างเมรุก่อนดีกว่า สร้างให้สวยงามก็เป็นสิ่ง <u>เชิดชู</u> วัดได้เหมือนกัน..."	122
		"In that case, we'd better build the crematory first. If it's nicely done, it can <u>boost the prestige</u> of our temple just as well..."	102

ตารางที่ 12 (ต่อ) คำสอนใช้วิธีการแปลแบบถอดความ (48 คำ)

ที่	คำสอน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
5	เบียดเสียด	คนที่อยู่บนศาลาการเปรียญรู้เข้าก็วิ่งกระหืดกระหอบเข้ามาเบียดเสียดตะเจ้อดู	246
		Hearing the news, the people in the sermon hall race in panting, <u>trace</u> out a path through the throng and crane their necks in awe.	205
6	ดูผู้ดูคน	"ไป! ไปให้หมดไอ้हाลาก เहांไม่ดูผู้ดูคน ไป!"	4
		"Git! Git, you mangy muts! Wouldn't <u>know friend from fowl</u> , you confounded curs. Git now!"	9
7	ออกเหย้าออกเรือน	ส่วนคนที่มียุหรือออกเหย้าออกเรือนแล้วจะพูดคุยกันด้วยเรื่องสองง่ามสามมูม	5
		As for the aged and <u>the already settled</u> , they engage in merry double entendre.	10
8	ลับๆ ล่อๆ	"แล้วโยมนั่นล่ะชื่ออะไร" ท่านชี้มือไปที่หญิงชราผมหงอกขาวซึ่งนั่งลับๆ ล่อๆ อยู่หลังผู้ชายคนหนึ่ง	14
		"And you over there, what's your name?" He points to an old, white-haired woman who sits <u>half hidden</u> behind a man.	17
9	ฟังเทศน์ฟังธรรม	"...นี่กว่าจะมาฟังเทศน์ฟังธรรมเสียอีก ที่แท้จะมาดูหมอกัน"	19
		"Oh, here I was thinking you crowd my quarters to <u>hear the good word</u> , but in fact you're only here for star gazing--"	22
10	มีโชคมีเคราะห์	"อิฉันอยากจะรู้ว่ามีโชคมีเคราะห์อะไรมั่งรีเปลา"	19
		"I just wanna know <u>how my luck hangs</u> , Father."	22
11	กำลังกินกำลังนอน	"...ลำพังตัวเองนะไม่เท่าไรหรอก สงสารแต่ไอ้หลานสองคนนั่นซิ มันกำลังกินกำลังนอนทั้งนั้น"	22
		I don't need much myself, but then what about 'm two grandchildren? They're <u>at an age when they need their grub to grow up on</u> .	24
12	ลูกนกลูกกา	ไม่รู้มันมีเวรมีกรรมอะไรหนักหนา ชาติก่อนคงพรากลูกนกลูกกา มาชาตินี้ ลูกเต้าจึงพรากกันไปคนละทิศละทาง	39
		What did I do wrong in my past lives to merit such a fate? I must've deprived <u>innocent lives</u> of their folks' love, that's why my children are so thoroughly tried in this life.	38
13	เหมือนวัวเหมือนควาย	แล้วตื่นเมื่อไก่ขัน และกร่างานหนักเหมือนวัวเหมือนควายต่อไปอีก	48
		and wake up at cockcrow, then go about the day's drudge like <u>beasts of burden</u>	46

ตารางที่ 12 (ต่อ) คำซ้อนใช้วิธีการแปลแบบถอดความ (48 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
14	ทำมาหากิน	พ่อตาแม่ยายคงจะดีใจที่เขากลับมาทำมาหากินเลี้ยงลูกสาวและหลานของแกเสียที่	49
		His in-laws will be glad he is back to <u>provide for</u> their daughter and grandchild again	47
15	กินข้าวกินปลา	"นั่นเอ็งจะไปไหนนะ" แม่ร้องถาม "กลับมา <u>กินข้าวกินปลา</u> ก่อน"	56
		"Where ya goin'?" his mother shouts. "Come back here and <u>get somethin' to eat first.</u> "	52
16	กระหืดกระหอบ	แม่ยายก้านั้น <u>กระหืดกระหอบ</u> ตัวกระเพื่อมมาบอก	57
		The kamnan's mother-in-law, <u>panting and puffing</u> , her whole body shaking, rushes in to tell him the news	53
17	รันทดอดสู	เธอสบตากับเขาอย่าง <u>รันทดอดสู</u> ใช้หลังมือเช็ดน้ำตาแล้วพูดด้วยเสียงหนักแน่น "รอฉันเก็บเสื้อผ้าก่อน"	66
		She looks into his eyes, feeling <u>aggrieved and ashamed</u> , wipes her tears with the back of her hand, then states firmly, "Wait for me. I'll get my things."	60
18	ตลอดรอดฝั่ง	ยังมีลูก มีแม่ มีน้อง มีหลาน ที่จะต้องช่วยประคับประคองกันไปให้ <u>ตลอดรอดฝั่ง</u>	73
		he still has his son, his mother, his sister and nephews, and he must help support all of them <u>until the very last day of their lives.</u>	66
19	รูหนีที่ไล่	พวกหนูที่อยู่ในรูเห็นมันเข้าก็ตกใจสุดขีดวิ่งหนีกันออกสุดลึกรูหนีที่ไล่เสียสิ้น	76
		At their sight, the rats panic and dart about in confusion, forgetting the <u>safe exits altogether.</u>	68
20	เจริญตาเจริญใจ	"...วัดเรามันทรุดโทรมเหลือเกิน มองไปทางไหนหาความ <u>เจริญตาเจริญใจ</u> ไม่ได้เลย"	81
		"...Our temple is so dilapidated, wherever you look, there's nothing <u>esthetically pleasing.</u> "	73
21	กันเขี้ยวกันงา	บางคนเช่าขิก <u>กันเขี้ยวกันงา</u> บางคนเช่าขิกกันลูกปืน กันมีด	87
		Some request phallic amulets <u>for protection against animal fangs or tusks</u> , others against bullets or knives.	77
22	มากบ้างน้อยบ้าง	ทุกวันจะมีคนมาขอเช่าปลัดขิกของหลวงตาแต่ไม่ได้ขาด หลวงตาแต่ไม่กะเกณฑ์ค่าเช่า <u>มากบ้างน้อยบ้าง</u> ตามแต่ศรัทธา	57
		Everyday people keep coming to Old Monk Tei to 'lease' his phallic amulets. The old monk does not quote any fee. <u>Donations are a matter of faith.</u>	77

ตารางที่ 12 (ต่อ) คำซ้อนใช้วิธีการแปลแบบถอดความ (48 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
23	หวานอมขมกลืน	กำนันเองก็รู้อยู่เต็มอกว่าแดงทน <u>หวานอมขมกลืน</u> อยู่ด้วย	127
		The kamnan is acutely aware that Taeng endures <u>the bitter along with the sweet</u> in his company.	107
24	ขะมักเขม้น	เขายังคงก่อเจดีย์ฝุ่นอย่าง <u>ขะมักเขม้น</u>	93
		and <u>eagerly proceed</u> with shaping a stupa out of dust	81
25	ยากดีมีจน	"...กูอยากเห็นครอบครัวของเรามีความสุข จะ <u>ยากดีมีจน</u> ยังไงไม่ใช่เรื่องสำคัญ..."	95
		"...I wanna see our family happy. Bein' <u>well off or poor</u> ain't that important..."	82
26	นั่งๆ นอนๆ	"ฉันทำอะไรที่ไหน แต่ฉันไปหางานทำที่กรุงเทพฯ เท่านั้น ที่จริงเขาน่าจะดีใจกันด้วยซ้ำที่ฉันไม่ได้มานั่งๆ นอนๆ อยู่กับบ้าน..."	95
		"What the heck did I do? I just went lookin' for a job in Bangkok. Actually, they should be happy I didn't <u>sit around and lie idly</u> at home..."	82
27	สะบักสะบอม	"ครับพี่ แต่ตอนนี้ผมอยากเห็นมัน <u>สะบักสะบอม</u> สักครั้ง แล้วจากนี้ค่อยว่ากันใหม่"	102
		"Indeed. But for now, what I want is to see him <u>battered to a pulp</u> this once. After that, we'll see what we do next."	87
28	จตๆ จ้องๆ	ทั้งคู่ปราดเข้ากลางเวที <u>จตๆ จ้องๆ</u> เสียงเชียร์ไพรด่า ไพรด่า ลั่นสนาม	104
		Both sides dart out to the center of the ring and <u>warily confront</u> each other.	89
29	คุณงามความดี	"...มันเป็นการประกาศให้รู้ถึง <u>คุณงามความดี</u> มีใจอันเป็นกุศลของคนนั้นๆ..."	123
		"... It's a way of acknowledging a person's <u>meritorious deeds</u> and goodness of heart..."	103
30	เจ็บปวดรวดร้าว	สิ่งที่เธอทำได้ก็แค่สะบัดหน้าไปมาอย่าง <u>เจ็บปวดรวดร้าว</u> ปานจะขาดใจ	144
		The only thing she had been able to do was to shake her head from side to side under the <u>unbearable pain</u> .	121
31	อึดอันตันใจ	เขาพูดได้เท่านั้นก็รู้สึก <u>อึดอันตันใจ</u> ยิ่งนัก	152
		Having said this, he suddenly feels <u>utterly dejected</u> .	127
32	เป็นกอบเป็นกำ	"แล้วถ้าเธอออกไปทำนาที่คิดว่าจะได้ <u>เป็นกอบเป็นกำ</u> สักแค่ไหน..."	156
		"If you go out to grow rice, <u>how well do you reckon you can do for yourself?</u> "	132

ตารางที่ 12 (ต่อ) คำสอนใช้วิธีการแปลแบบถอดความ (48 คำ)

ที่	คำสอน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
33	ลูกหลุกตา	มันจะถล่มลงมาวันแล้ววันเล่าจนนาที่กว้างสุดลูกหูลูกตามีแต่น้ำขาวเจิ่งไปจดขอบฟ้า	160
		they pour down inanelly day in day out till the fields, which stretch <u>as far as the eye can see</u> , are but a clear expanse of water touching the horizon	135
34	อเนจอนาถ	"...แสงพระธรรมไม่อาจส่องสว่างเข้าไปในหัวใจอันมืดบอดของพวกเขาได้ กระหม่อมอเนจอนาถใจหนักแล้ว...หลงพ้อ"	163
		"...The light of the Buddha's teachings is unable to enter their dark souls and blind hearts. I feel <u>totally hopeless</u> , O Lord."	138
35	ลืมหูลืมตา	"...ของจงดลบันดาลให้ครอบครัวของดิฉันได้ลืมหูลืมตาเสียทีเกิด อดอยาก ยากจนมานานนักหนาแล้ว เจ้าประคูน..."	167
		"...Please see to it that my family <u>gets a break</u> . We've lived in destitution for so long --"	141
36	ลมๆ แล้งๆ	"...บุญกุศลที่ฉันอยากได้ก็คือควายสักตัว ไม่ได้หวังลมๆ แล้งๆ ในชาติหน้า เหมือนแม่หรือ"	169
		"...The merit I wanna get right now is a buffalo. I don't dream <u>impossible dreams</u> about the next life like you do, mom."	143
37	ตะครันตะครอ	แกพยายามจะลุกขึ้น แต่พอยืดตัวก็ปวดจนสุดจะยืนได้ไหว เนื้อตัว ตะครันตะครอเหมือนจะเป็นไข้	176
		He tries to stand up, but as soon as he straightens up, it hurts too much for him to get up. He feels <u>chills and flushes</u> as if he had a fever.	147
38	รู้แล้วรู้รอด	มันทำได้อยู่อย่างเดียวก็คือนา ฉะนั้นมันจึงเดินเข้าโรงฆ่าสัตว์เสียให้รู้แล้วรู้รอด	180
		they are only good for one thing: toiling in the fields, so they walk into the slaughterhouse and <u>that's the end of that</u> .	152
39	อ้างว่างเปล่าเปลี่ยว	ข้าเจ้าความรู้สึกอ้างว่างเปล่าเปลี่ยวก็กระหน่ำซ้ำเติมเสียจนอยู่บ้านไม่ได้	203
		The feeling of <u>loss and void</u> is so acute, so persistent that he cannot stay at home any longer.	172
40	กระหน่ำซ้ำเติม	ข้าเจ้าความรู้สึกอ้างว่างเปล่าเปลี่ยวก็กระหน่ำซ้ำเติมเสียจนอยู่บ้านไม่ได้	203
		The feeling of loss and void is <u>so acute, so persistent</u> that he cannot stay at home any longer.	172

ตารางที่ 12 (ต่อ) คำสอนใช้วิธีการแปลแบบถอดความ (48 คำ)

ที่	คำสอน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
41	เงียบเหงาวังเวง	ขาดแดงไปเสียคนบ้านก็ดูเงียบเหงาวังเวงเหมือนร้าง	203
		Without Taeng, the house seems <u>empty and forlorn</u> as if it has been abandoned.	172
42	(ไม่มีพิษมีภัย	แต่บัดนี้เขารู้แล้วว่า งูที่หน้ากลัวที่สุดก็คืองูที่สงบเสงี่ยมเชื่องช้า ดูไม่มีพิษมีภัย อย่างงูเหลือมนี้เอง	216
		But now he comes to realize that the most frightening of them all is one that is unassuming, sluggish and <u>harmless-looking</u> like this yellow snake.	181
43	สึกพระสึกเจ้า	"นรกมันจะกินกบาลมึง จะสึกพระสึกเจ้า"	220
		"Ya'll go to hell, ya know, tryin' to <u>have a monk disrobe.</u> "	185
44	ทຸຣນຸຣາຍ	มันเลื้อยทຸຣນຸຣາຍ ลากหัวไปด้วย เลือดไหลนองพื้น	224
		The body <u>twitches and writhes away</u> , dragging the head along, blood squirting all over the floor.	187
45	พรากลูกพรากเมีย	"ข้าไม่อยากพูด - อีแดงก็ทีแล้ว ไปพรากลูกพรากเมียเข้ามา แล้วเป็นไง..."	227
		"I don't wanna say nothin', but look at what ya did with Taeng. Ya <u>broke up her family</u> and what did ya achieve?..."	190
46	เช่นเขี้ยวเคี้ยวฟัน	แกชี้หน้า <u>เช่นเขี้ยวเคี้ยวฟัน</u> ตัวสัน ทำทางอยากจะเข้าไปกระซอกผมตบเสียให้ สะใจ	229
		She points a finger at her face contemptuously, <u>gnashes her teeth in anger</u> and shakes all over, looking like she would like to pull her hair and slap her until she has exhausted her fury.	192
47	ลุ่มหลงมงาย	ทำไมไม่มีใครตำหนิติเตียนบ้าง กลับลุ่มหลงมงายกันไม่ลืมหูลืมตา หรือว่าพอ ห่มผ้าเหลืองก็เป็นคนดี	244
		Why isn't anyone criticizin' him? Instead, they all <u>blindly approve</u> everythin' he says and does. Or is it that puttin' on yellow robes automatically turns you into a good man?	203
48	แอ้อัดยัดเยียด	ผู้คนยังทยอยเข้ามาแอ้อัดยัดเยียดไม่ขาด กำนันจ้ำอ้าวๆ เบียดแทรกเข้ามาหา หลวงพ่อ	246
		More people <u>jostle in clamoring</u> . The kamnan quickens his pace, pushes his way through to the abbot	205

ตารางที่ 12 แสดงรายการคำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบยืดความหมายแล้วใช้วิธีการถอดความ (paraphrase) เป็นภาษาปลายทาง มีจำนวน 48 คำ โดยแบ่งเป็นคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 5 คำ (ร้อยละ 10.4) และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 43 คำ (ร้อยละ 89.6) โดยมีข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

(1) คำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 43 คำ ดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นคำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำ (โครงสร้าง 4/3) และคำซ้อนแบบมีสัมผัสกลางคำ (โครงสร้าง 4/1) ซึ่งคำซ้อนทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวมักจะมี ความหมายคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ดังนั้น จึงอาจอนุมานได้ว่า คำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำ และคำซ้อนประเภทมีสัมผัสกลางคำ ซึ่งส่วนใหญ่ความหมายของคำที่นำมาซ้อนกันจะคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกันนั้น มักใช้วิธีการแปลแบบถอดความ

(2) ในการพิจารณาความหมายของคำซ้อนนั้น คำซ้อนบางคำมีความหมายที่เด่นชัด ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำที่สอดคล้องกับความหมายที่เด่นชัดดังกล่าว เช่น เจริญตาเจริญใจ (esthetically pleasing) (ไม่มีพิษมีภัย (harmless-looking) เจ็บปวดตรวดร้าว (unbearable pain) แออัดยัดเยียด (jostle in clamoring) ในขณะที่คำซ้อนบางคำ ผู้แปลต้องใช้บริบทประกอบการตีความ เพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจน เช่น ลูกนกลูกกา (innocent lives) พรากลูกพรากเมีย (broke up her family) มากบ้างน้อยบ้าง (Donations are a matter of faith) และ ลมๆ แล้งๆ (impossible dream)

(3) ในการแปลคำซ้อนบางคำ ผู้แปลพยายามรักษาเสียงสัมผัสเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะเด่นของคำซ้อน หรือเลือกคำที่มักจะใช้เข้าคู่กันในภาษาปลายทางเพื่อให้ความหมายมีน้ำหนักมากขึ้น ได้แก่ กระหืดกระหอบ (panting and puffing) รันทดอดสู (aggrieved and ashamed) เจ็บเหงาวิ้งเวง (empty and forlorn) อ้างว่างเปล่าเปลี่ยว (loss and void) ทูรนทูราย (twitches and writhes away) และกระหน่ำซ้ำเติม (so acute, so persistent) ผู้แปลใช้โครงสร้าง คำคุณศัพท์ + and + คำคุณศัพท์ หรือ คำคุณศัพท์ + เครื่องหมาย comma + คำคุณศัพท์ จะเห็นได้ว่า การใช้โครงสร้างดังกล่าวในการแปลคำซ้อนสามารถสะท้อนลักษณะเด่นของคำซ้อนทั้งในแง่เสียงและความหมาย ในขณะที่ คำซ้อนบางคำ ผู้แปลต้องใช้คำหลายคำเพื่ออธิบายความหมายของคำซ้อน เช่น สะบักสะบอม (batter to a pulp) กำลังกินกำลังนอน (at an age when they need their grub to grow up on) ตลอดรอดฝั่ง (until the very last day of their lives) กันเขี้ยวกันงา (for protection against animal fangs or tusks) หวานอมขมกลืน (the bitter along with the sweet) ซึ่งผู้แปลเน้นในเรื่องของความหมายมากกว่ารูปแบบของคำซ้อน

5.3.4 วิธีแปลโดยใช้คำ/วลีในภาษาปลายทางแทนความหมาย

ตารางที่ 13 คำซ้อนแปลโดยใช้ คำ/วลีในภาษาปลายทางแทนความหมาย (29 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
1	ปนเปื้อน	"ผมไม่รู้ว่ามันจะเล่นงานผมตอนไหน ไอ้ครั้นผมจะตัวลงไม้ลงมือไปก่อน เกิดเรื่องแดงขึ้นมามากดทางการเมืองของผมก็ปนเปื้อนหมด..."	100
		"I don't know when he'll try to do me in. If I go after him first and am caught red-handed, my political future'll be <u>in jeopardy</u> ..."	86
2	ไม่รู้ไม่ชี้	เด็กชายทำไม่รู้ไม่ชี้ สายตาของเขายังคงกวาดไปวาดมาตามหมู่ดาว	1
		The boy <u>ignores</u> her, his eyes still roaming from one star pattern to the next.	7
3	คุ่มดีคุ่มร้าย	"ไม่มีอะไรหรอกครับ เขารู้กันทั้งบางว่าแกเป็นคนอย่างนั้นเอง แกคุ่มดีคุ่มร้ายอย่าไปถือสาเลยครับ"	34
		"There's nothing to it, Father. All the villagers around here say that's the way he is. He's a bit <u>wacky</u> , that's all. Don't mind him, Father."	34
4	เป็นผู้เป็นคน	เมื่อไหร่มันจะเป็นผู้เป็นคนกะเขาชะที – นางคิด	38
		When will he start actin' <u>responsible</u> like the rest of 'm?' she thinks.	38
5	อึดคัดขัดสน	ถ้ามันไม่ติดคุกก็คงไม่อึดคัดขัดสนยังงี้	39
		If he wasn't in jail, we wouldn't ve to be so <u>hard up</u> I'm sure	38
6	ต่อล้อต่อเถียง	บางคนเชื่อว่าอี้สู่นต่อล้อต่อเถียงกับชด เहांดำ ก็เพราะอวดเมียที่ไต่กันใหม่ๆ	45
		Some hold that Yeesun <u>quarreled</u> with Chot Black Cobra to impress his newly wedded wife	44
7	เจ้าก็เจ้าการ	"...มันกลับมาแล้ว ถ้ามันรู้ว่าแกเจ้าก็เจ้าการเอาเมียมันไปให้คนอื่นละก็เรื่องจะไปกันใหญ่..."	52
		"...Now that he's back, if he learns ya're the <u>busybody</u> who pushed his wife into another man's arms, ya'll be in big trouble..."	49
8	กระวนกระวาย	แล้วการรอคอยด้วยจิตใจอันกระวนกระวาย ฟุ้งซ่านนั้นมันให้ประโยชน์อะไรบ้าง	72
		But what will he gain by waiting, <u>confused</u> and anxious as he is?	65
9	ยินดียินร้าย	แกตอบไม่ยินดียินร้าย ตามองดูงูเลื้อยอาบแดดเหมือนพ่อตุลูลูกเล่นสนุก	88
		the old monk answers <u>indifferently</u> , eyeing the snakes slithering in the sunlight like a father watching his children at play	78

ตารางที่ 13 (ต่อ) คำซ้อนแปลโดยใช้ คำ/วลีในภาษาปลายทางแทนความหมาย (29 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
10	บ้านนอกคอกนา	ท่าทางของเขาเหมือนคนเมืองมากกว่าจะเป็นคน <u>บ้านนอกคอกนา</u>	91
		he looks more like a city man than a <u>country bumpkin</u>	79
11	ว่าแตกว่าตัน	"...แม่ก็ว่า <u>แตกว่าตัน</u> " เขาหมายถึงแม่ยาย	95
		"...and I <u>get an earful</u> from Mother." He means his mother-in-law.	85
12	ไม่บอกไม่กล่าว	"...ส่วนอีกระถินนะ เอ็งต้องเข้าใจว่ามันเป็นผู้หญิง อยู่ๆ ผัวก็ทิ้งไป <u>ไม่บอกไม่กล่าว</u> มันก็ยอมเสียใจน้อยใจเป็นธรรมดา..."	95
		"As for Krathin, you must understand she's a woman. When her man goes away <u>without a by-your-leave</u> , it's only natural she feels sad and slighted..."	82
13	(ไม่)สมน้ำสมเนื้อ	เขาคิดว่ามันไม่ <u>สมน้ำสมเนื้อ</u> กันนักที่จะเสี่ยงฆ่าคนเพราะเรื่องแค่นี้	101
		He thinks it's <u>unworthy</u> of him to risk killing someone over such a little matter.	86
14	เกรงอกเกรงใจ	แม่เข้ามานั่งข้างๆ เขา พูดอย่าง <u>เกรงอกเกรงใจ</u>	149
		His mother comes to sit beside him and says <u>humbly</u>	125
15	อิมหมีพิมัน	พวกเขาอยู่กันอย่างสุขสบายกินอย่าง <u>อิมหมีพิมัน</u>	179
		They live a happy comfy life and eat to <u>repletion</u> .	151
16	อดอยากปากแห้ง	และเจ้าพวกวัวพวกควายมันก็พลอย <u>อดอยากปากแห้ง</u> ไปด้วย	180
		These cows and buffalos are also <u>starving</u> .	151
17	ไหลมาเทมา	หลังจากนั้นแกก็มัวแต่สนใจกับเงินที่ <u>ไหลมาเทมา</u> ทุกวี่ทุกวัน แกมีความสุขที่มีเงินมากๆ	186
		After that, she absorbs herself in matters related to the money which keeps <u>flooding</u> in everyday. Having much money makes her happy	157
18	นั่งโศกนั่งเศร้า	"...ลืมไม่ได้รีไรงไ้อ้วเก่านะ วันๆ เขาแต่ <u>นั่งโศกนั่งเศร้า</u> ไม่ต้องทำมาหากินอะไรกันแล้ว"	186
		"...Cant' you forget the bastard at all? I see you <u>moping around</u> all day doing nothing useful anymore."	158
19	สะเงาะสะแงะ	เดิน <u>สะเงาะสะแงะ</u> ขึ้นบ้านพร้อมกับเรียกเมียเสียงลั่น	186
		then <u>lumbers</u> up to his house, calling his wife loudly all the while.	160

ตารางที่ 13 (ต่อ) คำซ้อนแปลโดยใช้ คำ/วลีในภาษาปลายทางแทนความหมาย (29 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
20	ใจบุญสุนทาน	นอกจากนี้บรรดาพวกใจบุญสุนทานยังถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะต้อง ไปนมัสการท่านเจ้าอาวาส	193
		Besides, <u>kind-hearted</u> folk that they are, they consider it indispensable to pay their respects to the abbot	163
21	มีดฟ้ามั่วดิน	ถึงวันทำพิธีพุทธาภิเษกผู้คนก็แห่กันมามีดฟ้ามั่วดิน เพื่อจะมาชมพิธีอัน มหัศจรรย์ตามที่หนังสือพิมพ์ได้ลงข่าว	195
		On the day the amulets are dedicated, <u>legions</u> converge on the monastery to watch the magnificent ceremony announced in the newspaper in these terms	164
22	อกสั้นขวัญหาย	เดียวกับปานยืนตะลึงนั่งงัน ไม่เคยคาดคิดแม้แต่อยากจะพบเหตุการณ์ที่น่า <u>อก</u> <u>สั้นขวัญหาย</u> เช่นนี้	224
		Term and Parn stand transfixed. They have never ever even imagined they'd witness an event as <u>horrible</u> as this.	188
23	ตะลึงพรึงเพริด	และไม่รู้ด้วยซ้ำไปว่านอกจากเดียวกับปานแล้วยังมีหญิงสาวนั่งมองอย่าง <u>ตะลึงพรึงเพริด</u> อยู่ในเรือใกล้ๆ โคนนั่นเอง	225
		and he is not aware that, apart from Term and Parn, there is a young woman watching <u>dumbfounded</u> in a boat near the knoll.	188
24	หน้าใหญ่ใจโต	"ใช่ซี ไม่เสียหาย แม่คนหน้าใหญ่ใจโต โคตรเหงำมันก็มี มันพากันไปได้ไม่เห็น จำเป็นที่มึงจะต้องไปแสบ"	226
		"True, there's no harm, ya <u>big-hearted</u> fool! He's got his own folks to take him there. There was no need for ya to butt in."	190
25	ต่อปากต่อคำ	อารมณ์โกรธพลุ่งๆ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรดี ยิ่ง <u>ต่อปากต่อคำ</u> ยิ่งรุนแรง	228
		He seethes with anger, but he does not know where to go from there, because the more they <u>quarrel</u> the fiercer the slanging match will become.	191
26	มีดครีมีมครีม	ฟ้าที่ <u>มีดครีมีมครีม</u> กลับเจิดจ้าสดใสในหัวใจของยี่สุน	237
		The <u>sullen</u> sky suddenly brightens in Yeesun's heart.	198
27	ขมาลาโทษ	จบท้ายด้วยเสียงขอขมาลาโทษหากทางวัดจัดการต้อนรับบกพร่อง	246
		and ending with an <u>apology</u> for any inconvenience caused by any deficiency the temple may be guilty of in its arrangements for the reception.	205

ตารางที่ 13 (ต่อ) คำซ้อนแปลโดยใช้ คำ/วลีในภาษาปลายทางแทนความหมาย (29 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
28	ถือโทษโกรธเคือง	"...แต่กระผมไม่ถือโทษโกรธเคืองเขาหรอกครับ กระผมขอโทษกรรมต่อกรรมของเขาได้..."	247
		"...but I am not <u>angry</u> at him. I can forgive him for his evil deed..."	206
29	วันผุดวันเกิด	และสาปแช่งยี่สุนให้ตกนรกโลกันต์ไม่มีวันผุดวันเกิดอีกต่อไป	250
		and lays a curse on Yeesun -- that he may fall to the deepest level of hell and never get a chance to be <u>reborn</u>	208

ตารางที่ 13 แสดงรายการคำซ้อนซึ่งแปลโดยใช้คำ/วลี ในภาษาปลายทางแทนความหมาย มีจำนวน 29 คำ โดยแบ่งเป็นคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์เพียง 1 คำ (ร้อยละ 3.4) และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 28 คำ (ร้อยละ 96.6) พบข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

(1) ในจำนวนคำซ้อนแบบ 4 หน่วยหรือมากกว่าที่ใช้วิธีการแปลดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นคำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำ (โครงสร้าง 4/3) และคำซ้อนที่มีสัมผัสกลางคำ (โครงสร้าง 4/1) โดยคำซ้อนทั้งสองประเภทดังกล่าวส่วนใหญ่ความหมายจะอยู่ในประเภทที่ 4 คือ มีความหมายคล้ายกันหรือทำนองเดียวกัน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า คำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำและคำซ้อนประเภทที่มีสัมผัสกลางคำ มักแปลโดยใช้คำ/วลี ในภาษาปลายทางแทนความหมายเช่นเดียวกัน

(2) วิธีการแปลนี้ ผู้แปลจะพิจารณาความหมายของคำซ้อน และใช้คำ/วลีในภาษาปลายทางแทนความหมายดังกล่าว บางครั้งอาจใช้เพียงคำเดียว เช่น คุ่มดีคุ่มร้าย (wacky) (ไม่)ยินดียินร้าย (indifferent) อิ่มหมีพื้มัน (repletion) ตะลึงพริ้งเพริด (dumbfounded) มีดครีมีอิมครีมี (sullen) หรือใช้วลี (phrase) ในภาษาปลายทางแทน เช่น อัดคัดขัดสน (hard up) นั่งโศกนั่งเศร้า (mope around) ว่าแดกว่าตัน (get an earful)

(3) คำแปลบางคำมีความหมายไม่ตรงตามต้นฉบับทีเดียว เช่น 'เกรงอกเกรงใจ' ซึ่งหมายถึง 'ไม่อยากจะให้ผู้อื่นรู้สึกลำบากเดือดร้อนรำคาญใจ' (www.royin.go.th) แต่ 'humble' มีความหมายว่า 'having or showing a modest or low estimate of one's importance' (www.oxforddictionaries.com) ทั้งนี้ คำดังกล่าวเป็นลักษณะเฉพาะของสังคมไทย ชาวต่างชาติต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมอาจไม่เข้าใจโน้ตศัพท์ของคำดังกล่าว และไม่มีคำในภาษาปลายทางที่มีความหมายตรงกัน หรือคำว่า 'นั่งโศกนั่งเศร้า' ซึ่งคำว่า 'โศกเศร้า' หมายถึง 'มีความทุกข์โศกเสียใจอาลัยอาวรณ์มาก' (www.royin.go.th) ผู้แปลเลือกใช้คำว่า 'mope around' ซึ่งแปลว่า 'wander about listlessly and aimlessly because of unhappiness or boredom' (www.oxforddictionaries.com) จะเห็นได้ว่า มีความหมายต่างไปจากต้นฉบับ หรือคำว่า 'โง่เขลา' คำว่า 'โง่เขลา' หมายถึง 'มีใจฟุ้งใฝ่ในการทำบุญ' (www.royin.go.th)

เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยเช่นกัน มีความหมายกว้างกว่าคำแปล 'kind-hearted' ซึ่งหมายถึง 'kind and generous' (www.macmillandictionary.com)

(4) นอกจากนี้ คำชื่อนบางคำมีความหมายที่เด่นชัด ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำที่สอดคล้องกับความหมายที่เด่นชัดดังกล่าว เช่น ถือโทษโกรธเคือง (angry) (ขอ)ขมาลาโทษ (apology) เจ้ากี้เจ้าการ (busybody) ออดอยากปากแห้ง (starving) ในขณะที่คำชื่อนบางคำ ผู้แปลต้องอาศัยบริบทในการช่วยพิจารณาความหมายของคำชื่อน เช่น เป็นผู้เป็นคน (responsible) (ไม่)สมน้ำสมเนื้อ (unworthy) และ เกรงอกเกรงใจ (humbly)

5.4.5 วิธีแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง

ตารางที่ 14 คำชื่อนแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง (27 คำ)

ที่	คำชื่อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
1	ป็นปึง	"ดีเหมือนกัน แต่ละคนทำ <u>ป็นปึง</u> กับฉันทั้งนั้น จะว่ากันยังไงก็บอกมา"	94
		"Sure. Everyone's <u>givin'</u> me the cold shoulder. Tell me what it is they want of me..."	82
2	พลิกซ้ายพลิกขวา	นอนแล้วก็ยัง <u>พลิกซ้ายพลิกขวา</u> หัวใจยังเต้นหนัก ๆ ความอึดอัดภาควิชากรรมยังคงค้ำอยู่ในอก	7
		Lying down he keeps <u>tossing and turning</u> , his heart thumping, his chest bursting with elation and pride.	12
3	เทียบหน้าเทียบตา	ความมุ่งมั่นที่จะบูรณะวัดให้ <u>เทียบหน้าเทียบตา</u> วัดอื่นชักคลอนแคลน	29
		His strong determination to restore the temple to put it <u>on a par with</u> others begins to wobble.	31
4	หัวใจหัวใจ	"...แล้วกำหนดรู้ใหม่ว่าลองคนเรารักใครชอบใครเคารพหนักถือใครแล้วละก็ไม่ว่ากำหนดจะทำอะไร ต้องการอะไร รับรองว่าเขาทุ่ม <u>หัวใจหัวใจ</u> ให้เลยทีเดียวน"	30
		"And you know what? When we love, when we like, when we respect someone, we're ready to <u>move heaven and earth</u> to help him in whatever he does or wants."	31
5	ซึกซึกซึ่ระวาง	"ก็แน่ละซิ ใครมันจะมาเอาลูกเขยจนๆ แถม <u>ซึกซึกซึ่ระวาง</u> อีกด้วยเล่า"	41
		"Oh sure. Who'd want a poor in-law, and one that's <u>doin'</u> time into the bargain?"	40

ตารางที่ 14 (ต่อ) คำซ้อนแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง (27 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
6	แทบเป็นแทบตาย	"...แต่ยิ่งซื้อเท่าไรนักโทษก็ยิ่งเหนื่อยมากเท่านั้น ทำงานกัน <u>แทบเป็นแทบตาย</u> ทางคุณให้คิดเดี่ยว..."	41
		"...But the more they bought, the harder we had to work. We worked our <u>asses off</u> , and for a pittance as well..."	40
7	สำรวจตรวจตรา	แม่จับแขนทั้งสองข้างแล้วถอยออกมาก้าวหนึ่งมองอย่างสำรวจตรวจตรา	53
		His mother holds him at arm' length and <u>gives him a thorough once-over</u> .	50
8	หุนหันพลันแล่น	"ก็ลองดู แต่กูขอร้องว่าอย่า <u>หุนหันพลันแล่น</u> ..."	61
		Well, try, but promise me one thing: don't <u>act rash on the spur of the moment</u> ..."	56
9	สิ้นเรื่องสิ้นราว	และที่วิตกหนักหนาก็คือยี่สุนัไม่ยอมเผยหน้ามาให้เห็น มาพูดกันให้ <u>สิ้นเรื่องสิ้นราว</u>	53
		And what bothers him most is that Yeusun has yet to show up to settle the matter <u>once and for all</u> .	50
10	ทุกเมื่อเชื่อวัน	นอกจากความปวดร้าวใจอยู่ <u>ทุกเมื่อเชื่อวัน</u>	72
		Nothing but constant heartaches as are his lot now, <u>day in day out</u> .	65
11	(ไม่)ใช้ลูกใช้เชื้อ	"...คนอื่นที่ไม่ <u>ใช้ลูกใช้เชื้อ</u> เขายังมีน้ำใจยิ่งกว่าลูกตัวเองเสียอีก"	93
		"...There's plenty of people who ain't my <u>flesh and blood</u> who take better care of me than my own son."	80
12	ปีกกล้าขาแข็ง	"เดี๋ยวนี้มึง <u>ปีกกล้าขาแข็ง</u> แล้ว พูดยอะไรไม่ได้..."	93
		"Now ya can <u>stand on yar own feet</u> , ya no wanna listen to no one --"	81
13	ยิ้มย่องผ่องใส	กำนันกลับบ้านด้วยอาการ <u>ยิ้มย่องผ่องใส</u> ทุกอย่างล้วนเข้าข้างเขาหมด	103
		The kamnan returns home <u>on cloud nine</u> . Everything is going his way.	88
14	เป็นหูเป็นตา	"...อาตมาไม่ค่อยถนัดเรื่องแบบนี้สัก อยากรจะขอแรงโยมกำนันช่วย <u>เป็นหูเป็นตา</u> ให้บ้าง"	123
		"...I'm no good at this sort of thing, so I'd be grateful if you could <u>keep an eye on</u> things for me."	103
15	ตากแดดตากฝน	"...ผมเองไม่เอาอะไรหรอก แต่ที่ทำก็เพราะอยากให้น้องๆ มีงานทำจะได้ไม่ต้อง <u>ตากแดดตากฝน</u> อยู่แต่กลางทุ่งกลางท่า..."	128
		"...Myself, I don't expect anything out of it, but I'm doing it because I want my young relatives here to have some work to do without having to <u>break your back</u> out there in the fields..."	108

ตารางที่ 14 (ต่อ) คำซ้อนแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง (27 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
16	ที่ต่ำที่สูง	"เออ ดีเหมือนกัน มันจะได้รู้สึก <u>รู้ที่ต่ำที่สูง</u> เสียมั่ง ไอ้คนพรรคนี้มันคงคดๆ นี่แหละ ยางหัวไม่ตกเป็นไม่รู้สึกละ"	146
		"Er -- good idea. That'll teach him to <u>know his place in the world</u> . People like 'im are like toads. If ya don't skin 'm alive they feel nothin'."	124
17	เป็นคั่งเป็นแคว	เมื่อพวกเขากลับกันไปแล้วก็เที่ยวไปคุยโอ้อวดกับพวกที่ยังไม่มีโอกาส <u>มาเห็นเป็นคั่งเป็นแคว</u> เป็นการอวดความดีเด่นของตัวเองไปอีกรูปอย่างหนึ่งด้วย	165
		Afterward, they will be able to brag about it <u>at great length</u> with those who still haven't had the opportunity to go, thus proclaiming their own excellence.	140
18	ลำบากยากจน	"ชาตินี้มัน <u>ลำบากยากจน</u> นัก ก็ต้องทำบุญไว้แหละเจ้าคะ เกิดชาติหน้าฉันใดจะได้ไม่ลำบากลำบากเหมือนชาตินี้อีก"	168
		"This life is <u>a valley of tears</u> for me, Father. That's why I must make merit, so that in my next life I won't have to suffer like I do now."	141- 142
19	เป็นตุเป็นตะ	แม่เชื่อ <u>เป็นตุเป็นตะ</u> ไปวัดแทบทุกวัน พร้อมกับเงินที่เอาจากเขาไปประเคนใส่วัด	170
		His mother's belief is <u>cast-iron</u> . She scurries to the temple almost everyday, taking his money with her to hand over to the monks.	143
20	รู้ดีรู้ชั่ว	"ถามมันให้ <u>รู้ดีรู้ชั่ว</u> กันไปเลยดีกว่า ว่าแกลังทำขึ้นมาหรือว่ามันเกิดขึ้นจริงๆ"	174
		I'd better go and find out from him <u>once and for all</u> if he did it on purpose or if it truly did happen.'	146
21	สำเร็จสำเร็จ	"หย่าเรอะ ฉันไม่ใช่ควายนี่จะได้หย่าให้เธอไป <u>สำเร็จสำเร็จ</u> กับมัน"	186
		"Divorced? I'm not a buffalo. I'm not stupid enough to divorce you for you to be <u>in seventh heaven</u> with him."	158
22	ข้ามน้ำข้ามทุ่ง	ซึ่งชื่อเสียงของท่านได้ขจรขยาย <u>ข้ามน้ำข้ามทุ่ง</u> ไปทั่วทั้งภาคกลาง	193
		whose fame has spread <u>far and wide</u> all over the central region of the country	163
23	ก้มหน้าก้มตา	ยี่สุนไม่กล้าจะออกปากลงแขกกับเพื่อนบ้าน ด้วยเกรงว่าจะถูกปฏิเสธ จึง <u>ก้มหน้าก้มตา</u> ทำกันสองคนพี่น้อง	199
		Yeesun does not dare ask for help from his neighbors for fear of being spurned, so brother and sister <u>roll up their sleeves</u> and toil away on their own.	163

ตารางที่ 14 (ต่อ) คำซ้อนแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง (27 คำ)

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
24	กะจิตกะใจ	ยี่สุนเงียบไปอึดใจ เขาไม่มี <u>กะจิตกะใจ</u> จะเล่าเลย แต่ไม่ยอมให้ลูกผิดหวัง	234
		Yeesun remains silent for a moment. He is <u>in no mood</u> for it, but he does not want to disappoint his son	195
25	ร้องห่มร้องไห้	พูดไปก็ไม่มีประโยชน์เดี๋ยวแม่ก็ <u>ร้องห่มร้องไห้</u> อีก	241
		There's no point in arguing with her, she'll only <u>burst into tears</u> .	201
26	ซุลมุนวุ่นวาย	บนศาลาการเปรียญ <u>ซุลมุนวุ่นวาย</u> เสียงสั่งงานกันเอะอะ	244
		The sermon hall is <u>hustle and bustle</u> , resounding with a cacophony of orders and instructions.	203
27	กระปรี้กระเปร่า	มัคทายกพูดใส่ไมโครโฟนเสียงดังและสูงขึ้นจนเหงื่อชุ่มใบหน้าแต่ท่าทาง <u>กระปรี้กระเปร่า</u>	245
		The temple secretary talks into the microphone with a loud, increasingly shrill voice. Sweat coats his face, yet he still looks <u> hale and hearty</u> .	204

ตารางที่ 14 แสดงรายการคำซ้อนซึ่งแปลโดยใช้สำนวนที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล จำนวน 27 คำ แบ่งเป็นคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 1 คำ (ร้อยละ 3.7) คือคำว่า 'ป็นิ่ง' (give somebody the cold shoulder) และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 26 คำ (ร้อยละ 96.3) พบข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

(1) คำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่าที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือในเชิงอุปมา (ค 4/6) มักจะใช้วิธีการแปลนี้ ดังนั้น จึงอาจอนุมานได้ว่า คำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่าที่มีความหมายในลักษณะเชิงเปรียบเทียบหรือในเชิงอุปมา มักใช้วิธีการแปลโดยใช้สำนวนของภาษาปลายทาง

(2) การเลือกใช้สำนวนในภาษาปลายทาง บางสำนวนมีความหมายตรงตามต้นฉบับ เช่น

- 'เป็นหูเป็นตา' ความหมายคือ 'ช่วยสอดรับฟังและดูแลรักษาแทน' (www.royin.go.th) ผู้แปลใช้สำนวน 'keep an eye on' ซึ่งแปลว่า 'to watch someone or something; to monitor someone or something closely' (www.thefreedictionary.com)

- '(ไม่มี) กะจิตกะใจ' ซึ่งหมายถึง 'ไม่มีจิตใจจะทำอะไร หมดกำลังใจ ตรงกับสำนวนในภาษาปลายทางคือ 'in no mood to do something' ซึ่งแปลว่า 'not feeling like doing something; not wishing to do something' (www.thefreedictionary.com)

- 'ลำบากยากจน' เป็นคำซ้อนที่นำคำว่า 'ลำบาก' และ 'ยากจน' มารวมกัน มีความหมายเป็นไปในทำนองเดียวกัน แสดงถึงความลำบากกายหรือใจ และไร้ทรัพย์สิน ผู้แปลเลือกใช้สำนวน 'a valley of tears' ซึ่ง wikipedia.org ให้ความหมายว่า 'a Christian phrase referring to the tribulations of life that Christian doctrine says are left behind only when one leaves the world and enters heaven' เป็นสำนวนที่แสดงนัยตรงตามต้นฉบับคือ ความเชื่อเรื่องชาตินี้และชาติหน้า

ในขณะที่บางสำนวน ผู้แปลเลือกที่จะเน้นเรื่องเสียงสัมผัสมากกว่า ความหมายของสำนวนไม่ตรงตามต้นฉบับที่เดิวนัก เช่น

- 'ซุกมุ่นุ่นวาย' เป็นคำซ้อนที่นำคำว่า 'ซุกมุ่น' มาซ้อนกับ 'วุ่นวาย' ความหมายเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ สับสน ไม่สงบ ไม่เป็นระเบียบ ส่วนสำนวน 'hustle and bustle' มักใช้ในความหมายชีวิตที่เร่งรีบและความอึกทึกในเมืองใหญ่ 'busy and noisy activity' เช่นตัวอย่าง He wanted a little cottage far away from the hustle and bustle of city life. (www.thefreedictionary.com)

- 'กระปรี้กระเปร่า' ความหมายคือ 'แคล่วคล่องว่องไว เพราะมีกำลังวังชา, กระฉับกระเฉง, ไม่นีบนาบ' (www.royin.go.th) ส่วนสำนวน 'hale and hearty' หมายถึง 'strong and healthy' เช่นตัวอย่าง The young infant was hale and hearty. (www.thefreedictionary.com) ใช้ในความหมายสุขภาพแข็งแรง

สำนวนอื่นๆ ที่ความหมายไม่ตรงตามต้นฉบับ เช่น

- 'เป็นคั่งเป็นแคว' ความหมายคือ อาการที่เล่าเป็นเรื่องเป็นราวยืดยาวติดต่อกันเหมือนกับรู้เห็นมาด้วยตนเอง (www.royin.go.th) ส่วนสำนวน 'at great length' หมายถึง ระยะเวลาที่ยาวนาน 'for a long period of time' ตัวอย่างเช่น The lawyer questioned the witness at great length.

(www.thefreedictionary.com)

- 'ปักหลักขาแข็ง' มีความหมายในเชิงตำหนิติเตียนผู้น้อย (www.royin.go.th) ส่วนสำนวน 'stand on own feet' มีความหมายค่อนข้างไปในเชิงบวก หมายถึง 'to be independent and responsible for oneself' (www.thefreedictionary.com)

(3) คำซ้อนบางคำมีความหมายเด่นชัด ผู้แปลสามารถเลือกใช้สำนวนที่ตรงกับความหมายดังกล่าวได้โดยตรง เช่น

- 'ร้องไห้ร้องให้' ผู้แปลใช้สำนวน 'burst into tears' หรือ 'ทุกเมื่อเชื่อวัน' ใช้สำนวนว่า 'day in day out' ซึ่งแปลว่า 'every day for a long time' (www.macmillandictionary.com)

- 'สำเร็จสำราญ' ผู้แปลเลือกใช้สำนวน 'in seventh heaven' ซึ่งแปลว่า 'to be extremely happy' ดังตัวอย่าง Since they got married, they've been in seventh heaven.

(www.dictionary.cambridge.org)

- 'ยิ้มย่องผ่องใส' ใช้สำนวน 'on cloud nine' ซึ่งแปลว่า 'very happy' ดังตัวอย่าง She just bought her first new car and she's on cloud nine. (www.thefreedictionary.com)

ในขณะที่คำซ้อนบางคำ ผู้แปลต้องอาศัยบริบทช่วยในการตีความ เพื่อเลือกสำนวนในภาษาปลายทางให้ตรงกับความหมาย เช่น

- 'พลิกซ้ายพลิกขวา' ผู้แปลใช้สำนวน 'toss and turn' ซึ่งแปลว่า 'to be unable to sleep because of worrying' (www.thefreedictionary.com)

- 'ตากแดดตากฝน' ผู้แปลใช้สำนวน 'break one's back' ซึ่งแปลว่า 'to put a lot of effort into doing something' (www.thefreedictionary.com)

- 'ข้ามน้ำข้ามทุ่ง' ผู้แปลใช้สำนวน 'far and wide' ซึ่งหมายถึง ทุกหนทุกแห่ง

- 'ก้มหน้าก้มตา' ผู้แปลใช้สำนวน 'roll up sleeves' แปลว่า 'to prepare for hard work' (www.thefreedictionary.com) และใช้คำกริยา 'toil' ซึ่งแปลว่า 'hard work, especially work that makes you feel physically tired' มาขยายความหมายเพิ่ม

5.3.6 วิธีแปลแบบอื่น ๆ

ตารางที่ 15 คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบอื่น ๆ

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
1	ซ้ำซาก	วันคืนหมุนเวียนซ้ำซาก ชีวิตผู้คนชาวโคกพระนางยังดำเนินไปอย่างซึมเซา	48
		The days and nights <u>keep chasing</u> each other. Life for the Khoak Phranang folk goes on dull as ever.	45
2	ครอบครอง	ความหงุดหงิดเข้าครอบครองสมาธิจนไม่สามารถจะทำพิธีต่อไปได้	174
		Annoyance <u>disrupts</u> his concentration to the point that he cannot continue with the ritual.	145
3	ยิ่งยวด	นอกจากนี้บรรดาพวกใจบุญสุนทานยังถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะต้องไปนมัสการท่านเจ้าอาวาส	193
		Besides, kind-hearted folk that they are, they consider it <u>indispensable</u> to pay their respects to the abbot	163

ตารางที่ 15 คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลแบบอื่นๆ

ที่	คำซ้อน	ต้นฉบับ / ฉบับแปล	หน้า
4	มีเรียวมีแรง	"กูเห็นมึงพูดยั้งจ้ทุกที แล้วก็ไปซ้กที กูเป็นห่วงมัน <u>มีเรียวมีแรง</u> หูตาดีสัก หนอยกูไม่จ้อมึงหรือ"	39
		"Yeah, that' what I always hear ya say, but ya never go. I worry myself sick 'bout him. If it wasn't for my <u>failin' health</u> and useless eyes. I wouldn't be abeggin' ya to be sure."	39
5	สงบเสงี่ยม	แต่บัดนี้เขารู้แล้วว่า งูที่หนักกลัวที่สุดก็คืองูที่ <u>สงบเสงี่ยม</u> เขื่องซ่า ดูไม่มีพิษมีภัย อย่างงูเหลือมนี้เอง	216
		But now he comes to realize that the most frightening of them all is one that is <u>unassuming</u> , sluggish and harmless-looking like this yellow snake.	181

ตารางที่ 15 แสดงรายการคำซ้อนซึ่งใช้กลวิธีการแปลแบบอื่นๆ จำนวน 5 คำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) วิธีการแปลแบบรวบรวมความ ได้แก่ 'ซ้าซาก' ผู้แปลใช้คำว่า 'keep chasing' ซึ่งรวมทั้งคำว่า 'หมุนเวียน' และ 'ซ้าซาก' เข้าด้วยกัน และคำว่า 'ยั้งยวด' ผู้แปลใช้ว่า 'indispensable' ซึ่งแปลว่า 'extremely important and necessary' (www.merriam-webster.com) ซึ่งรวมคำว่า 'ความจำเป็น' และ 'ยั้งยวด' เข้าด้วยกัน เพื่อให้บทแปลมีความกระชับขึ้น

(2) วิธีการแปลแบบเปลี่ยนมุมมอง (Modulation) ได้แก่คำว่า 'ครอบครอง' ผู้แปลใช้คำว่า 'disrupt' ซึ่งแสดงความสัมพันธ์แบบ cause- effect เหตุคือความหงุดหงิดเข้าครอบครองสมาธิ ทำให้สมาธิถูกทำลาย (disrupt) 'มีเรียวมีแรง' ผู้แปลเปลี่ยนมุมมองเป็นการปฏิเสธ เนื่องจากในบริบทเป็นประโยคเงื่อนไข ถ้าแม่ของยี่สุนมีเรียวมีแรง และหูตาดี ก็จะไปเยี่ยมยี่สุนซึ่งต้องโทษอยู่ในคุก ผู้แปลใช้คำว่า 'falling health' ซึ่งแปลว่า สุขภาพไม่ดี และ 'สงบเสงี่ยม' แปลว่า 'ระงับกิริยาวาจาด้วยความสุภาพเรียบร้อย' (www.royin.go.th) ผู้แปลใช้ 'unassuming' ซึ่งก็คือ 'not assuming' หมายถึง 'not having or showing a desire to be noticed, praised, etc.' (www.merriam-webster.com) เป็นการเปลี่ยนมุมมองเป็นปฏิเสธ

5.4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง ความหมาย และกลวิธีการแปลคำซ้อน

ในส่วนนี้จะนำเสนอผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง ความหมาย และกลวิธีการแปลคำซ้อน โดยจะวิเคราะห์เฉพาะความสัมพันธ์ของคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า เนื่องจากคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ ส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ทั้งนี้ เพราะความหมายของคำซ้อนผูกแน่นกับรูปภาษาจนความหมายปรากฏชัดเจนเพียงความหมายเดียว จึงสามารถพิจารณาหาคำแปลในภาษาปลายทางได้โดยตรง ต่างจากคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่าที่ต้องพิจารณาโครงสร้างและความหมายของคำซ้อนก่อนจึงจะทราบความหมายที่แน่ชัด โดยผลการศึกษาจะนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ

5.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคำซ้อนและกลวิธีการแปล

5.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำซ้อนและกลวิธีการแปล

5.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคำซ้อนและกลวิธีการแปล

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้างคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า ซึ่งมี 8 รูปแบบ กับกลวิธีการแปลคำซ้อนแต่ละวิธี

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคำซ้อนและกลวิธีการแปล

โครงสร้างคำซ้อน	กลวิธีการแปล					รวม
	ตรงตัว	ถอดความ	แทนด้วยคำ/วลี	สำนวนภาษาปลายทาง	อื่นๆ	
มีสัมผัสกลางคำ (4/1)	1	14	10	4	-	29 (25.2)
คำซ้อนสลับ (4/2)	1	-	1	1	-	3 (2.6)
ประเภทคู่ซ้อนซ้ำ (4/3)	8	15	11	10	2	46 (40.0)
ประเภทคู่ซ้อนต่าง (4/4)	1	2	2	5	-	10 (8.7)
คำซ้อนสร้อย (4/5)	2	-	-	1	-	3 (2.6)
คำซ้ำมาซ้อนกัน (4/6)	-	4	-	-	-	4 (3.5)
คำซ้อนมาซ้อนกัน (4/7)	3	2	-	2	-	7 (6.1)
คำซ้อนเสียง (4/8)	0	6	4	3	-	13 (11.3)
รวม	16 (13.9)	43 (37.4)	28 (24.3)	26 (22.6)	2 (1.7)	115 (100.0)

จากตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่า โครงสร้างคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่าที่พบมากที่สุด คือ ประเภทคู่ซ้อนซ้ำ จำนวน 46 คำ (ร้อยละ 40.0) รองลงมาคือ คำซ้อนประเภทมีสัมผัสกลางคำ จำนวน 29 คำ (ร้อยละ 25.2) และลำดับที่สามคือ คำซ้อนเสียง จำนวน 13 คำ (ร้อยละ 11.3) ซึ่งคำซ้อนทั้งสามประเภทดังกล่าวใช้วิธีการแปลแบบถอดความ (paraphrase) มากที่สุด คือ 15 14 และ 6 คำ ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากคำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำ และคำซ้อนประเภทมีสัมผัสกลางคำ มักจะมีความหมายของคำที่นำมาซ้อนกันคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ทำให้บางครั้งไม่สามารถหาคำแปลที่ครอบคลุมความหมายได้ทั้งหมด จึงใช้การถอดความเพื่อที่จะอธิบายความหมายได้อย่างครบถ้วน ส่วนคำซ้อนเพื่อเสียงนั้น เน้นประโยชน์ทางด้านเสียงเป็นสำคัญ ความหมายจึงไม่ปรากฏชัดเจนที่รูปภาพ จึงใช้วิธีแปลแบบถอดความเพื่ออธิบายความหมายของคำซ้อนเสียงดังกล่าว

5.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำซ้อนและกลวิธีการแปล

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ความหมายของคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่าซึ่งมี 7 รูปแบบ กับกลวิธีการแปลแต่ละวิธี

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำซ้อนและกลวิธีการแปล

ความหมายของคำซ้อน	กลวิธีการแปล					รวม
	ตรงตัว	ถอดความ	แทนด้วยคำ/วลี	สำนวนภาษา ปลายทาง	อื่นๆ	
อยู่ที่คำหน้า (ค 4/1)	4	3	2	1	-	10 (8.7)
อยู่ที่คำหลัง (ค 4/2)	2	5	1	1	1	10 (8.7)
อยู่ที่คำต้นและท้าย (ค 4/3)	-	-	-	1	-	1 (0.9)
คล้ายกัน/ ทำนองเดียวกัน (ค 4/4)	10	19	11	8	1	49 (42.6)
ต่างจากเดิม (ค 4/5)	-	2	3	2	-	7 (6.1)
เปรียบเทียบ/ อุปมา (ค 4/6)	-	9	7	11	-	27 (23.5)
คำซ้อนเพื่อเสียง (4/7)	-	5	4	2	-	11 (9.6)
รวม	16 (13.9)	43 (37.4)	28 (24.3)	26 (22.6)	2 (1.7)	115 (100.0)

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่า ความหมายของคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า ที่พบมากที่สุดคือ ความหมายของคำที่นำมาซ้อนคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน จำนวน 49 คำ (ร้อยละ 42.6) รองลงมาคือ ความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือในเชิงอุปมา จำนวน 27 คำ (ร้อยละ 23.5) และลำดับที่สามคือ ความหมายของคำซ้อนเพื่อเสียง จำนวน 11 คำ (ร้อยละ 9.6) ซึ่งความหมายของคำซ้อนจะมีความสัมพันธ์กับกลวิธีการแปล คือ

(1) คำซ้อนที่มีความหมายคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน (ค 4/4) ส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลแบบถอดความ เพื่อให้สามารถครอบคลุมความหมายของคำซ้อนได้ทั้งหมด

(2) คำซ้อนที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือในเชิงอุปมา (ค4/6) ส่วนใหญ่แปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทางมากที่สุด นับเป็นวิธีแปลที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง โดยเฉพาะหากสำนวนแปลที่เลือกใช้มีความหมายตรงตามต้นฉบับและมีสัมผัสเสียงของคำ จะช่วยสะท้อนลักษณะเด่นของคำซ้อนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ คำซ้อนประเภทนี้ ยังใช้วิธีการแปลแบบถอดความเป็นจำนวนมากเช่นกัน เนื่องจาก คำซ้อนที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือเชิงอุปมามากเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ ทำให้ไม่อาจหาคำแปลหรือสำนวนในภาษาปลายทางที่ตรงกันได้ทุกประการ

(3) ความหมายที่เกิดจากคำซ้อนเพื่อเสียง (ค 4/7) ส่วนใหญ่ใช้วิธีแปลแบบถอดความ เนื่องจากคำซ้อนเพื่อเสียงเป็นการซ้อนคำเพื่อประโยชน์ทางด้านเสียง ให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น ความหมายที่เกิดจากคำซ้อนเสียงจึงไม่ได้ปรากฏชัดเจนตามรูปภาษา ดังนั้น จึงต้องใช้วิธีการแปลแบบถอดความ

ผลการศึกษาในบทนี้ สามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า ตัวอย่างคำซ้อนจำนวน 150 คำ ที่รวบรวมจากนวนิยายเรื่อง *งู* ของวิมล ไทรนันทน์ ประกอบด้วยคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 35 คำ และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 115 คำ เมื่อนำคำซ้อนทั้งหมดดังกล่าวมาเทียบเคียงกับฉบับแปลเรื่อง *Snakes* โดยมาร์แชล บาร์นส์ พบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลคำซ้อนดังนี้ (1) การแปลแบบตรงตัว (2) การแปลแบบเทียบเคียง (3) การแปลแบบถอดความ (4) การใช้คำ/วลีในภาษาปลายทางแทน (5) การใช้สำนวนของภาษาปลายทาง และ (6) วิธีการแปลแบบอื่นๆ โดยคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า ใช้วิธีการแปลแบบถอดความมากที่สุด นอกจากนี้ ยังพบว่าโครงสร้างและความหมายของคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า มีความสัมพันธ์กับกลวิธีการแปลคำซ้อน

บทที่ 6

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษากลวิธีการแปลคำช้อนในบทแปลภาษาอังกฤษเรื่อง **Snakes** โดย มาร์แชล บาร์ริงส์ ซึ่งแปลจากนวนิยายเรื่อง **งู** ของวิมล ไทรนิมโนล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษา ประเภท โครงสร้าง และความหมายของคำช้อน และ (2) ศึกษาวิธีการแปลคำช้อน ทั้งนี้ เนื่องจาก คำช้อนเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของภาษาไทย มีองค์ประกอบครบถ้วนทั้งในแง่ของเสียงและความหมาย จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าในการแปลคำช้อน ผู้แปลมีแนวทางการแปลเป็นภาษาอังกฤษอย่างไรเพื่อถ่ายทอดความหมายและลักษณะเฉพาะของคำช้อน งานวิจัยนี้ได้ตั้งสมมติฐานว่า การแปลคำช้อนจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในฉบับแปลเรื่อง **Snakes** มีการใช้กลวิธีการแปลที่หลากหลาย ได้แก่ การแปลแบบตรงตัว การแปลแบบเทียบเคียง การแปลแบบถอดความ การแปลโดยใช้คำ/วลีในภาษาปลายทาง การแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง และวิธีการแปลแบบอื่นๆ นอกจากนี้ การศึกษาโครงสร้างและความหมายของคำช้อนจะช่วยให้สามารถสรุปกลวิธีการแปลคำช้อนได้

การศึกษานี้ ใช้ตัวอย่างคำช้อนจำนวน 150 คำ จากคำช้อนทั้งหมดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง **งู** จำนวน 483 คำ โดยแบ่งเป็นคำช้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 35 คำ และคำช้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 115 คำ ใช้แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการแปล แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับของ Nord และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคำช้อน เป็นกรอบในการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอภิปรายผลการศึกษา โดยจะนำเสนอผลการศึกษิตามหัวข้อย่อย ดังนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.2 อภิปรายผลการศึกษา

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 ผลการศึกษาโครงสร้างของคำช้อน

จากการศึกษาโครงสร้างคำช้อนจำนวน 150 คำ สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

6.1.1.1 โครงสร้างคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ที่ใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์มี 7 รูปแบบ ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างคำซ้อนจำนวน 35 คำ พบว่า คำซ้อนที่มีโครงสร้างแบบพยางค์ที่ 1 และ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระต่างกัน ตัวสะกดต่างกันหรือไม่มีตัวสะกด (2/3) มีจำนวนมากที่สุดคือ 21 คำ (ร้อยละ 60.0) เช่น คับแค้น แดกดัน ปั่นปิ้ง อุดอู้ รองลงมาคือโครงสร้างแบบพยางค์ที่ 1 และ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระต่างกัน ตัวสะกดเหมือนกัน (2/2) จำนวน 7 คำ (ร้อยละ 20.0) เช่น โง่งเงน ผลุนผลัน พรวดพราด และลำดับที่สามคือ โครงสร้างแบบพยางค์ที่ 1 และ 2 มีพยัญชนะต้นเหมือนกัน สระเหมือนกัน ตัวสะกดต่างกันหรือไม่มีตัวสะกด (2/1) จำนวน 3 คำ (ร้อยละ 8.6) ได้แก่ เบียดเบียน ครอบครอง และทาบทาม

6.1.1.2 โครงสร้างคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่าที่ใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์มี 8 รูปแบบ ผลการศึกษาคำซ้อนจำนวน 115 คำ พบว่า คำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำ (4/3) มีจำนวนมากที่สุดคือ 46 คำ (ร้อยละ 40.0) เช่น เจริญตาเจริญใจ ต่อล้อต่อเถียง เกรงอกเกรงใจ รองลงมาคือ คำซ้อนประเภทที่มีสัมผัสกลางคำ (4/1) จำนวน 29 คำ (ร้อยละ 25.2) เช่น อัดอั้นตันใจ รันทดอดสู หุนหันพลันแล่น ลำดับที่สามคือ คำซ้อนเสียง (4/8) จำนวน 13 คำ (ร้อยละ 11.3) เช่น กระปรี้กระเปร่า ตะครันตะครอ สะเงาะสะแงะ

6.1.2 ผลการศึกษาความหมายของคำซ้อน

จากการศึกษาความหมายของคำซ้อนจำนวน 150 คำ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

6.1.2.1 จากกรอบการวิเคราะห์ความหมายของคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ ทั้ง 6 รูปแบบ ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คำ พบว่า คำซ้อนที่ความหมายอยู่ที่ทั้งสองคำแต่ต่างจากความหมายเดิม (ค 2/4) มีจำนวนมากที่สุดคือ 17 คำ (ร้อยละ 48.6) เช่น ตักตวง ซ้ำซาก ผากฝั่ง รองลงมาคือ คำซ้อนที่มีความหมายคงเดิม (ค 2/3) เช่น เยี่ยงอย่าง ยิงยวด เสื่อมโทรม และความหมายของคำซ้อนเพื่อเสียง (ค 2/6) เช่น เออะอะ ไอ้ไอ้ หย็องเหย็ง มีจำนวนเท่ากันคือ 6 คำ (ร้อยละ 17.1) และลำดับสามคือ คำซ้อนที่มีความหมายหลักอยู่ที่คำหน้า (ค 2/1) จำนวน 4 คำ (ร้อยละ 11.4) ได้แก่ ป่นปี้ แดกดัน พรวดพราด และพริ้นพริง

6.1.2.2 จากกรอบการวิเคราะห์ความหมายของคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่าทั้ง 7 รูปแบบ ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 115 คำ พบว่า คำซ้อนที่มีความหมายคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน (ค 4/4) มีจำนวนมากที่สุดคือ 49 คำ (ร้อยละ 42.6) เช่น อ่างว่างเปล่าเปลี่ยว ยิ้มย่องผ่องใส ลุ่มหลงมงาย รองลงมาคือ คำซ้อนที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือในเชิงอุปมา (ค 4/6) จำนวน 27 คำ (ร้อยละ 23.5) เช่น ออกสั่นขวัญหาย เป็นผู้เป็นคน หัวจิตหัวใจ และลำดับที่สาม คือ ความหมายจากการซ้อนเพื่อเสียง (ค 4/7) จำนวน 11 คำ (ร้อยละ 9.6) เช่น เจ้าก็เจ้าการ ทูรันทูราย เป็นตุเป็นตะ

6.1.3 ผลการศึกษาทวิวิธีการแปลคำซ้อน

จากการศึกษาโครงสร้างและความหมายของคำซ้อนเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ทวิวิธีการแปลคำซ้อน พบว่าคำซ้อน จำนวน 150 คำ ใช้ทวิวิธีการแปลที่หลากหลาย ดังนี้ (1) การแปลแบบตรงตัว (2) การแปลแบบเทียบเคียง (3) การแปลแบบถอดความ (4) การแปลโดยใช้คำ/วลีแทน (5) การแปลโดยใช้สำนวนของภาษาปลายทาง และ (6) การแปลแบบอื่นๆ รายละเอียด ดังนี้

การแปลแบบตรงตัว มีจำนวน 38 คำ (ร้อยละ 25.3) แบ่งเป็นคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 22 คำ และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 16 คำ วิธีการแปลแบบตรงตัวจะใช้เมื่อความหมายของคำซ้อนปรากฏชัดเจนตามรูปคำซ้อน โดยอาจใช้เพียงคำๆ เดียว เช่น คลอนแคลน (wobble) อุดอู๋ (stuffy) พรันพรึง (dreadful) หรือใช้กริยาวลี เช่น ผลุนผลัน (make off) พรวดพราด (storm out) หรือแปลตรงตัวแบบแยกความสำหรับคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า เช่น ช่วยสอนช่วยแนะ (teach and instruct) เดี่ยวร้อนเดี่ยวหนาว (alternately hot and cold) นอกจากนี้ ชนิดของคำแปลอาจเหมือนหรือแตกต่างจากชนิดของคำในต้นฉบับ

การแปลแบบเทียบเคียง จำนวน 3 คำ (ร้อยละ 2.0) มีปรากฏเฉพาะคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ วิธีนี้คล้ายกับการแปลแบบตรงตัว แต่ต่างกันที่ความหมายของการแปลแบบเทียบเคียงจะไม่ตรงตามต้นฉบับทีเดียว ได้แก่ ตักตวง (reap) โอบโอบ (stick around) และหยิ่งหยิ่ง (playfully)

การแปลแบบถอดความ จำนวน 48 คำ (ร้อยละ 32.0) แบ่งเป็นคำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 5 คำ และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 43 คำ เป็นวิธีที่ใช้มากที่สุดในการแปลคำซ้อน ทั้งนี้ เนื่องจากความหมายของคำซ้อนอาจขึ้นอยู่กับบริบท ไม่ใช่ความหมายตามรูปภาษา จึงไม่สามารถแปลแบบตรงตัวได้ เช่น เบียดเบียน (take away) ลูกนกลูกกา (innocent lives) เหมือนวัวเหมือนควาย (beasts of burden) พรากลูกพรากเมีย (broke up her family) มากบ้างน้อยบ้าง (Donations are a matter of faith) หรือกรณีที่คำซ้อนประกอบด้วยหลายความหมายในรูปคำๆ เดียว หากในภาษาปลายทางไม่มีรูปคำที่ตรงกับความหมายนั้น ก็ต้องใช้คำหลายคำเพื่ออธิบายความหมาย เช่น หวานอมขมกลืน (the bitter along with the sweet) สะบักสะบอม (batter to a pulp) เช่น เขี้ยวเคี้ยวฟัน (gnashes her teeth in anger) สุดลูกหูลูกตา (as far as the eye can see) หรือกรณีที่ความหมายของคำที่นำมาซ้อนกันคล้ายกัน เป็นไปในทำนองเดียวกัน ก็จะใช้วิธีแปลแบบถอดความเพื่อให้สามารถอธิบายความหมายของคำซ้อนได้อย่างครบถ้วนหรือเป็นการเน้นย้ำความหมาย เช่น เจียบเหงาวิ้งเวง (empty and forlorn) อ่างว่างเปล่าเปลี่ยว (loss and void) รันทดอดสู (aggrieved and ashamed) กระทบน้ำซ้ำเติม (so acute, so persistent)

การแปลโดยใช้คำ/วลีในภาษาปลายทาง จำนวน 29 คำ (ร้อยละ 19.3) ประกอบด้วย คำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 1 คำ คือ ปันปี (in jeopardy) และคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์ หรือมากกว่า จำนวน 28 คำ การแปลโดยใช้คำ/วลีในภาษาปลายทางนั้นเป็นวิธีที่กำกวมระหว่างการแปลแบบตรงตัวและการแปลแบบถอดความ ข้อแตกต่างก็คือ คำซ้อนที่ใช้วิธีแปลดังกล่าว ความหมายของคำซ้อนจะไม่ปรากฏชัดเจนตามรูปภาษา ต้องอาศัยบริบทประกอบการพิจารณา จึงไม่สามารถแปลแบบตรงตัวได้ นอกจากนี้ วิธีการแปลโดยใช้คำ/วลี จะใช้เพียงคำๆ เดียวหรือวลี ไม่ใช่คำอธิบายหลายคำแบบการถอดความ เช่น คุ่มดีคุ่มร้าย (wacky) เจ้าก็เจ้าการ (busybody) เกรงอกเกรงใจ (humbly) อัดคัตขัดสน (hard up) เป็นผู้เป็นคน (responsible) ตะลึงพริ้งเพริด (dumbfounded) เป็นต้น ความหมายของคำแปลบางครั้งอาจเหมือนหรือแตกต่างจากต้นฉบับ

การแปลโดยใช้สำนวนของภาษาปลายทาง จำนวน 27 คำ (ร้อยละ 18.0) แบ่งเป็น คำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ จำนวน 1 คำ คือ ปั่นปิ้ง (give somebody the cold shoulder) และ คำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จำนวน 26 คำ คำซ้อนที่ใช้วิธีการแปลดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นคำซ้อนที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือในเชิงอุปมา ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสม ใช้สำนวนของภาษาปลายทางสำหรับการแปลสำนวนในต้นฉบับ นอกจากนี้ ยังใช้สำหรับแปลคำซ้อนที่ความหมายของคำที่นำมาซ้อนกันคล้ายกัน เป็นไปในทำนองเดียวกัน เช่น ลำบากยากจน (a valley of tears) ชุลมุนวุ่นวาย (hustle and bustle) ยิ้มย่องผ่องใส (on cloud nine) ซึ่งเป็นอีกความพยายามหนึ่งของผู้แปลที่จะสะท้อนลักษณะและความหมายของคำซ้อนให้โดดเด่นในฉบับแปล

การแปลแบบอื่น ๆ จำนวน 5 คำ (ร้อยละ 3.3) ประกอบด้วย การแปลแบบรวบความ จำนวน 2 คำ คือ ซ้ำซาก (keep chasing) และ ยิ่งยวด (indispensable) และวิธีแปลโดยเปลี่ยนมุมมอง (modulation) จำนวน 3 คำ คือ ครอบครอง (disrupt) มีเรี่ยวมีแรง (falling health) และ สงบเสงี่ยม (unassuming)

6.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษากลวิธีการแปลคำซ้อนในฉบับแปลเรื่อง **Snakes** โดยมาร์แชล บาร์ริงส์ ซึ่งแปลจากนวนิยายเรื่อง งู ของวิลม ไทรมินนวล จะเห็นได้ว่า การศึกษาโครงสร้างและความหมายของคำซ้อนมีส่วนสำคัญต่อการศึกษากลวิธีการแปลคำซ้อน เนื่องจากคำซ้อนที่มีโครงสร้างต่างกันก็จะแสดงความหมายที่ต่างกันอย่างชัดเจน เมื่อทราบความหมายที่ชัดเจนแล้ว ก็จะช่วยให้สามารถสรุปกลวิธีการแปลคำซ้อนนั้นได้ ข้อสังเกตเกี่ยวกับโครงสร้าง ความหมาย และกลวิธีการแปลคำซ้อน ดังต่อไปนี้

ประการแรก คำซ้อนแบบ 2 คำหรือ 2 พยางค์ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว (ร้อยละ 62.9) เนื่องจากความหมายของคำซ้อนผนึกแน่นกับรูปภาษาจนความหมายปรากฏชัดเพียงความหมายเดียว จึงสามารถพิจารณาหาคำแปลในภาษาปลายทางได้โดยตรง ส่วนคำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า ที่ใช้วิธีการแปลแบบตรงตัว มักมีความหมายชัดเจนที่คำใดคำหนึ่ง เช่น สะอาดสะอาด (clean) ทิ้งบ้านทิ้งช่อง (quit home) นิสัยใจคอ (character) หรือเป็นคำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำที่สามารถใช้วิธีแปลตรงตัวแบบแยกความตามความหมายของคำซ้อน เช่น ช่วยสอนช่วยแนะ (teach and instruct) เดี่ยวร้อนเดี่ยวหนาว (alternately hot and cold) แน่นหนาถาวร (strong and permanent)

ประการที่สอง คำซ้อนแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า จะใช้วิธีการแปลแบบถอดความมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างและความหมายของคำซ้อนดังกล่าว จะเห็นได้ว่า โครงสร้างคำซ้อนที่พบมากที่สุดคือ คำซ้อนประเภทคู่ซ้อนซ้ำและคำซ้อนแบบมีสัมผัสกลางคำ ซึ่งความหมายของคำซ้อนทั้งสองประเภทนั้น คำที่นำมาซ้อนกันมักจะมี ความหมายคล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ไม่ได้ปรากฏที่คำใดคำหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้น การแปลแบบถอดความจะช่วยให้คำแปลครอบคลุมความหมายของคำซ้อนได้อย่างครบถ้วน

ประการที่สาม คำซ้อนเพื่อเสียงแบบ 4 คำหรือ 4 พยางค์หรือมากกว่า มักจะมีความหมายที่เกิดจากการซ้อนเพื่อเสียง (ค 4/7) และใช้วิธีการแปลแบบถอดความมากที่สุด เนื่องจากคำซ้อนเพื่อเสียงมุ่งเน้นประโยชน์ทางด้านเสียง ให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น ความหมายไม่ได้ปรากฏชัดเจนตามรูปภาษา จึงต้องใช้คำหลายคำในการอธิบายความหมาย เช่น กระหืดกระหอบ (panting and puffing) กระวนกระวาย (confused and anxious) ตะครันตะครอ (chills and flushes) ทูรนทูราย (twitches and writhes away) เป็นต้น

ประการที่สี่ คำซ้อนที่มีความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือในเชิงอุปมา มักใช้วิธีแปลโดยใช้สำนวนในภาษาปลายทาง เช่น หัวจิตหัวใจ (move heaven and earth) เป็นหูเป็นตา (keep and eye on) ข้ามน้ำข้ามทุ่ง (far and wide) เป็นต้น ซึ่งนับเป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากสำนวนมักเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ การแปลคำซ้อนที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบหรืออุปมาด้วยการใช้สำนวนในภาษาปลายทาง จะทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเข้าใจได้มากขึ้น สามารถเชื่อมโยงความรู้ ความคิดเข้ากับสำนวนปลายทางของตน นอกจากนี้ ยังใช้วิธีการแปลแบบถอดความเป็นจำนวนมากด้วย เนื่องจาก ในบางครั้งการหาคำแปลหรือสำนวนในภาษาปลายทางที่ตรงกันทำได้ยาก จึงต้องใช้วิธีแปลแบบถอดความ เช่น ลืมตาอ้าปาก (get a break) ลมๆ แล้งๆ (impossible dream) ลูกนกลูกกา (innocent lives) หวานอมขมกลืน (the bitter along with the sweet) เป็นต้น หรืออาจแปลโดยใช้คำ/วลีของภาษาปลายทางแทนความหมาย เช่น อดอยากปากแห้ง (starving) ออกสิ้นขวัญหาย (horrible) มีดฟ้ามีวดิน (legions) เป็นต้น

ประการสุดท้าย โครงสร้างการแปลคำชื่อนที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งผู้แปลนิยมใช้ในบทแปลคือ โครงสร้าง adjective/ verb + and + adjective/ verb โดยอาจมีสัมผัสของเสียงร่วมด้วย นับเป็นความพยายามและการแสดงถึงความสามารถของผู้แปลในการสะท้อนลักษณะของคำชื่อนั้นในแง่ของเสียง และความหมายในบทแปลให้มากที่สุด ซึ่งอาจนำไปประยุกต์ใช้กับการแปลคำชื่อนี้ในดับท่อนต่อไป คำแปลที่มีโครงสร้างดังกล่าวหรือใกล้เคียงกัน มีดังต่อไปนี้

	คำชื่อน	หน้า	คำแปล	หน้า
1.	ช่วยสอนช่วยแนะ	7	teach and instruct	12
2.	พลิกซ้ายพลิกขวา	7	tossing and turning	12
3.	เดี๋ยวร้อนเดี๋ยวหนาว	27	alternately hot and cold	29
4.	กระหืดกระหอบ	57	panting and puffing	53
5.	ร้อนท้อดสู	66	aggrieved and ashamed	60
6.	แน่นหนาถาวร	118	strong and permanent	99
7.	ตะครันตะครอ	176	chill and flush	147
8.	อ้างว้างเปล่าเปลี่ยว	203	loss and void	172
9.	เจียบเหงาวังเวง	203	empty and forlorn	172
10.	ทუნทुरาย	224	twitch and writhe away	187

จะเห็นได้ว่า โครงสร้างดังกล่าวมีความเหมาะสมสำหรับใช้ในการแปลคำชื่อน โดยสามารถรักษาความหมายได้ตรงตามต้นฉบับ และคำแปลบางคำมีการใช้พยางค์คล้องจองด้วยเสียงพยัญชนะหรือสัมผัสอักษรเพื่อสะท้อนลักษณะของคำชื่อนี้ให้มากที่สุด จึงควรได้มีการนำโครงสร้างดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการแปลคำชื่อนอื่นๆ ต่อไป

6.3 ข้อเสนอแนะ

คำชื่อนเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของภาษาไทย เป็นวิธีการสร้างคำลักษณะหนึ่ง นอกเหนือจากการสร้างคำโดยการประสมคำ และการซ้ำคำ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำชื่อนและการแปลมีจำนวนไม่มากนัก ทั้งๆ ที่เมื่อพิจารณาประโยชน์ของการนำคำชื่อนไปใช้ในงานแปล โดยเฉพาะงานแปลวรรณกรรมพบว่า คำชื่อนช่วยให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติ มีอรรถรสมากขึ้นทั้งในแง่ของภาพและเสียง ทำให้เกิดความไพเราะ สละสลวย และรื่นหูแก่ผู้อ่าน สำหรับการศึกษาการแปลคำชื่อนจาก

ภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษยังมีจำนวนน้อยกว่า ซึ่งการศึกษาวิธีการแปลคำชื่อนดังกล่าวจะช่วยให้การถ่ายทอดลักษณะเด่นและความหมายของคำชื่อนี้ในฉบับแปลมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การศึกษาการแปลคำชื่อนควรใช้ขนาดตัวอย่างคำชื่อนจำนวนมาก และควรมีสัดส่วนของตัวอย่างที่ใกล้เคียงกันระหว่างโครงสร้างและความหมายของคำชื่อนในแต่ละประเภท เพื่อให้สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง ความหมาย และกลวิธีการแปลคำชื่อนได้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากคำชื่อนที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *งู* ส่วนใหญ่ผู้เขียนมักนิยมใช้คำชื่อนประเภทคู่ชื่อนซ้ำ จึงอาจทำให้การศึกษากลวิธีการแปลไม่ครอบคลุมคำชื่อนประเภทอื่นๆ

นอกจากการเพิ่มจำนวนตัวอย่าง และสัดส่วนของตัวอย่างให้ใกล้เคียงกันสำหรับโครงสร้างและความหมายของคำชื่อนในแต่ละประเภทแล้ว ควรมีการศึกษาแนวทางการแปลคำชื่อนจากตัวบทงานวรรณกรรมอื่นๆ เพื่อให้ได้แนวทางการแปลที่หลากหลายและสะท้อนลักษณะของคำชื่อนได้ดีที่สุด

สุดท้าย การศึกษาวิธีการแปลคำชื่อน ยังอาจนำไปประยุกต์ใช้กับวิธีการสร้างคำลักษณะอื่นๆ เช่น คำประสม และคำซ้ำ เพื่อให้การถ่ายทอดความหมายของคำลักษณะดังกล่าวมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเช่นกัน

บรรณานุกรม

- จินดา เสงสมบุรณ์. (2542). ภาษาศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เชวง จันทรเขตต์. (2528). การแปลเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ณรงค์ โปธิ์พุกษานันท์. (2556). ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ดิเรกชัย มหัทธนะสิน. (2517). ลักษณะและโครงสร้างภาษาไทย. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองทิพย์ พูลลาภ. (2555). การวิเคราะห์ตัวบท. ใน หลักการแปล (โมดูลที่ 1-15) (หน้า 5-6 - 5-23). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทำนอง วงศ์พุทธ, จรูญ ตันสูงเนิน, และมนตรี มีเนียม. (2548). วิเคราะห์นวนิยายของวิมล ไทรนันทน์ : คนทรงเจ้าและอมตะ. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 11 (ฉบับพิเศษ), 3.
- ทิพา เทพอักษรพงศ์. (2544). การแปลเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น.ม.ส. (2482). เหตุใดไทยจึงพูดซ้อนคำ ฯลฯ. กรุงเทพฯ: เจ้าภาพ. จัดพิมพ์เพื่อเป็นอนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพระราชพัสดุรักษ์ (เนตร เนตรศิริ).
- นพดล จันทรเพ็ญ. (2531). การใช้ภาษาไทย. อุบลราชธานี: ภาควิชาภาษาไทย คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี.
- นพพร ประชากุล. (2540). ศาสตร์การแปล: รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โครงการศูนย์การแปล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นัทธี วงศ์วัชรภักษ์. (2555). กลวิธีการแปลคำซ้อนในงานแปลด้านพุทธศาสนา: กรณีศึกษาเรื่อง “อาหารใจ” ของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท). สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปลภาษาอังกฤษและไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิภาพรรณ ศรีพงษ์. (2548). ทักษะการใช้ภาษา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา.
- บรรจบ พันธุเมธา. (2514). ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ ตานนท์. (2542). การศึกษาเปรียบเทียบคำซ้อนภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นอีสาน. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ประภา ลิ้มปรั่งพัฒนกิจ. (2548). **ศึกษาการแปลด้วยการใช้คำซ้อนในงานแปลวรรณกรรมเด็ก: กรณีศึกษาวรรณกรรมแปล เรื่อง “แม่มด” ของ โรอัลด์ ดาห์ล โดย สาลินี คำฉันท์**. ปรินุฎยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประยูทธ กุยสาคร. (2527) **ภาษาไทยเชิงภาษาศาสตร์**. เอกสารการนิเทศการศึกษาฉบับที่ 258 ภาคพัฒนา ตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ปรีมา มัลลิกะมาส. (2553). **การแปลกับการสอนภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียา อุรรัตน์. (2533). **การแปลอังกฤษเป็นไทย: แนวคิดและวิธีการ**. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- ปัญญา บริสุทธิ์. (2533). **ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- เปรมจิต ชนะวงศ์. (2538). **หลักภาษาไทย**. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ สถาบันราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- ผะอบ โปษะกฤษณะ. (2536). **ภาษาไทยของเราที่มีเอกลักษณ์และการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน**. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ มหาวิทยาลัยสยาม.
- รัชฎาพรรณ เศรษฐวิวัฒน์. (2516). **คำซ้อนในภาษาไทย**. ปรินุฎยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รชนีกร มุณีแนม. (2544). **วิเคราะห์ทัศนคติทางสังคมในนวนิยายของ วิมล ไทรนันทนวล**. ปรินุฎยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รชนีโรจน์ กุลธำรง. (2552). **ความรู้ความเข้าใจเรื่องภาษาเพื่อการแปล: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราตรี ธีนวารชร. (2534). **การศึกษาการซ้อนคำในภาษาไทย**. ปรินุฎยานิพนธ์อักษรศาสตร์ดุสิตบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณา แสงอร่ามเรือง. (2545). **ทฤษฎีและหลักการแปล**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลยา วิวัฒน์ศร. (2547). **การแปลวรรณกรรม**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการคณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมล ไทรนันทนวล. (2544). **งู**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สยามประเทศสำนักพิมพ์.
- สัญญาวี สายบัว. (2540). **หลักการแปล**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2538). **หลักภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- สุนันท์ อัญชลีณกุล. (2546). **ระบบคำภาษาไทย**. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการลำดับที่ 78 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุปราณี วีระวัฒนสุข. (2541). **วิวัฒนาการของคำซ้อนในภาษาไทยในสมัยรัตนโกสินทร์**. ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพรรณิ ปิ่นมณี. (2552). **การแปลขั้นสูง**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวารี เจียนโพธิ์. (2537). **คำซ้อนในภาษาถิ่นอีสาน**. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. อ้างจาก เบญจวรรณ ตานนท์. (2542). **การศึกษาเปรียบเทียบคำซ้อนภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นอีสาน**. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำไพ คูวัชรไพศาล. (2551). **การใช้คำซ้อนแบบ 4 หน่วยในงานแปลวรรณกรรมคลาสสิก ของ เซนจรัสเวียง จากเว็บไซต์วรรณกรรมดอทคอม**. ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เอี่ยมพร รถทอง. (2542). **การแปลงคำในคำซ้อน 2 พยางค์**. ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Baker, Mona. (2011). **In Other Words: A coursebook on translation**. London: Routledge.
- Barang, Marcel. (1996). **Snakes**. Bangkok: Thai Modern Classics.
- Bassnett, Susan. (2002). **Translation Studies**. (Third edition). London: Routledge.
- Delisle, Jean. (1988). **Translation: an interpretive approach**. Ottawa: University of Ottawa Press.
- Fawcett, Perter. (2003). **Translation and language**. Manchester: St. Jerome Publishing.
- Kenny, Dorothy. (2009). Equivalence. In Mona Baker and Gabriela Saldanha, Ed, **Routledge Encyclopedia of Translation Studies** (Second edition), 77-80. London: Routledge.
- Larson, Mildred. (1984). **Meaning-based translation: A guide to cross language equivalence**. University Press of America.
- Nord, Christiane. (2005). **Text Analysis in Translation: Theory, Methodology and Didactic Application of a Model for Translation-oriented Text Analysis**. Imprint Amsterdam; New York: Rodopi.

Munday, Jeremy. (2008). **Introducing translation studies: Theories and applications.**

(Second edition) New York: Routledge.

Pym, Anthony. (2010). **Exploring translation theories.** New York: Routledge.

Riccardi, Alessandra. (Ed.). (2003). **Translation Studies: Perspectives on and emerging discipline.** New York: Cambridge University Press.

ออนไลน์

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. นักเขียนที่ได้รับรางวัล. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2556. จาก

<http://www.seawritethailand.com>

งู...ที่ฉกทุกสิ่งไปจากชีวิต. (2553). [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2556. จาก

http://my.dek-d.com/MondoDK/blog/?blog_id=10104545

จันทน์กะพ้อ. (2555). รางวัลซีไรต์ (S.E.A. WRITE AWARD) –Series ตอน วิมล ไทรนันทน์. [ออนไลน์].

เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2556. จาก <http://noknoi.com/magazine/series.php?id=2461>

ประวัติวิมล ไทรนันทน์. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2556. จาก

<http://www.wimonnovel.com>

รุ่งโรจน์ วรรณศูทร. (2553). "งู" : งูกับความฉ้อฉล ความชั่วร้ายต่างวิธีกำจัด 2 ชนิด. [ออนไลน์].

เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2556. จาก <http://arinwan.info/index.php?topic=644.0>

หลักภาษาไทย: คำประสมกับคำซ้อน. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2556. จาก

http://www.myfirstbrain.com/student_view.aspx?ID=70407

Barang, Marcel. (1994). The twenty best novels of Thailand: an anthology by Marcel Barang.

[Online]. Retrieved July 25, 2013. from <http://www.thaifiction.com>

Barang, Marcel. (2009). Marcel Barang: new blog, new translations. [Online]. Retrieved July 25, 2013.

from <http://rikker.blogspot.com/2009/09/marcel-barang-new-blog-new-translations.html>

Erker, K. Ezra. (2010). Man of letters. Bangkok Post [Online]. Retrieved July 25, 2013. from

http://www.thaifiction.com/Man_of_letters.mht

Erker, K. Ezra. (2013). Literary gems found in translation. Bangkok Post [Online]. Retrieved July 25,

2013. from <http://www.silviacattori.net/article4188.html>

Hodges, Perter. (2009). Linguistic Approach to Translation Theory. [Online]. Retrieved September 12, 2012. from <http://www.translationdirectory.com/articles/article2019.php>.

Wentworth Catherine. (2009, October 29). Successful Thai Language Learners: Marcel Barang. [Online]. Retrieved July 25, 2013. from <http://womenlearnthai.com>

พจนานุกรม

พจนานุกรมฉบับมติชน. (2547). กรุงเทพฯ: มติชน.

Merriam-Webster's. (2008). Merriam-Webster's Advanced learner's English Dictionary. USA: Merriam Webster Incorporated.

พจนานุกรมออนไลน์

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. [Online]. Available: <http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp>.

Cambridge Dictionaries Online. [Online]. Available: <http://www.dictionary.cambridge.org>.

Longdo Dictionary. [Online]. Available: <http://guru.sanook.com/dictionary>.

Macmilland Dictionary. [Online]. Available: <http://www.macmillandictionary.com/dictionary>.

Merriam-Webster. [Online]. Available: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/cognitive>.

Merriam-Webster Learner's Dictionary. [Online]. Available: <http://www.learnerdictionary.com>.

Oxford Advanced American Dictionary. [Online]. Available:

<http://oaadonline.oxfordlearnersdictionaries.com/dictionary>.

The Free Dictionary. [Online]. Available: <http://thefreedictionary.com>.

ภาคผนวก

ตารางที่ 18 แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามโครงสร้างคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	โครงสร้าง	ความหมาย	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
1	ทาบทาม	200	2/1	ค 2/4	sounds him out	170	ตรงตัว
2	พรวดพราด	93	2/2	ค 2/1	storms out	81	ตรงตัว
3	เยี่ยงอย่าง	123	2/2	ค 2/3	example	103	ตรงตัว
4	คลอนแคลน	29	2/2	ค 2/4	wobble	31	ตรงตัว
5	เกรียวกราว	223	2/2	ค 2/4	rumbling	187	ตรงตัว
6	ผลุนผลัน	169	2/2	ค 2/6	makes off	143	ตรงตัว
7	แดกดัน	66	2/3	ค 2/1	sarcastic	59	ตรงตัว
8	พรั่นพรั้ง	160	2/3	ค 2/1	dreadful	135	ตรงตัว
9	ทัดเทียม	42	2/3	ค 2/3	catch up	41	ตรงตัว
10	เคียดแค้น	244	2/3	ค 2/3	indignant	203	ตรงตัว
11	(ความ)คับแค้น	7	2/3	ค 2/4	distressed	12	ตรงตัว
12	คลาคล่ำ	82	2/3	ค 2/4	thronged	73	ตรงตัว
13	ฉกฉวย	121	2/3	ค 2/4	take advantage of	101	ตรงตัว
14	หม่นหมอง	127	2/3	ค 2/4	despondent	107	ตรงตัว
15	อิมเอิบ	167	2/3	ค 2/4	radiant	141	ตรงตัว
16	ชั้นเชิง	198	2/3	ค 2/4	tricks	168	ตรงตัว
17	กล้ำกลืน	241	2/3	ค 2/4	swallow	201	ตรงตัว
18	เอะอะ	5	2/3	ค 2/6	commotion	10	ตรงตัว
19	อูดอู้	168	2/3	ค 2/6	stuffy	142	ตรงตัว
20	เงิบเงียบ	76	2/4	ค 2/3	stealthily	68	ตรงตัว
21	(ความ)เสื่อมโทรม	42	2/7	ค 2/3	corruption	41	ตรงตัว
22	หนุนเนื่อง	164	2/7	ค 2/4	flood in	139	ตรงตัว
23	จับมือถือแขน	49	4/1	ค 4/4	lock her arm around mine, grab my hand	47	ตรงตัว
24	แขนปวดมือเมื่อย	194	4/2	ค 4/4	arms hurt and his hands cramp	163	ตรงตัว
25	ทิ้งบ้านทิ้งช่อง	38	4/3	ค 4/1	quit home	38	ตรงตัว
26	ไปฆ่าไปแกง	76	4/3	ค 4/1	goes and kills	68	ตรงตัว
27	น้ำจิตน้ำใจ	246	4/3	ค 4/2	generosity	205	ตรงตัว
28	ช่วยสอนช่วยแนะ	7	4/3	ค 4/4	teach and instruct	12	ตรงตัว
29	ทางพระทางธรรม	23	4/3	ค 4/4	religion	25	ตรงตัว

ตารางที่ 18 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามโครงสร้างคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	โครงสร้าง	ความหมาย	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
30	กินผักกินหญ้า	76	4/3	ค 4/4	Veg and grass	68	ตรงตัว
31	ทำบุญทำกุศล	89	4/3	ค 4/4	making merit	78	ตรงตัว
32	ลูกหมูลูกหมา	93	4/3	ค 4/4	puppies or piglets	80	ตรงตัว
33	เดี๋ยวร้อนเดี๋ยวหนาว	27	4/4	ค 4/4	alternately hot and cold	29	ตรงตัว
34	สะอาดสะอาด	231	4/5	ค 4/1	clean	193	ตรงตัว
35	พอดีพอดี	78	4/5	ค 4/2	right	69	ตรงตัว
36	นิสัยใจคอ	45	4/7	ค 4/1	character	44	ตรงตัว
37	แน่นหนาถาวร	118	4/7	ค 4/4	strong and permanent	99	ตรงตัว
38	สร้างเสริมเติมแต่ง	203	4/7	ค 4/4	repair or renovation	173	ตรงตัว
39	หยิ่งหยิ่ง	132	2/2	ค 2/6	playfully	111	เทียบเคียง
40	ตักตวง	9	2/3	ค 2/4	reap	14	เทียบเคียง
41	ไอ้ไอ้	109	2/3	ค 2/6	sticks around	94	เทียบเคียง
42	เบียดเบียน	22	2/1	ค 2/4	take away	24	ถอดความ
43	โง่งง	108	2/2	ค 2/6	sways to and fro	93	ถอดความ
44	ฝากฝัง	7	2/3	ค 2/4	ask the abbot to look after him	12	ถอดความ
45	เชิดชู	122	2/3	ค 2/5	boost the prestige	102	ถอดความ
46	เบียดเสียด	246	2/4	ค 2/4	trace out a path through the throng	205	ถอดความ
47	รูหนี่ที่ไล่	76	4/1	ค 4/1	safe exits	68	ถอดความ
48	อัดอั้นตันใจ	152	4/1	ค 4/1	utterly dejected	127	ถอดความ
49	ทำมาหากิน	49	4/1	ค 4/2	provide for	47	ถอดความ
50	คุณงามความดี	123	4/1	ค 4/2	meritorious deeds	103	ถอดความ
51	ร้อนตอดสู	66	4/1	ค 4/4	aggrieved and ashamed	60	ถอดความ
52	ตลอดรอดฝั่ง	73	4/1	ค 4/4	until the very last day of their lives	66	ถอดความ
53	ยากดีมีจน	95	4/1	ค 4/4	well off or poor	82	ถอดความ
54	เจ็บปวดรวดร้าว	144	4/1	ค 4/4	unbearable pain	121	ถอดความ
55	กระหน่ำซ้ำเติม	203	4/1	ค 4/4	so acute, so persistent	172	ถอดความ
56	เข่นเขี้ยวเคี้ยวฟัน	229	4/1	ค 4/4	gnashes her teeth in anger	192	ถอดความ

ตารางที่ 18 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามโครงสร้างคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	โครงสร้าง	ความหมาย	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
57	ลุ่มหลงมกมาย	244	4/1	ค 4/4	blindly approve	203	ถอดความ
58	แออัดยัดเยียด	246	4/1	ค 4/4	jostle in clamoring	205	ถอดความ
59	หวานอมขมกลืน	127	4/1	ค 4/6	the bitter along with the sweet	107	ถอดความ
60	ลืมหูลืมตา	167	4/1	ค 4/6	gets a break	141	ถอดความ
61	สึกพระสึกเจ้า	220	4/3	ค 4/1	have a monk disrobe	185	ถอดความ
62	(ไม่) ดูผู้ดูคน	4	4/3	ค 4/2	know friend from fowl	9	ถอดความ
63	ออกเหย้าออกเรือน	5	4/3	ค 4/2	the already settled	10	ถอดความ
64	ฟังเทศน์ฟังธรรม	19	4/3	ค 4/4	hear the good word	22	ถอดความ
65	เหมือนวัวเหมือนควาย	48	4/3	ค 4/4	beasts of burden	46	ถอดความ
66	เจริญตาเจริญใจ	81	4/3	ค 4/4	esthetically pleasing	73	ถอดความ
67	กันเขี้ยวกันงา	87	4/3	ค 4/4	for protection against animal fangs or tusks	77	ถอดความ
68	(ไม่) มีพิษมีภัย	216	4/3	ค 4/4	harmless-looking	181	ถอดความ
69	กินข้าวกินปลา	56	4/3	ค 4/5	get somethin' to eat	52	ถอดความ
70	กำลังกินกำลังนอน	22	4/3	ค 4/6	at an age when they need their grub to grow up on	24	ถอดความ
71	ลูกนกลูกกา	39	4/3	ค 4/6	innocent lives	38	ถอดความ
72	เป็นกอบเป็นกำ	156	4/3	ค 4/6	how well do you reckon you can do for yourself?	132	ถอดความ
73	(สุด) ลูกหูลูกตา	160	4/3	ค 4/6	as far as the eye can see	135	ถอดความ
74	รู้แล้วรู้รอด	180	4/3	ค 4/6	that's the end of that	152	ถอดความ
75	พรากลูกพรากเมีย	227	4/3	ค 4/6	broke up her family	190	ถอดความ
76	มีโชคมีเคราะห์	19	4/4	ค 4/4	how my luck hangs	22	ถอดความ
77	มากบ้างน้อยบ้าง	87	4/4	ค 4/5	Donations are a matter of faith	77	ถอดความ
78	ลับๆ ล่อๆ	14	4/6	ค 4/4	half hidden	17	ถอดความ
79	นั่งๆ นอนๆ	95	4/6	ค 4/4	sit around and lie idly	82	ถอดความ
80	จดๆ จ้องๆ	104	4/6	ค 4/4	warily confront	89	ถอดความ
81	ลมๆ แล้งๆ	169	4/6	ค 4/6	impossible dreams	143	ถอดความ
82	อ้างว้างเปล่าเปลี่ยว	203	4/7	ค 4/4	loss and void	172	ถอดความ
83	เจียบเหงาวังเวง	203	4/7	ค 4/4	empty and forlorn	172	ถอดความ
84	อเนจอนาถ	163	4/8	ค 4/2	totally hopeless	138	ถอดความ

ตารางที่ 18 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามโครงสร้างคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	โครงสร้าง	ความหมาย	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
85	กระหืดกระหอบ	57	4/8	ค 4/7	panting and puffing	53	ถอดความ
86	ขะมักเขม้น	93	4/8	ค 4/7	eagerly proceed	81	ถอดความ
87	สะบักสะบอม	102	4/8	ค 4/7	battered to a pulp	87	ถอดความ
88	ตะครันตะครอ	176	4/8	ค 4/7	chills and flushes	147	ถอดความ
89	ทუნทุราย	224	4/8	ค 4/7	twitches and writhes away	187	ถอดความ
90	ป่นปี้	100	2/3	ค 2/1	in jeopardy	86	ใช้คำ/วลีแทน
91	ใจบุญสุนทาน	193	4/1	ค 4/1	kind-hearted	163	ใช้คำ/วลีแทน
92	อึดคัดขัดสน	39	4/1	ค 4/4	hard up	38	ใช้คำ/วลีแทน
93	อิมหมีพิมัน	179	4/1	ค 4/4	repletion	151	ใช้คำ/วลีแทน
94	มีดครีมีมครีม	237	4/1	ค 4/4	sullen	198	ใช้คำ/วลีแทน
95	(ขอ) ขมาลาโทษ	246	4/1	ค 4/4	apology	205	ใช้คำ/วลีแทน
96	ถือโทษโกรธเคือง	247	4/1	ค 4/4	angry	206	ใช้คำ/วลีแทน
97	บ้านนอกคอกนา	91	4/1	ค 4/6	country bumpkin	79	ใช้คำ/วลีแทน
98	อดอยากปากแห้ง	180	4/1	ค 4/6	starving	151	ใช้คำ/วลีแทน
99	อกสั่นขวัญหาย	224	4/1	ค 4/6	horrible	188	ใช้คำ/วลีแทน
100	หน้าใหญ่ใจโต	226	4/1	ค 4/6	big-hearted	190	ใช้คำ/วลีแทน
101	มีดฟ้ามีวดิน	195	4/2	ค 4/6	legions	164	ใช้คำ/วลีแทน
102	ว่าแตกว่าตัน	95	4/3	ค 4/1	get an earful	82	ใช้คำ/วลีแทน
103	เกรงอกเกรงใจ	149	4/3	ค 4/2	humbly	125	ใช้คำ/วลีแทน
104	ต่อล้อต่อเถียง	45	4/3	ค 4/4	quarreled	44	ใช้คำ/วลีแทน
105	ไม่บอกไม่กล่าว	95	4/3	ค 4/4	without a by-your-leave	82	ใช้คำ/วลีแทน
106	ไหลมาเทมา	186	4/3	ค 4/4	flooding in	157	ใช้คำ/วลีแทน
107	นั่งโศกนั่งเศร้า	186	4/3	ค 4/4	moping around	158	ใช้คำ/วลีแทน
108	ต่อปากต่อคำ	228	4/3	ค 4/4	quarrel	191	ใช้คำ/วลีแทน
109	วันผุดวันเกิด	250	4/3	ค 4/4	reborn	208	ใช้คำ/วลีแทน
110	ไม่รู้ไม่ชี้	1	4/3	ค 4/5	ignores	7	ใช้คำ/วลีแทน
111	เป็นผู้เป็นคน	38	4/3	ค 4/6	responsible	38	ใช้คำ/วลีแทน
112	(ไม่) สมหน้าสมเนื้อ	101	4/3	ค 4/6	unworthy	86	ใช้คำ/วลีแทน
113	คุ่มตีกุ่มร้าย	34	4/4	ค 4/5	wacky	34	ใช้คำ/วลีแทน

ตารางที่ 18 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามโครงสร้างคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	โครงสร้าง	ความหมาย	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
114	(ไม่)ยិនตียินร้าย	88	4/4	ค 4/5	indifferently	78	ใช้คำ/วลีแทน
115	เจ้าก็เจ้าการ	52	4/8	ค 4/7	busybody	49	ใช้คำ/วลีแทน
116	กระวนกระวาย	72	4/8	ค 4/7	anxious	65	ใช้คำ/วลีแทน
117	สะเงาะสะแงะ	189	4/8	ค 4/7	lumbers	160	ใช้คำ/วลีแทน
118	ตะลึงพริ้งเพริด	225	4/8	ค 4/7	dumbfounded	188	ใช้คำ/วลีแทน
119	ป็นปึง	94	2/3	ค 2/2	givin' me the cold shoulder	82	สำนวนปลายทาง
120	ทุกเมื่อเชิ้อวัน	72	4/1	ค 4/3	day in day out	65	สำนวนปลายทาง
121	หุนหันพลันแล่น	61	4/1	ค 4/4	act rash on the spur of the moment	56	สำนวนปลายทาง
122	ลำบากยากจน	168	4/1	ค 4/4	a valley of tears	141- 142	สำนวนปลายทาง
123	ซุลมุนวุ่นวาย	244	4/1	ค 4/4	hustle and bustle	203	สำนวนปลายทาง
124	ปีกกล้าขาแข็ง	93	4/2	ค 4/6	stand on yar own feet	81	สำนวนปลายทาง
125	สิ้นเรื่องสิ้นราว	64	4/3	ค 4/1	once and for all	58	สำนวนปลายทาง
126	ซึกซึกซึ่ระวาง	41	4/3	ค 4/4	doin' time	40	สำนวนปลายทาง
127	(ไม่) ไซ่ลูกไซ่เชื่อ	93	4/3	ค 4/4	flesh and blood	80	สำนวนปลายทาง
128	สำเร็จสำราญ	186	4/3	ค 4/4	to be in seventh heaven	158	สำนวนปลายทาง
129	เทียมหน้าเทียมตา	29	4/3	ค 4/6	on a par with	31	สำนวนปลายทาง
130	หวัจิดหวัใจ	30	4/3	ค 4/6	move heaven and earth	31	สำนวนปลายทาง
131	เป็นหูเป็นตา	123	4/3	ค 4/6	keep an eye on	103	สำนวนปลายทาง
132	เป็นคู้้งเป็นแคว	165	4/3	ค 4/6	at great length	140	สำนวนปลายทาง
133	ข้ามน้ำข้ามทุ่ง	193	4/3	ค 4/6	far and wide	163	สำนวนปลายทาง
134	ก้มหน้าก้มตา	199	4/3	ค 4/6	roll up their sleeves	168	สำนวนปลายทาง
135	แทบเป็นแทบตาย	51	4/4	ค 4/5	asses off	48	สำนวนปลายทาง
136	รู้สิรู้ชั่ว	174	4/4	ค 4/5	once and for all	146	สำนวนปลายทาง
137	พลิกซ้ายพลิกขวา	7	4/4	ค 4/6	tossing and turning	12	สำนวนปลายทาง
138	ตากแดดตากฝน	128	4/4	ค 4/6	break your back	108	สำนวนปลายทาง
139	(รู้) ที่ต่ำที่สูง	146	4/4	ค 4/6	know his place in the world	124	สำนวนปลายทาง
140	ร้องไห้ร้องไห้	241	4/5	ค 4/2	burst into tears	201	สำนวนปลายทาง

ตารางที่ 18 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามโครงสร้างคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	โครงสร้าง	ความหมาย	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
141	สำรวจตรวจตรา	53	4/7	ค 4/4	gives him a thorough once-over	50	สำนวนปลายทาง
142	ยิ้มย่องผ่องใส	103	4/7	ค 4/4	on cloud nine	88	สำนวนปลายทาง
143	กะจิตกะใจ	234	4/8	ค 4/6	in no mood	195	สำนวนปลายทาง
144	เป็นตุเป็นตะ	170	4/8	ค 4/7	cast-iron	143	สำนวนปลายทาง
145	กระปรี้กระเปร่า	245	4/8	ค 4/7	hale and hearty	204	สำนวนปลายทาง
146	ยิ่งยวด	193	2/3	ค 2/3	indispensable	163	อื่นๆ (รวมความ)
147	ซ้ำซาก	48	2/3	ค 2/4	keep chasing	45	อื่นๆ (รวมความ)
148	ครอบครอง	174	2/1	ค 2/4	disrupts	145	อื่นๆ (เปลี่ยนมุมมอง)
149	มีเรี่ยวมีแรง	39	4/3	ค 4/2	failin' health	39	อื่นๆ (เปลี่ยนมุมมอง)
150	สงบเสงี่ยม	216	4/3	ค 4/4	unassuming	181	อื่นๆ (เปลี่ยนมุมมอง)

ตารางที่ 19 แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามความหมายคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	ความหมาย	โครงสร้าง	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
1	พรวดพราด	93	ค 2/1	2/2	storm out	81	ตรงตัว
2	แตกตัน	66	ค 2/1	2/3	sarcastic	59	ตรงตัว
3	พรั่นพรีง	160	ค 2/1	2/3	dreadful	135	ตรงตัว
4	เยี่ยงอย่าง	123	ค 2/3	2/2	example	103	ตรงตัว
5	ทัดเทียม	42	ค 2/3	2/3	catch up	41	ตรงตัว
6	เคียดแค้น	244	ค 2/3	2/3	indignant	203	ตรงตัว
7	เงียบเชียบ	76	ค 2/3	2/4	stealthily	68	ตรงตัว
8	(ความ)เสื่อมโทรม	42	ค 2/3	2/7	corruption	41	ตรงตัว
9	ทาบทาม	200	ค 2/4	2/1	sounds him out	170	ตรงตัว
10	คลอนแคลน	29	ค 2/4	2/2	wobble	31	ตรงตัว
11	เกรียวกราว	223	ค 2/4	2/2	rumbling	187	ตรงตัว
12	(ความ)คับแค้น	7	ค 2/4	2/3	distressed	12	ตรงตัว
13	คลาคล่ำ	82	ค 2/4	2/3	thronged	73	ตรงตัว
14	ฉกฉวย	121	ค 2/4	2/3	take advantage of	101	ตรงตัว
15	หม่นหมอง	127	ค 2/4	2/3	despondent	107	ตรงตัว
16	อิมเอิบ	167	ค 2/4	2/3	radiant	141	ตรงตัว
17	ชั้นเชิง	198	ค 2/4	2/3	tricks	168	ตรงตัว
18	กลั๊กลิ้น	241	ค 2/4	2/3	swallow	201	ตรงตัว
19	หุนหันเนื่อง	164	ค 2/4	2/7	flood in	139	ตรงตัว
20	ผลุนผลัน	169	ค 2/6	2/2	makes off	143	ตรงตัว
21	เอะอะ	5	ค 2/6	2/3	commotion	10	ตรงตัว
22	อูดอู้	168	ค 2/6	2/3	stuffy	142	ตรงตัว
23	ทิ้งบ้านทิ้งช่อง	38	ค 4/1	4/3	quit home	38	ตรงตัว
24	ไปฆ่าไปแกง	76	ค 4/1	4/3	goes and kills	68	ตรงตัว
25	สะอาดสะอาด	231	ค 4/1	4/5	clean	193	ตรงตัว
26	นิสัยใจคอ	45	ค 4/1	4/7	character	44	ตรงตัว
27	น้ำจิตน้ำใจ	246	ค 4/2	4/3	generosity	205	ตรงตัว
28	พอดีบพอดี	78	ค 4/2	4/5	right	69	ตรงตัว

ตารางที่ 19 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามความหมายคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	ความหมาย	โครงสร้าง	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
29	จับมือถือแขน	49	ค 4/4	4/1	lock her arm around mine, grab my hand	47	ตรงตัว
30	แขนปวดมือเมื่อย	194	ค 4/4	4/2	arms hurt and his hands cramp	163	ตรงตัว
31	ช่วยสอนช่วยแนะ	7	ค 4/4	4/3	teach and instruct	12	ตรงตัว
32	ทางพระทางธรรม	23	ค 4/4	4/3	religion	25	ตรงตัว
33	กินผักกินหญ้า	76	ค 4/4	4/3	Veg and grass	68	ตรงตัว
34	ทำบุญทำกุศล	89	ค 4/4	4/3	making merit	78	ตรงตัว
35	ลูกหมูลูกหมา	93	ค 4/4	4/3	puppies or piglets	80	ตรงตัว
36	เดี๋ยวร้อนเดี๋ยวหนาว	27	ค 4/4	4/4	alternately hot and cold	29	ตรงตัว
37	แน่นหนาถาวร	118	ค 4/4	4/7	strong and permanent	99	ตรงตัว
38	สร้างเสริมเติมแต่ง	203	ค 4/4	4/7	repair or renovation	173	ตรงตัว
39	ดักดวง	9	ค 2/4	2/3	reap	14	เทียบเคียง
40	หยิ่งเหยียง	132	ค 2/6	2/2	playfully	111	เทียบเคียง
41	ไอ้เอ้	109	ค 2/6	2/3	sticks around	94	เทียบเคียง
42	เบียดเบียน	22	ค 2/4	2/1	take away	24	ถอดความ
43	ฝากฝัง	7	ค 2/4	2/3	ask the abbot to look after him	12	ถอดความ
44	เบียดเสียด	246	ค 2/4	2/4	trace out a path through the throng	205	ถอดความ
45	เชิดชู	122	ค 2/5	2/3	boost the prestige	102	ถอดความ
46	โงนแงน	108	ค 2/6	2/2	sways to and fro	93	ถอดความ
47	รูหนี่ที่ไล่	76	ค 4/1	4/1	safe exits	68	ถอดความ
48	อัดอั้นตันใจ	152	ค 4/1	4/1	utterly dejected	127	ถอดความ
49	สึกพระสึกเจ้า	220	ค 4/1	4/3	have a monk disrobe	185	ถอดความ
50	ทำมาหากิน	49	ค 4/2	4/1	provide for	47	ถอดความ
51	คุณงามความดี	123	ค 4/2	4/1	meritorious deeds	103	ถอดความ
52	(ไม่) ดูผู้ดูคน	4	ค 4/2	4/3	know friend from fowl	9	ถอดความ
53	ออกเหย้าออกเรือน	5	ค 4/2	4/3	the already settled	10	ถอดความ
54	อเนจอนาถ	163	ค 4/2	4/8	totally hopeless	138	ถอดความ

ตารางที่ 19 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามความหมายคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	ความหมาย	โครงสร้าง	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
55	ร้อนท้อดสู	66	ค 4/4	4/1	aggrieved and ashamed	60	ถอดความ
56	ตลอดรอดฝั่ง	73	ค 4/4	4/1	until the very last day of their lives	66	ถอดความ
57	ยากดีมีจน	95	ค 4/4	4/1	well off or poor	82	ถอดความ
58	เจ็บปวดรวดร้าว	144	ค 4/4	4/1	unbearable pain	121	ถอดความ
59	กระหน่ำซ้ำเติม	203	ค 4/4	4/1	so acute, so persistent	172	ถอดความ
60	เข่นเขี้ยวเคี้ยวฟัน	229	ค 4/4	4/1	gnashes her teeth in anger	192	ถอดความ
61	ลุ่มหลงมกมาย	244	ค 4/4	4/1	blindly approve	203	ถอดความ
62	แออัดยัดเยียด	246	ค 4/4	4/1	jostle in clamoring	205	ถอดความ
63	ฟังเทศน์ฟังธรรม	19	ค 4/4	4/3	hear the good word	22	ถอดความ
64	เหมือนวัวเหมือนควาย	48	ค 4/4	4/3	beasts of burden	46	ถอดความ
65	เจริญตาเจริญใจ	81	ค 4/4	4/3	esthetically pleasing	73	ถอดความ
66	กันเขี้ยวกันงา	87	ค 4/4	4/3	for protection against animal fangs or tusks	77	ถอดความ
67	(ไม่) มีพิษมีภัย	216	ค 4/4	4/3	harmless-looking	181	ถอดความ
68	มีโชคมีเคราะห์	19	ค 4/4	4/4	how my luck hangs	22	ถอดความ
69	ลับๆ ล่อๆ	14	ค 4/4	4/6	half hidden	17	ถอดความ
70	นั่งๆ นอนๆ	95	ค 4/4	4/6	sit around and lie idly	82	ถอดความ
71	จดๆ จ้องๆ	104	ค 4/4	4/6	warily confront	89	ถอดความ
72	อ้างว่างเปล่าเปลี่ยว	203	ค 4/4	4/7	loss and void	172	ถอดความ
73	เงียบเหงาวังเวง	203	ค 4/4	4/7	empty and forlorn	172	ถอดความ
74	กินข้าวกินปลา	56	ค 4/5	4/3	get somethin' to eat	52	ถอดความ
75	มากบ้างน้อยบ้าง	87	ค 4/5	4/4	Donations are a matter of faith	77	ถอดความ
76	หวานอมขมกลืน	127	ค 4/6	4/1	the bitter along with the sweet	107	ถอดความ
77	ลืมหูลืมตา	167	ค 4/6	4/1	gets a break	141	ถอดความ
78	กำลังกินกำลังนอน	22	ค 4/6	4/3	at an age when they need their grub to grow up on	24	ถอดความ

ตารางที่ 19 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามความหมายคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	ความหมาย	โครงสร้าง	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
79	ลูกนกลูกกา	39	ค 4/6	4/3	innocent lives	38	ถอดความ
80	เป็นกอบเป็นกำ	156	ค 4/6	4/3	how well do you reckon you can do for yourself?	132	ถอดความ
81	(สุด) ลูกหูลูกตา	160	ค 4/6	4/3	as far as the eye can see	135	ถอดความ
82	รู้แล้วรู้รอด	180	ค 4/6	4/3	that's the end of that	152	ถอดความ
83	พรากลูกพรากเมีย	227	ค 4/6	4/3	broke up her family	190	ถอดความ
84	ลมๆ แล้งๆ	169	ค 4/6	4/6	impossible dreams	143	ถอดความ
85	กระหืดกระหอบ	57	ค 4/7	4/8	panting and puffing	53	ถอดความ
86	ขะมักเขม้น	93	ค 4/7	4/8	eagerly proceed	81	ถอดความ
87	สะบักสะบอม	102	ค 4/7	4/8	battered to a pulp	87	ถอดความ
88	ตะครันตะครอ	176	ค 4/7	4/8	chills and flushes	147	ถอดความ
89	ทुरนทुरาย	224	ค 4/7	4/8	twitches and writhes away	187	ถอดความ
90	ป่นปี้	100	ค 2/1	2/3	in jeopardy	86	ใช้คำ/วลีแทน
91	ใจบุญสุนทาน	193	ค 4/1	4/1	kind-hearted	163	ใช้คำ/วลีแทน
92	ว่าแตกว่าตัน	95	ค 4/1	4/3	get an earful	82	ใช้คำ/วลีแทน
93	เกรงอกเกรงใจ	149	ค 4/2	4/3	humbly	125	ใช้คำ/วลีแทน
94	อึดคัดขัดสน	39	ค 4/4	4/1	hard up	38	ใช้คำ/วลีแทน
95	อิมหมีพิมัน	179	ค 4/4	4/1	repletion	151	ใช้คำ/วลีแทน
96	มีดครีมีมครีมี	237	ค 4/4	4/1	sullen	198	ใช้คำ/วลีแทน
97	(ขอ) ขมาลาโทษ	246	ค 4/4	4/1	apology	205	ใช้คำ/วลีแทน
98	ถือโทษโกรธเคือง	247	ค 4/4	4/1	angry	206	ใช้คำ/วลีแทน
99	ต่อล้อต่อเถียง	45	ค 4/4	4/3	quarreled	44	ใช้คำ/วลีแทน
100	ไม่บอกไม่กล่าว	95	ค 4/4	4/3	without a by-your-leave	82	ใช้คำ/วลีแทน
101	ไหลมาเทมา	186	ค 4/4	4/3	flooding in	157	ใช้คำ/วลีแทน
102	นั่งโศกนั่งเศร้า	186	ค 4/4	4/3	moping around	158	ใช้คำ/วลีแทน
103	ต่อปากต่อคำ	228	ค 4/4	4/3	quarrel	191	ใช้คำ/วลีแทน

ตารางที่ 19 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามความหมายคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	ความหมาย	โครงสร้าง	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
104	วันผุดวันเกิด	250	ค 4/4	4/3	reborn	208	ใช้คำ/วลีแทน
105	ไม่รู้ไม่ชี้	1	ค 4/5	4/3	ignores	7	ใช้คำ/วลีแทน
106	คุ่มดีคุ่มร้าย	34	ค 4/5	4/4	wacky	34	ใช้คำ/วลีแทน
107	(ไม่) ยินดียินร้าย	88	ค 4/5	4/4	indifferently	78	ใช้คำ/วลีแทน
108	บ้านนอกคอกนา	91	ค 4/6	4/1	country bumpkin	79	ใช้คำ/วลีแทน
109	อดอยากปากแห้ง	180	ค 4/6	4/1	starving	151	ใช้คำ/วลีแทน
110	อกสั่นขวัญหาย	224	ค 4/6	4/1	horrible	188	ใช้คำ/วลีแทน
111	หน้าใหญ่ใจโต	226	ค 4/6	4/1	big-hearted	190	ใช้คำ/วลีแทน
112	มีดฟ้ามีดิน	195	ค 4/6	4/2	legions	164	ใช้คำ/วลีแทน
113	เป็นผู้เป็นคน	38	ค 4/6	4/3	responsible	38	ใช้คำ/วลีแทน
114	(ไม่) สมน้ำ สมเนื้อ	101	ค 4/6	4/3	unworthy	86	ใช้คำ/วลีแทน
115	เจ้าก็เจ้าการ	52	ค 4/7	4/8	busybody	49	ใช้คำ/วลีแทน
116	กระวนกระวาย	72	ค 4/7	4/8	anxious	65	ใช้คำ/วลีแทน
117	สะเงาะสะแงะ	189	ค 4/7	4/8	lumbers	160	ใช้คำ/วลีแทน
118	ตะลึงพริ้งเพริด	225	ค 4/7	4/8	dumbfounded	188	ใช้คำ/วลีแทน
119	บั้นปิ้ง	94	ค 2/2	2/3	givin' me the cold shoulder	82	สำนวนปลายทาง
120	สิ้นเรื่องสิ้นราว	64	ค 4/1	4/3	once and for all	58	สำนวนปลายทาง
121	ร้องห่มร้องไห้	241	ค 4/2	4/5	burst into tears	201	สำนวนปลายทาง
122	ทุกเมื่อเชื่อวัน	72	ค 4/3	4/1	day in day out	65	สำนวนปลายทาง
123	หุนหันพลันแล่น	61	ค 4/4	4/1	act rash on the spur of the moment	56	สำนวนปลายทาง
124	ลำบากยากจน	168	ค 4/4	4/1	a valley of tears	141- 142	สำนวนปลายทาง
125	ซุกมุ่นุ่นวาย	244	ค 4/4	4/1	hustle and bustle	203	สำนวนปลายทาง
126	ซึกซึกซึ่ตรง	41	ค 4/4	4/3	doin' time	40	สำนวนปลายทาง
127	(ไม่) ไข่ลูกไข่เชื้อ	93	ค 4/4	4/3	flesh and blood	80	สำนวนปลายทาง
128	สำเร็จสำราญ	186	ค 4/4	4/3	to be in seventh heaven	158	สำนวนปลายทาง
129	สำรวจตรวจตรา	53	ค 4/4	4/7	gives him a thorough once-over	50	สำนวนปลายทาง

ตารางที่ 19 (ต่อ) แสดงรายการคำซ้อนและกลวิธีการแปล เรียงลำดับตามความหมายคำซ้อน

ที่	คำซ้อน	หน้า	ความหมาย	โครงสร้าง	คำแปล	หน้า	วิธีการแปล
130	ยิ้มย่องผ่องใส	103	ค 4/4	4/7	on cloud nine	88	สำนวนปลายทาง
131	แทบเป็นแทบตาย	51	ค 4/5	4/4	asses off	48	สำนวนปลายทาง
132	รู้ดีรู้ชั่ว	174	ค 4/5	4/4	once and for all	146	สำนวนปลายทาง
133	ปักกล้าขาแข็ง	93	ค 4/6	4/2	stand on yar own feet	81	สำนวนปลายทาง
134	เทียมหน้าเทียมตา	29	ค 4/6	4/3	on a par with	31	สำนวนปลายทาง
135	หัวใจไหว	30	ค 4/6	4/3	move heaven and earth	31	สำนวนปลายทาง
136	เป็นหูเป็นตา	123	ค 4/6	4/3	keep an eye on	103	สำนวนปลายทาง
137	เป็นคั่งเป็นแคว	165	ค 4/6	4/3	at great length	140	สำนวนปลายทาง
138	ข้ามหน้าข้ามทุ่ง	193	ค 4/6	4/3	far and wide	163	สำนวนปลายทาง
139	ก้มหน้าก้มตา	199	ค 4/6	4/3	roll up their sleeves	168	สำนวนปลายทาง
140	พลิกซ้ายพลิกขวา	7	ค 4/6	4/4	tossing and turning	12	สำนวนปลายทาง
141	ตากแดดตากฝน	128	ค 4/6	4/4	break your back	108	สำนวนปลายทาง
142	(รู้) ที่ต่ำที่สูง	146	ค 4/6	4/4	know his place in the world	124	สำนวนปลายทาง
143	กะจิตกะใจ	234	ค 4/6	4/8	in no mood	195	สำนวนปลายทาง
144	เป็นตุเป็นตะ	170	ค 4/7	4/8	cast-iron	143	สำนวนปลายทาง
145	กระปรี้กระเปร่า	245	ค 4/7	4/8	hale and hearty	204	สำนวนปลายทาง
146	ยิ่งยวด	193	ค 2/3	2/3	indispensable	163	อื่นๆ (รวมความ)
147	ซ้ำซาก	48	ค 2/4	2/3	keep chasing	45	อื่นๆ (รวมความ)
148	ครอบครอง	174	ค 2/4	2/1	disrupts	145	อื่นๆ (เปลี่ยนมุมมอง)
149	มีเรี่ยวมีแรง	39	ค 4/2	4/3	failin' health	39	อื่นๆ (เปลี่ยนมุมมอง)
150	สงบเสงี่ยม	216	ค 4/4	4/3	unassuming	181	อื่นๆ (เปลี่ยนมุมมอง)